

Tikkurilan vuosikatsaus 2019

Sisällysluettelo

- 3** Tikkurila lyhyesti
- 9** Toimitusjohtajan katsaus
- 12** Hallituksen toimintakertomus
- 24** Taloudelliset tiedot
- 117** Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä
- 127** Yhteystiedot

Osa kestävästä pohjoista

Tikkurila on johtava pohjoismainen maalialan yritys. Kehitämme vuosikymmenten kokemuksella korkealuokkaisia tuotteita ja palveluita, jotka tarjoavat asiakkaillemme ajan ja sään kestävästä laatua. Tikkurila on listattu Nasdaq Helsingissä. Pohjoismaista laatua alusta loppuun vuodesta 1862.

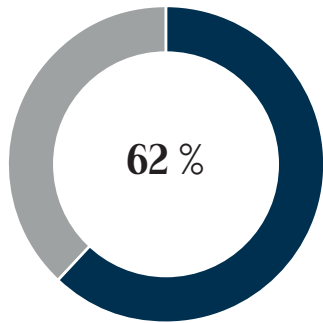
Tietoa Tikkurilasta

- perustettu 1862
- listattu Nasdaq Helsingissä
- noin 2 700 työntekijää 11 maassa
- kahdeksan tuotantolaitosta kuudessa maassa
- tuotteita myydään yli 40 maassa
- päämarkkinat: Venäjä, Ruotsi, Suomi, Puola ja Baltian maat
- liikevaihto 2019: 564 miljoonaa euroa
- oikaistu liikevoitto 2019: 46 miljoonaa euroa

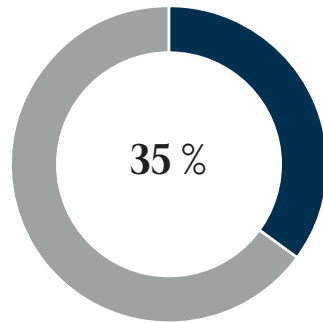
Tikkurila on pohjoisen Euroopan markkinajohtaja

SUOMI

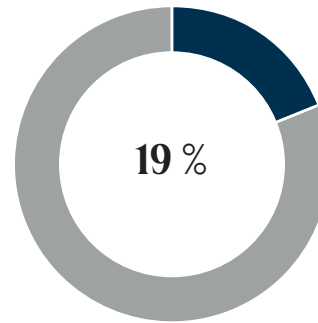
MARKKINA-ASEMA: 1.

RUOTSI

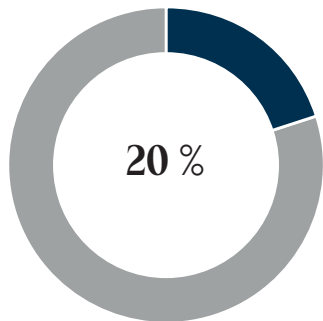
MARKKINA-ASEMA: 1.

VENÄJÄ

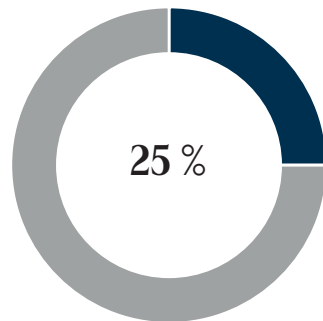
MARKKINA-ASEMA: 1.

PUOLA

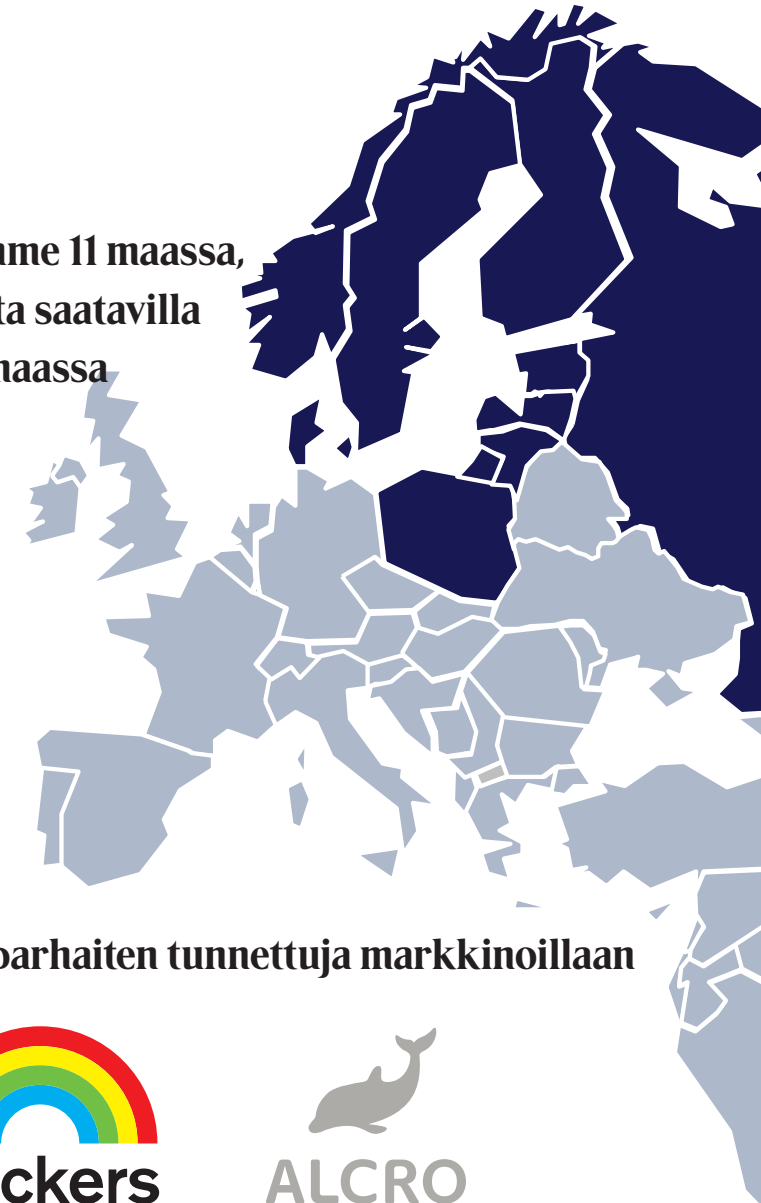
MARKKINA-ASEMA: 4.

BALTIA

MARKKINA-ASEMA: 1.

Toimimme 11 maassa,
tuotteita saatavilla
yli 40 maassa

Kolme pääbrändiä - parhaiten tunnettuja markkinoillaan

* Markkinaosuudet arvossa mitattuna kauppaja- ja rakennusmaaleissa. Suomessa ja Ruotsissa luvut vuodelta 2019. Venäjän, Puolan ja Baltian luvut vuodelta 2018.

Markkinajohtajana palvelemme kaikkia asiakasryhmiä

Maaliteollisuuden toimijana sijoitumme arvoketjussamme raaka-aine- ja pakkausmateriaalien toimittajien sekä vähittäiskaupan väliin. Myymme kauppa- ja rakennusmaaleja sekä maalaamiseen liittyviä oheistuotteita ja -palveluja pääasiassa maalien tukku- tai vähittäismyyjille sekä suoraan rakennustarvikeliikkeenle. Lisäksi meillä on omia myymälöitä ammattilaisasiakkaille Skandinaviassa. Teollisuusmaaleja myymme joko suoraan asiakkaille tai Tikkurila Industrial Paint Service -jakeluverkoston kautta.

83 % kauppa- ja rakennusmaalit

KULUTTAJAT

- remontoijat
- sisustajat
- puutarhurit
- kodin- ja puutarhan rakentajat

AMMATTILAISET

- urakoitsijat
- suunnittelijat ja arkkitehdit
- sijoittajat
- muut vaikuttajat

17 % teollisuusmaalit

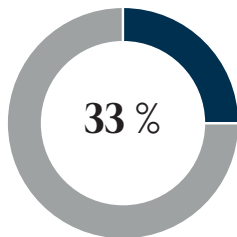
TEOLLISUUS

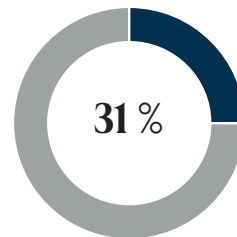
- puuteollisuus
- laitevalmistajat
- suojaavat pinnoitteet
- muut esikäsitellyt pinnat

Pääjakelukanavat*

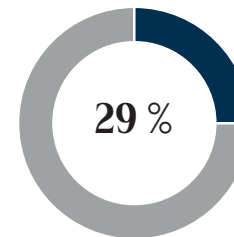
SUURET VÄHITTÄISMYYNTIKETJUT
(Esim. K-Rauta, Bauhaus, Leroy Merlin)

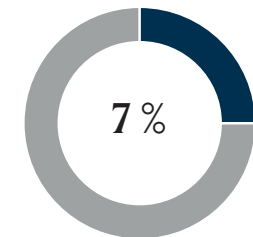
TUKKUKAUPPIAAT

PERINTEISET MAALIKAUPPIAAT
(Esim. RTV, Happy Homes, Colorama)

OMAT MYYMÄLÄT*
Tikkurilan omat myymälät ammattiasiakkaille

* osuus liikevaihdosta vuonna 2018

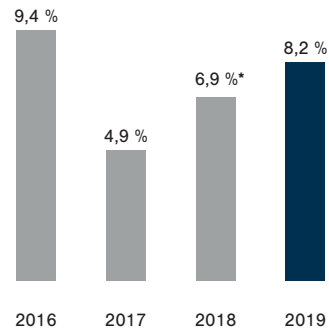
* Tikkurilalla on omia maaliliikkeitä Ruotsissa (10), Norjassa (6) ja Tanskassa (7).

Tikkurila on onnistunut tulokäänteessään

Tikkurilan vuonna 2017 aloittama laaja muutosohjelma kannattavuuden ja tehokkuuden parantamiseksi edistyy suunnitelmien mukaan. Myynnin volyymin sijasta keskitytään kannattavuuteen, ja tästä johtuen myynnissä panostetaan ennen kaikkea Tikkurilan premiumbrändeihin ja -tuotteisiin. Kestävällä kehityksellä ja funktionaalisilla tuotteilla on tuotevalikoimaa kehitettäessä keskeinen rooli.

OIKAISTU LIIKEVOITTO

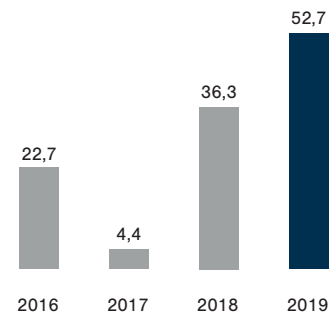
% liikevaihdosta

* sisältää 6 miljoonan euron vakuutuskorvauksen

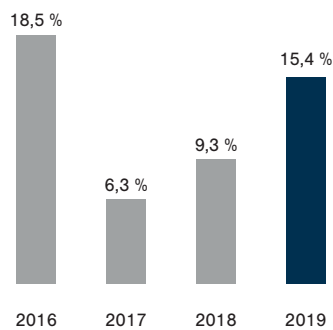
RAHAVIRTA INVESTOINTIEN JÄLKEEN

milj. eur

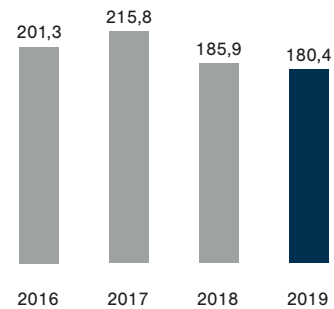
SIJOITETUN PÄÄOMAN TUOTTO

(%)

KIINTEÄT KULUT

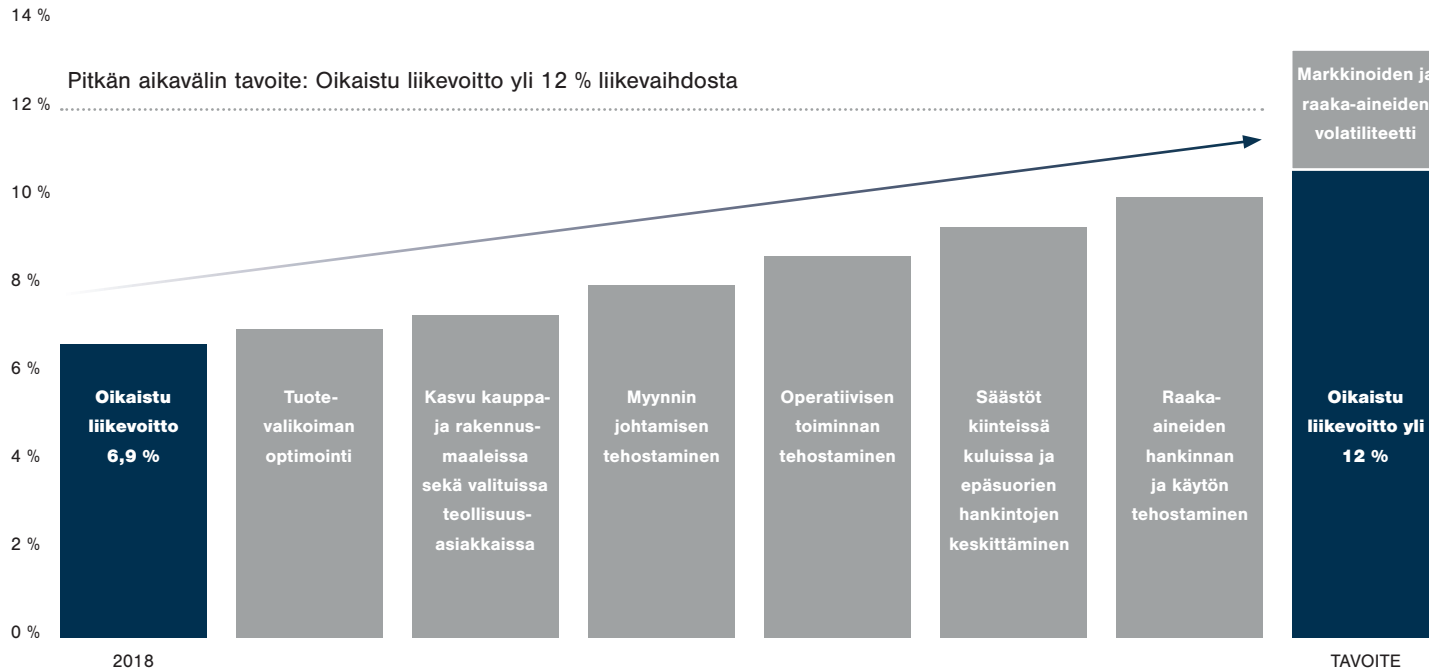
milj. eur

”Olemme sitoutuneet tuottamaan omistajillemme lisäarvoa parantamalla kannattavuuttamme ja kiihdyttämällä organista kasvuaamme.”

Elisa Markula
toimitusjohtaja

Meillä on konkreettinen toimenpidesuunnitelma suorituskykymme parantamiseksi

”Jatkamme strategisen toimintasuunnitelmamme systemaattista toimeenpanoa.”

Markus Melko
talusjohtaja

Tärkeimmät toimenpiteet vuonna 2019

Tuotevalikoima

- toiminnan suoraviivaistaminen: vähemmän tuotekaavoja, vähemmän raaka-aineita, vähemmän myyntiartikkeleita (10,000 => 5,000)

Kasvu

- uusia tuotteita kuluttajille, ammattilaisille ja teollisuusasiakkaille
- Tikkurilan uuden brändi-ilmeen lanseeraus Suomessa
- T&K painopisteinä ympäristö, funktionaalisuus ja palvelut

Myynti

- hinnankorotusten jatkaminen raaka-aineinflaation kompensoimiseksi
- pääbrändien markkinointien yhdistämisen loppuunsaattaminen
- myyntijohdon vahvistaminen

Tuotanto

- uuden tuotanto- ja logistiikkasuunnitelman valmistelu
- myynnin ja toiminnan suunnittelun (S&OP) kehittäminen

Kiinteät kulut

- Kiinteät kustannukset laskeneet 35,4 miljoonaa euroa vuodesta 2017
- tarkka kustannusten seuraaminen jatkuu

Raaka-aineet

- tunnistettu paljon kustannusvähennysmahdollisuuksia
- kaupalliset neuvottelut toimittajien kanssa etenivät suunnitellusti

Tikkurila luo kestävää arvoa kaikille sidosryhmilleen

RESURSSIT

TALOUDELLINEN PÄÄOMA

- Varat 437,1 milj. euroa (2018: 400,0)
- Korollinen nettovelka 78,4 milj. euroa (2018: 85,5)
- Oma pääoma 171,9 milj. euroa (2018: 150,1)

INFRASTRUKTUURI

- 8 tuotantolaitosta 6 maassa
- 11 koulutuskeskusta 9 maassa
- Tuotekehityskeskus 5 maassa
- Noin 500 raaka-aine- ja pakkausmateriaalitoimittajaa

AINEETON PÄÄOMA

- Vahvat brändit
- Laaja-alainen pintakäsittelyosaaminen
- Korkealuokkainen tuotekehitys
- Asiantuntevat ja monipuoliset palvelut
- Kattava jakeluverkosto

HENKILÖSTÖPÄÄOMA

- Henkilöstöä 2 713, 11 maassa (keskimäärin 2019)
- Panostukset työturvallisuuteen ja -hyvinvointiin

YHTEISKUNTA JA SUHTEET

- Pitkäaikaiset asiakassuhteet
- Aktiivisuus alan yhdistyksissä
- Yhteistyö lähiympäristössä

LUONNONVARAT

- Energia ja vesi
- Raaka-aineet ja pakkausmateriaalit

LIIKETOIMINTA

ASIAKKAAT

- kuluttajat ja ammattilaiset 83 %
- teollisuusasiakkaat 17 %

KESKEISIMMÄT TOIMINNOT

- raaka-aineiden ja pakkausmateriaalien hankinta
- tutkimus ja tuotekehitys
- tuotanto ja jakelu
- myynti ja markkinointi

SITOUTUNUT HENKILÖSTÖ JA OSAAMINEN

STRATEGIA

Luomme vastuullisesti pohjoismaisia laatupintoja, joilla on merkitystä. Meillä on tyytyväisimmät asiakkaat ja pyrimme kasvamaan kauppa- ja rakennusmaaleissa sekä valikoiduissa teollisuusasiakkuuksissa. Samalla parannamme toimintamme tehokkuutta ja kannattavuuttamme. Pitkällä aikavälillä tavoitteenamme on yli 12 prosentin oikaistu liikevoitto suhteessa liikevaihtoon.

Kestävä kehitys sekä ihmisten ja ympäristön hyvinvoinnista huolehtiminen ovat keskeinen osa strategiaamme.

TUOTOKSET

PINTAKÄSITTELYRATKAISUT

- Kattava valikoima maaleja, lakkoja ja efekti tuotteita sisätiloihin, puu-, kiviaines- ja metallipintojen maaleja ulkotiloihin.
- Maaleja ja pinnoitteita metalli- ja puuteollisuuden tarpeisiin.

PALVELUT

- Väri-ideat, -suunnittelu ja sävytyspalvelut
- Maalausneuvonta, asiantuntija- ja koulutuspalvelut, tekninen asiakastuki
- Ideat ja ohjeet maalaamiseen, oikean tuotteen ja värin valintaan, hakupalvelut

MARKKINAJOHTAJUUS *

Tikkurila on markkinajohtaja Suomessa, Ruotsissa, Venäjällä ja Baltiassa. Puolassa olemme yksi neljästä suuresta maalinalmistajasta

JÄTTEET JA PÄÄSTÖT

- Jäte (oma toiminta) 6 753 tonnia (2018: 6 948)
- Suorat CO₂-päästöt 4 596 tn CO₂ (2018: 4 782)

LISÄÄ VESIOHENTEISIA MAALEJA

- Kaikista maaleista 74 % vesiohenteisia **
- Kauppa- ja rakennusmaaleista 83 % vesiohenteisia **

* Kauppa- ja rakennusmaalit

** Osuus arvosta

VAIKUTUKSET

ARVO ASIAKKAILLE JA OSTOPÄÄTÖKSEEN VAIKUTTAJILLE

- Onnistunut ja kestävä lopputulos, laadukkaat pinnat
- Asiakastytyväisyys

ARVO OMISTAJILLE JA SIOITTAJILLE

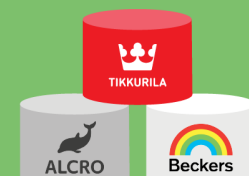
Osinkoehdotus 0,50 euroa* (0,33)
*hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle

VAIKUTUS YHTEISKUNNASSA

- Työllistäminen: palkat ja edut 99,3 milj. euroa (104,1)
- Verojen bruttomäärä 12,4 milj. euroa (7,1)
- Yhteisölliset hankkeet ja lahjoitukset

VAIKUTUS YMPÄRISTÖÖN

- Elinympäristön suojaaminen ja rakennuskannan ja infrastruktuurin kestävyysparantaminen.
- Tilojen kaunistaminen ja ihmisten viihtyvyyden ja hyvinvoinnin parantaminen.
- Oma toiminta: energian- ja vedenkäytön tehostuminen, päästöjen ja jätteiden määrän vähentyminen ja kierrätettävän jätteen määrän lisääntyminen.

Kannattavuus ja rahavirta paranivat

Vuonna 2019 Tikkurilan kannattavuus parani ja liiketoiminnan rahavirta oli vahva verrattuna edelliseen vuoteen. Tulokäänteemme taustalla ovat olleet premium-brändien myynnin kasvaminen, raaka-aineinflaation kompensoimiseksi tehdyt hinnankorotukset sekä tiukka kulukuri. Myös toissa vuonna tehtyjen uudelleenjärjestelyjen taloudellinen vaikutus näkyi nyt täysimääräisenä kiinteissä kustannuksissamme. Odotamme kannattavuuden parantumisen jatkuvan tänä vuonna. Pitkällä aikavälillä tavoitteemme on, että oikaistu liikevoittonne on yli 12 prosenttia liikevaihdostamme.

KANNATTAVUUS KESKIÖSSÄ, MYYNТИ KASVOI HIEMAN

Vuoden 2017 jälkeen Tikkurilan oikaistu liikevoitto on kasvanut lähes kahdellakymmenellä miljoonalla eurolla ja osakekoh-tainen tuloksemme on kolminkertaistunut. Positiivisen käänteen taustalla ovat paitsi kahden vuoden aikana tehdyt kiinteiden kulujen merkittävät säästöt, yli 35 miljoonaa, myös premium-brändien myynnin kasvaminen sekä raaka-aineinflaation kompensoimiseksi tehdyt hinnankorotukset ja tiukka kulukuri.

Keskityimme kannattavuuteen, ja liikevaihtommekin pysyi vakaana huolimatta maalimarkkinoiden yleisesti haastavasta vuodesta. Vertailukelpoinen liikevaihtomme kasvoi vuoden aikana hieman, mutta kehityksessä oli maakohtaisia eroja. Kasvumarkkinoilla Venäjällä ja Puolassa vahva suoritusemme jatkui. Suomessa ja Ruotsissa liikevaihto laski ulkomaalisesongin ennakkomyyntien alhaisen tason takia pehmeällä markkinalla.

Tikkurila on kauppa- ja rakennusmaalien markkinajohtaja Venäjällä, Ruotsissa, Suomessa ja Baltian maissa. Puolassa olemme kovaa vauhtia lähestymässä kolmatta sijaa markkinalla, jossa neljä johtavaa toimijaa kilpailee melko tasaisesti markkinajohtajuudesta. Panostamme jatkossa erityisesti myynnin kehittämiseen kahdella kypsemällä markkinalla.

UUDISTETTU STRATEGIA LUOTIIN YHDESSÄ

Viime vuoden aikana uudistimme Tikkurilan strategian, ja prosessiin osallistui yli sata työntekijäämme. Strategian painopistealueet ovat kannattava kasvu, kilpailukykyä parantava tehokkuus sekä Tikkurilan arvoihin perustuva yrityskulttuuri. Tavoitteemme on kasvaa markkina-alueillamme kokonaismarkkinaa nopeammin.

Strategiantyön yhteydessä yhdistimme Tikkurilan vision ja

mission yhdeksi tarkoitukseksi: ”Luomme vastuullisesti pohjoismaisia laatupintoja, joilla on merkitystä”. Vastuullinen tapa toimia ja edistää ympäristön hyvinvointia on keskeinen osa strategiaa. Haluamme kestävän kehityksen lupaustensa mukaisesti nopeuttaa siirtymistä vesiohenteisiin maali tuotteisiin ja edistää niiden käyttöä. Viime vuonna jo yli 74 prosenttia kaikista maaleistamme on vesiohenteisia.

Strategiatyössä määriteltiin kuusi kehityshanketta, joista keskityimme erityisesti myynnin johtamisen sekä muun operatiivisen toiminnan tehostamiseen sekä kasvun luomiseen.

KESKITYMME PREMIUM-BRÄNDEIHIN

Kauppa- ja rakennusmaalit ovat yli 80 prosenttia liiketoiminnastamme, ja päätimme nyt keskittyä yhtiön kolmeen premium-brändiin, jotka ovat Tikkurila, Beckers ja Alcro. Markkinoinnin investoinnit kohdistettiin juuri näihin brändeihin, ja ne vastasivatkin viime vuonna jo 80 prosenttia myynnistämme. Premium-brändien lisääntyvä kysyntä on kasvun tärkeä ajuri, erityisesti Venäjällä ja Puolassa. Konserninlaajuisten markkinointikampanjoiden avulla olemme onnistuneet parantamaan myynnin tehokkuutta. Vuoden aikana uudistimme Tikkurila-brändin ilmeen ensin Suomessa, ja tänä vuonna uudistus toteutetaan myös muissa maissa. Inspiroimme asiakkaitamme valitsemalla vuoden 2019 väriksi Flamingon ja loppuvuonna paljastimme jo vuoden 2020 värin, joka on Lemonade.

UUSIA TUOTTEITA JA DIGITAALISIA PALVELUITA – SEKÄ MYYNIN TEHOSTAMISTA

Toimme markkinoille useita kymmeniä uusia tuotteita, erityisesti puupinnoille. Uusien tuotteiden, kuten palosuoja- ja maalien, sekä onnistuneen uusasiakasmyynnin ansiosta puuteollisuusmyyntimme

”Tikkurilan visio ja tarkoitus inspiroivat vastuullisiin tekoihin.”

kasvoi. Metalliteollisuusmyynnissä taas kärsimme alan pehmenevästä kysynnästä etenkin Ruotsissa ja Suomessa. Kasvun tukemiseksi otimme uusia tuotteita markkinoille myös metalliteollisuudessa.

Terävöitimme vuoden aikana myös myynnin johtamista ja uusi konsernin myyntijohtaja aloitti toukokuussa. Loppuvuodesta aloitti uusi kansainvälisistä vähittäiskauppaketjuista vastaava myynnin johtaja sekä myös uusi Ruotsin myynnin maajohtaja. Olemme entisestään tiivistäneet myynnin, markkinoinnin ja tuotannon yhteistyötä tavoitteenamme parantaa asiakaskokemusta sekä tuotteiden saatavuutta. Käytännössä tämä tarkoittaa aiempaa parempaa kysynnän ennakkointia ja tarjonnan suunnittelua.

Olen ylpeä siitä, miten olemme pystyneet tuomaan asiakkaidemme käyttöön uusia digitaalisia palveluita. Hyviä esimerkkejä tästä ovat mm. Chatbotien käyttö asiakaspalvelussa, uusi suunnitteluohjelmistomme arkkitehteille ja suunnittelijoille sekä verkkokoulutukset B2B-asiakkaillemme. Koulutamme vuosittain yli 30 000 asiakasta. Otimme myös sisäisesti käyttöön myynnin tehokkuutta parantavia uusia digitaalisia työkaluja. On tärkeää, että jatkamme panostuksemme digitalisaatioon myös tulevana vuosina.

TEHOSTIMME TUOTANTOA JA HANKINTOJA

Viimeisen kahden vuoden aikana olemme optimoineet voimakkaasti tuotantoa ja logistiikkaa. Kannattamattomia liiketoimintoja on myyty ja pieniä tuotantolaitoksia suljettu. Olemme aloittaneet myös suunnittelun Vantaan Tikkurilassa sijaitsevien Suomen toimintojen uudelleensijoittamiseksi tulevien vuosien aikana.

Pääkonttori siirtyi uuteen vuokratoimitilaan viime keväänä, ja sijaitsee edelleen samalla alueella lähellä tehdasta ja tuotekehitystä. Osana strategiatyötä arvioimme uudelleen liuotinoheisen tehtaan rakentamisinvestointia Venäjälle markkinoiden kehityksen ja kannattavuuden näkökulmista. Koska arvioitu investointin tuotto ei yltänyt tavoitetasolle, päätimme selvittää muita vaihtoehtoja Venäjän liiketoiminnan kasvun tukemiseksi. Panostamme etenkin vesiohenteisten tuotteiden myynnin kasvattamiseen.

Uusi hankinnan johto on tunnistanut merkittävän määrän kustannusäästämahdollisuuksia ja osa näistä jo toteutettiin viimeisen neljänneksen aikana. Kaupalliset neuvottelut tärkeimpien materiaali- ja raaka-ainetoimittajien kanssa etenivät suunnitellusti. Kokonaisuutena niiden vaikutusten ennakoitaan näkyvän vuoden 2020 aikana. Kustannusten tarkka seuraaminen jatkuu tänäkin vuonna, ja kiinnitämme erityistä huomiota epäsuoriin hankintoihin.

Tikkurilassa on paljon potentiaalia, ja strategisten toimenpiteidemme lopullinen vaikutus näkyy vasta pidemmällä aikavälillä.

KESTÄVÄ KEHITYS ON OSA TARKOITUSTAMME JA OSA ARKEAMME

Tikkurilaan on lähes 160 vuoden aikana kertynyt valtava määrä osaamista pintojen käsittelyssä. Pystymme tarjoamaan asiakkaillemme erittäin korkealaatuisia tuotteita, ja haluamme tehdä oman osuutemme myös kestävä kehityksen puolesta. Asiakkaamme haluavat entistä vastuullisempia tuotteita, ja me haluamme tarjota niitä.

”Luomme vastuullisesti pohjoismaisia laatupintoja, joilla on merkitystä”

Tänä vuonna tulemme taas ottamaan merkittäviä askeleita vastuullisuuden viemiseksi entistä syvemmälle osaksi Tikkurilan arkea. Viime vuonna nimitetyin uuden vastuullisuusjohtajan tehtävänä on valmentaa ja haastaa meitä entistä vastuullisempiin tavoitteisiin sekä saada kaikki funktiot huomioimaan vastuullisuus omassa johtamisessaan. Emme siis rakenna erillistä organisaatiota vastuullisuustyötä tekemään, vaan vastuullinen toiminta ja sen kehittäminen ovat osa jokaisen työntekijän toimenkuvaa.

Tuotteiden vastuullisuudessa keskitymme siihen, miten teemme tuotteistamme käyttäjälle ja ympäristölle turvallisempia. Tavoitteenamme on korvata öljypohjaiset raaka-aineet biopohjaisilla ja kierrätettävillä raaka-aineilla. Näiden lisäksi myös ilman puhtaus niin sisällä kuin ulkona ohjaavat tuotekehitystämme - tinkimättä tuotteiden kestävydestä ja pintojen tehokkaasta suojauksesta. Tuotannossa keskitymme ekotehokkuuteen sekä hukan ja hävikin vähentämiseen. Raaka-aine- ja materiaalitoimittajia auditoimme ympäristö- ja yhteiskuntavastuun (ESG) näkökulmasta sekä kehitämme ympäristöstävällisempiä pakkauksia. Tämän vuoden aikana tulemme myös määrittämään tavoitteenme energiaratkaisujemme osalta.

Vastuullisuus on ennen kaikkea tekoja. Omilla toimillamme, kaikilla tehtailtamme ja koko hankintaketjulla on kaikilla oma tärkeä roolinsa vastuullisuustyössämme. On myös tärkeää muistaa, että maalien

vaikutukset eivät rajoitu vain ympäristöjalanjälkeemme: kaunistamalla ja värittämällä tiloja ja pintoja parannamme ihmisten viihtyvyyttä ja hyvinvointia!

ARVOT OHJAAVAT SISÄISTÄ UUDISTUSTYÖTÄ

Uudistimme Tikkurilan arvojen sisältöä yhdessä henkilöstömme kanssa, ja yli 900 tikkurilalaista osallistui arvojen sisältöä pohtiviin työpajoihin. Arvot ohjaavat kaikkea toimintaamme – myös sidosryhmien kanssa toimiessamme. Tavoitteenamme on luoda yhtenäinen, arvoihin perustuva hyvän suorituksen kulttuuri, joka on niin vahva, että sitä ei kukaan voi kopioida.

Tikkurila toimii keskitetyssä, funktioihin perustuvassa organisaatiossa. Myynti sekä paikallinen markkinointi toimivat liiketoimintayksiköissä, usein maittain. Olemme luoneet uusia yhteisiä toimintatapoja, joiden juurruttamista käytäntöön jatketaan tänä vuonna. Jatkuva parantaminen on tärkeä osa yrityskulttuuriamme.

Vahva kulttuurimme näkyy myös ulkopuolisen tutkimusyrityksen tekemässä henkilöstötutkimuksessa, johon vastasi 89 prosenttia työntekijöistämme. Tutkimuksessa Tikkurila sai arvosanan ”Hyvä AA”. Kysely mahdollistaa edistymisen seuraamisen, kun toistamme saman kyselyn tänä vuonna.

PINTOJA, JOILLA ON MERKITYSTÄ

Olemassaolon tarkoituksemme ”Pintoja, joilla on merkitystä” ohjaa kehittämään ratkaisuja, joiden asiakaskokemus on ylivoimainen. Haluamme olla maalialan vastuullisin toimija markkina-alueillamme. Uskomme, että vastuullisuus kannattaa myös taloudellisesti, sillä vastuullisten tuotteiden kysynnän kasvu lisää myyntiä, ja resurssi- tehokkuudesta kiittää myös tuloslaskelma. Näin vahvistamme myös henkilöstön sitoutumista Tikkurilassa: teemme pintoja, joilla on merkitystä.

Haluan lämpimästi kiittää Tikkurilan osaavaa ja sitoutunutta henkilöstöä, osakkeenomistajiamme, asiakkaitamme ja kaikkia sidosryhmiämme yhteistyöstä. Onnistumme vain yhdessä tekemällä ja uudistamalla sekä toimimalla vastuullisesti. Yhteinen tehtävämme on tehdä oma osamme maapallon kestävä kehityksen turvaamiseksi seuraaville sukupolville.

Elisa Markula
toimitusjohtaja

Sisältö

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS	12-23	EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS (FAS)	96
KONSERNIN TUNNUSLUVUT	24-36	EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA (FAS)	96
TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT	27	EMOYHTIÖN TASE (FAS)	97
KONSERNITILINPÄÄTÖS (IFRS)	28	EMOYHTIÖN RAHAVIRTALASKELMA (FAS)	98
KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA (IFRS)	28	EMOYHTIÖN LIITETIEDOT	
KONSERNIN TASE (IFRS)	29	1. Emoyhtiön tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	99
KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA (IFRS)	30-31	2. Liikevaihto	100
LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA	31	3. Liiketoiminnan muut tuotot	100
KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT		4. Kulut	100
1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	32-40	5. Henkilöstökulut ja henkilöstömäärä	101-102
2. Johdon harkintaa edellyttävät arviot	41-43	6. Tilintarkastajan palkkiot	103
3. Segmentti-informaatio	44-46	7. Poistot ja arvonalentumiset	103
4. Hankitut ja myydyt liiketoiminnot	47	8. Rahoitustuotot ja -kulut	104
5. Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät	48	9. Tilinpäätössierrojen muutos	105
6. Liiketoiminnan muut tuotot	48	10. Tuloverot	105
7. Työsuhde-etuudet	49	11. Pysyvät vastaavat	105-107
8. Poistot ja arvonalentumiset	49	12. Vaihto-omaisuus	107
9. Liiketoiminnan muut kulut	50	13. Saamiset	107-108
10. Tutkimus- ja kehittämisenot	51	14. Oma pääoma	109
11. Rahoitustuotot ja -kulut	51	15. Tilinpäätössierrojen kertymä	109
12. Tuloverot	52	16. Pakolliset varaukset	110
13. Osakekohtainen tulos	53	17. Vieras pääoma	110-111
14. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	54-55	18. Vakuudet ja vastuusitoumukset	111
15. Vuokrasopimukset	55-56	HALLITUKSEN EHDOTUS VOITONJAKOKELPOISTEN VAROJEN	
16. Aineettomat hyödykkeet	56-57	KÄYTÖSTÄ JA ALLEKIRJOITUKSET	112
17. Arvonalentumistestit	58-60	TILINTARKASTUSKERTOMUS	113-115
18. Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset	60-61	OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT	116
19. Vaihto-omaisuus	61		
20. Muut sijoitukset	62		
21. Pitkäaikaiset saamiset	62		
22. Lyhytaikaiset korolliset saamiset	62		
23. Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	63		
24. Rahavarat	63		
25. Laskennalliset verosaamiset ja -velat	64		
26. Omaa pääomaa koskevat liitetiedot	65-66		
27. Pitkäaikaiset korolliset velat	67		
28. Lyhytaikaiset korolliset velat	67		
29. Ostovelat ja muut korottomat velat	68		
30. Eläkeveloitteet ja muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	69-72		
31. Varaukset	72-73		
32. Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot ja käyvät arvot ryhmittäin	74-76		
33. Rahoitusriskien hallinta	77-83		
34. Vastuusitoumukset	84-85		
35. Osakeperusteiset maksut	86-89		
36. Lähipiiri	90-91		
37. Konsernin omistamat osakkeet ja osuudet	92		
38. Konsernirakenteen muutokset	93		
39. Raportointikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat	93		
40. Muutokset IFRS standardeissa	93-95		

Hallituksen toimintakertomus vuodelta 2019

Vuonna 2019 Tikkurila jatkoi systemaattisesti strategisen toimintasuunnitelman toteuttamista yhtiön tehokkuuden kasvattamiseksi, kannattavuuden parantamiseksi ja kasvun luomiseksi. Myynnissä priorisoitiin kannattavuutta keskittyen yhtiön premium-brändeihin ja tuotekehityksessä painopiste oli entistä ympäristöystävällisempien ja funktionaalisten tuotteiden kehittämisessä.

Tikkurilan oikaistu liike-tulos kasvoi 19,5 prosenttia vertailukaudesta.

Parantuneen kannattavuuden ansiosta myös rahavirta oli vahva. Huolimatta haastavasta markkinatilanteesta liikevaihto pysyi myös vakaana, mutta kehityksessä oli alueellisia eroja. Parhaiten suoriuduimme Venäjän ja Puolan kasvavilla markkinoilla, kun taas kypsemillä markkinoilla Suomessa ja Ruotsissa liikevaihtomme laski. Jatkossa panostetaan erityisesti myynnin kehittämiseen näillä kahdella kypsemmällä markkinalla.

TALOUDELLINEN KEHITYS 2019

IFRS16 -standardia on sovellettu 1.1.2019 alkaen. Aiempien vuosien lukuja ei ole oikaistu.

Milj. euroa	Liikevaihto			Oikaistu liike-tulos			Liike-tulos (EBIT)		
	1-12/2019	1-12/2018	Muutos-%	1-12/2019	1-12/2018	Muutos-%	1-12/2019	1-12/2018	Muutos-%
Konserni	563,8	561,5	+0,4 %	46,4	38,8 ¹⁾	+19,5 %	43,9	26,5	+65,5 %
Ilman valuuttakurssien, yritysmyyntien ja liiketoiminnan lopettamisten vaikutusta			+1,4 %						
SBU West	370,0	381,2	-2,9 %	30,7	34,5 ¹⁾	-11,1 %	30,4	22,7	+33,9 %
Ilman valuuttakurssien, yritysmyyntien ja liiketoiminnan lopettamisten vaikutusta			-0,8 %						
SBU East	193,8	180,3	+7,5 %	22,0	9,9	+122,1 %	20,0	9,4	+112,5 %
Ilman valuuttakurssien, yritysmyyntien ja liiketoiminnan lopettamisten vaikutusta			+5,9 %						
Konserni yhteinen ja eliminoinnit	0,0	0,0	-100 %	-6,3	-5,6	-12,6 %	-6,5	-5,6	-16,2 %

¹⁾ Vertailukaudella (2018) oikaistu liike-tulos sisälsi 6 miljoonan euron vakuutuskorvauksen.

Tikkurilan liikevaihto oli 563,8 (561,5) miljoonaa euroa, mikä on 0,4 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Vertailukelpoinen liikevaihto kasvoi 1,4 prosenttia paikallisissa valuutoissa ilman yritysmyyntien ja liiketoiminnan lopettamisten vaikutusta.

Koko vuoden liikevaihto kasvoi hieman SBU Eastin liiketoiminnan voimakkaan kasvun ansiosta. SBU Westin liikevaihto laski hiukan, mutta kehityksessä oli maakohtaisia eroja. Heikko Ruotsin kruunu vaikutti negatiivisesti Ruotsissa (SBU West), kun taas vahvistuneella Venäjän ruplalla oli positiivinen vaikutus Venäjän (SBU East) liikevaihdon kasvuun.

Oikaistu liike-tulos kasvoi myyntihintojen korotusten, parantuneen

myyntimixin ja kustannussäästöjen ansiosta. Premium-brändeihin keskittyminen paransi kannattavuutta erityisesti SBU Eastissä.

Liike-tulos kasvoi 65,5 prosenttia. Vertailukaudella liike-tulokseen vaikuttivat negatiivisesti pääasiassa henkilöstön vähentämiseen liittyvät uudelleenjärjestelykulut, toiminnan lopettaminen Saksassa ja Tanskan tuotannon uudelleen sijoittaminen, jotka oikaistiin vertailukelpoisuuteen vaikuttavina erinä. Lisäksi vuonna 2018 saatu 6 miljoonan euron vakuutuskorvaus liittyen raaka-ainetoimittajan titaaniidioksidehtaan paloon sisältyi SBU Westin oikaistuun liike-tulokseen.

Osakekohtainen tulos (EPS) oli katsauskaudella 0,75 (0,33) euroa.

Eri tekijöiden vaikutus konsernin liikevaihtoon

	2019 (1-12)	
	Milj. euroa	%
Liikevaihto 2018	561,5	
Myyntivolyyymi	-13,8	-2,5 %
Myyntihintojen korotukset ja myyntimixin kehitys	+21,6	+3,8 %
Valuutat	-3,1	-0,5 %
Yritysmyyntien ja liiketoimintojen lopettamiset	-2,3	-0,4 %
Liikevaihto 2019	563,8	100,4 %

Volyymeja pienensi Tikkurilan keskittyminen kannattavampiin tuotteisiin. Premium-brändien myynti kasvoi, ja etenkin SBU Eastin alueella vähittäiskauppojen omien tuotemerkkien ja halvempien maalien myynti laski. Tämä johtui pääasiassa tietoisesta strategisesta päätöksestä keskittyä premium-brändeihin.

Myyntihintojen korotuksilla oli positiivinen vaikutus liikevaihtoon kaikissa maissa. Lisäksi premium-tuotteiden myynnin osuus kasvoi, erityisesti Venäjällä ja Puolassa.

Valuuttakurssien kokonaisvaikutus liikevaihtoon oli negatiivinen vuonna 2019. Vaikutus oli negatiivinen Ruotsissa, lievästi negatiivinen Puolassa ja positiivinen Venäjällä.

Yrityskauppojen ja liiketoimintojen lopettamisen vaikutus liittyi toiminnan lopettamiseen Saksassa.

TALOUDELLINEN KEHITYS LIIKETOIMINTAYKSIKÖITTÄIN

Tikkurilan raportoivat liiketoimintayksiköt ovat SBU West ja SBU East. SBU Westin toiminta-alueeseen kuuluvat Ruotsi, Tanska, Norja, Suomi, Puola, Viro, Latvia ja Liettua. SBU Eastin toiminta-alueeseen kuuluvat Venäjä, Keski-Aasian maat ja Kiina. Lisäksi SBU East on vastuussa

viennistä yli 30 maahan. Saksa on esitetty vuonna 2018 SBU Westissä. Vuonna 2019 Tikkurilan Saksan tytäryhtiön toiminnan lopettamisen jälkeen, Saksa on kuulunut exporttiin ja esitetty SBU Eastissä, tosin Saksan tytäryhtiön liittyvät erät on esitetty SBU Westissä myös vuonna 2019.

SBU West Milj. euroa	1-12/2019	1-12/2018	Muutos-%
Liikevaihto	370,0	381,2	-2,9 %
Ilman valuuttakurssien, yritysmyyntien ja liiketoiminnan lopettamisten vaikutusta			-0,8 %
Oikaistu liikevaihto	30,7	34,5 ¹⁾	-11,1 %
Oikaistu liiketulos-%	8,3 %	9,1 %	-0,8 %-yks
Liiketulos (EBIT)	30,4	22,7	+33,9 %
Liiketulos-% (EBIT-%)	8,2 %	6,0 %	+2,2 %
Investoinnit, ilman IFRS16:n vaikutusta	7,8	5,9	+31,3 %

¹⁾ Vertailukausi (2018) sisältää EUR 6 miljoonan euron vakuutuskorvauksen.

Keskeisten maiden liikevaihdot

Milj. euroa	1-12/2019	1-12/2018	Muutos-%
Ruotsi	118,7	127,6	-7,0 %
Suomi	91,1	94,4	-3,4 %
Puola	89,4	84,6	+5,6 %

SBU Westin liikevaihto vuonna 2019 oli 370,0 (381,2) miljoonaa euroa, mikä on -2,9 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vertailukelpoinen liikevaihto laski -0,8 prosenttia paikallisissa valuutoissa ilman yritysmyyntien ja liiketoiminnan lopettamisten vaikutusta.

Jatkoimme **Ruotsissa** myynnin tehostamista sekä jakelun kehittämistä. Vähittäiskauppojen kanssa jakelua laajennettiin, ja niiden myynti kasvoi vuoden loppua kohti. Kaiken kaikkiaan liikevaihto Ruotsissa laski pehmeällä markkinalla. Tähän vaikuttivat erityisesti ulkomaalien heikko sesonkia edeltävä ennakkomyynti ja sesongin aikainen täydennysmyynti. Lisäksi liikevaihtoon vaikuttivat negatiivisesti heikko Ruotsin kruunu, kiristynyt kilpailu ja muutokset myynnin johtamisessa.

Suomessa liikevaihto laski ulkomaalisesongin ennakkomyyntien alhaisen tason takia pehmeällä markkinalla. Lisäksi suomalaisen

metalliteollisuuden tuotannon edelleen jatkuva siirtyminen Suomen ulkopuolelle vaikutti Tikkurilan teollisuusmyyntiin negatiivisesti. Toisaalta myynti ammattilaisasiakkaille kasvoi myyntimixin positiivisen kehityksen ansiosta. Myös puuteollisuustuotteiden liikevaihto kasvoi onnistuneen uusasiakasmyynnin seurauksena ja uusien tuotteiden (esim. palosuoja-maalit) tukemana.

Puolassa liikevaihdon kasvua vauhditti etenkin sisämaalien volyymien kasvu, vaikka yleisesti markkina pehmeni etenkin teollisuusmaaleissa. Kasvuun vaikuttivat myönteisesti myös Tikkurilan investoinnit myyntiin ja markkinointiin. Premium-tuotteiden - Tikkurilan ja Beckersin - osuus kasvoi edelleen.

Oikaistu liiketulos laski vuonna 2019, koska vertailukauteen sisältyy 6 miljoonan euron vakuutuskorvaus.

Liiketulos kasvoi 33,9 prosenttia ja oli 30,4 (22,7) miljoonaa euroa.

Eri tekijöiden vaikutus SBU Westin liikevaihtoon

	2019 (1-12)	
	Milj. euroa	%
Liikevaihto 2018	381,2	
Myyntivolyyymi	-9,3	-2,4 %
Myyntihintojen korotukset ja myyntimixin kehitys	+6,4	+1,7 %
Valuutat	-6,0	-1,6 %
Yritysmyyntien ja liiketoimintojen lopettamiset	-2,2	-0,6 %
Liikevaihto 2019	370,0	97,1 %

Volyymien kasvu Puolassa ei riittänyt kompensoimaan pienempiä volyymeja Suomessa ja Ruotsissa.

Myyntihintojen korotukset vaikuttivat positiivisesti kaikissa maissa. Lisäksi premium-tuotteiden myynnin osuus kasvoi, erityisesti Puolassa.

Valuuttakurssien kokonaisvaikutus liikevaihtoon oli negatiivinen vuonna 2019. Tähän vaikutti erityisesti heikko Ruotsin kruunu.

Yrityskauppojen ja liiketoimintojen lopettamisen vaikutus liittyi toiminnan lopettamiseen Saksassa.

SBU East

Milj. euroa	1-12/2019	1-12/2018	Muutos-%
Liikevaihto	193,8	180,3	+7,5 %
Ilman valuuttakurssien, yritysmyyntien ja liiketoiminnan lopettamisten vaikutusta			+5,9 %
Oikaistu liiketulos	22,0	9,9	+122,1 %
Oikaistu liiketulos-%	11,4 %	5,5 %	+5,9 %-yks
Liiketulos (EBIT)	20,0	9,4	+112,5 %
Liiketulos-% (EBIT-%)	10,3 %	5,2 %	+5,1 %-yks
Investoinnit ilman IFRS16:n vaikutusta	3,3	4,5	-25,9 %

Keskeisten maiden liikevaihdot

Milj. euroa	1-12/2019	1-12/2018	Muutos-%
Venäjä	143,6	134,4	+6,9 %

SBU Eastin liikevaihto vuonna 2019 oli 193,8 (180,3) miljoonaa euroa, mikä on 7,5 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuonna. Vertailukelpoinen liikevaihto kasvoi 5,9 prosenttia paikallisissa valuutoissa ilman yritysmyyntien ja liiketoiminnan lopettamisten vaikutusta.

Liikevaihtoa kasvattivat Venäjällä myyntimixin muutokset, myyntihintojen korotukset sekä Venäjän ruplan vahvistuminen. Varsinkin Tikkurila-brändin myynti lisääntyi kaikissa kanavissa. Vähittäiskauppojen omien tuotemerkkien osuus myynnistä laski.

25.4.2019 Tikkurila tiedotti, että osana strategiayötään yhtiö oli uudelleenarvioinut uuden tehtaan rakentamista Venäjälle ja päätti selvittää muita vaihtoehtoja Venäjän liiketoiminnan kasvun tukemiseksi, koska suunnitellun investoinnin tuotto ei yltänyt yhtiön tavoitetasolle. Suunnittelusta aiheutuneet kustannukset olivat yhteensä noin 2,0 miljoonaa euroa, jotka kirjattiin kuluksi Q2/2019.

Oikaistu liiketulos kasvoi merkittävästi ja siihen vaikutti premium-tuotteiden lisääntyvä osuus myynnistä.

Liiketulos kasvoi 112,5 prosenttia ja oli 20,0 (9,4) miljoonaa euroa.

Eri tekijöiden vaikutus SBU Eastin liikevaihtoon

	2019 (1-12)	
	Milj. euroa	%
Liikevaihto 2018	180,3	
Myyntivolyyymi	-4,5	-2,5 %
Myyntihintojen korotukset ja myyntimixin kehitys	+15,2	+8,5 %
Valuutat	+2,9	+1,6 %
Yritysmyyntit ja liiketoimintojen lopettamiset	-0,1	0,0 %
Liikevaihto 2019	193,8	107,5 %

Volymeihin vaikutti edullisempien maalien ja vähittäiskauppojen omien tuotemerkkien myynnin väheneminen Venäjällä. Tämä oli pääosin seurausta Tikkurilan strategisesta päätöksestä keskittyä myyntivolyyymien sijasta kannattavuuteen sekä premium-brändeihin kaikilla markkinoilla.

Myyntihintojen korotuksilla ja premium-tuotteiden osuuden kasvulla oli positiivinen vaikutus liikevaihtoon.

Valuuttakurssien kokonaisvaikutus liikevaihtoon oli vuonna 2019 positiivinen, mikä johtui Venäjän ruplan vahvistumisesta.

STRATEGISTEN KEHITYSHANKKEIDEN EDISTYMINEN

Tikkurilan strategisen toimintasuunnitelman toteuttaminen kannattavuuden ja tehokkuuden parantamiseksi eteni suunnitelmien mukaan.

Vuoden aikana Tikkurila priorisoi kannattavuutta keskittyen yhtiön premium-brändeihin ja -tuotteisiin sekä entistä ympäristöystävällisempien ja funktionaalisten tuotteiden kehittämiseen. Toimintaa suoraviivaistettiin pienentämällä tuotevalikoimaa sekä vähentämällä käytettävien tuotekaavojen ja yksittäisten raaka-aineiden määrää. Samalla uusia tuotteita tuotiin onnistuneesti markkinoille useassa maassa tukemaan myynnin kasvua. Myynnin tuen tehostamiseksi tehti kolmen pääbrändin (Tikkurila, Beckers, Alcro) markkinointiorganisaatioiden yhdistäminen saatettiin päätökseen. Samalla jatkettiin kustannusten tarkkaa seuranta.

Kesäkuussa 2019 Tikkurila tarkensi yhtiön tavoitteita pääomarkkinapäivässä (<https://www.tikkurilagroup.com/investors-calendar/Capital-Markets-Day>), jossa johto esitteli yhtiön kuuden

painopistealueen toimintasuunnitelman suorituskyvyn parantamiseksi.

- Tuotevalikoiman optimointi
- Kasvu erityisesti kauppa- ja rakennusmaaleissa sekä valituissa teollisuusasiakkaissa
- Myynnin johtamisen tehostaminen
- Operatiivisen toiminnan tehostaminen
- Säästöt kiinteissä kuluissa ja epäsuorien hankintojen keskittäminen
- Raaka-aineiden hankinnan ja käytön tehostaminen

Keskeiset toimenpiteet 2019

Tuotevalikoiman optimointi: Toiminnan suoraviivaistamista jatkettiin pienentämällä yhtiön tuotevalikoimaa sekä vähentämällä käytettävien tuotekaavojen ja yksittäisten raaka-aineiden määrää. Vuoden 2020 loppuun mennessä tavoitteena on vähentää myynnissä olevien tuotteiden määrää 50 prosentilla vuodesta 2016, mukaan lukien liiketoimintojen myynnin vaikutus. Tavoitteen saavuttamisessa edettiin suunnitelmien mukaisesti. Vähentämällä raaka-aineiden määrää voidaan lisätä tehokkuutta hankinnassa ja tuotannossa.

Kasvu erityisesti kauppa- ja rakennusmaaleissa sekä valituissa teollisuusasiakkaissa: Useita uusia tuotteita tuotiin markkinoille, etenkin tukemaan kasvua puuteollisuustuotteissa (mm. palosuojamaalit) ja ammattilaismaaleiden keskuudessa. Tikkurilan uuden brändi-ilmeen lanseeraus aloitettiin vuonna 2019 Suomessa, ja muissa maissa se tapahtuu vuoden 2020 aikana. Kaiken kaikkiaan vuoden aikana keskityttiin tuotekehityksen sekä uusien tuotteiden markkinoille

saamisen nopeuttamiseen. Tuotevalikoiman kehittämisessä painopisteet olivat tuotteiden ympäristöystävällisyyden ja funktionaalisuuden parantamisessa sekä uusien digitaalisten palveluiden markkinoille tuomisessa (mm. Chatbot asiakaspalvelussa, suunnitteluohjelmisto arkkitehdeille ja suunnittelijoille, verkkokoulutukset B2B-asiakkaille).

Myyntin johtamisen tehostaminen: Hinnankorotuksia jatkettiin korkealla pysyneiden raaka-ainehintojen kompensoimiseksi. Edellisenä vuonna aloitettu yhtiön markkinointiorganisaatioiden (Tikkurila, Beckers, Alcro) yhdistäminen saatettiin loppuun, ja markkinointi-investoinnit kohdennettiin näihin kolmeen brändiin. Premium-brändien lisääntyvä kysyntä on kasvun tärkein ajuri, erityisesti Venäjällä ja Puolassa. Konserninlaajusten markkinointikampanjoiden avulla tehokkuutta on onnistuttu parantamaan entisestään. Samoin asiakaspalautteiden ja -valitusten käsittelyn osalta otettiin käyttöön uusi konserninlaajuihin prosessi, ja sisäiset koulutukset aloitettiin asiakaspalvelun tehostamiseksi. Lisäksi Ruotsissa nimitettiin uusi maajohtaja, joka aloitti lokakuussa.

Operatiivisen toiminnan tehostaminen: 25.4.2019 Tikkurila kertoi, että osana strategiatyötään yhtiö oli uudelleenarvioinut tehtaan rakentamista Venäjälle ja selvittää muita vaihtoehtoja Venäjän liiketoiminnan tukemiseksi. Päätöksen taustalla oli se, että suunnitellun investoinnin tuotto ei yltänyt yhtiön tavoitetasolle. Tikkurila jatkoi uuden tuotanto- ja logistiikkasuunnitelman valmistelua tavoitteena toimitusketjun optimoiminen pitkällä aikavälillä. Lisäksi jatkettiin myyntin ja toiminnan suunnittelun (S&OP) kehittämistä yhdessä kaikkien päätöksenteon kannalta olennaisten funktioiden kanssa.

Säästöt kiinteissä kuluissa ja epäsuorien hankintojen keskittäminen: Positiivinen kehitys kiinteissä kuluissa jatkui. Vuoden 2019 aikana kiinteät kulut laskivat noin 35,4 miljoonalla eurolla verrattuna vuoden 2017 tasoon, ja olivat nyt 32,0 prosenttia liikevaihdosta. Kokonaisuudessaan kiinteät kulumme olivat vuonna 2019 yhteensä 180,4 miljoonaa euroa ja 32,0 prosenttia liikevaihdosta. Ilman IFRS16:n vaikutusta kiinteät kulut olivat vuonna 2019 yhteensä 188,8 miljoonaa euroa ja 33,5 prosenttia liikevaihdosta (185,9 milj. euroa ja 33,1 prosenttia). Vuoden 2020 aikana jatkamme tarkkaa kustannusten seuraamista, ja kiinnitämme erityistä huomiota epäsuoriin hankintoihin.

Raaka-aineiden hankinnan ja käytön tehostaminen: Merkittävä määrä kustannussäästömahdollisuuksia tunnistettiin ja osa näistä myös jo toteutettiin viimeisen neljänneksen aikana. Kaupalliset neuvottelut tärkeimpien materiaali- ja raaka-ainetoimittajien kanssa etenivät suunnitellusti, ja kokonaisuudessaan niiden vaikutusten ennakoitua näkyvän vuoden 2020 aikana.

Tikkurila jatkaa strategisen toimintasuunnitelman systemaattista toimeenpanoa. Samoin jatketaan kustannusten tarkkaa seurantaa, hinnankorotuksia sekä muita toimenpiteitä hintakilpailukyyn parantamiseksi entisestään.

RAHAVIRTA, RAHOITUS JA RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Tikkurilan rahoitusasema ja maksuvalmius säilyivät katsauskaudella hyvänä.

Liiketoiminnan rahavirta tammi-joulukuussa oli yhteensä 61,4 (47,6) miljoonaa euroa. Liiketoiminnan rahavirtaa paransi vuoden aikana myönteisesti kehittynyt kannattavuus. Lisäksi IFRS 16 -standardin käyttöönotolla oli 7,3 miljoonan euron positiivinen vaikutus liiketoiminnan rahavirtaan, koska vuokrasopimusvelan pääoman lyhennys esitetään rahoituksen rahavirrassa ja vain vuokrasopimusvelan korkojen maksuosuus esitetään liiketoiminnan rahavirrassa. Vertailukaudella vuokratulujen maksu kokonaisuudessaan sisältyi liiketoiminnan rahavirtaan. Nettokäyttöpääoma katsauskauden lopussa oli 83,6 (81,0)

miljoonaa euroa. Investointien nettorahavirta oli yhteensä -8,6 (-11,3) miljoonaa euroa, kun otetaan huomioon liiketoimintojen myyntien vaikutukset. Rahavirta investointien jälkeen oli katsauskauden lopussa yhteensä 52,7 (36,3) miljoonaa euroa.

Korollisten velkojen määrä oli 125,4 (121,0) miljoonaa euroa katsauskauden lopussa. Niistä vuokrasopimusvelkoja oli 22,6 miljoonaa euroa. IFRS 16 -standardin johdosta käyttöoikeusomaisuuseriin liittyvät vuokrasopimusvelat kasvattivat konsernin taseeseen kirjattua korollisten velkojen määrää verrattuna edelliseen vuoteen, jolloin ei purettavissa olevien muiden vuokrasopimusten mukaiset vähimmäisvuokrat esitettiin taseen ulkopuolisissa vastuissa (IAS 17). Vertailukauden lukuja ei ole oikaistu.

Nettovelka oli 78,4 (85,5) miljoonaa euroa. Nettovelka ilman IFRS 16 -standardin vaikutusta oli 55,7 miljoonaa euroa. Rahavarat olivat katsauskauden päättyessä 47,0 (35,5) miljoonaa euroa. Lyhytaikaiset korolliset velat olivat yhteensä 50,2 (71,0) miljoonaa euroa, sisältäen liikkeeseen lasketut yritystodistukset, joiden nimellisarvo oli yhteensä 43,0 (51,0) miljoonaa euroa, sekä lyhytaikaisen vuokrasopimusvelan 7,3 miljoonaa euroa. Lisäksi konsernilla oli pitkäaikaisia korollisia velkoja yhteensä 75,1 (50,0) miljoonaa euroa sisältäen 15,3 miljoonaa euroa vuokrasopimusvelkoja. Joulukuun lopussa konsernilla oli yhteensä 110,2 (90,3) miljoonaa euroa myönnettyjä nostamattomia lainoja tai luottolimiittejä.

Konsernin nettorahoituskulut olivat -0,0 (-5,8) miljoonaa euroa, josta nettokorkokuluja oli -1,2 (-0,4) miljoonaa euroa sisältäen vuokrasopimusvelkoihin liittyviä korkokuluja -1,1 miljoonaa euroa, ja muita rahoituskuluja 0,9 (-0,7) miljoonaa euroa. Katsauskauden korollisten velkojen pääomapainotettu keskimääräinen korko oli 1,4 (1,2) prosenttia. Realisoituneiden ja realisoitumattomien valuuttakurssierojen vaikutus nettorahoitustuottoihin oli yhteensä 1,7 (-4,8) miljoonaa euroa nettotulosta parantava. Merkittävin vaikutus konsernin valuuttakurssieroihin tuli Venäjän ruplamääräisten erien kautta. Tikkurilan hallituksen päätöksen mukaisesti yhtiö ei tee valuuttatermiinejä tai sovelta muita rahoitusinstrumentteja riskeiltä suojaamiseksi, vaan valuuttakurssiriskien hallinnassa käytetään soveltuvin osin operatiivisia toimenpiteitä, kuten esimerkiksi sisään tulevien ja ulosmenevien rahavirtojen valuuttajakauman yhteensovittamista.

Omavaraisuusaste oli joulukuun lopussa 39,3 (37,6) prosenttia ja nettovelkaantuneisuusaste 45,6 (57,0) prosenttia. Konsernin nettovelkaantuneisuusaste ilman vuokrasopimusvelkoja oli 32,4 prosenttia. Tikkurilan rahoitusjärjestely sisältää kovenantin, joka perustuu konsernin nettovelkaantumistaseseen.

INVESTOINNIT

Konsernin bruttoinvestoinnit vuonna 2019 olivat 16,3 (10,4) miljoonaa euroa, josta 5,1 miljoonaa euroa on IFRS 16 -standardin mukaisia investointeja käyttöoikeusomaisuuseriin. Venäjän tehdasinvestointi peruttiin huhtikuussa (pörssitiedote 25.4.2019) ja aiheutuneet kulut kirjattiin katsauskaudelle.

Konsernin poistot ja arvonalentumiset olivat 24,2 (21,6) miljoonaa euroa mukaan lukien käyttöoikeusomaisuuseristä kirjatut 8,2 miljoonan euron poistot. Konserni tekee arvonalentumistestauksia IAS 36 -standardin mukaisesti.

MYynti JA MARKKINOINTI

Tikkurila-konsernin myynti- ja markkinointikustannukset, mukaan lukien henkilöstökulut, olivat 79,3 (85,0) miljoonaa euroa vuonna 2019, mikä oli 14,1 (15,1) prosenttia liikevaihdosta.

Vuonna 2019 Tikkurila keskittyi yhtiön kolmeen premium-brändiin, jotka ovat Tikkurila, Beckers ja Alcro. Vuoden aikana saatiin päätökseen näiden ydinbrändien markkinointiorganisaatioiden yhdistäminen. Samalla markkinoinnin investoinnit keskittyttiin näihin brändeihin, mikä lisäsi premium-tuotteiden kysyntää. Vaikka toiminnan painopiste on premium-brändeissä, tiettyjen markkinoiden kysyntära-

kenteesta johtuen Tikkurila tarjoaa jonkin verran myös medium- ja economy-segmenttien tuotteita. Ulkopuolisten tutkimusten mukaan Tikkurila-konsernin strategiset brändit ovat tunnetuimpia tai tunnetuimpien joukossa markkina-alueillaan.

Tikkurila kehittää laadukkaita, helppokäyttöisiä ja ympäristön kannalta kestäviä tuotteita sekä kouluttaa sidosryhmiä tuotteidensa kestävään käyttöön. Tavoitteena on tarjota paras käyttäjäkokemus. Maalin valintaa, myyntiä ja ostamista helpottavia ratkaisuja kehitetään, ja asiakkaita tuetaan maalaamisen kaikissa vaiheissa onnistuneen sekä kestäväen lopputuloksen varmistamiseksi. Tikkurilan palveluvalikoimaan kuuluvat muun muassa väri- ja sävytyspalvelut, maalausneuvonta sekä asiantuntija- ja koulutuspalvelut.

Ammattitaitoinen henkilöstö opastaa asiakkaita tarjoamalla heille neuvoja maalaamiseen, tuotteen ja värin valintaan liittyen. Kaupoissa ja digitaalisissa kanavissa tarjoamiensa ideoiden ja ohjeiden avulla Tikkurila inspiroi ihmisiä maalaamaan, auttaa heitä oikean tuotteen valinnassa ja ohjaa sen turvallisessa käytössä.

TUTKIMUS JA TUOTEKEHITYS

Tikkurilan tutkimus- ja tuotekehityskulut vuonna 2019 olivat 9,6 (9,2) miljoonaa euroa eli 1,7 (1,6) prosenttia liikevaihdosta. Vuoden 2019 lopussa tuotekehityksessä työskenteli 182 (175) henkilöä. Tikkurilan suurimmat tuotekehitysyksiköt sijaitsevat Suomessa, Puolassa, Venäjällä, Ruotsissa ja Virossa.

Tikkurilan tutkimus ja tuotekehitys vastaa uusien tuotteiden kehittämistä, tuotevalikoiman ylläpidosta ja uudistamisesta sekä vaihtoehtoisten raaka-aineiden tutkimisesta ja käyttöönottamisesta. Asiakkaiden tarpeet, ympäristö- ja turvallisuusnäkökulmat sekä lainsäädäntö ohjaavat tuotekehitystä.

Vuonna 2019 jatkettiin tuotekehityksen keskittämistä päättämällä Tanskan tuotekehitysyksikköjen sulkemisesta. Tuotekehitys sijaitsee uudelleenorganisoinnin jälkeen Suomessa, Puolassa, Venäjällä, Ruotsissa ja Virossa. Tutkimuksen ja tuotekehityksen painopiste oli tuotelanseerauksissa, entistä ympäristöystävällisempien ja funktionaalisten tuotteiden kehittämisessä, raaka-ainepoliiossa sekä kustannussäästöissä ja raaka-aineiden saatavuuden varmistamisessa. Lisäksi tuotekehitysorganisaatiota vahvistettiin uusilla rekrytoinneilla etenkin teollisuudessa. Suurimpia hankkeita olivat sisämaalikaavojen optimointi, kaikkien kauppa- ja rakennusmaalien kaavojen yhdenmukaistaminen ja tuotannon siirto Tanskasta Suomeen.

Vuoden tärkeimpiä lanseerauksia olivat Harmony-, Jokeri- ja Remontti-Ässä-maalien laadun parannus osana Tikkurila-seinämaalisarjaa. Yhtiö lanseerasi myös useita uusia tuotteita metalliteollisuudelle, mikä tukee teollisuusmaalien myynninkasvua. Lisäksi jatkettiin sisä- ja ulkopuolen palosuojausvalikoiman laajentamista. Myös useita uusia kestäviä lattianpinnoitusratkaisuja (esim. Cozy Floor) lanseerattiin.

OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT

Tikkurilan osakepääoma oli vuoden 2019 lopussa 35,0 miljoonaa euroa, ja osakkeiden rekisteröity kokonaismäärä oli 44 108 252 kappaletta. Tikkurilan hallussa oli vuoden 2019 lopussa 2 461 omaa osaketta.

Euroclear Finland Oy:n rekisterin mukaan Tikkurilalla oli 31.12.2019 yhteensä 18 449 (19 732) osakkeenomistajaa. Luettelo suurimmista osakkeenomistajista pidetään säännöllisesti päivitetynä Tikkurilan internetsivuilla osoitteessa <http://www.tikkurilagroup.com/fi/osakkeenomistajat>. Tikkurilan hallituksen puheenjohtajana toimii Tikkurilan suurimman omistajan Oras Invest Oy:n hallituksen puheenjohtaja Jari Paasikivi. Ajantasainen tieto Tikkurilan ilmoitusvelvollisten sisäpiiriläisten osakeomistuksista on nähtävillä osoitteessa:

<https://tikkurilagroup.com/fi/sijoittajathallinnointi/sisapiiri>.

Tikkurilan osakkeen joulukuun päätkurssi oli 14,36 euroa. Kaupankäyntimäärillä painotettu keskikurssi tammi-joulukuussa oli

13,86 euroa, alin kurssi 12,00 euroa ja korkein kurssi 15,58 euroa. Joulukuun lopussa Tikkurila Oyj:n osakkeiden markkina-arvo oli 633,4 miljoonaa euroa. Osaketta vaihdettiin tammi-joulukuussa Nasdaq Helsinki Oy:ssä 5,4 miljoonaa kappaletta, mikä vastaa noin 12,2 prosenttia osakkeiden määrästä. Osakevaihdon arvo oli 74,8 miljoonaa euroa. Tikkurilan osakkeilla käydään kauppaa myös Nasdaq Helsingin ulkopuolella, mutta tästä pörssin ulkopuolisesta kaupankäynnistä yhtiöllä ei ole käytössään tarkkoja tilastotietoja.

Tikkurilan tiedossa ei ole yhtiön osakkeiden omistukseen ja äänivallan käyttöön liittyviä voimassaolevia sopimuksia.

Ilmoitukset osakkeenomistuksen muutoksista

3.10.2019 Tikkurila vastaanotti arvopaperimarkkinalain mukaisen ilmoituksen Marathon Asset Management LLP:ltä, jonka mukaan Marathon Asset Management LLP:n varainhoitajien hallinnoimien rahastojen ja tilien omistusosuus Tikkurila Oyj:n osakkeista **ylittää 1/20 (5 %) rajan** 1.10.2019 Marathonin hallussa olleiden äänioikeuksien jakautumisen muuttuessa. Näiden kauppojen jälkeen edellä mainittujen yhteisöjen omistus Tikkurila Oyj:ssä on yhteensä 2 443 874 osaketta, mikä vastaa 5,54 prosenttia Tikkurila Oyj:n osakkeista ja äänimäärästä.

Lisäksi Marathon Asset Management LLP hallinnoi 603 130 Tikkurila Oyj:n osaketta, joista asiakkaat ovat pidättäneet äänioikeuden itsellään ja jotka on sisällytetty alla esitettyyn omistuserittelyyn.

Säilyttäjä

Bank of New York Mellon 844 974
JP Morgan 101 751
Northern Trust 858 321
State Street Bank & Trust Company, Boston 1 241 958
Yhteensä 3 047 004

22.7.2019 Tikkurila vastaanotti arvopaperimarkkinalain 9. luvun 5. pykälän mukaisen ilmoituksen Lannebo Fonder AB:lta, jonka mukaan Lannebo Fonder AB on ostanut 151 218 Tikkurila Oyj:n osaketta 19.7.2019. Kaupan seurauksena Lannebo Fonder AB:n omistusosuus Tikkurila Oyj:n osakkeista **ylittää 1/20 (5 %) rajan**. Kaupan jälkeen Lannebo Fonder AB omistaa yhteensä 2 290 149 Tikkurila Oyj:n osaketta, mikä vastaa 5,19 prosenttia osakkeista ja äänimäärästä.

9.5.2019 Tikkurila vastaanotti arvopaperimarkkinalain 9. luvun 5. pykälän mukaisen ilmoituksen Marathon Asset Management LLP:ltä, jonka mukaan Marathon Asset Management LLP:n varainhoitajien hallinnoimien rahastojen ja tilien omistusosuus Tikkurila Oyj:n osakkeista **alittaa 1/20 (5 %) rajan** 3.5.2019 tehdyillä osakekaupoilla. Näiden kauppojen jälkeen edellä mainittujen yhteisöjen omistus Tikkurila Oyj:ssä on yhteensä 2 204 281 osaketta, mikä vastaa 4,997 prosenttia Tikkurila Oyj:n osakkeista ja äänimäärästä. Lisäksi Marathon Asset Management LLP hallinnoi 978 757 Tikkurila Oyj:n osaketta, joista asiakkaat ovat pidättäneet äänioikeuden itsellään ja jotka on sisällytetty alla esitettyyn omistuserittelyyn.

Säilyttäjä

Bank of New York Mellon 854 758
JP Morgan 103 039
Northern Trust 960 779
State Street Bank & Trust Company, Boston 1 264 462
Yhteensä 3 183 038

OSAKEPERUSTEISET KANNUSTINJÄRJESTELMÄT

Tikkurila Oyj:n hallitus päätti aiemmin (pörssitiedotte julkaistu alun perin 26.6.2018 ja päivitetty 19.12.2018) kahdesta konsernin avainhenkilöiden osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä (osakepalkkiojärjestelmät 2018-2022 ja 2018-2019). Ohjelmien tarkoituksena on

yhdistää omistajien ja avainhenkilöiden tavoitteet yhtiön strategisen transformaation toteuttamisessa lyhyellä aikavälillä ja arvon nostamiseksi pitkällä aikavälillä, sekä sitouttaa avainhenkilöt yhtiöön ja tarjota heille kilpailukyinen yhtiön osakkeiden ansaintaan ja kertymiseen perustuva palkkiojärjestelmä.

Hallituksen joulukuussa 2019 tekemän päätöksen mukaisesta ansaintajakson 2020-2022 kohderyhmään kuuluu noin 20 avainhenkilöä, mukaan lukien johtoryhmän jäsenet. Järjestelmän mahdollinen palkkio perustuu Tikkurila-konsernin keskimääräisestä käyttökatteesta (EBITDA) ja nettovelasta määritettyyn laskennalliseen arvoon vuosina 2020-2022. Ansaintajaksolta 2020-2022 maksettavat palkkiot ovat yhteensä enintään noin 160 000 Tikkurila Oyj:n osaketta. Mahdollinen suoriteperusteinen palkkio maksetaan osittain Tikkurila Oyj:n osakkeina ja osittain rahana vuonna 2023. Mikäli osallistujan työ- tai toimisuhte päättyy ennen palkkion maksamista, palkkiota ei pääsääntöisesti makseta. Järjestelmän perusteella ansaittuja palkkiomääriä leikataan, jos hallituksen ansaintajaksolta maksettavalle palkkiolle asettamat ylärajat täyttyvät.

Lisätietoa yhtiön osakepalkkiojärjestelmistä löytyy yhtiön palkka- ja palkitsemisraportista yhtiön nettisivuilta.

HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄ

Tikkurila laatii erillisen selvityksen hallinnointi- ja ohjausjärjestelmästä suomalaisten listayhtiöiden hallinnointikoodin suosituksen mukaisesti. Selvitys sisältää myös muita keskeisiä hallinnoinnin osa-alueita. Selvitys sisältyy vuosikatsaukseen, mutta julkaistaan erillään hallituksen toimintakertomuksesta. Selvitys on saatavilla viikolla 10 Tikkurilan internetsivuilta osoitteesta www.tikkurilagroup.com/fi/sijoittajat.

NIMITYSTOIMIKUNNAN KOKOONPANO

Tikkurila Oyj:n osakkeenomistajien nimitystoimikunta muodostettiin 31.5.2019. Nimitystoimikunnan jäsenet ovat:

- Annika Paasikivi, toimitusjohtaja, Oras Invest Oy
- Reima Rytölä, varatoimitusjohtaja, sijoitukset, Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma
- Annika Ekman, osakejohtaja, sijoitukset, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen
- Jari Paasikivi, hallituksen puheenjohtaja, Tikkurila Oyj (nimitystoimikunnan asiantuntijajäsen)

Tikkurilan kolme suurinta osakkeenomistajaa 30.4.2019 osakeluettelon mukaan olivat Oras Invest Oy, Työeläkevakuutusyhtiö Varma ja Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö. Mandatum Henkivakuutusyhtiö ilmoitti päättäneensä olla käyttämättä oikeuttaan nimetä jäsen nimitystoimikuntaan. Nimeämisoikeus siirtyi nimitystoimikunnan työjärjestyksen mukaan seuraavaksi isoimmalle osakkeenomistajalle Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselle.

TIKKURILAN JOHTORYHMÄ

Vuoden lopussa Tikkurilan johtoryhmään kuuluivat:

- Elisa Markula, toimitusjohtaja
- Melisa Bärholm, henkilöstöjohtaja
- Fredrik Linde, johtaja, tuotanto
- Markus Melkko, talousjohtaja (huhtikuusta 2019 alkaen)
- Anders Rotkirch, johtaja, strategiset muutosohjelmat ja digitalisaatio
- Meri Vainikka, johtaja, tuotteet ja palvelut
- Oskari Vidman, johtaja, myynti (toukokuusta 2019 alkaen)

Huhtikuussa **Markus Melkko** (s. 1975, DI, KTK) aloitti talousjohtajana ja johtoryhmän jäsenenä. Edellinen talousjohtaja Jukka Havia (johtoryhmässä vuodesta 2010) irtisanoutui yhtiön palveluksesta.

Toukokuussa **Oskari Vidman** (s. 1976, KTM) aloitti myyntijohtajana (Senior Vice President, Sales) ja johtoryhmän jäsenenä. Hän vastaa

Tikkurilan myynnin kehittämisestä ja edistämisestä kaikille yhtiön asiakasryhmille: kuluttajille, ammattilaisille ja teollisuudelle. Tikkurila-maiden myyntitoiminnot ja kansainvälisistä avainasiakkuuksista vastaava tiimi raportoivat Vidmanille.

VARSINAISEN YHTIÖKOKOUKSEN PÄÄTÖSIÄ

Tikkurila Oyj:n varsinainen yhtiökokous vahvisti 11.4.2019 tilikauden 2018 tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle. Yhtiökokous vahvisti tilikaudelta 2018 osingoksi 0,33 euroa osakkeelta. Osinko maksettiin kahdessa erässä. Ensimmäinen erä 0,165 euroa maksettiin osakkeenomistajalle, joka oli osingonmaksun täsmäytyspäivänä 15.4.2019 merkitty Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään yhtiön osakasluetteloon. Osingon ensimmäinen erä maksettiin 24.4.2019. Hallitus päätti myöhemmin yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti kokouksessaan 28.10.2019, että osingon toinen erä maksetaan osakkeenomistajalle, joka olisi osingonmaksun täsmäytyspäivänä 30.10.2019 merkittynä Euroclear Finland Oy:n pitämään osakasluetteloon. Osingon toinen erä maksettiin 6.11.2019.

Hallituksen jäsenten lukumääräksi päätettiin kuusi ja hallitukseen valittiin uudelleen seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka

- Jari Paasikivi, Riitta Mynttinen, Catherine Sahlgren, Petteri Walldén ja Heikki Westerlund. Uudeksi jäseneksi valittiin Lars Peter Lindfors.

Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Jari Paasikivi ja varapuheenjohtajaksi Petteri Walldén.

Kaikki hallituksen jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä ja Jari Paasikiveä lukuun ottamatta kaikki ovat riippumattomia merkittävistä osakkeenomistajista.

Yhtiökokous päätti, että hallituksen jäsenten palkkiot pidetään ennallaan. Vuosipalkkiot ovat: puheenjohtaja 64 000 euroa, varapuheenjohtaja ja jäsen, joka toimii tarkastusvaliokunnan puheenjohtajana 40 000 euroa sekä muut hallituksen jäsenet 32 000 euroa vuodessa. Vuosipalkkiosta noin 40 prosenttia maksetaan markkinoilta hankittavana Tikkurila Oyj:n osakkeina ja loput käteisenä. Osakkeet hankitaan suoraan hallituksen jäsenten lukuun kahden viikon kuluessa siitä, kun liiketoimintakatsaus ajalta 1.1.-31.3.2019 on julkistettu. Lisäksi hallituksen jäsenille maksetaan kultakin hallituksen ja sen valiokuntien varsinaiselta kokoukselta (pois lukien päätökset ilman kokousta) palkkiona: jäsenen kotimaassa pidettävät kokoukset 600 euroa sekä jäsenen kotimaan ulkopuolella pidettävät kokoukset 1 200 euroa. Jäsenen osallistuessa kokoukseen puhelin- tai videoyhteyden välityksellä maksetaan 600 euron kokouspalkkio. Matkustuskustannukset korvataan yhtiön matkustussäännön mukaan.

Yhtiökokous päätti, että tilintarkastajalle maksetaan palkkio yhtiön hyväksymän tilintarkastajan laskun mukaan. Yhtiökokous valitsi tilintarkastajaksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka Ernst & Young Oy:n. Päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Antti Suominen.

Valtuutus omien osakkeiden hankkimiseen ja osakeantiin

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 4 400 000 yhtiön oman osakkeen hankkimisesta. Osakkeita hankitaan käytettäväksi mahdollisten yrityskauppojen tai -järjestelyjen rahoittamiseksi tai toteuttamiseksi, yhtiön oman pääoman rakenteen kehittämiseksi, osakkeen likviditeetin parantamiseksi, käytettäväksi yhtiön hallituksen jäsenten vuosipalkkioiden maksamiseen tai yhtiön osakeperusteisten palkkiojärjestelmien toteuttamiseen. Hankkimisvaltuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka, kuitenkin enintään 30.6.2020 saakka.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 4 400 000 yhtiön hallussa olevan yhtiön oman osakkeen luovuttamisesta tai

uuden osakkeen antamisesta. Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet voidaan luovuttaa ja uudet osakkeet voidaan antaa joko maksua vastaan tai maksutta. Uudet osakkeet voidaan antaa ja yhtiöllä olevat omat osakkeet luovuttaa yhtiön osakkeenomistajille siinä suhteessa kuin he ennestään omistavat yhtiön osakkeita tai osakkeenomistajan etuoikeudesta poiketen suunnatulla osakeannilla, jos siihen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy, kuten yrityskauppojen tai -järjestelyjen rahoittaminen tai toteuttaminen, yhtiön oman pääoman rakenteen kehittäminen, osakkeen likviditeetin parantaminen, yhtiön hallituksen vuosipalkkioiden maksaminen tai yhtiön osakeperusteisten palkkiojärjestelmien toteuttaminen. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka, kuitenkin enintään 30.6.2020 saakka.

Yhtiökokous hyväksyi hallituksen ehdotuksen nimitystoimikunnan työjärjestyksen muuttamisesta ja päivittämisestä.

Yhtiökokouksen jälkeisessä järjestäytymiskokouksessaan hallitus valitsi keskuudestaan tarkastusvaliokunnan sekä palkitsemisvaliokunnan jäsenet.

Tarkastusvaliokunnan puheenjohtajaksi valittiin Heikki Westerlund ja jäseniksi Riitta Mynttinen ja Lars Peter Lindfors. Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtajaksi valittiin Jari Paasikivi ja jäseniksi Petteri Walldén ja Riitta Mynttinen.

Yhtiökokouksen pöytäkirja on nähtävillä Tikkurilan internetsivuilla <https://www.tikkurilagroup.com/fi/yhtiokokous-2019>.

VARSINAINEN YHTIÖKOKOUS 2020

Tikkurila Oyj:n varsinainen yhtiökokous on suunniteltu pidettäväksi tiistaina 24.3.2020 klo 10.00 Finlandia-talossa osoitteessa Mannerheimintie 13, Helsinki. Tikkurilan hallitus kutsuu yhtiökokouksen koolle. Hallituksen toimintakertomus ja tilinpäätös ovat luettavissa viimeistään 3.3.2020 osoitteessa www.tikkurilagroup.fi.

SELVITYS MUUSTA KUIN TALOUDELLISESTA TIEDOSTA

Tikkurila on pohjoismainen maaliyhtiö, jonka tuotteet valmistetaan tarkoin valikoiduista, korkeimmat laatu- ja turvallisuusvaatimukset täyttävistä raaka-aineista. Kestävän ja turvallisen maalaamisen, pintakäsittelyn ja värienkäytön edelläkävijänä Tikkurila on sitoutunut tekemään konkreettisia toimenpiteitä varmistaakseen, että sen tuottamat ja asiakkailleen tarjoamat ratkaisut ovat laadukkaita ja pitkäaikaisia kestävän kehityksen ratkaisuja.

Lisätietoja Tikkurilan kestävän kehityksen lähestymistavasta on erillisessä kestävän kehityksen raportissa, joka julkaistaan viimeistään 3.3.2020 konsernin verkkosivulla www.tikkurilagroup.com/sustainability. Raportti on ulkoisesti varmennettu. Muihin kuin taloudellisiin tietoihin liittyvät riskit ja riskienhallinta on lueteltu ja kuvattu tämän hallituksen toimintakertomuksen riskiosiossa.

Liiketoimintamalli ja arvon luominen

Tikkurila on maali- ja pinnoitevalmistaja, jota arvoketjussa edeltävät maaliraaka-aineiden ja pakkausten toimittajat sekä seuraavat ovat jälleenmyyjät, teollisuusasiakkaat ja kuluttajat. Tikkurila tarjoaa kuluttajille, ammattilaisille ja teollisuudelle maali- ja pinnoitustuotteita ja -järjestelmiä sisustukseen ja ulkopinnoille. Tuote- ja palveluvalikoimamme kattaa värit ja sävytyksen, maalausohjeet sekä asiantuntija- ja koulutuspalvelut. Tärkein lisäarvo, jonka Tikkurila tuo pinnoitettujen pintojen arvoketjuun, on kykymme yhdistää oikea määrä oikeaa ainetta ja/tai yhdistettä sekä sekoittaa ja liuottaa ne oikeassa järjestyksessä oikeissa olosuhteissa, jotta myyntiin asiakkaille ja kuluttajille voidaan toimittaa tehokkaasti turvallisia, kustannuskilpailukykyisiä ja laadukkaita tuotteita.

Liiketoimintamallissamme korostuvat vahvat brändit, jotka on luotu laadukkaalla pitkän aikavälin kehitystyöllä ja huomattavilla markkinointipanostuksilla. Myymme kauppamaaleja ja maalaamiseen liittyviä

tuotteita ja palveluita lähinnä maalien tukkukauppiaille ja jälleenmyyjille sekä suoraan vähittäiskaupoille. Tikkurilalla on kahdeksan maalinvalmistusyksikköä kuudessa maassa, ja vuoden 2019 lopussa meillä oli 2 607 työntekijää.

Materiaalien kestävyysnäkökohdat

Tikkurilalle kestävyys tarkoittaa, että sosiaaliset, eettiset ja ekologiset näkökohdat sekä vaikutukset tunnistetaan ja käsitellään tinkimättä yhtiön taloudellisista tavoitteista ja sitoumuksista. Kestävän kehityksen näkökohdat eivät ole staattisessa tilassa ja tämä vaatii jatkuvaa seuraamista. Kun Tikkurilan kannalta olennaisia kestävyysnäkökohtia tunnistetaan ja kiteytetään, hyödynnetään vakiintuneita kontakteja ja aktiivista vuoropuhelua sidosryhmien kanssa. Lisäksi käydään läpi olemassa olevat lait ja säännökset sekä huomioidaan niiden muuttuminen. Samalla perehdytään alueellisiin ja paikallisiin asiakas- ja markkinatrendeihin, kuluttajien käytöksen tuntemukseen, kilpailija-analyysiin ja kaikkeen muuhun organisaation keräämään osaamiseen ja tietoon, ja tehdään tarvittaessa lisätutkimuksia. Tätä tukevat myös erityiset haastattelut ja työpajat yhdessä johdon ja Tikkurilan eri toimintojen ja eri maissa toimivien asiantuntijoiden kanssa.

Merkittävät kestävän kehityksen aiheet on määritetty perustuen sisäisten ja ulkoisten sidosryhmien palautteeseen, lakien ja säännösten kehitykseen, markkinoiden ja asiakkaiden tuntemukseen ja laatujaarjelmiamme kautta tunnistettaviin näkökohtiin, mukaan lukien ulkoisesti sertifioitujen laatujaarjelmät. Tunnistettujen kestävyysnäkökohtien punnitsemiseen ja priorisointiin vaikuttavat muuttajat, kuten pakolliset vaatimukset, noudattamatta jättämisen riskit, liiketoiminta- ja ekotehokkuusmahdollisuus, asiakkaiden tarve, huoli tai pyyntö, välitön ja välillinen ympäristövaikutus, työterveys- ja työturvallisuusriski sekä keskipitkän ja pitkän aikavälin markkinatrendit ja tunnistetut megatrendit. Nämä aiheet on ryhmitelty kestävän kehityksen arvoketju-alueisiin noudattaen kestävän kehityksen hallintomallia näin:

- Hankinnan kestävyys, toimittajien eettisen ja sosiaalisen suorituskyvyn hallinnan arviointi, pakkaaminen
- Operatiivisen toiminnan kestävyys, työturvallisuus, resurssitehokas operatiivinen toiminta, vastuullinen yritys ja oikeudenmukainen työnantaja
- Tuotteiden kestävä kehitys, tuotekehitys ja innovointi, laadukkaat ja pitkäaikaiset kestävän kehityksen ratkaisut

Kestävyysnäkökohdat ja -toimet on sisällytetty konsernin strategiaan ja strategian toteutuksen etenemissuunnitelmaan.

Käytännöt ja periaatteet

Tikkurila noudattaa aina liiketoiminnassaan korkeita eettisiä standardeja ja lainsäädäntöä arvopohjansa ja menettelyohjeidensa mukaisesti. Markkina-alueesta riippumatta me noudatamme kattavasti kansainvälisesti tunnistettuja yhteiskuntavastuun periaatteita, jotka koskevat ihmisoikeuksia, työsuhteita, yhdistymisvapautta, syrjinnänvastaisuutta, työaikaa ja -ehtoja, työterveyttä ja -turvallisuutta sekä ympäristönsuojelua ja operatiivisen liiketoiminnan eettisyyttä. Pyrimme myös varmistamaan, että liikekumppanimme noudattavat näitä periaatteita.

Tikkurilan visio ja missio on yhdistetty yhdeksi tarkoitukseksi: *“Luomme vastuullisesti pohjoismaisia pintoja, joilla on merkitystä”*. Tähän tarkoitukseen on sisällytetty kestävän kehityksen mukainen tapa toimia ja edistää ympäristön hyvinvointia.

Arvomme – luotettavuus, innovatiivisuus ja ammattimaisuus – ohjaavat operatiivista toimintaamme ja tukevat kestävän kehityksen mukaisia toimia. Ne tulevat esiin arjessa ja kaikissa liiketoiminnan tilanteissa, niin pienessä kuin suuressa mittakaavassa.

Menettelyohjeissamme määritellään liiketoimintamme perusvaatimukset: ammattimaisten liikesuhteiden luominen, eturisti-

riitojen välttäminen, yhtiön omaisuuden suojele, reilu kilpailu, ihmisoi-
keudet ja tasa-arvo, terveys, turvallisuus ja ympäristö sekä luottamus
ja tietosuoja. Odotamme jokaisen Tikkurilan työntekijän ja yrityksen
edustajan samoin kuin liikekumppanin noudattavat Tikkurilan menettely-
ohjeiden vaatimuksia.

Jos esiintyy epäkohtia, työntekijät ja muut sidosryhmät voivat
raportoida anonyymisti liiketoimintakäytäntöjen ja menettelyohjeiden
rikkomuksista sekä muista laittomista tai epäeettisistä liiketoiminta-
käytännöistä. Järjestelmän tarkoitus on varmistaa, että Tikkurilan päivit-
täinen toiminta noudattaa asianmukaisesti hyvän hallinto- ja liike-
toimintatavan periaatteita ja periaatteiden rikkomuksista ja muista laitto-
muksista raportoidaan eteenpäin.

Tikkurilan menettelyohjeiden lisäksi päivittäistä työtämme ja
toimintaamme ohjaavat erilaiset sovellettavaa lainsäädäntöä täydentävät
käytännöt, periaatteet, toimintatavat ja vaatimukset, kuten

- listattujen yhtiöiden hallinnointikoodi
- valtuutusikäytäntö
- korruptiontorjuntaohjeet
- kilpailulainsäädännön noudattamista koskevat käytännöt
- tietosuojakäytäntö sekä yhtiön GDPR-prosessit
- riskienhallintakäytäntö
- terveys-, turvallisuus- ja ympäristöohjeet
- hankintaperiaatteet
- tiedonantopolitiikka
- sisäpiirikäytäntö.

Sertifioitu operatiivinen toiminta

Tikkurila luottaa kansainvälisesti tunnustettuihin ja standardoituihin
laatujärjestelmiin, kun se pyrkii tekemään jatkuvasti parannuksia
ympäristö-, työterveys- ja työturvallisuuskäytännöissä ja luomaan
niille järjestelmällisen hallintokulttuurin. Laatujärjestelmät tarjoavat
rakenteen ympäristö-, työterveys- ja työturvallisuustyölle ja tukevat
jatkuvan parantamisen toimia. Tämä mahdollistaa riskien paremman
läpinäkyvyyden ja kehitysmahdollisuudet sekä tukee Tikkurilan määrä-
tietoista pyrkimystä ekotehokkuuteen sekä työterveys- ja työturvalli-
suushallinnon korkeaan laatuun.

Käytössämme ovat laatujärjestelmät ISO 14001 ympäristöasioiden
hallinnalle, OHSAS 18001 työterveydelle ja -turvallisuudelle ja ISO
9001 laadunhallinnalle. Tikkurilassa käytettävät laatujärjestelmät
ovat päätoimipaikkojen ja tärkeimpien varastojen osalta ulkoisesti
sertifioituja.

Ympäristöasiat

Tikkurilan merkittävimmät kestävyystekijät, ottaen huomioon sosiaaliset
ja eettiset näkökohdat, ovat kuitenkin tuotteisiimme ja niiden
valmistukseen liittyvät ympäristönäkökohdat.

Ympäristö ja tuotteet

Kun tarkastellaan maalatun pinnan elinkaarta, ympäristövaikutukset
aiheutuvat tyypillisesti hankkimistamme raaka-aineista sekä materiaa-
leista, joille tuotteitamme levitetään. Maalatun pinnan elinkaareissa
maalien ja pinnoitteiden valmistuksella on ympäristövaikutusluokasta
riippumatta suhteellisen pieni elinkaaren aikainen ympäristövaikutus.

Tuotteidemme ympäristötehokkuus on tärkeä muuttuja arvolupauk-
sessamme. Faktapohjainen ja tieteellinen tieto on elintärkeää, jotta

organisaatiossa voidaan tehdä perusteltuja päätöksiä. Yhtenä työkaluna
käytämme kolmansien osapuolten varmistamia ympäristö- ja muita
merkkejä kuten pohjoismaista Joutsen-merkkiä. Haluamme varmistaa,
että tuotekehityksen seurauksena tuotteidemme nettovaikutus
ympäristöön niiden elinkaaren aikana paranee aidosti verrattuna siihen,
että vaikutus vain siirtyy elinkaaren sisällä tai erilaisten ympäristövaiku-
tusten välillä muuttuu.

Vuoden 2019 raportointikauden aikana Tikkurilassa ei kirjattu
yhtään tuoteturvallisuuteen liittyvää tai tuotteen sääntelyvaatimusten
noudattamatta jättämistä eikä Tikkurilassa kirjattu yhtään tuotteen
sääntelyvaatimusten ja/tai vapaaehtoisten menettelysääntöjen noudat-
tamatta jättämistä, joka koskee markkinointiviestintää, mukaan lukien
mainonta, myynninedistäminen ja sponsorointi. Näin ollen Tikkurila ei
vuoden aikana saanut sakkoja, seuraamuksia tai varoituksia sääntely-
vaatimusten noudattamatta jättämisestä koskien tuotteitaan tai niiden
markkinointiviestintää.

Ympäristö ja operatiivinen toiminta

Maalien (operatiivisen) valmistuksen tärkeimmät ympäristötekijät
liittyvät jätteisiin, mukaan lukien jätevesi, energiankulutus, yhdisteiden
haihtuminen ja päästöt. Tikkurilassa myös työterveys ja -turvallisuus on
määritelty operatiivisen toiminnan merkittäväksi kestävyysnäkökohdaksi.

Vuonna 2019 Tikkurila investoi 0,4 (0,3) miljoonaa euroa
ympäristönsuojeluun yksiköissään, ja ympäristöön liittyvät operatio-
naaliset kulut olivat yhteensä 2,1 (1,5) miljoonaa euroa. Tikkurilassa ei
kirjattu merkittäviä päästövuotoja raportointikauden aikana.

Tikkurila maksoi sakkoja liittyen ympäristölupaylityksiin yhteensä
1 868 euroa vuonna 2019. Tallinnassa jätevesipäästöt ylittivät kiintiön
vuoden aika kolmesti ja Venäjällä Mytishin varaston päästörapor-
tointi toimitettiin viranomaisille myöhässä. Lisäksi Liettuassa Tikkurila
on valittanut paikalliseen tuomioistuimeen ympäristöviranomaisen
päätöksestä liittyen ympäristöveroon.

Saksan toimintojen sulkemiseen liittyen Tikkurila on osallistunut sen
entisen varastoalueen saastuneen maaperän puhdistamiseen.

Hankinta ja kestävä kehitys

Tikkurilalla on noin 500 paikallista ja kansainvälistä raaka-aineiden
ja pakkausmateriaalien toimittajaa. Teemme hankintoja niin suurilta
monikansallisilta organisaatioilta kuin pienemmillä paikallisilta
toimijoiltakin. Teemme yhteistyötä vain sellaisten toimittajien kanssa,
jotka on hyväksytty toimittajia koskevien liiketapaperiaatteet (Code of
Conduct) mukaisesti, ja teemme sopimukset merkittävimpien toimitta-
jijemme kanssa konsernin tasolla.

Tikkurila valvoo ja arvioi toimittajia säännöllisesti arviointi- ja tarkas-
tusprosessien avulla. Tikkurila edellyttää, että toimittajat ja kumppanit
toimivat Tikkurilan liiketapaperiaatteiden mukaisesti ja täyttävät
laatua, turvallisuutta, ympäristöä ja yhteiskuntavastuuta koskevat
vaatimukset: Me joko tarkistamme, että toimittajan omat liiketapa-
periaatteet ovat linjassa meidän menettelyohjeidemme kanssa, tai
sovimme, että toimittajat noudattavat liiketapaperiaatteitamme. Tikkurila
suorittaa vuosittain keskimäärin viisi fyysistä tarkastusta, ja vuodesta
2013 lähtien niitä on tehty 51. Auditointien avulla arvioidaan toimit-
tajien tilaus-, toimitus- ja tuotantoprosesseja, laadunvalvontaa sekä
ympäristöön, työterveyteen ja työturvallisuuteen liittyvien tekijöiden ja
vaikutusten hallintaa.

	2019	2018	2017	2016
Konsernin sopimus, % raaka-aineen ja pakkausmateriaalin hankinnoista	46	45	43	39
Toimittajien auditoinnit, määrä	5	11	2	4

Vuoden 2019 loppuun mennessä 46 % raaka-aine- ja pakkausmateriaalikuiluista oli konsernisopimusten piirissä.

Sosiaaliset ja henkilöstöön liittyvät asiat

Yhteiskuntavastuu otetaan huomioon toimintamme kaikissa vaiheissa raaka-aineen valinnasta ja toimittajien hallinnasta tuotantoon sekä tuotteiden käyttöön ja hävittämiseen. Kaikki tämä tehdään yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Operatiivisen toimintamme sosiaaliset vaikutukset on selvitetty, ja keskeisimmät niistä ovat sosiaalisia kysymyksiä, jotka liittyvät toimitusketjuun, työntekijöidemme työterveyteen, -turvallisuuteen ja -tyytyväisyyteen ja muihin Tikkurilan toimintaan liittyviin tekijöihin.

Henkilöstö

Raportointikauden lopussa henkilöstön määrä oli 2 607 (2 717), josta 98 % (98 %) oli kokoaikaisessa työsuhteessa. 99 % (99 %) miehistä ja 97 % (98 %) naisista oli kokoaikaisessa työsuhteessa.

Kaikista työntekijöistä oli 36 % (36 %) naisia, ja heistä 79,4 % (79,8 %) oli toimihenkilöitä. Miesten vastaava osuus oli 58,0 % (59,4 %). Yli 95 prosentilla työntekijöistä oli pysyvä työsuhteisuus; naispuolisilla työntekijöillä luku oli hieman matalampi, 93 % (89 %), ja miespuolisilla 97 % (94 %).

Tikkurilassa työntekijät ja heidän esimiehensä käyvät vuosittain tavoite- ja kehityskeskusteluja, jotka perustuvat konserninlaajuiseen Tikkurila Drive-malliin. Tikkurila Drive kattaa kaikki Tikkurilan toimintamaissa työskentelevät toimihenkilöt ja asiantuntijat.

Vuonna 2019 henkilöstökyselyssä 87 % toimihenkilöistä kertoi, että heillä oli tavoitteita ja suorituskyvyn hallintaa koskeva keskustelu esimiehensä kanssa, ja 81 % kertoi käyneensä kehityskeskusteluja.

Työntekijöiden tyytyväisyys ja sitoutuminen

Tikkurila suorittaa vuosittain henkilöstökyselyn (Spirit). Kyselyn suorittaa ulkoinen kumppani, ja se mittaa sitoutumista, johtajuutta ja suorituksen johtamista koko yhtiössä. Tuloksista käyvät ilmi vahvuutemme ja alueet, joissa on kehittämistä. Tulosten perusteella laaditaan toimintasuunnitelmia, joita noudatetaan tiimin, funktion ja yhtiön tasolla.

Tuotannossa työskentelevien osalta Tikkurila seuraa tavoitteiden asettamista, suorituskyvyn hallintaa ja yksilöllistä kehitystä noudattaen maakohtaisia käytäntöjä.

Vuonna 2019 otettiin käyttöön uusi henkilöstökysely Spirit. Kyselyn osallistumisaste oli 89 %, ja Tikkurila saavutti yleisluokituksen AA ("Hyvä"), joka on asteikon kolmanneksi korkein arvosana. Tulokset arvioidaan, niistä viestitään kattavasti organisaatioissa ja niiden pohjalta tehdään konkreettinen toimintasuunnitelma.

Ihmisoikeuksien kunnioittaminen

Tikkurila tunnustaa vastuunsa ihmisoikeuksien kunnioittamisesta, ja edellyttää samaa liikekumppaneiltaan. Tikkurila on sitoutunut ihmisoikeuksia koskeviin kansainvälisiin periaatteisiin, kuten yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskeviin YK:n suuntaviivoihin. Lisäksi Tikkurila ymmärtää, että monimuotoisesta työyhteisöstä on liiketoiminnalle etua, ja pyrkii tarjoamaan kaikille yhtäläiset mahdollisuudet.

Korruption, lahjonnan torjunta ja kilpailulainsäädännön noudattaminen

Tikkurilalla on useita käytäntöjä, jotka ohjaavat Tikkurilan ja sen kumppanien toimintaa liittyen korruptioon, lahjontaan ja kilpailusääntöjen noudattamiseen. Tikkurila järjestää säännöllisesti koulutuksia menettelyohjeista, korruptiontorjunnan periaatteista ja kilpailusääntöjen noudattamisohjeista, jotta käytäntöjen sisältämiä periaatteita noudatetaan. Tikkurilan kaikkien toimittajien täytyy sitoutua toimittajien liiketapaperiaatteisiin.

Puolassa korkein oikeus on palauttanut vuonna 2016 tehdyn päätöksen käsiteltäväksi alioikeuteen liittyen Tikkurilalle määrättyyn kilpailuoikeudelliseen sakkomaksuun.

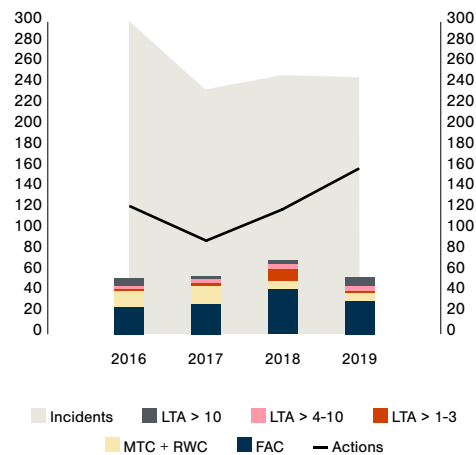
Työturvallisuus

Turvallisuus on aina etusijalla kaikessa toiminnassa. Turvallisuuskulttuurin ja turvallisten työskentelytapojen lisäksi Tikkurilan turvallisuusyhtiö keskittyy ennaltaehkäiseviin toimiin, kuten riskien arviointiin, turvallisuuskoulutukseen, keskusteluihin ja -kierroksiin, terveys- ja turvallisuushavaintojen ja niihin liittyvien ilmoitusten raportointiin sekä sisäisiin ja ulkoisiin tarkastuksiin. Ennaltaehkäisevä turvallisuusyhtiö vaikuttaa yrityksen kustannustehokkuuteen sekä tarjoaa keinoja parantaa tehokkuutta ja vähentää sairauspoissaoloja.

Tikkurilan työterveys- ja työturvallisuusyhtiössä (OHS) noudatetaan OHSAS 18001 -laatuajärjestelmästandardin vaatimuksia. 63 % kaikista Tikkurilan työntekijöistä on sertifioitunut työterveyden ja -turvallisuuden laatuajärjestelmän piirissä.

Vuonna 2019 Tikkurilan tapaturmataajuus oli 3,5 (3,9). Suurin osa tapaturmista tapahtui Ruotsissa. Jokainen tapaturma on analysoitu, ja korjaustoimet on määritelty. Turvallisuusyhtiön tärkein tavoite oli ymmärtää paremmin inhimillisiä tekijöitä. Ulkoista koulutusta järjestettiin kaikille HSE-asiantuntijoille ja paikallisille johtajille, ja kahdessa maassa suoritettiin turvallisuuskulttuuria koskeva kysely. On äärimmäisen tärkeää varmistaa turvallinen työpaikka Tikkurilan jokaiselle työntekijälle, urakoitsijalle ja liikekumppanille, ja parantaa työpaikan turvallisuutta edelleen. Tikkurila on asettanut yleiset turvallisuustavoitteet, joihin sisältyy tapaturmien määrän laskeminen nolnaan.

TYÖTERVEYS JA -TURVALLISUUS

Vuonna 2019 tapaturmataajuus laski 20 % edellisvuodesta. Kaikkien kirjattujen onnettomuusluokkien (LTA, MTC ja RWC) myönteinen kehitys (-23 %) on tulosta toimenpiteistä, joihin ryhdyttiin vuoden 2019 aikana ja joita korostavat jäljempänä kirjattujen läheltä piti -raporttien suuri määrä ja tehtyjen korjaustoimien kasvava määrä. Jatkossa keskitytään parantamaan tapaturmataajuuden (LTA) suuntausta edelleen. Erityistä huomiota kiinnitetään niiden tapaturmataajuuksien juurisyyden ja korjaustoimien analysointiin, jotka liittyvät pisimpiin poissaoloihin.

TAVOITTEET JA TULOKSET

Aihe	Suorituskyindikaattori	Tavoite	2019	2018	2017	2016
Ympäristö	Vesiohenteisten kauppamaalien osuus, %	Myyntimäärien kasvattaminen	86,8	85,2	82,3	81,4
	Vesiohenteisten kauppamaalien osuus on laskettu kauppamaalien myyntimääristä pois lukien teollisuustuotteet.					
Ympäristö	Jäte (oma toiminta), tonni jätettä	Jätteiden osuuden pienentäminen	6 753	6 948	7 242	6 209
Yhteiskunnallinen vastuu ja työntekijät	Työntekijöiden sitoutuminen (Tikkurila Spirit -henkilöstökyselyn luokitus)	Jatkuva parantaminen	AA	-	-	-
Yhteiskunnallinen vastuu ja työntekijät	Tapaturmataajuus (LTA)	Laskeva suuntaus Ei vakavia tapaturmia	3,5	3,9	2,0	2,7
Ihmisoikeuksien kunnioittaminen	Vuonna 2018 havaitut ihmisoikeusrikkomukset (yhtiön oma toiminta ja toimitusketju)	Ei tapauksia	-	-	-	-
Korruption ja lahjonnan torjunta	Vuonna 2018 havaitut korruption- ja lahjonnantorjuntatapaukset (yhtiön oma toiminta ja toimitusketju)	Ei tapauksia	-	-	-	-

RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Konsernin liiketoiminnot jakautuvat useaan maantieteelliseen alueeseen ja monenlaisiin tuotteisiin ja asiakassegmentteihin, ja eri riskien määrä, todennäköisyys ja vaikutukset saattavat vaihdella eri liiketoimintayksiköiden välillä. Merkittävien riskien toteutumisella voi olla huomattava negatiivinen vaikutus Tikkurilan liiketoimintaan, taloudelliseen asemaan ja liiketoiminnan tulokseen.

Tikkurilaan kohdistuu strategisia, operatiivisia, taloudellisia ja vahinkoriskejä. Riskit arvioidaan ja niitä hallitaan riskityypin ja riskin ominaisuuksien mukaan. Tikkurilan merkittävimmät riskit liittyvät strategiaan ja operatiivisiin riskeihin, vaikkakin kaikki riskiryhmät saattavat sisältää sellaisia riskejä, jotka voivat vaikuttaa merkittävästi Tikkurilan liiketoimintaan.

Lähiajan riskit ja epävarmuustekijät

Tikkurila pyrkii tunnistamaan ja arvioimaan riskit sekä reagoimaan niihin mahdollisimman ennakoivasti sekä rajoittamaan niiden mahdollisia haitallisia vaikutuksia. Keskeisimpiä lähiajan riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat hallituksen arvion mukaan tämän tilinpäätösti-
dotteen julkaisuhetkellä seuraavat:

Toimialaan liittyvät riskit

Maalitoimialalla kilpailu on kiristynyt ja yrityskauppoja tehdään aktiivisesti. Hinnan merkitys on korostunut tietyissä segmenteissä. Suuret vähittäiskauppa-asiakkaat ovat alkaneet karsimaan toimittajiensa lukumäärää ja kilpailuttamaan voimakkaammin ostojaan, ja edistämään omien tuotemerkkiensä myyntiä. Tämä kehitys saattaa aiheuttaa tuotteiden myyntimarginaalien alentumista tai myynnin vähentymistä tai loppumista kokonaan tietyille asiakkaille, mikäli Tikkurila ei pysty tarjoamaan kilpailukykyisiä tuotteita ja palveluita.

Tikkurila myy valtaosan tuotteistaan ulkoisten jakelukanavien kautta, esimerkiksi tukkukaupan tai vähittäiskaupan yhtiöiden kautta. Viimeisten vuosien aikana ammattilaisten osuus on lisääntynyt. Samoin perinteiset pienimuotoiset vähittäiskaupan maalimyymlälät ovat hävinneet monella markkinalla (kuten Ruotsissa ja Puolassa), ja markkinaosuutta siirtyy suurille kansainvälisille rautakauppaketjuille, mikä lisää asiakaskeskittymäriskeä. Lisäksi digitaaliset uudet kanavat ja ostotavat muuttavat kilpailuasetelmaa, hinnoittelumalleja ja myös edellyttävät lisäpanostuksia.

Raaka-aineisiin liittyvät riskit

Tikkurila on riippuvainen toimittajiensa kyvystä toimittaa maalien valmistuksessa tarvittavia raaka-aineita. Useiden Tikkurilan kannalta tärkeiden raaka-aineiden ja pakkausmateriaalien hinnat ovat nousseet

merkittävästi viime vuosina. On mahdollista, että Tikkurila ei pysty nostamaan myyntihintojaan riittävästi tai riittävän nopeasti kompensoimaan kustannusinflaatiota. Lisäksi monien tärkeiden raaka-aineiden saatavuuden arvioidaan jatkuvan haasteellisina, mikä voi johtaa tuotantoliikkeen haasteisiin ja sen seurauksena myynnin menetyksiin sekä lisäkustannuksiin. Raaka-aineisiin liittyvät epävarmuudet voivat vaikuttaa kannattavuuteen, markkinaosuuskehitykseen, tuotevalikoimaan tai yleiseen kilpailutilanteeseen. Lisäksi on vielä hankala arvioida, miten koronavirus mahdollisesti vaikuttaa teolliseen tuotantoon, raaka-aineiden saatavuuteen tai Tikkurilan liiketoimintaan Kiinassa.

Operatiiviseen toimintaan ja rakennemuutokseen liittyvät riskit

Tikkurila on kahden viime vuoden aikana toteuttanut erilaisia toimia, joiden seurauksena tuotantolaitosten määrää ja henkilöstöä on vähennetty sekä organisaation ja johtamisen malleja uusittu. Nämä toimet voivat johtaa tietotaidon menettämiseen ja mahdollisesti pullonkauloihin joissakin toiminnoissa.

Luottotappioriskit

Vaikka Tikkurila ei ole kokenut merkittäviä luottotappioita, asiakasluottoriskit voivat haitata liiketoimintaa tai aiheuttaa tappioita. Tikkurilan liiketoiminnan kasvu Kiinassa ja toisaalta melko keskittynyt asiakaskunta useilla markkinoilla ovat lisänneet merkittävien luottotappioiden riskiä. Tikkurilalla on joissain tapauksissa käytössä vakuusjärjestelyjä ja Puolassa myös luottoturvavakuutus. Siitä huolimatta, että jonkin verran luottotappioita saamisista on jo kirjattu, on mahdollista, että asiakas- tai taloudellisia menetyksiä tulee yksittäisten konkurssien myötä lisää.

Valuuttakurssien kehitys

Tikkurilan kansainvälisestä toiminnasta johtuen konsernin tuloslaskelmaan, taseeseen ja rahavirtaan kohdistuu valuuttariskejä. Merkittävimmät valuuttariskit kohdistuvat Venäjän ruplaan, Ruotsin kruunuun ja Puolan zlotyyn. Osa konsernin raaka-aineistoista on hinnoiteltu suoraan tai välillisesti Yhdysvaltain dollareina. Joidenkin konsernin kannalta keskeisten valuuttakurssien kehitys on ollut konsernin kannalta epäsuotuisa viime vuosien aikana. Mikäli tämä kehitys jatkuu, sillä on negatiivinen vaikutus konsernin euromääräiseen liikevaihtoon ja liiketulokseen, ja se voi myös vaikuttaa yhtiön suhteelliseen kilpailuasetelmaan joillakin markkinoilla. Lisäksi konsernin omaan pääomaan kohdistuu valuuttariski muunnettaessa tytäryhtiöiden valuuttamääräisiä oman pääoman erää euromääräisiksi, ja euromääräisen konsernitaseen omaisuuserien arvot muuttuvat valuuttakurssien muuttuessa.

MUUT KUIN TALOUDELLISET RISKIT

Tikkurilan merkittävimmät kestävyyyteen liittyvät riskit vaihtelevat arvoketjun vaiheiden mukaan. Paikalliset sekä ulkoisesti sertifioidut laatujärjestelmät tarjoavat vankan perustan järjestelmälliselle riskienhallinnalle. Riskit tunnustetaan ja arvioidaan ja toimenpiteet riskien lieventämiseksi määritellään konsernin riskienhallintaprosessissa.

Hankinta

Tikkurila asettaa hankittaville materiaaleille korkeat laatu- ja turvallisuusvaatimukset, joista on suureksi osaksi säädetty lainsäädännössä, esimerkiksi REACHissa, CLP-asetuksessa, kansallisissa laeissa ja säännöksissä sekä eri merkintäjärjestelmien standardien edellytyksissä. Hankinnan riskit liittyvät siihen, mitä raaka-aineita hankitaan tuotteita varten, mistä raaka-aineet ovat lähtöisin ja millaiset liiketoimintatavat raaka-aineita valmistavilla ja jalostavilla organisaatioilla on.

Tikkurila valvoo ja arvioi toimittajia säännöllisesti arviointi- ja tarkastusprosessien avulla. Tikkurila edellyttää, että toimittajat ja kumppanit toimivat Tikkurilan ohjeiden mukaisesti ja täyttävät laatua, turvallisuutta, ympäristöä ja yhteiskuntavastuuta koskevat vaatimukset. Tikkurila tarkastaa ja arvioi toimittajia säännöllisesti, mm. toimittajien tilaus-, toimitus- ja tuotantoprosesseja, laadunvalvontatoimia sekä ympäristöön, työterveyteen ja työturvallisuuteen liittyviä tekijöitä.

Operatiivinen toiminta

Tuotantoyksiköidemme toimintaluvut määrittelevät kehyksen toiminnallemme. Kiinteistöjä ja tuotantolaitoksia hoidetaan ja hallinnoidaan siten, että ne eivät aiheuta turvallisuus- tai ympäristöriskkejä tai haittaa alueen asukkaalle. Monien laitosten tuotantoprosessi on suljettu. Jätteet, jätevesi ja päästöt käsitellään asianmukaisesti paikallisen lainsäädännön, käytäntöjen ja lupien mukaisesti. Tikkurilalla on ulkoisesti sertifioituja tuotantolaitosten laadunhallintajärjestelmiä kestävyyshankkeiden ja vaatimusten noudattamisen tueksi ja jatkuvan parantamisen systemoimiseksi. Päästöjen joutuminen ympäristöön on yleisesti tiedostettu riski, minkä vuoksi sitä valvotaan jatkuvasti sekä sisäisesti että ulkoisesti ja ympäristövahinkoriskiä pyritään pienentämään ennakoivoin toimin sekä huolehtimalla kemikaali, työ- ja paloturvallisuuden liittyvistä koulutuksesta ja prosesseista.

Ilmastomuutos voisi vaikuttaa operatiiviseen toimintaan välillisesti siten, että se nostaisi hankittavan primääri- ja sekundäärienergian hintoja. Tämän riskin hallitsemiseksi Tikkurila seuraa ja arvioi energiankulutustaan säännöllisesti ja käynnistää projekteja energiankäytön vähentämiseksi ja optimoimiseksi.

Yksikään tuotantoyksiköstämme ei ole veloitettu osallistumaan olemassa oleviin pakollisiin päästökauppajärjestelmiin. Tietojemme mukaan tuotantoyksikkömme eivät sijaitse alueilla, jotka ovat erityisen tulvaherkkiä, joilla on korkea veden kuluttava vaikutus tai jotka ovat alttiita ilmastomuutoksen muille välillisille vaikutuksille, esimerkiksi maanvyörymille. Valmistusvaiheen riskit liittyvät työterveyteen ja -turvallisuuteen, maahan ja veteen hallitsemattomasti leviäviin päästöihin ja tuotannon päästöihin.

Tuotteet

Ilmastomuutoksen taloudelliset vaikutukset sekä muut riskit ja mahdollisuudet liittyvät pääasiassa tuotteisiimme. Ilmastomuutos muuttaa sääolosuhteita; yksi yleisesti tunnustetuista vaikutuksista ovat alueellisesti kosteammat talvet ja kuumemmat kesät. Ilmastomuutoksen aiheuttamat sääolojen muutokset saattavat asettaa uusia vaatimuksia tuotteidemme suorituskyvylle. Jatkuva tuotekehitys auttaa Tikkurilaa paitsi valmistautumaan näihin muutoksiin myös tunnistamaan mahdollisuuksia.

Kaavojen sisältämiä raaka-ainekomponentteja koskevat säädökset kiristyvät. Tästä voi aiheutua välittömiä ja välillisiä vaikutuksia jäljempänä arvoketjussa. Näin syntyvät riskit vaativat hyvää hallintoa, tarkkoja tuoteturvallisuusprosesseja sekä toimintatapoja, jotka

mahdollistavat nopean reagoinnin. Kuluttaja- ja asiakassidosryhmät suosivat yhä useammin ympäristö- ja muihin merkkejä, ja ympäristö- ja turvallisuusmerkkien kriteerit tiukentuvat kaiken aikaa, joten Tikkurilan täytyy jatkuvasti kehittää olemassa olevia kaavoja, jotta tuotteiden laatu ei heikkene.

Tikkurilan riskienhallintaperiaatteet ovat nähtävissä Tikkurilan sivustolla osoitteessa www.tikkurilagroup.fi. Lisätietoja taloudellisista riskeistä annetaan vuoden 2019 konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 33.

MARKKINAKATSAUS

Taloukasvu on hidastunut Tikkurilan keskeisillä markkina-alueilla. Koska BKT:n kasvu on hidastunut tai pysähtynyt kaikilla tärkeillä markkinoillamme, myös maali-teollisuuden kasvu on ollut maltillista. Jatkossa maalimarkkinoiden kasvu Suomessa ja Ruotsissa arvioidaan olevan maltillisempaa, kun taas Puolassa ja Venäjällä kasvu arvioidaan pysyvän nopeampana. Kaikilla Tikkurilan keskeisillä markkinoilla teollisuussegmentti on kasvanut, ja sen ennustetaan kasvavan hieman kauppa- ja rakennusmaalimarkkinoita nopeammin.

Maalien myyntivolyymit ja BKT:n kasvu ovat kehittyneet melko samalla tavalla. Arvolla mitattuna myynnin kasvu on ollut hiukan BKT:ta nopeampaa. Tähän ovat vaikuttaneet inflaatio ja tuotteiden kysynnän siirtyminen yhä enemmän premium-tuotteiden, kuten Tikkurila, Beckers ja Alcro, suuntaan.

Tikkurilalla on hyvät edellytykset tarjota asiakkailleen korkealaatuisia ja kilpailukykyisiä tuotteita ja palveluita kaikilla liiketoiminnan osa-alueilla. Tikkurila on kauppa- ja rakennusmaalien markkinajohtaja Venäjällä, Ruotsissa, Suomessa ja Baltiassa. Puolassa neljä suurinta yhtiötä ovat melko tasaväkisiä ja Tikkurila lähestyy määrätietoisesti kolmatta sijaa.

Kaikilla markkinoilla on käynnissä hidas murros, kun kuluttajat hyödyntävät entistä enemmän ammattimaalareita. Ajan myötä tämän uskotaan olevan tärkeä kasvuajuri ammattilais- ja teollisuusmyynnin osalta, mikä puolestaan vaikuttaa myyntimixiin ja joillakin markkinoilla myös myyntikanaviin. Maalimarkkinoiden, kuten myös toimittajien ja vähittäiskauppioiden konsolidointikehityksen odotetaan jatkuvan

Raaka-aineiden ja pakkausmateriaalien hinnat ovat viime vuosien inflaation seurauksena pysyneet historiallisen korkealla tasolla. Tikkurilan liiketoiminta-alueiden keskeisistä valuutoista Ruotsin kruunu heikkeni edelleen vuonna 2019, kun Venäjän rupla elpyi vuoden loppua kohti. Puolan zloty oli suhteellisen vakaa. Valuuttakurssien epävakauden odotetaan jatkuvan.

Lähteet:

Markets & Markets: Paints & Coating market and forecast 2019-2024, Euromonitor Home Paint data 2018. IMF Word Fact book Oct 2019, Chem Courier quarterly data per Q2 2019, GFK (Puola) Q3 2019, SVEFF (Ruotsi) Q3 2019, VTY (Suomi) Q3 2019.

KATSAUSKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Katsauskauden jälkeen yhtiön liiketoiminnassa tai taloudellisessa asemassa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

30.1.2020 Tikkurilan nimitystoimikunta päätti seuraavista ehdotuksista koskien hallituksen jäseniä ja heidän palkitsemistaan.

Tikkurilan nimitystoimikunta ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, joka on suunniteltu pidettäväksi 24.3.2020, että hallitukseen valitaan seitsemän jäsentä ja että hallituksen jäseniksi valitaan uudelleen Lars Peter Lindfors, Riitta Mynttinen, Jari Paasikivi, Catherine Sahlgren, Petteri Waldén ja Heikki Westerlund. Lisäksi hallituksen uudeksi jäseneksi ehdotetaan valittavan Andrey Pantyukhov. Hallituksen jäsenen toimikausi päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Kaikki valittavaksi ehdotetut henkilöt ovat antaneet suostuksensa ehdokkuudelle.

Andrey Pantyukhov (s. 1972), MBA, toimii Nokian Renkaat Oyj:n

Venäjä ja Aasia -liiketoiminta-alueen johtajana. Hän on työskennellyt yhtiössä vuodesta 2004 ja ollut johtoryhmän jäsen vuodesta 2009. Aiemmin hän työskenteli konsulttina Boston Consulting Groupissa (BCG) Suomessa ja eri myynti- ja markkinointirooleissa suomalaisissa yrityksissä Venäjällä. Hän on Venäjän kansalainen.

Nimitystoimikunta ehdottaa edelleen, että hallituksen puheenjohtajaksi valittaisiin Jari Paasikivi ja varapuheenjohtajaksi Petteri Wallden.

Nimitystoimikunta ehdottaa yhtiökokoukselle hallituksen vuosipalkkioihin korotusta seuraavasti: puheenjohtaja 68 000 euroa (2019: 64 000 euroa), varapuheenjohtaja ja jäsen, joka toimii tarkastusvaliokunnan puheenjohtajana 43 000 euroa (2019: 40 000 euroa) sekä muut hallituksen jäsenet 34 000 euroa (2019: 32 000 euroa) vuodessa. Vuosipalkkiosta noin 40 prosenttia ehdotetaan maksettavaksi markkinoilta hankittavina Tikkurila Oyj:n osakkeina ja loput käteisenä. Osakkeet hankittaisiin suoraan hallituksen jäsenten lukuun kahden viikon kuluessa siitä, kun liiketoimintakatsaus ajalta 1.1. - 31.3.2020 on julkistettu.

Lisäksi nimitystoimikunta ehdottaa, että hallituksen jäsenille maksetaan kultakin hallituksen ja sen valiokuntien varsinaiselta kokoukselta (pois lukien päätökset ilman kokousta) palkkiona: jäsenen kotimaassa pidettävät kokoukset 600 euroa sekä jäsenen kotimaan ulkopuolella pidettävät kokoukset 1 200 euroa. Jäsenen osallistuessa kokoukseen puhelin- tai videoyhteyden välityksellä maksettaisiin 600 euron kokouspalkkio. Matkustuskustannukset ehdotetaan korvattavaksi yhtiön matkustussäännön mukaan.

Tikkurilan nimitystoimikunnan jäsenet ovat:

- Annika Paasikivi, toimitusjohtaja, Oras Invest Oy
- Reima Rytölä, varatoimitusjohtaja, sijoitukset, Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma
- Annika Ekman, osakejohtaja, sijoitukset, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen
- Jari Paasikivi, hallituksen puheenjohtaja, Tikkurila Oyj (nimitystoimikunnan asiantuntijajäsen)

HALLITUKSEN EHDOTUS VOITTOVAROJEN KÄYTÖSTÄ

Tikkurila Oyj:n jakokelpoinen oma pääoma oli 31.12.2019 yhteensä 154,2 miljoonaa euroa: sijoitetun vapaan oman pääoman rahaston määrä oli 40,0 miljoonaa euroa ja kertyneiden voittovarojen määrä 114,2 miljoonaa euroa mukaan lukien tilikauden 2019 voitto.

Hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että 31.12.2019

päätyneeltä tilikaudelta jaetaan osinkoa 0,50 euroa osakkeelta ja että jäljelle jäävät voittovarot jätetään vapaaseen omaan pääomaan. Ehdotettu osinko on yhteensä noin 22,1 miljoonaa euroa, ja se vastaa noin 66 prosenttia konsernin tilikauden 2019 nettotuloksesta.

Liiketoiminnan kausiluonteisuuden johdosta Tikkurila maksaa osingon kahdessa erässä. Osinko vuodelta 2019 maksetaan kahdessa erässä seuraavasti: ensimmäinen erä 0,25 euroa osakkeelta maksetaan osakkeenomistajalle, joka on osingonmaksun täsmäytyspäivänä 26.3.2020 merkittynä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tämän erän osinko maksetaan 6.4.2020.

Toinen erä 0,25 euroa osakkeelta maksetaan marraskuussa 2020. Toinen erä maksetaan osakkeenomistajalle, joka on osingonmaksun täsmäytyspäivänä merkittynä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Hallitus päättää 28.10.2020 pidettäväksi sovitussa kokouksessaan toisen erän osingonmaksun täsmäytyspäivän ja osingonmaksupäivän. Suomalaisen arvo-osuusjärjestelmän nykyisten sääntöjen mukaisesti osingon täsmäytyspäivä olisi silloin 30.10.2020 ja osingon maksupäivä aikaisintaan 6.11.2020.

PITKÄN AIKAVÄLIN TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoitteet (hyväksytyt 25.4.2019) ovat:

- Liikevaihto: Tikkurilan tavoitteena on markkinoita nopeampi liikevaihdon kasvu
- Suhteellinen kannattavuustavoite: oikaistu liikevoitto yli 12 prosenttia
- Operatiivinen sidotun pääoman tuotto (ROCE): yli 20 prosenttia
- Taserakenne: nettovelkaantumisaste alle 70 prosenttia
- Osinko: Vähintään 40 prosenttia vuotuisesta operatiivisesta nettotuloksesta

OHJEISTUS VUODELLE 2020

- Oikaistun liikevoiton arvioidaan paranevan edellisestä vuodesta (2019: 46,4 milj. euroa)
- Liikevaihdon arvioidaan säilyvän edellisen vuoden tasolla (2019: 563,8 milj. euroa), ilman valuuttakurssien vaikutusta

Vantaa, helmikuu 11, 2020

TIKKURILA OYJ
HALLITUS

Konsernin tunnusluvut

TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

LAAJA TULOSLASKELMA JA KANNATTAVUUS	2019	2018	2017	
Liikevaihto, tuhatta euroa	563 831	561 470	582 392	
Ulkomaantoiminta, tuhatta euroa	472 684	467 114	489 616	
Liikevoitto, tuhatta euroa	43 923	26 534	19 310	
% liikevaihdosta	7,8	4,7	3,3	
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista, tuhatta euroa	281	293	231	
Rahoituskulut (netto), tuhatta euroa	19	5 780	2 921	
% liikevaihdosta	0,0	1,0	0,5	
Voitto ennen veroja, tuhatta euroa	44 185	21 047	16 621	
% liikevaihdosta	7,8	3,7	2,9	
Tilikauden voitto, tuhatta euroa	33 241	14 584	10 651	
Sijoitetun pääoman tuottoprosentti (ROI), %	18,0	10,4	8,8	
Oman pääoman tuottoprosentti (ROE), %	20,6	8,8	5,5	
Sidotun pääoman tuottoprosentti (ROCE), %	15,4	9,3	6,3	
Tutkimus- ja kehittämismenot, tuhatta euroa	9 603	9 234	10 871	
% liikevaihdosta	1,7	1,6	1,9	
RAHAVIRRRAT	2019	2018	2017	
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat, tuhatta euroa	61 387	47 600	18 102	
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden sekä liiketoimintojen myynneistä, tuhatta euroa	1 641	552	1 299	
Investoinnit, tuhatta euroa	11 076	12 229	15 222	
% liikevaihdosta	2,0	2,2	2,6	
Rahavirrat investointien jälkeen, tuhatta euroa	52 742	36 267	4 422	
Rahavirtatuotto sijoitetulle pääomalle (CFROI), %	19,3	15,2	5,7	
TASE JA VAKAVARISUUS	2019	2018	2017	
Pitkäaikaiset varat, tuhatta euroa	198 356	179 824	196 575	
Oma pääoma (emoyhtiön omistajien osuus), tuhatta euroa	171 924	150 132	179 520	
Oma pääoma ml. määräysvallattomien omistajien osuus, tuhatta euroa	171 924	150 132	179 520	
Vieras pääoma, tuhatta euroa	265 137	249 853	248 215	
Taseen loppusumma, tuhatta euroa	437 061	399 985	427 735	
Korolliset rahoitusvelat, tuhatta euroa	125 378	121 004	107 049	
Korolliset nettorahoitusvelat, tuhatta euroa	78 370	85 518	90 090	
Omavaraisuusaste, %	39,3	37,6	42,0	
Nettovelkaantumisaste, %	45,6	57,0	50,2	
Korolliset nettorahoitusvelat / käyttökate	1,2	1,8	2,3	
HENKILÖKUNTA	2019	2018	2017	
Henkilöstön määrä keskimäärin	2 713	2 908	3 107	
josta Suomessa	548	562	584	
VALUUTTAKURSSIT	2019	2018	2017	
Tärkeimmät valuuttakurssit (31.12.)				
Venäjän rupla	EUR/RUB	69,9563	79,7153	69,3920
Ruotsin kruunu	EUR/SEK	10,4468	10,2548	9,8438
Puolan zloty	EUR/PLN	4,2568	4,3014	4,1770

Tikkurila sovelsi 1.1.2019 alkaen IFRS 16 -standardia. Vertailukausien lukuja ei ole oikaistu. IFRS 16 käyttöönoton myötä liiketoiminnan muut kulut pienenevät tilikaudella 2019 8,3 miljoonalla eurolla ja paransivat vastaavasti tilikauden 2019 käyttökate. Standardi vaikutti positiivisesti liikelokseen 0,1 miljoonaa euroa. Standardin käyttöönoton johdosta konsernin nettovelkaantumisaste nousi ja nettovelkaantumisaste (gearing %) ilman vuokrasopimusvelkojen vaikutusta oli 32,4 %.

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT	2019	2018	2017
Osakekohtainen tulos, euroa, laimentamaton	0,75	0,33	0,24
Osakekohtainen tulos, euroa, laimennettu	0,75	0,33	0,24
Osinko / osake, euroa ¹⁾	0,50	0,33	0,80
Osinko / tulos, % ¹⁾	66,3	99,8	331,3
Efektiiivinen osinkotuotto / osake, % ¹⁾	3,5	2,7	4,5
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma / osake, euroa	3,90	3,40	4,07
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä (1 000 kpl)	44 106	44 106	44 106
Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa (1 000 kpl)	44 106	44 106	44 106
Osakkeiden laimennusvaikutuksella oikaistu keskimääräinen lukumäärä (1 000 kpl)	44 186	44 121	44 111
Osakkeiden laimennusvaikutuksella oikaistu lukumäärä kauden lopussa (1 000 kpl)	44 202	44 131	44 112
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma, tuhatta euroa	171 924	150 132	179 520
Hinta / voittosuhte (P/E)	19,1	36,4	73,8
Osakkeen raportointikauden viimeinen pörssikurssi, euroa	14,36	12,02	17,81
Osakkeen ylin kurssi, euroa	15,58	18,96	19,67
Osakkeen alin kurssi, euroa	12,00	11,70	15,32
Osakkeen kaupankäyntimäärällä painotettu keskikurssi, euroa	13,86	15,04	17,69
Osakekannan markkina-arvo kauden lopussa, milj. euroa	633,4	530,2	785,5
Osakkeen vaihto (1 000 kpl)	5 401	8 607	16 252
Osuus osakekannasta, %	12,2	19,5	36,8

¹⁾ Osinko vuodelta 2019 on hallituksen ehdotus 24.3.2020 pidettävälle yhtiökokoukselle.

OSATEKIJÖITÄ VAIHTOEHTOISIIN TUNNUSLUKUIHIN

Yhtiön johto on päättänyt esittää tavanomaisten IFRS-tilinpäätösnormistossa määriteltujen tunnuslukujen lisäksi myös alla eritellyllä tavalla vaihtoehtoisia tunnuslukuja, jotta liiketoimintojen taloudellista kehitystä

voidaan kuvata laaja-alaisemmin ja jotta eri katsauskausien vertailukelpoisuus helpottuu.

OIKAISTU LIIKEVOITTO

	2019	2018	2017
Tuhatta euroa			
Liikevoitto	43 923	26 534	19 310
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat terät:			
Divestoinnit, konsernirakenteen muutokseen liittyvät	66	2 013	5 601
Henkilöstöön liittyvät	540	6 884	2 474
Venäjän peruuntuneesta tehdasinvestoinnista aiheutuneet kulut	1 757	-	-
Vakuutuskorvaus tapaturmaan liittyen	-	-	200
Arvon alentuminen	110	3 409	1 197
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	2 474	12 306	9 473
Oikaistu liikevoitto	46 397	38 840	28 783
% liikevaihdesta	8,2 %	6,9 %	4,9 %

OIKAISTU KÄYTTÖKATE

	2019	2018	2017
Liikevoitto	43 923	26 534	19 310
Poistot ja arvonalentumiset	24 206	21 578	20 391
Käyttökate (EBITDA)	68 129	48 112	39 701
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät käyttökatteessa (EBITDA)	2 364	8 897	8 275
Oikaistu käyttökate	70 493	57 009	47 976
% liikevaihdesta	12,5 %	10,2 %	8,2 %

OIKAISTU NETTOTULOS

	2019	2018	2017
Kauden tulos	33 241	14 584	10 651
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	2 474	12 306	9 473
Eriin liittyvä verovaikutus	-104	-2 609	-695
Oikaistu nettotulos	35 611	24 281	19 429

NETTOVELAT

Tuhatta euroa	2019	2018	2017
Pitkäaikaiset korolliset velat	75 135	49 998	50 083
Lyhytaikaiset korolliset velat	50 243	71 006	56 966
Korolliset velat yhteensä	125 378	121 004	107 049
Rahavarat	47 008	35 486	16 959
Korolliset nettorahoitusvelat	78 370	85 518	90 090

SIDOTUN PÄÄOMAN TUOTTOPROSENTTI (ROCE), %

	2019	2018	2017
Liiketulos + osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista ¹⁾	44 204	26 827	19 542
Liiketoimintaan sitoutunut pääoma ²⁾	287 346	289 838	311 371
Sidotun pääoman tuottoprosentti (ROCE), %	15,4 %	9,3 %	6,3 %

¹⁾ 12 edellisen kuukauden ajanjaksolta

²⁾ 12 kuukaudelta, keskimäärin

LIIKETOIMINTAAN SITOUTUNEEN PÄÄOMAN ELEMENTIT 12 KUUKAUDELTA, KESKIMÄÄRIN

	2019	2018	2017
Nettokäyttöpääoma, keskimäärin			
Vaihto-omaisuus	87 061	91 699	89 856
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	140 576	143 299	152 839
Pitkäaikaiset korottomat velat	-44	-40	-41
Lyhytaikaiset korottomat velat	-119 046	-113 081	-113 002
Nettokäyttöpääoma, keskimäärin	108 547	121 878	129 653
Valmiit aineettomat hyödykkeet	89 109	94 354	99 139
Valmiit aineelliset hyödykkeet	66 382	73 070	81 849
Käyttöoikeusomaisuushyödykkeet	22 862	-	-
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset	446	536	731
Liiketoimintaan sitoutunut pääoma 12 kuukaudelta, keskimäärin	287 346	289 838	311 371

LIIKETOIMINTAAN SITOUTUNUT PÄÄOMA TILIKAUDEN LOPUSSA

	2019	2018	2017
Nettokäyttöpääoma			
Vaihto-omaisuus	85 478	78 842	95 984
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	99 037	97 842	99 283
Pitkäaikaiset korottomat velat	-43	-107	-142
Lyhytaikaiset korottomat velat	-100 848	-95 606	-105 422
Nettokäyttöpääoma	83 624	80 970	89 702
Valmiit aineettomat hyödykkeet	87 524	90 646	96 657
Valmiit aineelliset hyödykkeet	65 544	67 494	78 308
Käyttöoikeusomaisuushyödykkeet	22 224	-	-
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset	282	393	491
Liiketoimintaan sitoutunut pääoma tilikauden lopussa	259 198	239 503	265 158

Tunnuslukujen kaavat

LIKEVOITTO (EBIT)

Liikevoitto on nettosumma, joka muodostuu, kun liikevaihtoon lisätään liiketoiminnan muut tuotot, vähennetään ostokulut oikaistuna valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutoksella, vähennetään työsuhte-etuuksista aiheutuvat kulut, poistot ja mahdolliset arvonalentumistappiot sekä liiketoiminnan muut kulut.

VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ovat erät, jotka liittyvät liiketoiminnan uudelleenjärjestelyihin, konsernirakenteen strategiaan muutoksiin, pysyvien vastaavien omaisuuserien arvonalentumisiin tai niiden myyntivoitot tai tappiot. Lisäksi eriin voidaan hallituksen harkinnan mukaan sisällyttää merkittävät vakuutuskorvaukset niiden luonteesta riippuen.

OIKAISTU LIKEVOITTO

Liikevoitto (EBIT) +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

OIKAISTU NETTOTULOS

Kauden tulos +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ja niiden verovaikutus

KÄYTTÖKATE (EBITDA)

Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset

OIKAISTU KÄYTTÖKATE

Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

KOROLLISET NETTORAHOITUSVELAT

Korolliset velat - rahavarat

LIKEVOITTOPROSENTTI / LIKETAPPIOPROSENTTI

$\frac{\text{Liikevoitto (-tappio)}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$

NETTOVELKAANTUMISASTE, %

$\frac{\text{Korolliset nettorahoitusvelat}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$

KOROLLISET NETTORAHOITUSVELAT / KÄYTTÖKATE

$\frac{\text{Korolliset nettorahoitusvelat}}{\text{Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset}}$

OMAVARAISUUSASTE, %

$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakat}} \times 100$

Saadut ennakat - katso liitetieto 29

RAHAVIRTATUOTTO SIOJITETULLE PÄÄOMALLE (CFROI), %

$\frac{\text{Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat}}{\text{(Taseen loppusumma - korottomat velat)}^*} \times 100$

SIOJITETUN PÄÄOMAN TUOTTOPROSENTTI (ROI), %

$\frac{\text{(Tulos ennen veroja + korkokulut ja muut rahoituskulut)}}{\text{(Oma pääoma + korolliset rahoitusvelat)}^*} \times 100$

OMAN PÄÄOMAN TUOTTOPROSENTTI (ROE), %

$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Oma pääoma}^*} \times 100$

SIDOTUN PÄÄOMAN TUOTTOPROSENTTI (ROCE), %

$\frac{\text{Liiketulos + osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista}}{\text{(Nettokäyttöpääoma + valmiit aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet + valmiit aineettomat hyödykkeet + käyttöoikeusomaisuuserät + sijoitukset pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyihin yrityksiin)}^{**}} \times 100$

NETTOKÄYTTÖPÄÄOMA

Vaihto-omaisuus + korottomat saamiset, pois lukien kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset, jaksotetut korkotuotot ja muut rahoituseriin liittyvät siirtosaamiset - korottomat velat, pois lukien kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat, jaksotetut korkokulut ja muut rahoituseriin liittyvät siirtovelat.

LIKETOIMINTAAN SITOUTUNUT PÄÄOMA

$\text{Nettokäyttöpääoma + valmiit aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet + valmiit aineettomat hyödykkeet + käyttöoikeusomaisuuserät + sijoitukset pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyihin yrityksiin}$

EFEKTIIVINEN OSINKOTUOTTO / OSAKE

$\frac{\text{Osinko / osake}}{\text{Raportointikauden viimeinen pörssikurssi}} \times 100$

HINTA / VOITTOSUHDE (P/E)

$\frac{\text{Raportointikauden viimeinen pörssikurssi}}{\text{Osakekohtainen tulos (EPS)}}$

EMOYHTIÖN OMISTAJILLE KUULUVA OMA PÄÄOMA / OSAKE

$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma kauden lopussa}}{\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä kauden päätöspäivänä}}$

OSAKEKOHTAINEN TULOS (EPS), LAIMENTAMATON

$\frac{\text{Emoyhtiön omistajien osuus kauden voitosta}}{\text{Keskimääräinen osakemäärä}}$

OSAKEKOHTAINEN TULOS (EPS), LAIMENNETTU

$\frac{\text{Emoyhtiön omistajien osuus kauden voitosta}}{\text{Osakkeiden laimennusvaikutuksella oikaistu keskimääräinen lukumäärä}}$

OSINKO / TULOS

$\frac{\text{Osinko / osake}}{\text{Tulos / osake}} \times 100$

OSAKKEEN KAUPANKÄYNTIMÄÄRÄLLÄ PAINOTETTU KESKIKURSSI

$\frac{\text{Osakkeen euromääräinen kokonaisvaihto kauden aikana}}{\text{Kauden aikana vaihdettujen osakkeiden lukumäärä}}$

OSAKEKANNAN MARKKINA-ARVO KAUDEN LOPUSSA

$\text{Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa} \times \text{viimeinen kaupantekokurssi}$

OSAKKEIDEN VAIHDON KEHITYS, %

$\frac{\text{Kauden aikana vaihdettujen osakkeiden lukumäärä}}{\text{Keskimääräinen osakemäärä}} \times 100$

OSAKKEIDEN LUKUMÄÄRÄ KAUDEN LOPUSSA

Liikkeeseen laskettu osakemäärä - yrityksen hallussa olevat omat osakkeet

* Tilikauden alun ja lopun keskiarvo

**Keskimäärin tilikaudella

Konsernin laaja tuloslaskelma (IFRS)

Tuhatta euroa	Liitetieto	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
Liikevaihto		563 831	561 470
Liiketoiminnan muut tuotot	6	3 290	9 996
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos		5 893	-14 459
Materiaalit ja palvelut		-297 759	-292 225
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	7	-99 349	-104 100
Poistot ja arvonalentumiset	8	-24 206	-21 578
Liiketoiminnan muut kulut	9	-107 777	-112 570
Liikevoitto		43 923	26 534
Rahoitustuotot	11	6 920	2 115
Rahoituskulut	11	-6 939	-7 895
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista	18	281	293
Voitto ennen veroja		44 185	21 047
Tuloverot	12	-10 944	-6 463
Tilikauden tulos		33 241	14 584
Muut laajan tuloksen erät	26		
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Oman pääoman ehtoisten sijoitusten muutokset		-7	72
Etuusperusteisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät		-3 886	-223
Tuloverot liittyen eriin, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		831	38
Yhteensä muut laajan tuloksen erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		-3 062	-113
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Muuntoerot		5 455	-6 631
Tuloverot liittyen eriin, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		-	-
Yhteensä muut laajan tuloksen erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		5 455	-6 631
Tilikauden laaja tulos yhteensä		35 634	7 840
Tilikauden tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		33 241	14 584
Määräysvallattomille omistajille		-	-
Tilikauden tulos yhteensä		33 241	14 584
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		35 634	7 840
Määräysvallattomille omistajille		-	-
Tilikauden laaja tulos yhteensä		35 634	7 840
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos			
Laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa)	13	0,75	0,33
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (euroa)	13	0,75	0,33

Konsernin tase (IFRS)

VARAT

Tuhatta euroa	Liitetieto	31.12.2019	31.12.2018
Pitkäaikaiset varat			
Liikearvo	16, 17	70 188	69 825
Muut aineettomat hyödykkeet	16	18 244	20 970
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	14	69 293	70 910
Käyttöoikeusomaisuuserät	15	22 224	-
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset	18	282	393
Muut sijoitukset	20	734	744
Pitkäaikaiset saamiset	21, 23	7 042	8 870
Varat etuusperusteisista eläkkeistä ja muista pitkäaikaisista työsuhte-etuuksista	30	83	-
Laskennalliset verosaamiset	25	10 266	8 112
Pitkäaikaiset varat yhteensä		198 356	179 824
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	19	85 478	78 842
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	22	742	983
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	23	96 655	95 787
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset		7 373	7 504
Rahavarat	24	47 008	35 486
Myytäväinä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät	5	1 449	1 559
Lyhytaikaiset varat yhteensä		238 705	220 161
Varat yhteensä		437 061	399 985
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Oma pääoma			
Osakepääoma	26	35 000	35 000
Muut rahastot	26	42	42
Käyvän arvon rahasto	26	1	1
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	26	40 000	40 000
Omat osakkeet	26	-42	-42
Muuntoerot	26	-40 514	-45 969
Kertyneet voittovarot		137 437	121 100
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma		171 924	150 132
Määräysvallattomien omistajien osuus		-	-
Oma pääoma yhteensä		171 924	150 132
Pitkäaikaiset velat			
Pitkäaikaiset korolliset velat	27	75 135	49 998
Muut pitkäaikaiset velat	29	43	107
Velat etuusperusteisista eläkkeistä ja muista pitkäaikaisista työsuhte-etuuksista	30	28 728	26 124
Varaukset	31	1 584	608
Laskennalliset verovelat	25	3 645	3 887
Pitkäaikaiset velat yhteensä		109 135	80 724
Lyhytaikaiset velat			
Lyhytaikaiset korolliset velat	28	50 243	71 006
Ostovelat ja muut korottomat velat	29	100 986	95 685
Varaukset	31	1 528	2 150
Tilikauden verotettavaan tulokseen perustuvat verovelat		3 245	288
Myytäväinä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat	5	-	-
Lyhytaikaiset velat yhteensä		156 002	169 129
Oma pääoma ja velat yhteensä		437 061	399 985

Konsernin rahavirtalaskelma (IFRS)

LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA

Tuhatta euroa	Liitetieto	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
Tilikauden tulos		33 241	14 584
Oikaisut:			
Liiketoimet, joihin ei liity maksutapahtumaa			
Poistot ja arvonalentumiset		24 206	21 578
Työsuhde-etuudet		876	29
Varausten muutos		-1 372	1 648
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntivoitot		-427	-333
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntitappiot		54	79
Muut erät		5 990	7 554
Osinkotuotot		-6	-14
Korkokulut ja muut rahoituskulut		2 554	2 015
Korkotuotot ja muut rahoitustuotot		-836	-990
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista		-281	-293
Rahoituksen kurssierot		-1 694	4 769
Verot		10 944	6 463
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta		73 249	57 089
Käyttöpääoman muutos			
Vaihto-omaisuuden muutos		-7 973	6 552
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos		2 222	-5 087
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos		3 261	-5
Käyttöpääoman muutos yhteensä		-2 490	1 460
Maksetut korot ja muut rahoituskulut		-2 742	-5 973
Saadut korot ja muut rahoitustuotot		1 817	648
Maksetut verot		-8 447	-5 624
Liiketoiminnan nettorahavirta		61 387	47 600
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Investoinnit aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin		-9 336	-12 023
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin		-1 740	-206
Tytäryhtiöiden myynti vähennettynä myyntihetken rahavaroilla	5	1 246	153
Muiden sijoitusten myynti		3	77
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myynti		373	357
Aineettomien hyödykkeiden myynti		22	42
Lainasaamisten takaisinmaksut (+)		426	-
Lainasaamisten lisäys (-)		-	-112
Saadut osingot		360	379
Investointien nettorahavirta		-8 646	-11 333
Rahavirta ennen rahoitusta		52 742	36 267
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Pitkäaikaisten lainojen nostot (+)		60 000	-
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut (-)		-50 000	-
Lyhytaikaisen rahoituksen lisäys (+)		200 783	259 454
Lyhytaikaisen rahoituksen vähennys (-)		-228 740	-245 259
Vuokrasopimusvelkojen maksut / vuonna 2018 Rahoitusleasingvelkojen maksut (-)		-7 260	-194
Maksetut osingot		-14 555	-35 285
Omien osakkeiden hankinta		-	-
Muut erät		-	-
Rahoituksen nettorahavirta		-39 772	-21 284
Rahavarojen nettomuutos		12 970	14 983

Tuhatta euroa	Liitetieto	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
Rahavarat 1.1.	24	35 486	16 872
Rahavarojen kurssimuutos		1 448	-2 341
Rahavarat, jotka on esitetty myytävänä olevina varoina	5	-	-1 290
Rahavarat 31.12.	24	47 008	35 486
Rahavarojen nettomuutos		12 970	14 983

Rahavirtalaskelman rahavarojen ja taseessa esitettyjen rahavarojen täsmäytys on esitetty liitetiedossa 24 Rahavarat.
Rahoituksen velkojen muutos on esitetty liitetiedossa 33.

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

EMOYHTEISÖN OMISTAJILLE KUULUVA OMA PÄÄOMA

Tuhatta euroa	Liitetieto	Osake- pääoma	Muut rahastot	Käyvän arvon rahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Omat osakkeet	Muuntoerot	Kertyneet voittovarat	Yhteensä	Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 31.12.2017		35 000	42	1	40 000	-42	-39 338	143 857	179 520	-	179 520
Laadintaperiaatteiden muutos, IFRS 9, IFRS 15 ja IFRS 2		-	-	-	-	-	-	-2 083	-2 083	-	-2 083
Oma pääoma 1.1.2018		35 000	42	1	40 000	-42	-39 338	141 774	177 437	-	177 437
Kauden laaja tulos yhteensä	26	-	-	-	-	-	-6 631	14 471	7 840	-	7 840
Osakeperusteinen palkitseminen		-	-	-	-	-	-	140	140	-	140
Osingonjako		-	-	-	-	-	-	-35 285	-35 285	-	-35 285
Oma pääoma 31.12.2018		35 000	42	1	40 000	-42	-45 969	121 100	150 132	-	150 132

Tuhatta euroa	Liitetieto	Osake- pääoma	Muut rahastot	Käyvän arvon rahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Omat osakkeet	Muuntoerot	Kertyneet voittovarat	Yhteensä	Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 31.12.2018		35 000	42	1	40 000	-42	-45 969	121 100	150 132	-	150 132
Laadintaperiaatteiden muutos, IFRS 16		-	-	-	-	-	-	1	1	-	1
Oma pääoma 1.1.2019		35 000	42	1	40 000	-42	-45 969	121 101	150 133	-	150 133
Kauden laaja tulos yhteensä	26	-	-	-	-	-	5 455	30 179	35 634	-	35 634
Osakeperusteinen palkitseminen		-	-	-	-	-	-	712	712	-	712
Osingonjako		-	-	-	-	-	-	-14 555	-14 555	-	-14 555
Oma pääoma 31.12.2019		35 000	42	1	40 000	-42	-40 514	137 437	171 924	-	171 924

EMOYHTIÖN JAKOKELPOINEN OMA PÄÄOMA (FAS)

Tuhatta euroa	2019	2018
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	40 000	40 000
Edellisten tilikausien voittovarat	85 757	85 185
Tilikauden voitto	28 411	15 127
Yhteensä	154 168	140 312

1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

PERUSTIEDOT

Tikkurila Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Vantaa ja rekisteröity osoite Heidehofintie 2, 01300 Vantaa. Tikkurila Oyj on Tikkurila-konsernin emoyhtiö. Tikkurilan osake on noteerattu Nasdaq Helsingissä 26.3.2010 alkaen.

Tikkurila tarjoaa kuluttaja- ja ammattilaisasiakkaille helppokäyttöisiä ja kestäviä ratkaisuja pintojen suojaamiseen ja kaunistamiseen.

Tikkurila on vahva alueellinen toimija, jonka tavoitteena on olla johtava kuluttajille ja ammattilaisille suunnattujen maalaamiseen liittyvien ratkaisujen tarjoaja Pohjoismaissa ja Venäjällä. Tikkurila-konserni on organisoitunut liiketoimintansa kahteen maantieteellisesti määriteltyyn strategiseen liiketoiminta-alueeseen: SBU West ja SBU East. Tilikaudella 2019 Tikkurila-konsernin liikevaihto oli 563,8 miljoonaa euroa ja henkilöstömäärä keskimäärin 2 713 henkilöä. Yritys toimii 11 maassa ja tuotantoa on 6 maassa.

Tikkurila Oyj:n hallitus on kokouksessaan 11.2.2020 hyväksynyt tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaisesti osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös tai tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavilla yhtiön pääkonttorista Heidehofintie 2, 01300 Vantaa ja internet-osoitteesta www.tikkurilagroup.com.

LAATIMISPERUSTA

Tikkurila Oyj:n konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2019 voimassa olleita IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitoaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti yhteisöissä sovellettaviksi hyväksytyt standardit ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisen kirjanpito- ja yhteisölaainsäädännön mukaiset. Tikkurila Oyj laati ensimmäisen IFRS-standardien mukaisen tilinpäätöksen tilikaudelta 2008.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen, lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja, käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavia rahoitusvaroja sekä tilinpäätöshetkellä IFRS 5 -standardin perusteella myytäväksi luokiteltuja omaisuus- ja velkaeriä.

Emoyhtiö Tikkurila Oyj:n toiminta- ja esittämismäärä on euro, joka on myös konsernitilinpäätöksen esittämismäärä. Tilinpäätöstiedot on esitetty tuhannen euron tarkkuudella, ellei muuta ole todettu. Kaikki esitetyt luvut ovat pyöristettyjä. Pyöristyseroista johtuen taulukoiden luvut eivät yhteenlaskettuna välttämättä täsmää taulukoiden loppusummiin. Konsernitilinpäätös laaditaan kalenterivuodelta, joka on myös emoyhtiön ja konserniyritysten tilikausi.

Konserni on soveltanut 1.1.2019 alkaen seuraavia uusia ja uudistettuja standardeja ja tulkintoja, joilla on vaikutusta raportoituihin tai tulevaisuudessa raportoitaviin tietoihin:

- IFRS 16 Vuokrasopimukset (voimaan 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardi edellyttää vuokralle ottaen vuokrasopimusten merkitsemistä taseeseen sopimusten alkaessa vuokranmaksuvelvoitteena sekä siihen liittyvänä omaisuususeränä. Taseeseen merkitsemisestä on kaksi helpotusta, jotka koskevat lyhytaikaisia enintään 12 kuukautta kestäviä vuokrasopimuksia sekä arvoltaan enintään 5 000 USD olevia hyödykkeitä. Näissä tapauksissa kirjanpitoikäisyyttä säilyy samankaltaisena kuin nykyisen vuokrasopimus-

standardin mukaisen muiden vuokrasopimusten käsittely. Vuokralle antajien kirjanpitoikäisyyttä tulee säilymään suurelta osin nykyisen IAS 17:n mukaisena. Vuokralle ottaja voi soveltaa joko täysin takautuvaa tapaa tai valita yksinkertaistetun lähestymistavan. Tällöin vertailutietoja ei tarvitse oikaista, vaan standardin käyttöön oton vaikutus kirjataan kertyneiden voittovarojen alkusaldon oikaisuksi.

Tikkurila on käyttänyt soveltamisen aloittamisajankohtana yksinkertaistettua lähestymistapaa, jolloin vertailukauden tietoja ei ole oikaistu. Käyttöomaisuuserän arvostamisessa on valittu vaihtoehto, missä vuokrasopimusvelka on yhtä suuri kuin käyttöoikeusomaisuuserä. Muutamiin vuokrasopimuksiin liittyy ennakoon maksettua vuokria, jotka siirtymähetkellä luettiin mukaan käyttöoikeusomaisuuserään, jolloin näistä sopimuksista kirjattu siirtymähetken vuokrasopimusvelka oli kirjattua omaisuususerää pienempi.

Tikkurila on käyttänyt kirjaamisen ja arvostamisen helpotuksia koskien lyhytaikaisia sopimuksia ja sopimuksia, joiden kohteena oleva omaisuus on vähäarvoinen. Diskonttauskorkeana on siirtymähetkellä käytetty Tikkurilan lisäluoton korkoa. Konsernin ulkoisen rahoituksen hankinnan hoito on keskitetty konsernin emoyhtiön talousosastolle, joka toimii sisäisenä pankkina konsernin tytäryhtiöille. Konserni on määritellyt keskitetysti sisäiset korkokannat tytäryhtiöille niiden vuokrasopimusten laskentaan. Diskonttauskorkeiden määrittelyssä on huomioitu tytäryhtiöiden toimintavaluutta, sekä vuokrasopimusten maturiteetti. Toistaiseksi voimassa olevat sopimukset, joissa vuokralle antajalla ei ole yksipuolista irtisanomisoikeutta, ja joiden irtisanomisesta aiheutuisi konsernille merkittäviä kustannuksia, on vuokrakauden määrittelyssä käytetty harkintaa. Tällöin vuokrakauden maksimipituus asetetaan yhtenäiseksi Tikkurilan strategisen suunnittelukauden pituuteen, 5 vuotta. Samanlaista harkintaa on käytetty niiden toistaiseksi voimassa olevien sopimusten sopimuskauden arvioimiseen, mikäli vuokranantajalla on oikeus ilman merkittäviä sanktioita irtisanoa sopimus, mutta jotka ovat Tikkurilan liiketoiminnan kannalta olennaisia, irtisanomisesta aiheutuisi Tikkurilalle merkittäviä kustannuksia ja sopimukset ovat jatkuneet useita vuosia. Näissä tapauksissa yksipuolisen irtisanomisen todennäköisyys on oletettu vähäiseksi.

Tikkurila-konsernin merkittävimmät vuokrasopimukset koskevat toimitiloja (toimistoja ja kauppapaikkoja), maa-alueen käyttöoikeutta ja henkilöautoja. Standardin voimaantulon myötä taseeseen kirjattiin vuokrasopimusvelkoja 24,0 miljoonaa euroa ja käyttöomaisuuseriin yhteensä 24,8 miljoonaa euroa. Velkaa pienensivät ennakoon maksetut vuokrat. IFRS 16:n käyttöön oton yhteydessä kirjatusta oikaisuista konsernin avaavaan taseeseen ja käyttöön oton vaikutuksista on kerrottu konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 40.

- Muutokset IFRS 9 Ennen eräpäivää tapahtuvaa maksua koskevat ominaisuudet, joihin liittyy negatiivinen korvaus (voimaan 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset mahdollistavat joidenkin, ennen eräpäivää tapahtuvan maksun mahdollistavien rahoitusinstrumenttien arvostamisen jaksotettuun hankintameno. Muutoksilla ei ollut vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IFRIC 23 Tuloverokäsittelyjä koskeva epävarmuus (voimaan 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tulkinnalla selvennetään tuloverojen kirjaamista tilanteissa, joihin sisältyy epävarmuutta ja jotka odottavat veroviranomaisen hyväksyntää. Tällöin yhteisön pitää arvioida, tuleeko veroviranomainen hyväksymään yhteisön tekemän ratkaisun. Tätä arvioidessaan yhteisö olettaa, että veroviranomaisella on pääsy kaikkeen asiaan kuuluvaan tietoon päätöstä tehdessään.

Muutoksella on ollut vaikutusta konsernin tilikauden 2019 raportointiin lukuihin.

- Muutokset IAS 19:ään Järjestelyn muuttaminen tai supistaminen tai veloitteen täyttäminen (voimaan 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tämän mukaan yritysten on etuuspohjaisen järjestelyn muutoksen, supistamisen tai veloitteen täyttämisen yhteydessä käytettävä päivitettyjä vakuutusmatemaattisia oletuksia määrittämiseen kauden palveluskustannuksen ja nettokoron. Järjestelystä johtuvan omaisuuserän ylärajan vaikutusta ei oteta huomioon veloitteen täyttämisestä aiheutuvaa voittoa tai tappiota laskettaessa, vaan se käsitellään erillisenä, muun laajan tuloksen eränä. Muutoksilla ei ollut vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- Muutokset IAS 28 Pitkäaikaiset osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä (voimaan 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksella selvennetään, että sellaisiin pitkäaikaisiin osuuksiin osakkuus- ja yhteisyrityksissä, jotka muodostavat osan nettosijoituksesta osakkuus- tai yhteisyritykseen, sovelletaan IFRS 9-standardia. Muutoksilla ei ollut vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IFRS-standardeihin tehdyt parannukset (Annual Improvements to IFRSs 2015-2017) (voimaan 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset koskevat IFRS 3, IFRS 11, IAS 12 ja IAS 23 -standardeja. Muutoksilla ei ollut vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Konsernitiilinpäätöksen laadinta IFRS-standardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta arvioiden ja oletusten käyttämistä. Nämä vaikuttavat taseen laadintahetken omaisuus- ja velkamääriin, raportointikauden tuottojen ja kulujen määriin sekä vastuusitoumusten ja ehdollisten velkojen ja varojen määriin. On mahdollista, että toteumat poikkeavat tilinpäätöksessä käytetyistä arvioista.

Lisäksi konsernin johto käyttää harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa, ja mikäli on mahdollista valita vaihtoehtoisten kirjaustapojen välillä, myös kirjaustavan valinnassa.

Johdon harkintaa edellyttävistä arvioista on kerrottu tarkemmin konsernitiilinpäätöksen liitetiedossa 2.

YHDISTELYPERIAATTEET

Konsernitiilinpäätös sisältää emoyhtiön, Tikkurila Oyj:n sekä kaikki tytäryhtiöt, joissa konsernilla on määräysvalta. Ennen vuotta 2003 tapahtuneiden liiketoimintojen yhdistämisten liikearvon määrä vastaa konsernin aiemmin soveltaman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpitoarvoa. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2019 konserniin kuului 15 yhtiötä emoyhtiö mukaan lukien, ja konsernilla oli omistuksia yhdessä yhteisyrityksessä. Konsernilla ei ollut omistuosuuksia osakkuusyrityksissä tilikausilla 2019 tai 2018.

Tytäryhtiöt

Konsernitiilinpäätös sisältää emoyrityksen lisäksi sen tytäryritykset. Tytäryritykset ovat yhteisöjä, jotka ovat konsernin määräysvallassa. Konsernilla on määräysvalta yhteisössä, kun se altistuu kohteen muuttuvalle tuotolle tai se on oikeutettu kohteen muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yritykseen kohdistuvaa valtaansa. Valta käsittää oikeudet, jotka tuottavat kyvyn ohjata merkityksellisiä toimintoja yhteisössä. Kauden aikana hankitut tai perustetut yhtiöt yhdistellään konsernitiilinpäätökseen siitä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan siihen saakka, kunnes määräysvalta lakkaa. Konsernin tytäryritykset on esitetty liitetiedossa 37.

Kaikki konserniyhtiöiden väliset liiketapahtumat, saamiset, velat ja realisoitumattomat katteet sekä sisäinen voitonjako on eliminoitu.

Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida siinä tapauksessa, että tappio johtuu arvonalentumisesta.

Keskinäinen osakeomistus on eliminoitu hankintamenetelmällä. Luovutettu vastike ja hankitun yrityksen yksilöitävissä olevat varat ja vastattavaksi otettavat velat arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä. Hankintaan liittyvät menot, jotka aiheutuvat liiketoimintojen yhdistämisen toteuttamisesta, kirjataan kuluksi välittömästi. Mikäli hankintaan liittyvät kulut sisältävät vieraan tai oman pääoman ehtoisten arvopapereiden liikkeeseenlaskusta aiheutuvia menoja, nämä käsiteltäisiin standardien IAS 32:n ja IFRS 9:n vaatimusten mukaisesti. Mahdollinen lisäkauppahinta (ehdollinen vastike) arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä ja luokitellaan joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon jokaisen raportointikauden päättymispäivänä ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti.

Määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa arvostetaan joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien osuuden suhteellista osuutta hankinnan kohteen yksilöitävissä olevasta nettovarallisuudesta. Valinta noudatettavasta arvostusperiaatteesta tehdään erikseen jokaisen yrityshankinnan osalta.

Vaiheittain toteutuvan hankinnan yhteydessä aiempi omistusosuus arvostetaan käypään arvoon ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti.

Kauden tuloksen sekä laajan tuloksen jakautuminen emoyhtiön omistajille ja määräysvallattomille omistajille esitetään laajassa tuloslaskelmassa. Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus omista pääomista esitetään omana eränään taseessa oman pääoman osana. Laaja tulos kohdistetaan emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille, vaikka tämä johtaisi siihen, että määräysvallattomien omistajien osuudesta tulisi negatiivinen.

Konsernin tytäryrityksessä olevan omistusosuuden muutokset, jotka eivät johda määräysvallan menettämiseen, käsitellään omaa pääomaa koskevinä liiketoimintoina. Mikäli konserni menettää määräysvallan tytäryhtiössä, arvostetaan jäljelle jäävä sijoitus määräysvallan menettämispäivän käypään arvoon ja tästä syntyvä erotus kirjataan tulosvaikutteisesti.

Osakkuusyritykset

Konsernin osakkuusyritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta mutta ei määräysvaltaa. Yleensä huomattavan vaikutusvallan oletetaan toteutuvan, jos konsernilla on 20 – 50 prosenttia äänivallasta. Osakkuusyritykset yhdistellään konsernitiilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmän mukaisesti. Tämän mukaisesti sijoitus kirjataan alun perin hankintamenon määräisenä, jonka jälkeen tasearvoa oikaistaan konsernin osuudella yrityksen nettovarallisuudessa tapahtuneista muutoksista. Osakkuusyritysten hankinnasta syntyneet liikearvot sisällytetään osakkuusyrityssijoituksiin.

Konsernin osuus osakkuusyritysten kauden tuloksesta lasketaan konsernin omistusosuuden mukaisesti ja esitetään laajassa tuloslaskelmassa erässä "Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdistettyjen yritysten tuloksista" liikevoiton ja rahoituserien jälkeen. Konsernin osuus osakkuusyritysten muihin laajan tuloksen eriin kirjatusta muutoksista kirjataan konsernin muihin laajan tuloksen eriin. Jos konsernin osuus osakkuusyrityksen tappioista ylittäisi sijoituksen kirjanpitoarvon, kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita ei yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyritysten veloitteiden täyttämiseen. Tikkurilalla ei ole ollut sijoituksia osakkuusyrityksiin tilikaudella 2019 eikä tilikaudella 2018.

Yhteisjärjestelyt

Yhteisjärjestelyssä kahdella tai useammalla osapuolella on yhteinen määräysvalta. Yhteinen määräysvalta perustuu sopimukseen, jonka mukaisesti järjestelyn merkityksellisiä toimintoja koskevat päätökset

edellyttävät kaikkien määräysvallan jakavien osapuolten yksimielistä hyväksyntää. Yhteisjärjestelyt luokitellaan joko yhteisiin toimintoihin tai yhteisyrityksiin riippuen järjestelyn osapuolten oikeuksista ja velvoitteista. Yhteisyritys on järjestely, jossa konsernilla on oikeuksia järjestelyn nettovarallisuuteen, kun taas yhteisessä toiminnossa konsernilla on järjestelyyn liittyviä varoja koskevia oikeuksia ja velkoja koskevia velvoitteita. Konserni on osallisena yhdessä yhteisjärjestelyssä, jonka se on luokitellut yhteisyritykseksi. Luokittelua tehtäessä on tarkasteltu järjestelmän rakennetta ja oikeudellista muotoa, sopimukseen perustuvia ehtoja sekä muita tosiseikkoja ja olosuhteita.

Yhteisyritykset

Yhteisyritykset ovat yhteisjärjestelyjä, joissa konsernilla on toisten osapuolten kanssa yhteinen määräysvalta sekä oikeus järjestelyn nettovarallisuuteen. Yhteisyritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Konsernin sijoitus yhteisyritykseen, Alcro Parti AB:hen, on kirjattu hankintamenon määräisenä ja arvoa on oikaistu konsernin osuudella hankinta-ajankohdan jälkeisistä voitoista tai tappioista. Konserni kirjaa osuutensa yhteisyrityksen kauden tuloksesta tulosvaikutteisesti laajan tuloslaskelman erään "Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista". Konserni on myös oikaissut yhteisyrityksen kirjanpitoarvoa konsernin osuudella yhteisyrityksen muun laajan tuloksen erien muutoksesta. Nämä sisältävät etuus pohjaisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvia eriä. Konsernin yhteisyrityssijoitukseen ei sisälly liikearvoa.

ULKOMAANRAHAN MÄÄRÄISTEN ERIEN MUUNTAMINEN

Konserniin kuuluvien tytäryritysten tilinpäätöksiin sisältyvät erät mitataan sen taloudellisen ympäristön valuutassa, jossa kukin tytäryritys pääasiallisesti toimii (toimintavaluutta). Konsernitilinpäätös esitetään euroina, joka on konsernin emoyhtiön toimintavaluutta.

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat

Konserniyhtiöt muuntavat omassa kirjanpidossaan päivittäiset valuuttamääräiset liiketapahtumat toimintavaluuttakseen tapahtumapäivän kurseja käyttäen. Tilinpäätöksissä ulkomaanrahan määräiset monetaariset erät muunnetaan käyttäen raportointikauden päättymispäivän valuuttakurseja ja alkuperäiseen hankintamenuon arvostettavat ei-monetaariset erät käyttäen tapahtumapäivän kurseja.

Konsernin sisäisiä lainasopimuksia voidaan käsitellä osana nettoinvestointia, koska niiden suorittamista ei ole suunniteltu, eikä se ole todennäköistä ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa. Näihin liittyvät valuuttakurssierot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja kertyneet kurssierot esitetään omassa pääomassa muuntoeroissa verovaiikutus huomioiden, kunnes ulkomaisesta yksiköstä luovutaan kokonaan tai osittain.

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen kautta arvostettavien oman pääoman ehtoisten sijoitusten valuuttakurssierot kirjataan muiden laajan tuloksen eriin.

Ulkomaanrahan määräisistä liiketapahtumista ja monetaaristen erien muuntamisesta syntyneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti. Liiketoimintaan liittyvistä eristä syntyvät kurssierot käsitellään myyntituottojen ja ostokulujen oikaisuina. Rahoitukseen liittyvät valuuttakurssierot sisältyvät rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Konserni ei käytä valuuttatermiinejä rahoituksen ja konsernin kokonaisvaluuttaposition suojaamiseen, eikä sovelta suojauslaskentaa rahoitusriskien hallintaan liittyvissä transaktioissa.

Ulkomaisten tytäryritysten tilinpäätösten muuntaminen

Konsernitilinpäätöksissä ulkomaisten tytäryritysten tuotto- ja kuluerät sekä rahavirtalaskelman erät muunnetaan euroiksi raportointikauden keskimääräisiä valuuttakurseja ja taseet raportointikauden päättymispäivän valuuttakurseja käyttäen. Tästä syntyvät muuntoerot

kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja ne sisältyvät omaan pääomaan kertyneisiin muuntoeroihin.

Omaan pääomaan kertyneet muuntoerot siirretään tulosvaikutteisiksi luokittelun oikaisuna osana luovutusvoittoa tai -tappiota, kun ulkomaisesta yksiköstä luovutaan kokonaan tai osittain.

Hankittujen ulkomaisten yksikköjen varojen ja velkojen kirjanpitoarvoihin hankinnan yhteydessä tehdyt käyvän arvon oikaisu tai hankinnasta syntyneet liikearvo on käsitelty kyseisten ulkomaisten yksikköjen varoina ja velkoina ja muunnettu euroiksi raportointikauden päättymispäivän kurseja käyttäen.

TULOUTUSPERIAATTEET

Tikkurilan liikevaihto koostuu pääosin kauppa- ja rakennusmaalien, pinnoitteiden ja tasoitteiden myynnistä rakennustarvikeliikkeille, rautakauppaketjuille ja jälleenmyyjille, jotka puolestaan myyvät Tikkurilan tuotteita kuluttajille ja ammattimaalareille. Teollisuusmaaleja myydään joko suoraan loppuasiakkaille tai jälleenmyyntiverkoston kautta. Lisäksi Tikkurilalla on omia, lähinnä ammattilaisasiakkaita palvelevia myymälöitä Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa sekä pari vähittäismyymälää Puolassa ja Latviassa. Liikevaihtoon sisältyy myös vähäisessä määrin maaleihin liittyvien oheispalvelujen ja tarvikkeiden myynnistä saatuja tuotteita.

Myyntituotot kirjataan, kun suoritevelvoite täytetään ja asiakas saa määräysvallan. Pääsääntöisesti konsernin myymien tuotteiden, suoritevelvoitteiden täyttäminen tapahtuu, kun tuotteet luovutetaan sopimusehtojen mukaisesti asiakkaalle ja asiakaskohtaiset toimitusehdot ostotilauksissa ja/tai puitesopimuksissa ilmaisevat tämän määräysvallan siirtymishetken.

Konsernilla on SBU Eastin alueella myös sopimuksia tiettyjen valikoitujen jakelijoiden kanssa kaupintavarastoista. Määräysvalta tuotteeseen siirtyä pois konsernilta ja tuotteen tuloutus tapahtuu, kun tuote poistuu, jakelija myy tuotteen eteenpäin kyseisestä varastosta.

Tikkurilan maali tuotanto ja markkinointi perustuvat säilytyksen laajaan hyödyntämiseen. Tikkurila toimittaa usein jälleenmyyjille maalien säilytyksessä tarvittavat säilytyskoneet. Näiden säilytyskoneiden sekä markkinointia edistävien muiden oheistuotteiden on katsottu olevan erikseen yksilöitävissä olevia suoritevelvoitteita, joiden myyntituotot kirjataan liikevaihtoon määräysvallan siirryttyä luovutus hetkellä toimitusehtojen mukaisesti asiakkaalle.

Tikkurilan asiakassopimuksiin sisältyy säilytyskoneiden huoltoon ja ylläpitoon liittyviä palveluita. Tikkurilan ammattilaisasiakkaita palvelevat omat kaupat tarjoavat myös säilytyspalvelua. Näiden suoritevelvoitteiden täyttäminen tapahtuu yhtenä ajanhetkenä ja myyntituotot näistä kirjataan ajankohtana, kaudella, jolloin palvelu suoritetaan.

Asiakassopimukset sisältävät useita erilaisia toimitusmääriin, toimitusten arvoon tai valikoitujen tuoteryhmien myyntimääriin liittyviä jälkikäteen annettavia alennuksia ja hyvityksiä. Näiden muuttuvien vastikkeiden vaikutus transaktiohintaan edellyttää arviointia tuloutus hetkellä. Tikkurilalla on useita samankaltaisia sopimuksia, ja muuttuvan vastikkeen arvioita päivitetään kunkin raportointikauden päätyttyä. Muuttuvan vastikkeen määrää arvioitaessa Tikkurila-yhtiöt hyödyntävät kokemuseräistä tietoa samankaltaisten asiakassopimusten eri alennustyyppien toteutumisesta ja historiatietoa asiakaskohtaisista toimituksista. Muuttuvan vastikkeen, erilaisten alennusten arvioilla, on merkittävä vaikutus kirjattujen myyntituottojen määrään.

Tikkurilan asiakassopimuksiin voi myös sisältyä rangaistus-seuraamustyyppisiä eriä liittyen toimitusten oikea-aikaisuuteen ja toimitusvarmuuteen, joiden vaikutusta arvioidaan myyntituottoja kirja taessa. Lisäksi asiakkailla on joihinkin toimituksiin liittyen palautus-oikeus, jolloin myyntiä ja myyntituottojen määrää kirjattaessa joudutaan arvioimaan todennäköisyyttä mahdollisen liikevaihdon peruutuksesta. Tuotteiden ja liiketoiminnan kausiluonteisuudesta johtuu, että tällä arvioinnilla on suurempi merkitys tilikauden sisällä myyntituottojen

kirjaamiseen kuin tilinpäätöshetkellä.

Tikkurilan sävytyskoneiden sekä markkinointia edistävien muiden oheistuotteiden asiakassopimuksiin sisältyy asiakkaille annettuja lupauksia alennukseen tulevista maaliostoista. Tämä optio lisävaraiden hankintaan alemmalla hinnalla antaa asiakkaalle merkityksellisen oikeuden, jota asiakas ei saisi ilman edellä mainittua sopimusta. Tämä oikeus alennukseen on erillinen suoritevelvoite ja osa näistä muiden oheistuotteiden, koneiden transaktiohinnasta on allokoitu erillismyyntihintojen perusteella myös tälle optiolle. Alennus tulevista maaliostoista tuloutetaan seuraavilla tilikausilla, kun asiakas käyttää option, tai kun oikeus alennukseen päättyy.

Tikkurilan puitesopimuksiin ja kauppaehtoihin sopimuksiin sisältyy asiakkaalle annettuja sitoumuksia markkinointi- ja myyminen edistämistoimenpiteistä. Kun Tikkurilan asiakkaalle korvaamien myyminen edistämiskustannusten ei katsota olevan vastiketta erillisestä palvelusta eikä yksilöityjä markkinointitoimenpiteitä ole määritetty, käsitellään Tikkurilan asiakkaalle maksamia vastikkeita myyntituotteiden oikaisu-eränä.

Tikkurilan tuotteisiin liittyvät takuut ovat tyypillisesti varmennustyyppisiä takuita, joilla luvataan asiakkaille tuotteiden olevan sovittujen vaatimusten mukaisia ja niiden toimivan luvutulla tavalla, kun tuotteita käytetään niille pinnoille, joihin ne on tarkoitettu, sekä noudatetaan tuoteselosteessa kuvattuja työvaiheita. Nämä takuut eivät ole erillisiä suoritevelvoitteita, jolloin näihin liittyvät mahdolliset velvoitteet kirjataan IAS 37 mukaisesti ja esitetään joko varauksissa tai siirtovelvoissa.

Liikevaihto sisältää tuotteiden ja toimitettujen palveluiden myyntituotot, josta on vähennetty oikaisu-eränä myynnin välilliset verot, alennukset ja valuuttamääräisten myyntisaamisten kurssierot.

Vuokrattujen sävytyskoneiden, joiden vuokrasopimukset on luokiteltu muiksi vuokrasopimuksiksi, vuokratuotot esitetään liikevaihdossa ja ne tuloutetaan tasaerinä vuokratuotolle. Muita vuokratuottoja konserni saa lähinnä maa-alueen vuokrasopimukseen ja tilavuokraan liittyen. Nämä tuloutetaan tasaerinä vuokratuotolle ja on esitetty liiketoiminnan muissa tuotoissa.

Osinkotuotot kirjataan tulosvaikutteisesti silloin, kun oikeus osingon maksun saamiseen on syntynyt. Konsernilla ei ole merkittäviä osinkotuottoja.

ELÄKEVELVOITTEET

Konsernilla on erilaisia eläkejärjestelyjä kunkin toimintamaan paikallisten olojen ja käytäntöjen mukaisesti. Eläkejärjestelyt luokitellaan joko etuus- tai maksupohjaisiksi järjestelyiksi. Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja erilliselle yksikölle. Konsernilla ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista velvoitetta lisämaksujen suorittamiseen, mikäli maksujen saajataho ei pysty suoriutumaan kyseisten eläke-etuuksien maksamisesta. Kaikki sellaiset järjestelyt, jotka eivät täytä näitä ehtoja, luokitellaan etuuspohjaisiksi eläkejärjestelyiksi. Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tulosvaikutteisesti sillä kaudella, jota suoritus koskee.

Konsernin etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen velvoitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen. Etuuspohjaisista järjestelyistä kirjataan taseeseen velaksi velvoitteen raportointikauden päättämispäivän nykyarvo, josta on vähennetty järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo. Kertyneet eläke-etuudet määritetään ennakoituun etuoikeusyksikköön perustuvaa menetelmää käyttäen ja tästä syntyvät eläkemenot jaksotetaan kuluksi kyseisten henkilöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutusmatemaatikkojen vuosittain suorittamien laskelmien perusteella. Eläkevelvoitteiden nykyarvoa laskettaessa diskonttauskorkona käytetään yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkinatuottoa tai valtion velkasi-
tousmusten korkoa, joiden maturiteetit vastaavat kyseisten eläkevelvoitteiden arvioitua maturiteetteja ja jotka on laskettu liikkeelle saman

valuutan määräisinä kuin eläkevelvoitteet.

Kauden työsuorituksen perustuva meno (eläkemeno) ja etuuspohjaisen järjestelyn nettovelan (tai -omaisuuserän) nettokorko kirjataan tulosvaikutteisesti ja esitetään työsuhte-etuuksista aiheutuvissa kuluissa. Etuuspohjaisen nettovelan (tai -omaisuuserän) uudelleen määrittämisestä johtuvat erät kirjataan muihin laajan tuloksen eriin kaudella, jona ne syntyvät. Uudelleen määrittämisestä johtuviin eriin kuuluvat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot, järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto lukuun ottamatta etuuspohjaisen nettovelan nettokorkoon sisältyviä määriä sekä omaisuuserän enimmäismäärän vaikutuksen muutokset lukuun ottamatta etuuspohjaisen nettovelan nettokorkoon sisältyviä määriä. Näitä erä ei saada myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi.

Mikäli järjestelyä muutetaan tai supistetaan, kirjataan tästä johtuva aiempaan työsuorituksen perustuva meno tulosvaikutteisesti aikaisempaan seuraavista ajankohdista: joko kun järjestelyn muuttaminen tai supistaminen toteutuu tai kun yhteisö kirjaa tähän liittyvät uudelleenjärjestelymenot tai työsuhteen päättämiseen liittyvät etuudet.

MUUT PITKÄAIKAISET TYÖSUHDE-ETUDET

Konsernin velvoite liittyen palvelusvuosipalkkiojärjestelmään määritetään vuosittain käyttäen samaa laskentamenetelmää kuin etuuspohjaisten eläkkeiden osalta. Konserni kirjaa tulosvaikutteisesti työsuorituksen perustuvan menon, etuuspohjaisen nettovelan nettokoron sekä myös nettovelan uudelleen määrittämisestä johtuvat erät työsuhte-etuuksista johtuviin menoihin.

OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Yhtiökokouksen päätösten perusteella yhtiön hallituksen jäsenet ovat saaneet kiinteästä vuosipalkkiostaan 40 prosenttia Tikkurila Oyj:n osakkeina. Hallituksen jäsenille annetut osakepalkkiot kirjataan konsernituloslaskelmaan kuluksi osakkeiden hankintahetken mukaiseen käypään arvoon.

Konsernilla on osakepalkkiojärjestelmiä, joissa suoritus tapahtuu osakkeiden ja käteisvarojen yhdistelmänä, johon konserni voi käyttää hallussaan olevia omia osakkeita tai ostaa ne markkinoilta. Palkitsemisen kokonaismäärä järjestelmissä perustuu yhtiön arvioon tulevasta konsernin taloudellisesta kehityksestä, ja palkitsemisen arvioitua kokonaismäärää päivitetään aina, kun tulevan taloudellisen kehityksen ennusteet muuttuvat. Rahaosuudella pyritään kattamaan palkkiosta osallistujalle aiheutuvien tuloverojen osuus. Näissä käteisvaroina maksettava osuus on käsitelty kuten osakkeina maksettava osuus ja kirjataan omaan pääomaan, kertyneisiin voittovaroihin. Osakeperusteisen järjestelyn perusteella myönnettävät palkkiot kirjataan henkilöstökuluksi tuloslaskelmaan ja omaan pääomaan. Kulu jaksotetaan oikeuden syntymisajanjaksolle, jonka aikana kaikki oikeuden syntymisehdot täyttyvät.

Osakeperusteiseen palkitsemiseen liittyvien laskennallisten verojen määrää arvioitaessa periaatteena on ollut ottaa käteisosuuden verovai-
kutukset huomioon välittömästi perustuen Suomessa vallitsevaan yritysverokantaan, kun taas osakkeina maksettavien erien verovai-
kutuksia ei ole otettu etukäteen huomioon.

Osakepalkkiojärjestelmä 2018-2019 kertyy rahamääräisenä, tullaan maksamaan rahana ja siitä kirjattava velvoite esitetään velkana konsernin taseessa.

Palkkioiden maksun edellytyksenä on, että avainhenkilön työ- tai toimisuhte on voimassa järjestelmän ehtojen mukaisena palkkion maksupäivänä sekä tietyissä järjestelmissä ehtona myös on, että hän omistaa markkinoilta ostamansa Tikkurilan osakkeet.

Osakeperusteisista kannustinjärjestelmistä on kerrottu konsernitilin-
päätöksen liitetiedossa 35.

KAUDEN VEROTETTAVAAN TULOON PERUSTUVAT VEROT JA LASKENNALLISET VEROT

Konsernin verokulu muodostuu kunkin konserniyhtiön kauden verotettavaan tulokseen perustuvasta verosta, joka on laskettu paikallisten verosäännösten mukaisesti, ja edellisten raportointikausien verojen oikaisuista sekä laskennallisten verovelkojen ja -saamisten muutoksesta. Johto arvioi tuloveroilmoituksessa tehtyjä ratkaisuja ja niihin liittyvää epävarmuutta tilanteissa, joihin liittyy tulkinnanvaraisuutta verolainsäädännön osalta. Tällaisissa tilanteissa johto käyttää harkintaa ja kirjaa tarvittaessa verovaroja määrällä, jotka todennäköisesti tullaan maksamaan. Tulosvaikutteisesti kirjattaviin liiketoimiin ja muihin tapahtumiin liittyvät verovaikutukset kirjataan myös tulosvaikutteisesti. Muuten kuin tulosvaikutteisesti (eli joko muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan) kirjattaviin liiketoimiin tai muihin tapahtumiin liittyvät verovaikutukset kirjataan myös vastaavasti joko muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan kunkin maan voimassaolevan verokannan perusteella.

Laskennalliset verosaamiset ja -velat kirjataan konsernitilinpäätökseen omaisuus- ja velkaerien verotuksellisten arvojen sekä kirjanpitoarvojen välisistä väliaikaisista eroista. Laskennallista verovelkaa ei kuitenkaan kirjata liikearvon alkuperäisestä kirjaamisesta. Laskennallista verosaatavaa tai -velkaa ei myöskään kirjata, jos se johtuu omaisuuserän tai velan alkuperäisestä kirjaamisesta, kun kyseessä ei ole liiketoimintojen yhdistäminen eikä liiketapahtuma toteutumisaikanaan vaikutta kirjanpidon tulokseen eikä verotettavaan tuloon. Laskennalliset verosaamiset kirjataan vain siihen määrään asti kuin veroyksiköille todennäköisesti syntyy verotettavaa tuloa niin, että laskennalliset verosaamiset pystytään hyödyntämään. Laskennallista verovelkaa ja -saamista laskettaessa on käytetty raportointikauden päättämispäivänä voimassa olevia tai päättynyttä tilikautta seuraavan vuoden verokantoja, mikäli ne on käytännössä hyväksytyt. Ulkomaisten tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista on kirjattu laskennallinen vero vain, jos voitonjako on todennäköinen lähitulevaisuudessa ja se aiheuttaisi veroseuraamuksia.

Merkittävimmät väliaikaiset erot muodostuvat kertyneistä poistoista, etuusperusteisista eläkejärjestelyistä sekä liiketoimintahankintojen yhteydessä tehtyjen nettovarojen arvostamisesta käypiin arvoihin.

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Liikearvo

Liiketoimien yhdistämisissä syntyvä liikearvo kirjataan määrään, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa ja aiemmin omistettu osuus yhteen laskettuina ylittävät konsernin osuuden hankitun nettovarallisuuden käyvästä arvosta. Liikearvo arvostetaan hankintamenoon vähennettynä kertyneillä arvonalentumistappioilla. Liikearvoista ei kirjata poistoja, vaan ne testataan vähintään vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Testaus tehdään useammin, mikäli on viitteitä siitä, että liikearvon arvo on alentunut. Mahdolliset arvonalentumistappiot kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti. Testausta varten liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille (CGU), tai jos kyseessä on osakkuusyritys, liikearvo sisältyy kyseisen osakkuusyrityksen hankintamenoon. Tikkurilan rahavirtaa tuottavat yksiköt ovat Area East, Area Scandinavia, Area Finland, Area Central Europe ja Area South-East Europe.

Tutkimus- ja kehittämismenot

Tikkurilan tutkimusta ja tuotekehitystä ohjaavat merkittävästi ympäristö- ja turvallisuusnäkökulmat. Merkittävä osa tutkimuksesta ja tuotekehityksestä liittyykin liuoteohenteisten maalien korvaamiseen vesiohenteisilla tai niukkaliuotteisilla tuotteilla. Lisäksi tutkimus ja tuotekehitys

kohdistuu uusien maalinvalmistuksessa mahdollisten raaka-aineiden, sekä uusien ja olemassa olevien tuotekaavojen ja tuotereseptien tutkimukseen. Tutkimustoiminnan menot kirjataan tulosvaikutteisesti.

Aktivointikriteerit täyttävät kehittämismenot aktivoidaan. Tällaisia kehittämismenoja ei ole ollut konsernissa tilikaudella 2019 eikä 2018. Aiemmin kuluksi kirjattuja kehittämismenoja ei aktivoida enää myöhemmillä kausilla.

Mikäli kehittämismenot täyttävät aktivointiedellytykset, ne esitetään taseessa erässä Muut aineettomat hyödykkeet ja kirjataan tasapoistoina taloudellisena vaikutusaikanaan, kuitenkin enintään 8 vuodessa.

Muut aineettomat hyödykkeet

Aineeton hyödyke merkitään taseeseen alun perin hankintamenoonsiinä tapauksessa, että hankintameno on määritettävissä luotettavasti ja on todennäköistä, että omaisuuserästä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi. Tikkurilan muut aineettomat hyödykkeet koostuvat mm. IT-ohjelmistoista sekä yrityskauppojen myötä hankituista tavaramerkeistä, tuotenimistä, markkinointikanavista ja asiakassuhteista.

Yrityshankintojen yhteydessä kirjatut liikearvosta erotetut aineettomat hyödykkeet kirjataan tytäryrityksen hankintahetkellä käypään arvoon.

Muut aineettomat hyödykkeet, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, on arvostettu kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoon. Poistot on laskettu tasapoistoina kohteiden tunnetun tai arvioitun taloudellisen vaikutusajan mukaan. Konsernin yleisesti soveltamat poistoajat ovat:

• Tavaramerkit	10 - 20 vuotta
• Asiakassuhteet	4 - 10 vuotta
• Markkinointikanavat	5 vuotta
• IT-ohjelmistot	5 - 8 vuotta

Aineettomien hyödykkeiden poistojen kirjaaminen lopetetaan silloin, kun ne luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot –standardin mukaisesti.

Aineettomien hyödykkeiden luovutusten yhteydessä syntyvät myyntivoitot kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin ja myyntitappiot liiketoiminnan muihin kuluihin.

Vieraan pääoman menot aktivoidaan aineettomien hyödykkeiden hankintamenoon, mikäli hyödykkeet ovat ehdot täyttäviä omaisuuseriä IAS 23 Vieraan pääoman menot –standardin mukaisesti. Tilikaudella 2019 ja 2018 konsernilla ei ollut tällaisia omaisuuseriä.

AINEELLISET KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoon. Mikäli käyttöomaisuushyödyke koostuu useammasta osasta, joiden taloudelliset vaikutusajat ovat eripituiset, kukin osa käsitellään erillisenä hyödykkeenä. Tällöin osan uusimiseen liittyvät menot aktivoidaan ja uusimisen yhteydessä mahdollinen jäljellä oleva kirjanpitoarvo kirjataan pois taseesta. Korjaus- ja kunnossapitomenot kirjataan tulosvaikutteisesti, kun ne toteutuvat.

Hankittujen tytäryritysten aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan tytäryrityksen hankintahetkellä käypään arvoon.

Poistot määritetään tasapoistoina kohteiden arvioitun taloudellisen vaikutusajan mukaan. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Konsernin yleisesti soveltamat poistoajat ovat:

• Rakennukset ja rakennelmat	10 - 40 vuotta
• Koneet ja kalusto	3 - 15 vuotta

Aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen poistojen kirjaaminen lopetetaan silloin, kun se luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot – standardin mukaisesti.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot sisältyvät liiketoiminnan muihin tuottoihin ja myyntitappiot liiketoiminnan muihin kuluihin.

Vieraan pääoman menot aktivoidaan käyttöomaisuushyödykkeiden hankintamenoon, mikäli hyödykkeet ovat ehdot täyttäviä omaisuuseriä IAS 23 Vieraan pääoman menot – standardin mukaisesti. Vuosina 2019 ja 2018 Tikkurilalla ei ollut tällaisia omaisuuseriä.

VUOKRASOPIMUKSET

Konserni vuokralle ottajana

Tilikauden 2019 alusta vuokrasopimuksista aiheutuvat varat ja velat merkitään taseeseen vuokranmaksuveltoitena sekä siihen liittyvänä omaisuuseränä, kun vuokralle otettu omaisuuserä on konsernin käytettävissä. Tikkurila on käyttänyt soveltamisen aloittamisajankohtana yksinkertaistettua lähestymistapaa, jolloin tilikauden 2018 tietoja ei ole oikaistu. Käyttöoikeuteen perustuva omaisuuserän ja velan määrä lasketaan diskonttaamalla sopimuksen tulevat vähimmäisvuokrat.

Vuokrasopimusvelat sisältävät vuokra-ajan kiinteät vuokramaksut vähennettynä mahdollisesti saatavilla kannustimilla, muuttuvat vuokrat, jotka perustuvat indeksiin tai ovat viitekorkoon sidottuja maksuja, mahdolliset odotettavissa olevat maksut liittyen jäännösarvotakuisiin ja mahdollinen osto-option toteutushinta, mikäli on kohtuullisen varmaa, että konserni käyttää kyseisen option. Samoin vuokrasopimusvelka sisältää mahdolliset vuokrasopimuksen päättämisestä aiheutuvat rangaistusmaksut, mikäli vuokra-ajassa on otettu huomioon, että konserni tämän päättämisoption käyttää.

Vuokrat diskontataan käyttäen ensisijaisesti vuokrasopimuksen sisäistä korkoa, jos korko on helposti määritettävissä. Mikäli sitä ei voida helposti määrittää, käytetään vuokralle ottajan lisäluoton korkoa. Ulkoisen rahoituksen hankinnan hoito konsernissa on keskitetty emoyhtiön talousosastolle, joka toimii sisäisenä pankkina konsernin tytäryhtiöille. Konserni määrittää keskitetysti sisäiset korkokannat tytäryhtiöille niiden vuokrasopimusten laskentaan. Diskonttauskorkeiden määrittelyssä on huomioitu tytäryhtiöiden toimintavaluutta sekä vuokrasopimusten maturiteetti.

Vuokrasopimusvelka määritetään uudelleen, jos vuokrasopimuksen alkuperäisten ehtojen mukainen rahavirta muuttuu. Tikkurilan, erityisesti toimitiloja koskeviin sopimuksiin sisältyy muuttuvia vuokria, jotka ovat pääasiassa sidottu kuluttajahintaindeksiin kehitykseen. Vuokrasopimusvelka määritetään uudelleen, kun kyseisen indeksin muutos aiheuttaa rahavirran muutoksen. Vuokrasopimusvelan uudelleenarvostamisen johdosta tehdään vastaava oikaisu käyttöoikeusomaisuuserään.

Käyttöoikeusomaisuuserät arvostetaan hankintamenoon perustuen vuokrasopimusvelan alkuperäisen arvostuksen mukaiseen määrään, sisältäen ennakkoon maksetut vuokrat vähennettynä mahdollisesti saaduilla vuokrasopimukseen liittyvillä kannustimilla, sekä sisältäen mahdolliset menot alkuperäiseen tilaan palauttamisesta. Käyttöoikeusomaisuuseristä tehdään poistot tasaerinä omaisuuserän taloudellisenä vaikutusaikana tai sitä lyhyempänä vuokra-aikana.

Vuokra-aika on vuokrasopimusten ei-purettavissa oleva ajanjakso. Vuokrasopimuksiin sisältyvät jatko-optiot sisällytetään vuokra-aikaan, mikäli on kohtuullisen varmaa, että nämä tullaan käyttämään. Toistaiseksi voimassa olevissa sopimuksissa, joissa vuokralle antajalla ei ole yksipuolista irtisanomisoikeutta, ja joiden irtisanomisesta aiheutuisi konsernille merkittäviä kustannuksia, käytetään vuokratuoden määrittelyssä harkintaa. Tällöin vuokratuoden maksimipituus asetetaan Tikkurilan strategisen suunnittelukauden

pitäiseksi. Samanlaista harkintaa käytetään niiden toistaiseksi voimassa olevien sopimusten sopimuskauden arvioimiseen, kun vuokranantajalla on oikeus ilman merkittäviä sanktioita irtisanoa sopimus, mutta jotka ovat Tikkurilan liiketoiminnan kannalta olennaisia sopimuksia, irtisanomisesta aiheutuisi Tikkurilalle merkittäviä kustannuksia ja sopimukset ovat jatkuneet useita vuosia.

Muun muassa myymälätiloihin liittyvät vuokrasopimukset ovat tällaisia liiketoiminnan kannalta merkittäviä vuokrasopimuksia, joiden päättämiseen liittyy konsernin kannalta merkittäviä seuraamuksia. Vuokrattuihin myymälätiloihin liittyy usein konsernin tekemiä parannustöitä, jotka otetaan huomioon arvioitaessa konsernille aiheutuvia kustannuksia mahdollisesta sopimuksen päättämisestä. Samoin uuden liiketilan löytäminen, ottaen huomioon sijainnin merkityksen, aiheuttaisi merkittäviä kustannuksia mahdollisen päättämisoption käyttämisen yhteydessä.

Merkittävimmät maa-alueiden käyttöoikeusomaisuuseriin sisältyvät erät liittyvät tehdasalueiden vuokrasopimuksiin. Maa-alueiden vuokrasopimuksissa, missä on ns. ainainen / elinikäinen käyttöoikeus, on käyttöoikeusomaisuuserää kirjattaessa käytetty maa-alueella sijaitsevan tehdasrakennuksen jäljellä olevaa poistoaikaa määritettäessä vuokrasopimuskauden pituutta. Muissa kuin tehdasalueeseen liittyvissä maa-alesopimuksissa, jotka sisältävät ainaisen / elinikäisen käyttöoikeuden, käytetään Tikkurilan strategisen suunnittelukauden pituutta määritettäessä vuokra-ajanjaksoa.

Lyhytaikaiset vuokrasopimukset, joiden vuokra aika on enintään 12 kuukautta ja arvoltaan vähäisiä omaisuuseriä, omaisuuserän hankintameno uutena enintään 5 000 euroa, koskevien sopimusten vuokramenot kirjataan tasaerinä kuluksi vuokra-ajan kuluessa.

31.12.2018 saakka rahoitusleasingsopimuksiksi luokiteltiin aineellisia hyödykkeitä koskevat vuokrasopimukset, joissa konsernilla oli olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista. Rahoitusleasingsopimuksella hankittu omaisuuserä merkittiin taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuokratun omaisuuserän käypään arvoon tai vähimmäisvuokrien nykyarvoon sen mukaan, kumpi näistä oli alempi. Nämä omaisuuserät esitettiin osana konsernin aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä ja niistä johtuvat rahoitusleasingvelat osana korollisia rahoitusvelkoja. Maksettavat rahoitusleasingvuokrat jaettiin vuokra-aikana rahoitusmenoon ja velan vähennykseen siten, että kullakin kaudella jäljellä olevalle velalle muodostui saman suuruinen korkoprosentti. Tulosvaikutteisina erinä esitettiin vuokratuista omaisuuseristä tehdyt poistot ja velasta aiheutuneet korkokulut. Poistot kirjattiin omaisuuserän taloudellisen vaikutusajan tai vuokra-ajan kuluessa riippuen siitä, kumpi näistä on lyhyempi.

Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäivät vuokralle antajalle, käsiteltiin kirjanpidossa muina vuokrasopimuksina. Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokrat kirjattiin kuluksi tulosvaikutteisesti tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

Konserni vuokralle antajana

Konsernin vuokralle antamat omaisuuserät, joiden omistamiselle ominaiset riskit ja hyödyt ovat siirtyneet olennaisilta osiltaan vuokralle ottajalle, käsitellään rahoitusleasingsopimuksina. Ne kirjataan taseeseen vuokrasaamisina määrään, joka on yhtä suuri kuin konsernin nettosijoitus vuokrasopimukseen. Rahoitusleasingsopimuksen rahoitus-tuotto tuloutetaan vuokra-aikana siten, että jäljellä oleva nettosijoitus tuottaa kullakin kaudella samansuuruisen tuottoasteen vuokra-ajan kuluessa.

Muilla vuokrasopimuksilla vuokralle annetut omaisuuserät sisältyvät konsernin aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin. Niistä tehdään poistot taloudellisenä vaikutusaikana, kuten vastaavista omassa käytössä olevista aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä. Vuokratuotot kirjataan tulosvaikutteisesti tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

MYYTÄVÄNÄ OLEVAT PITKÄAIKAISET OMAISUUSERÄT JA LOPETETUT TOIMINNOT

Pitkäaikaiset omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmä) ja lopetettuihin toimintoihin liittyvät omaisuuserät ja velat luokitellaan myytävänä oleviksi, mikäli niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa omaisuuserän myynnistä jatkuvan käytön sijaan. Myytävänä olevaksi luokittelun ehtojen katsotaan täyttyvän, kun myynti on erittäin todennäköinen ja omaisuuserä (tai luovutettavien erien ryhmä) on välittömästi myytävissä nykyisessä kunnossaan yleisin ja tavanomaisin ehdoin, johto on sitoutunut myyntiin ja myynnin odotetaan tapahtuvan vuoden kuluessa luokittelusta.

Luokitteluhetkestä lähtien myytävänä olevat omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmä) arvostetaan pääsääntöisesti kirjanpitoarvoon tai myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennettyyn käypään arvoon sen mukaan, kumpi näistä on alempi. Poistojen kirjaaminen näistä omaisuuseristä lopetetaan luokitteluhetkellä. Myytävänä olevat omaisuuserät, luovutettavien erien ryhmät, myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät muihin laajan tuloksen eriin kirjatut erät sekä luovutettavien erien ryhmään sisältyvät velat esitetään taseessa erillään muista eristä.

Lopetettu toiminto on konsernin osa, josta on luovuttu tai joka on luokiteltu myytävänä olevaksi. Se on merkittävä erillinen liiketoimintayksikkö tai maantieteellistä aluetta edustava yksikkö. Lopetetun toiminnon tulos esitetään omana eräänä konsernin laajassa tuloslaskelmassa.

OMAISUUSERIEN ARVON ALENTUMINEN

Konserni arvioi jokaisena raportointikauden päättämispäivänä pitkäaikaisten aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden, käyttöoikeusomaisuuserien sekä muiden omaisuuserien kirjanpitoarvoja, onko viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo saattaisi olla alentunut. Mikäli viitteitä arvonalentumisesta ilmenee, arvioidaan omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä määritetään joko käyttöarvon tai myytävänä saatavan nettomyyntihinnan perusteella (käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla) sen mukaan, kumpi niistä on suurempi. Vuosittaiset arvonalentumistestit tehdään aina liikearvoille ja sellaisille aineettomille hyödykkeille, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton, tai jotka eivät ole vielä valmiita käytettäväksi. Tikkurilalla ei ole rajoittamattoman taloudellisen vaikutusajan omaavia aineettomia hyödykkeitä.

Arvonalentumistappio kirjataan siinä tapauksessa, että omaisuuserän tai rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä on pienempi kuin sen kirjanpitoarvo. Tappio kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti. Mikäli arvonalentumistappio kohdistuu rahavirtaa tuottavaan yksikköön, se kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen vähentämään muita yksikön omaisuuseriä tasasuhteisesti. Jos viimeisimmän tappion kirjaamisen jälkeen on tapahtunut positiivinen muutos kerrytettävästä rahamäärästä tehdyissä arvioissa, peruutetaan aikaisemmalla kaudella tehty arvonalentumiskirjaus korkeintaan siihen arvoon asti, joka omaisuuserälle olisi määritetty, jos siitä ei olisi aiemmalla kaudella kirjattu arvonalentumistappiota. Liikearvosta kirjattuja arvonalentumistappioita ei peruuteta.

Mikäli kerrytettävissä olevaa rahamäärää ei pystytä määrittämään yksittäisen omaisuuserän tasolla, arvonalentumistarvetta tarkastellaan sen rahavirtaa tuottavan yksikön tasolla, joka on pääosin muista yksiköistä riippumaton ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa sekä pääosin riippumattomia muiden vastaavien yksiköiden rahavirroista. Testattaessa vuosittain liikearvoa, minkä Tikkurila-konserni toteuttaa kunkin vuoden viimeisen vuosineljänneksen aikana ja mahdollisten sen jälkeen tehtävillä yritysrankinnoille tilinpäätöspäivänä, testaus suoritetaan liitetiedossa 17 mainituilla toiminta-alueiden tasoilla. Liikearvon arvon alentuminen

testataan vertaamalla yksikön kerrytettävissä olevaa rahamäärää sen kirjanpitoarvoon. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on määritelty käyttöarvona, jonka muodostavat yksikköön tulevat diskontatut vastaiset rahavirrat. Diskonttaus korkona käytetään keskimääräistä painotettua pääoman kustannusta, joka on määritelty ennen veroja.

Maalien kysyntä vaihtelee tyypillisesti bruttokansantuotteen kehityksen mukaisesti, minkä vuoksi yleiset talouden suhdanteet vaikuttavat maalien kysyntään. Tikkurilan tuotantoon liittyvät kustannukset aiheutuvat raaka-aineista, pakkausmateriaaleista, energiasta ja palkoista. Raaka-aineiden hintojen muutoksilla on merkitystä konsernin kannattavuudelle ja kertyvään rahavirtaan. Tikkurila kilpailee lukuisten paikallisten, alueellisten ja kansainvälisten maalivalmistajien kanssa. Mikäli kilpailu kiristyy uusien markkinoille tulijoiden tai markkinoiden rakenteen muutosten johdosta, tällä voi olla vaikutusta konsernin kertyviin rahavirtoihin. Yhtiön johto seuraa yleistä taloudellista kehitystä, markkinahintojen muutoksia ja muutoksia kilpailutilanteesta ja analysoi näiden vaikutuksia Tikkurilan liiketoimintaan ja omaisuuserien arvoihin. Arvonalentumistestien yksityiskohdista ja herkkyyksianalysistä on annettu lisäinformaatiota liitetiedossa 17.

VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai nettorealisointiarvoon sen mukaan, kumpi niistä on alempi. Valmiina hankittujen tuotteiden hankintamenoon luetaan ostomenot mukaan lukien välittömät kuljetus- sekä käsittelykulut- ja muut menot. Itse valmistettujen valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno muodostuu raaka-aineista, välittömistä työsuorituksista johtuvista menoista, muista tuotannon välittömistä menoista sekä asianmukaisesta osuudesta valmistuksen muuttuvista yleismenoista ja kiinteistä yleismenoista määritettynä normaalin toiminta-asteen mukaan. Vaihto-omaisuuden hankintameno määritetään FIFO-menetelmää (first in, first out) tai painotetun keskihinnan menetelmää käyttäen. Nettorealisointiarvo on arvioitu hinta, joka vaihto-omaisuushyödykkeestä myytävänä saadaan tavanno- maisessa liiketoiminnassa vähennettynä arvioiduilla tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavilla menoilla ja arvioiduilla myynnin toteutumiseksi välttämättömillä menoilla. Yrityshankinnan yhteydessä hankittavan yhtiön hankintahetken varasto arvostetaan käypään arvoon.

RAHOITUSVARAT JA RAHOITUSVELAT

Rahoitusinstrumentti on sopimus, joka synnyttää yhteisölle rahoitusvaroihin kuuluvan erän ja samalla toiselle yhteisölle rahoitusvelan tai oman pääoman ehtoisen instrumentin. Rahoitusvarojen ja -velkojen ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivänä.

Konsernin rahoitusvarat ja -velat on luokiteltu seuraaviin arvostusryhmiin: jaksotettuun hankintamenoan arvostettavat rahoitusvarat, käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavat varat ja jaksotettuun hankintamenoan kirjattavat velat. Rahoitusvarojen luokittelu perustuu hallinnoinnissa käytettävään liiketoimintamalliin sekä rahavirtoja koskeviin sopimusehtoihin.

Rahoitusvelkoihin kuuluva erä merkitään kirjanpitoon alun perin käypään arvoon, josta on vähennetty transaktiomeno.

Rahoitusvarojen kirjaaminen pois taseesta tapahtuu silloin, kun konserni on menettänyt sopimusperusteisen oikeuden rahavirtoihin tai kun se on siirtänyt merkittäviä osin riskit ja tuotot konsernin ulkopuolelle. Taseessa yli kahdentoista kuukauden pituiset sijoitukset sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin ja alle kahdentoista kuukauden mittaiset sijoitukset vastaavasti lyhytaikaisiin varoihin. Rahoitusvelka (tai sen osa) kirjataan pois taseesta vasta silloin, kun velka on lakannut olemasta olemassa, eli kun sopimuksessa yksilöity velvoite on täytetty tai kumottu tai sen voimassaolo on lakannut. Rahoitusvelat luokitellaan lyhytaikaisiksi, ellei konsernilla ole ehdotonta oikeutta siirtää velan maksua vähintään 12 kuukauden päähän raportointikauden päättämispäivästä.

RAHOITUSVARAT

Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat rahoitusvarat

Tähän ryhmään kuuluvat myyntisaamiset, jotka muodostuvat asiakkaille tavanomaisessa liiketoiminnassa myydyistä tuotteista ja tuotetuista palveluista. Näiden rahoitusvarojen hallussapidon tarkoitus on sopimukseen perustuvien rahavirtojen kerääminen. Myyntisaamiset arvostetaan alun perin vastikemäärään, johon ei liity ehtoja. Tikkurilan asiakkaiden maksuehdot vaihtelevat maantieteellisen sijainnin ja asiakaskohtaisesti määriteltyjen ehtojen mukaisesti, mutta pääosin nämä saavat erääntyvät maksettavaksi vuoden sisällä ja ne sisältyvät lyhytaikaisiin varoihin taseessa. Konsernilla on myös vähäisessä määrin asiakkaille myönnettyjä yli vuoden pituisia maksuaikoja. Nämä myyntisaamiset on alun perin kirjattu käypään arvoon. Ne diskontataan ja diskontatun koron osuus kirjataan korkotuottoihin ajan kulumisen perusteella.

Tämän lisäksi jaksotettuun hankintamenoön arvostettaviin rahoitusvaroihin sisältyy lainasaamiset, joiden hallussapidon tarkoitus on sopimuksiin perustuvien rahavirtojen, pääomien ja korkojen kerääminen ja Tikkurilan tavoitteena on pitää hallussaan nämä rahoitusvarat loppuun asti.

Myyntisaamiset ja lainasaamiset arvostetaan myöhemmin jaksotettuun hankintamenoön efektiivisen koron menetelmällä, huomioiden odotettavissa olevien luottotappioiden määrä.

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat

Tikkurila on luokitellut tähän luokkaan oman pääoman ehtoiset sijoitukset, joita ei pidetä kaupankäyntitarkoituksessa, vaan ne ovat strategisia, luonteeltaan pitkäaikaisia sijoituksia. Näiden käyvän arvon muutokset esitetään muun laajan tuloksen erissä, mahdollisia arvonalentumisia ei kirjata tulosvaikutteisesti ja sijoitusten luovutusten yhteydessä realisoituvaa voittoa tai tappiota ei kirjata tulosvaikutteisesti. Sijoituksen luovutuksen yhteydessä siihen mahdollisesti liittyvä voitto tai tappio käyvän arvon rahastossa siirretään kertyneisiin voittovaroihin.

Nämä sijoitukset ovat pääosin liiketoimintaa tukevia noteeraamattomia osakesijoituksia, joiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määritellä, ja jotka on arvostettu hankintamenoön tai sitä alempaan arvoon, mikäli sijoituksesta on kirjattu arvonalentuminen. Nämä sijoitukset sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisestä rahasta, lyhytaikaisista erittäin likvideistä sijoituksista, jotka ovat helposti vaihdettavissa etukäteen tiedossa olevaan määrään käteisvaroja ja joiden arvomuutosten riski on vähäinen, sekä käytössä olevista luottolimiiteistä. Rahavaroihin luokitelluilla erillä on enintään kolmen kuukauden maturiteetti hankinta-ajankohdasta lukien. Käytössä olevat luottolimiitit esitetään taseessa lyhytaikaisissa korollisissa rahoitusveloissa.

Rahoitusvarojen arvon alentuminen

Konserni soveltaa odotettavissa olevien luottotappioiden kirjaamiseen IFRS 9:n mukaisesti yksinkertaistettua menetelyä, jonka mukaan kaikista myyntisaamisista kirjataan koko voimassaoloajalta odotettavissa olevat luottotappiot. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan hyödynnetään tappioasteita, jotka konserni on määritellyt eri maantieteellisille alueille ikäännyttämiskategorioittain. Alueille määriteltyihin prosentteihin vaikuttaa muun muassa alueen asiakkaiden maksukäyttäytyminen, aikaisemmin toteutuneet luottotappiot sekä informaatio alueen makrotalouden tekijöistä, lähinnä bruttokansantuotteen kehityksestä. Myyntisaamisista ja sopimuksiin perustuvista omaisuuseristä johtuvat arvonalentumistappiot esitetään liiketoiminnan

muissa kuluissa. Mikäli saamisesta, josta on kirjattu arvonalentumistappio, saadaan myöhemmin suoritus, kirjataan tämä tulosvaikutteisesti vähentämään muita liiketoiminnan kuluja.

Lisäksi mahdollisia ylimääräisiä luottotappiovarauksia on tehty yksittäisten asiakkaiden kohdalla, mikäli on viitteitä velallisen maksukyvyttömyydestä tai asiakkaan kanssa ei saada tehtyä maksusuunnitelmaa velan lyhentämisestä. Myyntisaamiset kirjataan pois taseesta lopullisina luottotappioina, kun niistä ei voida kohtuudella odottaa saatavan maksua.

Muiden rahoitusvarojen osalta sovelletaan IFRS 9 standardin mukaista odotettujen luottotappioiden mallia, jolloin odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan seuraavan 12 kuukauden aikana arvioitujen luottotappioiden perusteella, mikäli luottoriski ei ole merkittävästi kasvanut alkuperäisen taseeseen kirjaamisen jälkeen. Lainasaamisista, jotka kuuluvat konsernin jaksotettuun hankintamenoön arvostettaviin rahoitusvaroihin, tehdään tämän mallin mukaisesti luottotappiovaraus, joka kirjataan tulosvaikutteisesti konsernin rahoituskuluihin.

Konserni ei ole kirjannut luottotappiovarausta rahavaroista, koska näiden vaikutuksen on arvioitu olevan epäolennainen.

RAHOITUSVELAT

Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvelat

Tähän ryhmään sisältyvät mm. konsernin pitkä- ja lyhytaikaiset korolliset rahoitusvelat sekä ostovelat. Rahoitusvelat kirjataan velan nostohetkellä saadun vastikkeen määrään perustuvaan käypään arvoon, johon sisällytetään hankinnasta johtuvat transaktiomenot. Myöhemmin velat esitetään jaksotettuun hankintamenoön käyttäen efektiivisen koron menetelmää.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot aktivoidaan osana kyseisen omaisuuserän hankintamenoa, silloin kun kyseessä on IAS 23 Vieraan pääoman menot –standardin mukaisesta ehdot täyttävän omaisuuserän hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta välittömästi johtuvat menot. Tilikaudella 2019 ja 2018 konsernilla ei ollut tällaisia omaisuuserien hankintoja. Muut vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne syntyvät. Vieraan pääoman menot koostuvat korkokuluista ja muista rahoituskuluista.

VARAUKSET JA EHDOLLISET VELAT

Taseeseen merkitään varaus, kun konsernilla on jonkin aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen olemassa oleva velvoite ja on todennäköistä, että siitä aiheutuu vastaisia menoja ja veloitteen määrä on arvioitavissa luotettavasti. Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan vain silloin, kun siitä on laadittu yksityiskohtainen, asianmukainen suunnitelma ja suunnitelman toimeenpano on aloitettu tai siitä on tiedotettu niille, joihin järjestely vaikuttaa.

Varauksena kirjattava määrä vastaa parasta arviota menoista, joita olemassa olevan veloitteen täyttäminen edellyttää raportointikauden päättymispäivänä. Jos rahan aika-arvon vaikutus on olennainen, varaus diskontataan. Jos osasta veloitetta on mahdollista saada korvaus kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuveloitteen täyttämistä, tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetiedoissa.

LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Lähipiiriin kuuluu osapuoli, joka pystyy käyttämään toiseen nähden määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa sen taloutta ja liiketoimintaa koskevassa päätöksenteossa.

Tikkurila-konsernin lähipiiriin kuuluvat konsernin emoyhtiö, Tikkurila Oyj, tytäryritykset ja yhteisyritykset. Lähipiiriin luetaan myös hallituksen ja konsernin johtoryhmän jäsenet, toimitusjohtaja sekä heidän perheenjäsenensä ja määräysvalta-yhtiönsä.

Liiketoimissaan yhteisyritysten sekä muiden lähipiiriin kuuluvien kanssa Tikkurila noudattaa samoja kaupallisia ehtoja kuin liiketoimissaan ulkopuolisten osapuolten kanssa. Konsernin lähipiiriin kanssa tehdyt liiketoimet on esitetty liitetiedossa 36.

SEGMENTTIRAPORTOINTI

Konserni raportoi sisäisessä ja ulkoisessa raportoinnissaan maantieteelliseen rakenteeseen perustuvalla liiketoimintamallilla. Konsernilla on matriisiorganisaatio. Maantieteelliseen jakoon perustuvat strategiset liiketoimintayksiköt eli SBU:t ovat SBU West ja SBU East.

Edellä mainittuihin segmentteihin kuulumattomat liiketoiminnot, jotka ovat luonteeltaan kuluja ja liittyvät konsernin ja emoyhtiön hallinto- tehtäviin, esitetään omana "Tikkurila Common" -eräänään.

JULKISET AVUSTUKSET

Tikkurila kirjaa aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintoihin saadut julkiset avustukset kyseisten hyödykkeiden kirjanpitoarvojen vähennykseksi, silloin kun on kohtuullisen varmaa, että nämä tullaan saamaan ja että konserni täyttää avustuksen saamisen ehdot.

Avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa omaisuuserän käyttöaikana. Yksittäiset kulukorvaustyyppiset avustukset, esimerkiksi koulutukseen liittyen, jotka on saatu julkisoikeudellisilta tai niitä lähellä olevilta tahoilta, on käsitelty kulunoikaisuina.

LIIKEVOITTO

IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen -standardi ei määrittele liikevoiton käsitettä. Konserni on määritellyt sen seuraavasti: liikevoitto on nettosumma, joka muodostuu, kun liikevaihtoon lisätään liiketoiminnan muut tuotot, vähennetään ostokulut oikaistuna valmiiden ja kesken-eräisten tuotteiden varastojen muutoksella, vähennetään työsuhte-etuuksista aiheutuvat kulut, poistot ja mahdolliset arvonalentumistappiot sekä liiketoiminnan muut kulut.

VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT

Tikkurila-konserni erittelee tuloslaskelmassaan vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä. Määrittelyn mukaisesti tällaisia eriä ovat muun muassa huomattavat pysyvien vastaavien omaisuuserien myyntivoitot tai -tappiot, pysyvien vastaavien omaisuuserien arvonalentumiset sekä liiketoiminnan uudelleenjärjestelyihin liittyvät erät kuten henkilöstön irtisanomisiin ja konsernirakenteen strategisiin muutoksiin liittyvät erät. Lisäksi hallituksen päätöksen mukaisesti vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin voidaan hallituksen harkinnan mukaan sisällyttää huomattavat vakuutuskorvaukset tai niiden oikaisut, niiden luonteesta riippuen.

OMA PÄÄOMA

Omana pääomana esitetään kantaosakkeet. Menot, jotka liittyvät omien oman pääomanehtojen instrumenttien liikkeeseenlaskuun tai hankintaan, esitetään oman pääoman vähennyseränä. Mikäli omia osakkeita hankitaan takaisin, vähennetään niiden hankintameno sisältäen myös hankintaan liittyvät välittömät kustannukset omasta pääomasta. Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottamaa osingonjakoa ei kirjata tilinpäätökseen ennen kuin yhtiön osakkeenomistajat ovat vahvistaneet sen yhtiökokouksessa.

UUDEN JA UUDISTETUN IFRS-NORMISTON SOVELTAMINEN

IASB on julkistanut seuraavat uudet tai uudistetut standardit ja tulkinnat, joita Tikkurila-konserni ei vielä ole soveltanut. Konserni ottaa ne käyttöön kunkin standardin ja tulkinnan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien.

EU:ssa hyväksytyt uudet standardit, standardimuutokset ja tulkinnat

- Muutokset IAS 1:een ja IAS 8:aan Olennaisen määritelmä (voimaan 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset selventävät olennaisuuden määritelmää sekä antavat siihen ohjeistusta. Lisäksi määritelmään liittyviä selityksiä on parannettu. Muutosten tarkoituksena on myös varmistaa, että olennaisuuden määritelmä on johdonmukainen kaikissa IFRS-standardeissa. Muutoksilla ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen.
- Muutokset IFRS 9:ään, IAS 39:ään ja IFRS 7:ään Viitekorkouudistus (voimaan 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksissa annetaan tilapäisiä helpotuksia suojauslaskentaan, sellaisiin suojaussuhteisiin, joihin viitekorkouudistuksella on suora vaikutus ja mikäli tästä uudistuksesta aiheutuu epävarmuutta. Muutoksilla ei arvioida olevan vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen.
- Uudistettu Taloudellisen raportoinnin käsitteellinen viitekehys (voimaan 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Viitekehyksessä on uusia taloudellisen raportoinnin käsitteitä, päivitettyjä määritelmiä muun muassa varojen ja velkojen osalta. Muutoksilla ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen.

Standardimuutokset, uudet standardit ja tulkinnat, joita ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa

- IFRS 17 Vakuutus sopimukset (voimaan 1.1.2021 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tämä korvaa IFRS 4 -standardin. Standardi koskee vakuutus sopimuksia sekä niiden arvostamista. Tällä ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- Muutokset IFRS 3:een Liiketoiminnan määritelmä (voimaan 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksilla supistettiin ja selvennettiin liiketoiminnan määritelmää. Ne myös sallivat yksinkertaistetun arvioinnin tekemisen siitä, onko hankittu toimintokokonaisuus ennemmin ryhmä omaisuuseriä kuin liiketoiminta. Uudistetun liiketoiminnan määritelmän mukaan hankintaan täytyy sisältyä panos ja tosiasiallinen prosessi, jotka yhdessä myötävaikuttavat merkittävästi kykyyn saada aikaan tuotoksia. Tuotosta määritettäessä painotetaan tavaroiden ja palvelujen tuottamista asiakkaille sekä sijoitustuottojen ja muiden tuottojen kerryttämistä, eikä se sisällä pienempien kustannusten ja muun taloudellisen hyödyn muodossa saatavaa tuottoa. Muutoksilla ei arvioida olevan vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- Muutokset IFRS 10 Konsernitiilinpäätös ja IAS 28 Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin – Omaisuuserän myynti tai luovutus sijoittajan sekä sen osakkuus- tai yhteisyrityksen välillä (voimaan IASB:n myöhemmin ilmoittamana voimaantulopäivänä). Muutokset ohjeistavat kirjanpitokäsittelyä, kun kyseessä on omaisuuserien myynti tai panostus sijoittajan ja sen osakkuus- tai yhteisyrityksen välillä. Mikäli liiketoimi koskee liiketoimintaa, voitto tai tappio kirjataan kokonaisuudessaan. Jos taas liiketoimi koskee omaisuuseriä, jotka eivät muodosta liiketoimintaa IFRS 3 -standardin määritelmän mukaisesti, luovutusvoittoa tai -tappiota kirjattaessa eliminoidaan konsernin omistussuutta vastaava määrä.

2. Johdon harkintaa edellyttävät arviot

Laadittaessa konsernitilinpäätöstä joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden toteumat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista. Konsernin johto käyttää harkintaa myös tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa, ja mikäli on mahdollista valita vaihtoehtoisten kirjaustapojen välillä, myös kirjaustavan valinnassa. Näillä arvioilla ja oletuksilla, ja niiden soveltamisella, on vaikutusta tilikauden tuottoihin ja kuluihin ja sitä kautta tilikauden tulokseen, tilinpäätöspäivänä raportoituihin varoihin ja velkoihin, sekä liitetiedoissa esitettäviin ehdollisiin varoihin ja velkoihin. Mahdolliset arvioiden ja oletusten muutokset merkitään kirjanpitoon kaudella, jonka aikana arviota tai oletusta korjataan, ja kaikilla tämän jälkeisillä kausilla.

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tehdyt arviot pohjautuvat johdon parhaaseen näkemykseen raportointikauden päättymispäivänä. Arvioiden taustalla ovat aiemmat kokemukset sekä tulevaisuutta koskevat tilinpäätöshetkellä todennäköisimpinä pidetyt oletukset. Oletuksia on jouduttu tekemään muun muassa konsernin toiminta-alueen taloudellisen kehityksen vaikutuksesta myyntiin ja kustannustasoon. Arvioiden ja oletusten toteutumista seurataan säännöllisesti. Alla on tarkemmin kuvattu niitä eriä, joilla arvioidaan olevan suurin vaikutus tai joihin arvioidaan liittyvän eniten epävarmuutta.

Yhtiön tietoon ei ole tullut tilinpäätöksen julkistamishetkeen mennessä informaatiota sellaisista tilikauden päättymisajankohdan arvioihin liittyvistä merkittävistä epävarmuustekijöistä tai muutoksista keskeisiin tulevaisuutta koskeviin oletuksiin, joiden perusteella olisi olemassa merkittävä riski varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen olennaisista muutoksista seuraavan tilikauden aikana.

OMAIUSERIEN ARVONALENTUMISET JA OMAISUUDEN ARVOSTUKSEEN LIITTYVÄT ARVIOT

Liikkeen ja muiden omaisuserien arvonalentumistestauksen yhteydessä määritellään vastaisia rahavirtoja, jotka perustuvat tärkeimmiltä oletuksiltaan tuleviin katetasoihin, käytettävään diskontauskorkoon ja ennusteiden ajanjaksoon, sekä ennustejakson jälkeisen ajan kasvuvauhtioletuksiin, millä on vaikutus niin sanottuun terminaalirvoon. Negatiivinen kehitys rahavirtojen toteutumisessa tai diskontauskoron yksittäisissä komponenteissa, kuten korkotasossa, riskipremioissa tai rahoitusrakenteessa, voi johtaa arvonalentumistappion kirjaamiseen. Arvonalentumistestauksiin liittyvät herkkyysanalyysit on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 17.

Tilikaudella 2019 kirjatut arvonalentumiset aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä liittyivät Saksan tuotantoyksikön rakennukseen, joka oli luokiteltu myytävänä olevaksi pitkäaikaiseksi omaisuseräksi. Tähän rakennukseen liittyen kirjattiin arvonalentumista 0,1 miljoonaa euroa. Venäjän peruuntuneesta tehdashankkeesta kirjattiin tilikaudella tulovaiikutteisesti 1,8 miljoonaa euroa. Tilikaudella 2018 kirjatut arvonalentumiset aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä liittyivät pääosin suljettavien Saksan ja Tanskan tuotantoyksiköiden omaisuseriin. Näiden tuotantoyksiköiden osalta kirjattiin arvonalentumisia maa-alueeseen, rakennuksiin, koneisiin ja laitteisiin liittyen yhteensä 1,8 miljoonaa euroa. Lisäksi Tikkurilan Suomen toimipaikan toimistorakennukseen liittyen kirjattiin 0,9 miljoonan euron arvonalentuminen. Tilikaudella 2018 kirjattu liikkeen arvonalentuminen liittyi Tikkurilan Tanskan toimintoihin. Arvonalentumistappiot on esitetty liitetiedossa 8. Poistot ja arvonalentumiset.

Arvonalentumistestauksessa joudutaan arvioimaan viitteitä arvonalentumisista käyttäen hyväksi sekä ulkoisia lähteitä (kuten markkinaraportit, kustannuskehitykset, korkotasot) että sisäisiä lähteitä (varastojen epäkuranttius, päätökset tuotesortimentin muutoksista). Näiden lähteiden ja tietojen analysoinnissa ja johtopäätösten tekemisessä joudutaan käyttämään arvioita.

Vaihto-omaisuuden arvostus edellyttää jossain määrin johdon arvioita. Vaihto-omaisuus arvostetaan joko hankintamenoon tai sitä alempaan nettorealisointiarvoon, riippuen siitä kumpi näistä on alhaisempi. Nettorealisointiarvoa määritettäessä arvioidaan saatavissa oleva myyntihinta vähennettynä arvioiduilla myynnin toteuttamiseksi tarvittavilla välittömällä menoilla sekä vähennettynä arvioiduilla hyödykkeen valmiiksi saattamisesta johtuvilla menoilla. Vaihto-omaisuuden tasearvon ylittäessä arvioidun nettorealisointiarvon kirjataan vaihto-omaisuuden arvon alentuminen. Vaikka yleensä Tikkurilan käyttämät raaka-aineet ja yhtiön valmistamat lopputuotteet säilyvät teknisesti hyvässä kunnossa kohtuullisen pitkään, ennakoimattomat muutokset markkinakäytännössä tai asiakkaiden käyttäytymisessä saattavat altistaa Tikkurilan epäkuranttiusriskeille, joiden määrää joudutaan arvioimaan tilinpäätöksen laatimishetkellä.

Myyntisaamisista kirjataan IFRS 9:ssä määritellyn yksinkertaistetun menettelyn mukaisesti koko voimassaoloajalta odotettavissa oleva luottotappio. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan hyödynnetään tappioasteita, jotka konsernissa on määritelty eri maantieteellisille alueille ikääntymiskategoriottain. Lisäksi mahdollisia ylimääräisiä luottotappiovarauksia voidaan tehdä yksittäisten asiakkaiden osalta, mikäli johto arvioi, ettei saamisen kirjanpitoarvo vastaa sen käypää arvoa. Tällöin arvonalentumiseen antavat viitteitä mm. velallisen huomattavat taloudelliset vaikeudet, suoritusten viivästyminen ja suoritusten laiminlyönti. Vuoden 2019 lopussa erääntyneiden myyntisaamisten osuus koko myyntisaamisten määrästä oli konsernissa korkeampi kuin tilikauden 2018 lopussa. Usean markkinan melko keskittynyt asiakaskuntarakente on lisännyt luottotappioriskiä.

Johto käyttää myös arviointia määrittäessään aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden taloudellista vaikutusaikaa Tikkurila-konsernille. Mikäli todellinen taloudellinen vaikutusaika poikkeaa tästä alkuperäisestä arviosta kuten Suomessa toimistorakennuksen osalta vuonna 2018, korjataan vuosittain tehtäviä poistoja tai kirjataan hyödykkeestä arvonalentumistappio. Suuri osa konsernin aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä liittyy maalitehtaiden rakennuksiin, koneisiin ja laitteisiin. Mikäli Tikkurila päättäisi sulkea tehtaitaan tai muuttaa tuotantotoiminnan painopisteitä, poistoajat arvioidaan uudestaan ja omaisuus saatetaan joutua uudelleen arvostamaan. Vuonna 2018 tuotantoverkoston optimoinnin yhteydessä päätettiin sulkea kolme tuotantoyksikköä: Tanskassa, Saksassa ja Venäjällä. Lisäksi tämänkaltaiset toiminnan uudelleenjärjestelyt saattavat aiheuttaa ennallistamis- tai muita velvoitteita konsernille.

Tikkurilalla on merkittävää liiketoimintaa ja omaisuseriä Venäjällä. Vaikka Venäjän taloustilanne on stabiloitunut, geopoliittiset ja taloudelliset riskit alueella ovat edelleen suuria, mukaan lukien kansainvälisiin sanktioihin liittyvät rajoitteet. Myös vastapuoliriskien arvioiminen on usein hankalaa Venäjällä. Nämä tekijät vaikuttavat tilinpäätöksessä erityisesti omaisuserien arvostukseen. Tikkurilan Venäjän tytäryhtiöissä on ollut useamman vuoden ajan käynnissä valmisteluja uuden tuotantolaitoksen ja varaston rakentamiseksi, minkä seurauksena tilinpäätöshetkellä konsernitaseessa 31.12.2018 on yhteensä 1,2 miljoonaa euroa aktivoituja hankkeeseen liittyviä valmistelumenoja. Konsernin hallitus päätti 24.4.2019 lopettaa rakennusprojektin, näin ollen kertyneet valmistelukulut (EUR 1,8 miljoonaa) on kirjattu kuluksi.

YRITYSTEN YHTEENLIITTYMÄT

Yrityskaupoissa hankittujen yritysten nettovarallisuus arvostetaan käypään arvoon. Tikkurila-konsernin maantieteellisen toimialueen ja liiketoiminnan luonteen huomioon ottaen on mahdollista, että hankittavien yhtiöiden tai liiketoimintojen ja niihin liittyvien omaisuus- ja velkaerien käyvät arvot eivät ole luotettavasti määritettävissä ja että

arvonmääritykseen liittyy paljon arvionvaraisia elementtejä. Mikäli kyseessä on merkittävä yrityskauppa, yrityshankintojen kautta konserniin tulleiden aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvioituilla käyvillä arvoilla ja arvioiduilla taloudellisilla vaikutusajoilla voi olla huomattava vaikutus Tikkurilan tulokseen ja taseeseen. Yrityskauppojen yhteydessä tilikaudella ja sitä edeltävällä tilikaudella hankittu nettovarallisuus on esitetty liitetiedossa 4 Hankitut ja myydyt liiketoiminnot. Tilikausilla 2019 ja 2018 Tikkurilalla ei ollut yrityshankintoja.

Liiketoimintojen hankintaan mahdollisesti liittyvien ehdollisten vastikkeiden määrää arviotaessa Tikkurila-konsernin johto joutuu käyttämään arvioita ja oletuksia hankitun liiketoiminnan taloudellisesta kehityksestä. Mikäli hankintahetkellä käypään arvoon arvostetun ehdollisen vastikkeen määrittämisen pohjana olleet oletukset muuttuvat, kirjataan arvioiden muutokset tarkasteluhetkellä konserniin laajaan tiloslaskelmaan tulosvaikutteisesti. Ehdollinen vastike diskontataan nykyhetken käyttäen kohdeyhtiön perustuen painotettua pääoman kustannusta. Diskonttaus korkokotekijän muutoksista johtuvat erät kirjataan konsernin rahoituseriin.

Mikäli konserni suunnittelee luopuvansa joistain liiketoiminnoista tai myyvänsä joitakin omaisuuseriä, johto joutuu arvioimaan milloin IFRS 5 -standardin mukaiset kriteerit täyttyvät ja näin ollen milloin omaisuuserä, -erät on luokiteltava myytävänä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin. Lisäksi johto joutuu arvioimaan luokittelun yhteydessä mahdollisesti kirjattavan arvonalentumistappion määrän, mikäli omaisuuserän kirjanpitoarvon arvioidaan ylittävän omaisuuserän myynnistä aiheutuville menoilla vähennetyn käyvän arvon. Tilikauden 2018 lopussa Saksan tytäryhtiön maa-alue ja rakennus luokiteltiin myytävänä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin. Näiden omaisuuserien osalta tilikauden päättyessä arvioidut myyntihinnat ylittivät kirjanpitoarvot, eikä tilikaudella 2018 näistä ollut kirjattu arvonalentumisia. Tilikauden 2019 päättyessä kyseiset omaisuuserät ovat edelleen luokiteltuina myytävänä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin. Kyseisen alueen kiinteistömarkkinoilla on kuitenkin tapahtunut negatiivista hintakehitystä ja siksi vuonna 2019 on kirjattu arvonalentuminen (0,1 miljoonaa euroa) myytävänä olevista omaisuuseristä.

TALOUDELLISEEN TULOKSEEN TAI MUIHIN TAVOITTEISIIN SIDOTUT TUOTTOJEN OIKAISUT TAI KULUT

Tikkurila myy tuotteensa ja palvelunsa, erityisesti kauppa- ja rakennusmaaliiketoiminnassa, valtaosin ulkopuolisille tukku- tai vähittäiskauppaan erikoistuneille yhtiöille. Usein kyseisten jakeluun erikoistuneiden asiakkaiden kanssa on voimassa erilaisia puite-, yhteistyö- tai toimitussopimuksia, joissa on sovittu esimerkiksi toimitusmääriin, toimitusten arvoon tai tiettyjen tuoteryhmien myynnin määriin liittyviä jälkikäteen annettavia alennuksia, asiakashyvytyksiä tai muita etuisuuksia. Tilinpäätöstilanteessa yhtiöllä ei ole vielä selvillä kaikkien asiakkaiden kaikkia sopimuskriteereitä koskevia toteumatietoja, minkä vuoksi alennuksiin tai kulueriin liittyvien jaksotuksiin joudutaan käyttämään myös arvioita.

Osalla Tikkurila-konsernin henkilöstöä on osana palkkausta suoriteperusteinen muuttuva palkan osa, joka on sidottu etukäteen sovittuihin taloudellisiin ja operatiivisiin tavoitteisiin. Näiden bonusten ja muiden ehdollisten palkkioiden kulukirjauksissa joudutaan käyttämään osittain harkintaa ja arvioita, koska tavoitemittareita koskevat toteumatiedot eivät ole kaikilta osin selvillä tilinpäätöshetkellä.

Lisäksi Tikkurilalla on useita osakeperusteisia sitouttamis- ja kannustinjärjestelmiä, joihin kuuluu Tikkurila Oyj:n toimitusjohtaja, johtoryhmän jäsenet sekä yksittäisissä järjestelmissä myös muita avainhenkilöitä. Näiden järjestelmien kulut kirjataan IFRS 2 -standardin mukaisesti. Osakeperusteisten järjestelmien tavoitekriteerien toteumatiedot sekä Tikkurilan osakkeen kurssikehitys, joiden perusteella lopulliset mahdollisesti maksettavat palkkiot määräytyvät, selviävät lopullisesti vasta kunkin ansaintajakson päätyttyä, minkä takia

tilinpäätöshetkellä ennen ansaintajaksojen päättymistä on käytettävä arvioita kulu- ja muiden kirjausten tekemiseksi. Osakeperusteisten järjestelmien lopullisen palkitsemisen määrän päättää aina Tikkurila Oyj:n hallitus harkintansa perusteella, mikä voi myös aiheuttaa eroja alun perin ennakoituihin palkkiomääriin.

VARAUKSET

Varaus kirjataan, kun yhtiöllä on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, ja maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä. Varaus voidaan kirjata vain, kun varauksen määrä on luotettavasti arvioitavissa. Varausten kirjaaminen tilinpäätökseen edellyttää johdon arviota, koska varauksiin liittyvien velvoitteiden tarkka euromäärä ei ole selvillä tilinpäätöstä laadittaessa. Mikäli johto arvioi, ettei velvoitteesta synny todennäköisesti maksuvelvoitetta, esitetään tämä ehdollisena velkana konsernin tilinpäätöksessä. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2019 varauksen määrä oli 3,1 miljoonaa euroa. Vastaava luku tilinpäätöksessä 2018 oli 2,8 miljoonaa euroa. Varausten määrä kasvoi 0,4 miljoonaa euroa edelliseen tilinpäätöshetkeen verrattuna. Varauksista on kerrottu liitetiedossa 31.

VEROT

Verotuksellisista tappioista ja muista eristä kirjattavien laskennallisten verosaamisten merkitsemistä varten johto arvioi määrän, jonka verran konserniyhtiöille todennäköisesti syntyy verotettavaa tuloa, niin että verosaamiset pystytään hyödyntämään. Konsernissa on IFRIC 23 -tulkinnan mukaisesti arvioitu tuloverojen kirjaamiseen liittyvää epävarmuutta. Konsernin arvion mukaan tiettyihin konsernin yhtiöiden verotuksessa vaadittuihin vähennyskelposiin eriin liittyy epävarmuutta veroviranomaisen tulkinnasta. Johto arvioi tästä mahdollisesti aiheutuvan kustannuksen olevan tilikauden 2019 lopussa noin 0,8 miljoonaa euroa. Konsernilla on tytäryhtiöitä useissa maissa, joissa on erityyppisiä, toisistaan poikkeavia verosääädöksiä ja joiden tulkinta voi muuttua ajan kuluessa. Tuloverojen kokonaismäärän arvioiminen koko konsernin tasolla edellyttää merkittävää harkintaa. Todellinen tuloskehitys voi poiketa arviosta, jolloin muutos vaikuttaa tulevien tilikausien veroihin. Tilinpäätöksessä 2019 laskennallisten verosaamisten määrä oli 10,3 miljoonaa euroa ja vahvistettujen tappioiden määrä, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista, oli 0,1 miljoonaa euroa.

ELÄKEVELVOITTEET

Konsernin etuuspuhjaisten eläkejärjestelyjen yhteydessä joudutaan arvioimaan taseeseen kirjattavan velan (tai saamisen) määrää siten, että laskennassa sovellettavan nykyarvolaskennan ja vakuutusmatemaattisten erien määrittämiseksi joudutaan tekemään useita eri arvioita. Oletuksia ovat muun muassa järjestelyihin liittyvien varojen ja velkojen arvostamisessa käytetyt diskonttauskorot, inflaatio, palkkatason nousu- lukset ja odotettavissa oleva elinikä. Osa laskennassa käytettävistä arvioista perustuu ulkopuolisilta aktuaareilta saataviin tietoihin. Todelliset tulokset voivat poiketa alkuperäisistä arvioista ja oletuksista ja nämä etuuspuhjaisten eläkejärjestelyjen nettovelan (-omaisuuserän) uudelleen määrittämisestä johtuvat erät kirjataan muihin laajan tuloksen eriin kaudella, jona ne syntyvät. Diskonttauskorkojen muutoksen vaikutuksesta konsernin eläkevelvoitteen määrään on esitetty herkkyyshanalyysi liitetiedossa 30. Lisäksi Ruotsin eläkejärjestelyn osalta, joka on konsernin suurin yksittäinen etuuspuhjaisten eläkejärjestely, on esitetty herkkyyshanalyysi odotettavissa olevan eliniän osalta sekä inflaation osalta. Käytännössä eläkkeiden taso on sidottu inflaatioon.

VUOKRASOPIMUKSET

Konsernin merkittävimmät vuokrasopimukset koskevat myymälätiloja, tuotantotoimipaikkojen maa-alueita sekä toimistotiloja. Vuokrasopimuksiin sisältyy jatko-optioita, jotka sisällytetään vuokra-aikaan, mikäli

on kohtuullisen varmaa, että nämä tullaan käyttämään. Tällöin johto joutuu tekemään arvion vuokrasopimuksen alkaessa, huomioiden sen hetken olosuhteet, tosiseikat, strategian mukaiset linjaukset, onko tuon jatkamisoption käyttäminen todennäköisempää kuin sen, ettei konserni tätä mahdollisuutta tule käyttämään.

Toistaiseksi voimassa olevissa sopimuksissa, joissa vuokralle antajalla ei ole yksipuolista irtisanomisoikeutta, ja joiden irtisanomisesta aiheutuisi konsernille merkittäviä kustannuksia, käyttää johto vuokrakauden määrittelyssä harkintaa. Tällöin vuokrakauden maksimipituus asetetaan Tikkurilan strategisen suunnittelukauden pituiseksi. Samanlaista harkintaa johto käyttää niiden toistaiseksi voimassa olevien sopimusten sopimuskauden arvioimiseen, kun vuokranantajalla on oikeus ilman merkittäviä sanktioita irtisanoa sopimus, mutta jotka ovat Tikkurilan liiketoiminnan kannalta olennaisia

sopimuksia, irtisanomisesta aiheutuisi Tikkurilalle merkittäviä kustannuksia ja sopimukset ovat jatkuneet useita vuosia.

Maa-alueiden vuokrasopimuksissa, missä on ns. ainainen / elinikäinen käyttöoikeus, on Tikkurilan johto käyttänyt vuokrasopimuskauden pituutta määrittäessä maa-alueella sijaitsevan tehdasrakennuksen jäljellä olevaa poistoaikaa.

Näillä johdon arvioilla sopimuksen vuokra-ajasta on vaikutusta Tikkurila konsernin taseeseen kirjattavan käyttöoikeusomaisuuserän ja vastaavan vuokrasopimusvelan määrään. Mikäli tulevaisuudessa tapahtuisi muutoksia liiketoiminnassa ja, tai liiketoimintaa koskevia päätöksiä, jotka olisivat merkittävästi erilaisia niistä olettamista, joita käytettiin vuokrasopimuksen alkamishetkellä vuokra-aikaa määrittäessä, voi näillä olla vaikutusta konsernin taseessa esitettäviin varoihin ja velkoihin.

3. Segmentti-informaatio

Tikkurila raportoi liiketoiminnastaan kahdella segmentillä: SBU West ja SBU East. Lisäksi Tikkurila yhteinen -osassa esitetään konsernihalintoon liittyvät tapahtumat.

Segmenttijako perustuu konsernin strategiaan, jonka mukaisesti Tikkurila haluaa olla johtava kuluttajille ja ammattilaisille suunnattujen maalaamiseen liittyvien ratkaisujen tarjoaja Pohjoismaissa sekä Venäjällä ja muissa valituissa Itä-Euroopan maissa. Raportoitavien segmenttien määrittely perustuu eri maantieteellisten alueiden toimintaympäristöjen erilaisuuteen, vallitsevaan lainsäädäntöön ja muuhun sääntelyyn sekä johtamisjärjestelmiin.

Tikkurila-konsernissa segmenttien tuloksellisuuden arviointi sekä segmenteille kohdennettavia resursseja koskevat päätökset perustuvat pääosin segmenttien liikevoittoon. Segmentin varat ovat eriä, joita segmentti käyttää liiketoiminnassaan tai jotka ovat järkevällä perusteella

kohdennettavissa segmenteille.

Segmenttien tuotot muodostuvat erilaisten maalien ja niihin liittyvien oheistuotteiden myynnistä kauppiaille, teollisuuteen sekä ammattikäyttöön. Segmentit saavat tuottoja vähäisessä määrin myös maaleihin liittyvien oheispalvelujen myynnistä. Segmenttien tuotot esitetään asiakkaiden sijaintimaan mukaisesti, ja segmenttien varat esitetään varojen sijainnin mukaisesti. Segmenttien välinen hinnoittelu perustuu markkinahintoihin. Konsernin ulkoiset tuotot kertyvät laajasta asiakaskunnasta.

Tikkurila-konsernissa ylimpänä operatiivisena päätöksentekijänä, jonka tehtäviin kuuluu resurssien kohdistaminen toimintasegmenteille, toimii konsernin johtoryhmä.

Konsernilla ei ole sellaisia yksittäisiä asiakkaita, joilta saatavat tuotot olisivat vähintään 10 prosenttia Tikkurila-konsernin tuotoista.

RAPORTOITAVAT SEGMENTIT 2019	SBU West	SBU East	Tikkurila common	Eliminoinnit	Yhteensä
Tuhatta euroa					
Liikevaihto	370 046	193 793	-	-8	563 831
Poistot ja arvonalentumiset	15 907	8 166	133	-	24 206
Liikevoitto (-tappio)	30 442	19 990	-6 509	0	43 923
Vertailukelpoiseen liikevoittoon (-tappioon) vaikuttavat erät segmenteittäin	-265	-2 010	-199	-	-2 474
Oikaistu liikevoitto (-tappio) segmenteittäin	30 707	22 000	-6 310	0	46 397
Segmenteille kohdentamattomat erät					
Rahoitustuotot					6 920
Rahoituskulut					-6 939
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista					281
Konsernin voitto ennen veroja					44 185
Segmentin varat	343 106	98 014	31 363	-35 422	437 061
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset					282
Investoinnit	12 559	3 702	-	-	16 262

RAPORTOITAVAT SEGMENTIT 2018	SBU West	SBU East	Tikkurila common	Eliminoinnit	Yhteensä
Tuhatta euroa					
Liikevaihto	381 164	180 310	-	-4	561 470
Poistot ja arvonalentumiset	15 124	6 245	209	-	21 578
Liikevoitto (-tappio)	22 730	9 406	-5 603	0	26 534
Vertailukelpoiseen liikevoittoon (-tappioon) vaikuttavat erät segmenteittäin	-11 806	-500	-	-	-12 306
Oikaistu liikevoitto (-tappio) segmenteittäin	34 536	9 906	-5 603	0	38 840
Segmenteille kohdentamattomat erät					
Rahoitustuotot					2 115
Rahoituskulut					-7 895
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksista					293
Konsernin voitto ennen veroja					21 047
Segmentin varat	298 277	67 578	49 993	-15 863	399 985
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset					393
Investoinnit	5 939	4 509	-	-	10 448

SBU Westin toiminta-alueeseen kuuluvat Ruotsi, Tanska, Norja, Suomi, Puola, Viro, Latvia ja Liettua.

SBU Eastin toiminta-alueeseen kuuluvat Venäjä, Keski-Aasian maat ja Kiina. Lisäksi SBU East on vastuussa viennistä noin 30 maahan.

Saksa on esitetty vuonna 2018 SBU Westissä. Vuonna 2019, Tikkurilan Saksan tytäryhtiön toiminnan lopettamisen jälkeen, Saksa on kuulunut exportiin ja esitetty SBU Eastissä.

RAPORTOITAVAT SEGMENTIT 2019	SBU West	SBU East	Tikkurila common	Eliminoinnit	Yhteensä
Tuhatta euroa					
Liikevoitto (-tappio) segmenteittäin	30 442	19 990	-6 509	0	43 923
Vertailukelpoiseen liikevoittoon (-tappioon) vaikuttavat erät segmenteittäin					
Divestoinnit ja konsernirakenteen muutokseen liittyvät	-66	-	-	-	-66
Henkilöstöön liittyvät	-88	-253	-199	-	-540
Venäjän peruuntuneesta tehdasinvestoinnista aiheutuneet kulut	-	-1 757	-	-	-1 757
Arvonalentuminen	-110	-	-	-	-110
Yhteensä	-265	-2 010	-199	-	-2 474
Oikaistu liikevoitto (-tappio) segmenteittäin	30 707	22 000	-6 310	0	46 397

RAPORTOITAVAT SEGMENTIT 2018	SBU West	SBU East	Tikkurila common	Eliminoinnit	Yhteensä
Tuhatta euroa					
Liikevoitto (-tappio) segmenteittäin	22 730	9 406	-5 603	0	26 534
Vertailukelpoiseen liikevoittoon (-tappioon) vaikuttavat erät segmenteittäin					
Divestoinnit ja konsernirakenteen muutokseen liittyvät	-2 295	282	-	-	-2 013
Henkilöstöön liittyvät	-6 102	-782	-	-	-6 884
Arvonalentuminen	-3 409	-	-	-	-3 409
Yhteensä	-11 806	-500	-	-	-12 306
Oikaistu liikevoitto (-tappio) segmenteittäin	34 536	9 906	-5 603	0	38 840

KONSERNIN HENKILÖKUNTA SEGMENTEITTÄIN KESKIMÄÄRIN KAUDEN AIKANA	2019	2018
SBU West	1 598	1 668
SBU East	1 100	1 226
Tikkurila common	15	14
Yhteensä	2 713	2 908

LIKEVAIHTO TUOTERYHMITÄIN, SEGMENTEITTÄIN VUONNA 2019	Kauppa- ja rakennusmaalit	Teollisuusmaalit
SBU West	304 791	65 255
SBU East	162 625	31 168
Eliminoinnit	-8	-
Yhteensä	467 408	96 423

LIKEVAIHTO TUOTERYHMITÄIN, SEGMENTEITTÄIN VUONNA 2018	Kauppa- ja rakennusmaalit	Teollisuusmaalit
SBU West	309 630	71 534
SBU East	153 030	27 280
Eliminoinnit	-4	-
Yhteensä	462 656	98 814

Maailman maalimarkkinat voidaan jakaa tuotteiden loppukäytön mukaan kahteen pääasialliseen ryhmään eli kauppa- ja rakennusmaaleihin sekä teollisuusmaaleihin. Tikkurilan raportoitavien segmenttien, SBU East ja SBU West, myyntituotot asiakassopimuksista on esitetty tämän jaottelun mukaisesti yllä olevissa taulukoissa. Teollisuusmaalien suhteellinen osuus on SBU West:n liikevaihdosta hieman korkeampi kuin vastaava osuus SBU East:ssa. Yllä oleviin taulukoihin sisältyy vuosina 2018 ja 2019 muita kuin IFRS 15 mukaisia myyntituottoja asiakassopimuksista yhteensä 0,3 miljoonaa euroa, jotka suurimmaksi osaksi sisältyvät SBU West:n osuuteen. Nämä ovat IAS 17 mukaisesti tuloutettuja vuokratuottoja.

Molempien raportoitavien segmenttien alueilla kauppa- ja rakennusmaaleja sekä tähän liittyviä oheistuotteita ja -palveluja Tikkurila

myy maalien tukkukauppiaille, vähittäismyymyjille sekä suoraan rakennus-tarvikeliikkeille. Lisäksi SBU West:n alueella jakelukanavana ammattilaisasiakkaita palvelevat Tikkurilan omat myymälät. Tikkurila myy teollisuusmaaleja joko suoraan asiakkaille tai Tikkurila Industrial Paint Service -jakeluverkoston kautta.

Tikkurilan asiakassopimuksiin liittyy useita, erityyppisiä toimitusmääriin, toimitusten arvoihin ja valikoitujen tuoteryhmien myyntimääriin liittyviä takautuvia alennuksia ja hyvityksiä. Näiden arvioinnissa käytetään historiaan perustuvaa kokemusperäistä tietoa, ja tällä arvioinnilla on suhteellisesti suurempi painoarvo kauppa- ja rakennusmaalien tuoteryhmässä.

ASIAKASSOPIMUKSIIN PERUSTUVAT OMAISUUSERÄT JA VELAT

Tikkurila-konsernin yhtiöllä on kanta-asiakasohjelma, josta tilikausien 2018 ja 2019 alussa asiakassopimukseen perustuviin velkoihin sisältyi 0,1 miljoonaa euroa ja tilikausien 2018 ja 2019 lopussa 0,1 miljoonaa euroa. Kanta-asiakkuusohjelman perusteella annettu lupaus asiakkaalle on erillinen suoritevelvoite. Tämä merkityksellinen oikeus on asiakkaalla käytettävissä kolmen vuoden ajan. Kanta-asiakkuusohjelman merkitys konsernin liikevaihtoon on kuitenkin epäolennainen.

Asiakkaailta saadut ennakot olivat tilikauden alussa 1.1.2018 0,7 miljoonaa, joka on tuloutettu tilikauden aikana. Tilikauden 2018 päättyessä ennakot olivat yhteensä 0,5 miljoonaa euroa, ja tilikauden 2019 päättyessä 0,1 miljoonaa euroa. Ennakkomaksut ovat pääasiallisesti käytössä SBU Eastin alueella.

Tikkurilan asiakassopimukseen koskien sävytyskoneita sekä markkinoita edistäviä muita oheistuotteita sisältyy asiakkaalle annettu lupaus volyymipohjaisista alennuksista liittyen tuleviin maaliostoihin.

Tämä lupaus luo asiakkaalle merkityksellisen oikeuden, jota asiakas ei saisi solmimatta yllä mainittuja sopimuksia. Tähän oikeuteen liittyvä velka asiakkaalle on kirjattu ja esitetty taseen erässä siirtovelat ja tämä summa oli yhteensä 1,3 miljoonaa euroa 1.1.2018. Tilikauden 2018 lopussa tästä kirjattu asiakassopimukseen liittyvä velka oli yhteensä 1,3 miljoonaa euroa. Vastaava velka tilikauden 2019 lopussa oli yhteensä 0,9 miljoonaa euroa.

Asiakassopimukseen liittyvät saamiset, jotka eräännyvät maksettavaksi yli vuoden kuluttua, on esitetty konsernin taseessa erässä pitkäaikaiset saamiset (Liitetieto 21). Vuoden aikana maksettavaksi eräännyvät asiakassopimukseen liittyvät saamiset on esitetty erässä myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset (Liitetieto 23). Myyntisaamisiin, joihin asiakkaille myönnetty maksuaika ylittää vuoden, sisältyy merkittävä rahoituskomponentti ja saatavaa vastikemäärää on oikaistu sopimuksen syntymisajankohtana tämän huomioimiseksi. Diskontatun koron osuus kirjataan korkotuottoihin ajan kulumisen perusteella.

LIKEVAIHTO MAITTAIN, KOHDEMAAN MUKAAN

Tuhatta euroa	2019	2018
Venäjä	143 627	134 360
Ruotsi	118 723	127 634
Suomi	91 147	94 356
Puola	89 359	84 616
Muut maat	120 975	120 504
Yhteensä	563 831	561 470

PITKÄAIKAISET VARAT, SIJAINTIMAAN MUKAAN *)

Tuhatta euroa	2019	2018
Venäjä	28 207	24 242
Ruotsi	83 668	77 001
Suomi	29 609	29 232
Puola	19 915	17 328
Muut maat	18 832	14 294
Yhteensä	180 231	162 096

*) Pitkäaikaiset varat koostuvat aineettomista ja aineellisista hyödykkeistä, käyttöoikeusomaisuuseristä sekä sijoituksista pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyihin yrityksiin.

4. Hankitut ja myydyt liiketoiminnot

HANKINNAT 2019

Tikkurilalla ei ollut liiketoimintojen yhdistämissä vuonna 2019.

HANKINNAT 2018

Tikkurilalla ei ollut liiketoimintojen yhdistämissä vuonna 2018.

MYYNNIT 2019

Tikkurilalla ei ollut liiketoimintojen myyntejä vuonna 2019.

MYYNNIT 2018

Tammikuussa 2018 Tikkurila sai päätökseen Serbian ja Makedonian tytäryhtiöidensä myynnin Tikkurilan paikalliselle johdolle. Yritykset jatkavat liiketoimintaa nimillä Gudmark Group d.o.o. Sabac (Serbia) ja Gudmark Group DOOEL Skopje (Makedonia). Gudmark Group jatkaa Tikkurila-brändin tuotteiden jakelijana Balkanin alueella. Luovutetut yhtiöt yhdisteltiin konserniin 31.1.2018 saakka.

Yhteenlaskettu kauppahinta on 0,1 miljoonaa euroa, ja lisäksi kauppaan liittyy Gudmark Group d.o.o.:lle myönnetty 2,1 miljoonan euron suuruinen korollinen laina, joka saadaan seuraavan kuuden vuoden aikana. Tämän lainasaamisen vakuutena on Gudmark Group d.o.o. Sabac -yhtiön osakkeet.

Tästä kaupasta realisoitui Tikkurila-konserniin yhteensä 5,5 miljoonan euron myyntitappio. Tilikauden 2017 tulokseen jaksotettiin 5,6 miljoonan euron arvioitu myyntitappio ja jaksotuserona tilikaudelle 2018 kirjattiin 0,1 miljoonan euron myyntitappion pienennys. Lisäksi tilikaudella 2018 liikevoitossa (EBIT) myyntitappiota pienensi luovutuksen yhteydessä tulosvaikutteisesti kirjatut muuntoerot 0,2 miljoonaa euroa. Näin ollen kauppa vaikutti tilikauden 2018 liikevoittoon 0,4 miljoonaa euroa parantavasti. Tilikauden 2017 lopussa näiden tytäryhtiöiden varat ja velat esitettiin myytävänä olevissa omaisuuserissä.

Serbian ja Makedonian tytäryhtiöiden yhteenlaskettu liikevaihto oli noin 12 miljoonaa euroa vuonna 2017, ja niillä oli 133 työntekijää.

LIIKETOIMINTOJEN JA TYTÄRYHTIÖIDEN HANKINTA JA MYyntI

Tuhatta euroa	2019	2018
Liiketoimintojen hankinta		
Luovutettava kokonaisvastike	-	-
Ostettujen liiketoimintojen hankintahetken rahavarat	-	-
Kauppahinnan palautus aikaisempien vuosien hankinnoista	-	-
Hankinnoista johtuvat rahavirrat hankittujen liiketoimintojen rahavaroilla vähennettynä	-	-
Luovutustulot tytäryhtiöiden ja liiketoimintojen myynneistä		
Luovutustulot yhteensä	-	50
Suoritukset aikaisempien vuosien luovutuksista	1 246	1 068
Saamiseksi kirjattu osuus myyntihetkellä	-	-
Myytujen yhtiöiden rahavarat	-	-965
Rahavirtavaikutus	1 246	153
Myydyt varat ja velat	2019	2018
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja aineettomat hyödykkeet	-	2 660
Laskennalliset verosaamiset	-	14
Korolliset saamiset	-	-
Vaihto-omaisuus	-	2 082
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	-	2 965
Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät	-	39
Rahavarat	-	981
Varat yhteensä	-	8 741
Laskennalliset verovelat	-	-
Korolliset velat	-	2 095
Ostovelat ja muut korottomat velat	-	1 143
Velat yhteensä	-	3 238
Myydyt nettovarat yhteensä	-	5 503
Myyntitappio omassa pääomassa	-	-5 453
Yhteensä	-	50

Myydyt varat ja velat taulukossa myytujen tytäryhtiöiden varat ja velat on esitetty myyntihetken kurssilla.

5. Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät

Tilikauden 2019 aikana on Saksassa sijaitsevan kiinteistön arvoa alennettu 110 tuhannella eurolla, ja se on arvostettu tilinpäätöksessä 2019 käypään arvoon vähennettynä myynnistä aiheutuvilla kuluilla. Kiinteistön arvo tilinpäätöksessä on 1 449 tuhatta euroa ja tämä perustuu paikallisen kiinteistövälittäjän arvioon myyntihinnasta.

Tilikauden 2018 aikana Tikkurilan Saksan tytäryhtiön omistuksessa oleva rakennus ja maa-alue siirrettiin myytävänä oleviin varoihin. Nämä omaisuuserät oli arvostettu tilinpäätöksessä 2018 kirjanpitoarvoon, sillä paikallisen kiinteistövälittäjän arvio kiinteistön myyntihinnasta on suurempi kuin omaisuuserien kirjanpitoarvot. Omaisuuserien arvo oli tuolloin 1 559 tuhatta euroa.

Tilikauden 2018 alussa Serbian ja Makedonian tytäryhtiöiden varat ja velat on esitetty myytävänä olevissa pitkäaikaisissa omaisuuserissä sekä omaisuuseriin liittyvissä veloissa. Nämä omaisuuserät ja niihin liittyvät velat sisältyivät SBU Eastin tase-eriin. Näiden tytäryhtiöiden koko osakekanta myytiin Tikkurilan paikalliselle johdolle ja kauppa saatiin päätökseen tammikuussa 2018. Tilikauden 2018 rahavirtalaskelmassa esitetyt myytävänä olevat rahavarat liittyvät näiden tytäryhtiöiden rahavaroihin.

Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät on arvostettu joko kirjanpitoarvoonsa tai sitä alempaan myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennettyyn käypään arvoon.

6. Liiketoiminnan muut tuotot

Tuhatta euroa	2019	2018
Pitkäaikaisten varojen myyntivoitot	428	333
Vakuutuskorvaukset	202	6 272
Vuokratuotot	390	380
Palvelujen myynti yhteisyritykselle	977	958
Muut liiketoiminnan tuotot	1 293	2 053
Yhteensä	3 290	9 996

Pitkäaikaisten varojen myyntivoitto vuonna 2019 muodostuu suurimmaksi osaksi Tikkurilan Venäjällä ja Tanskassa olleiden tuotantolaitosten koneiden ja kaluston myynneistä sekä ajoneuvojen myyntivoitoista.

Pitkäaikaisten varojen myyntivoitto vertailuvuonna muodostui suurimmaksi osaksi Tikkurilan Saksassa olleen tuotantolaitoksen

koneiden ja kaluston myynneistä. Tämän lisäksi myyntivoitot sisältävät pääosin ajoneuvojen myyntivoitoja.

Vertailukauden vakuutuskorvaukset sisälsivät yhteensä 6 miljoonan euron vakuutuskorvauksen Tikkurilalle tärkeän raaka-ainetoimittajan titaanidioksitehtaan tulipaloon liittyen.

7. Työsuhde-etuudet

Tuhatta euroa	2019	2018
Palkat ja palkkiot	-76 797	-81 095
Osakeperusteiset maksut	-765	-222
Maksupohjaiset eläkekulut	-10 815	-10 904
Etuuspohjaiset eläkekulut	-999	-953
Muut henkilöstösivukulut	-9 973	-10 926
Yhteensä	-99 349	-104 100

Tikkurila Oyj:n hallituksen ja toimitusjohtajan työsuhde-etuudet on esitetty liitetiedossa 36 Lähipiiri.

Etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä koskevat tiedot on esitetty liitetiedossa 30 Eläkevelvoitteet ja muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet.

Henkilökunta keskimäärin	2019	2018
Henkilökunta Suomessa keskimäärin	548	562
Henkilökunta Suomen ulkopuolella keskimäärin	2 165	2 346
Yhteensä	2 713	2 908
Henkilökunta kauden lopussa	2 607	2 717

Konsernin henkilökunta keskimäärin kaudella on esitetty segmentteittäin liitetiedossa 3 Segmentti-informaatio.

8. Poistot ja arvonalentumiset

Tuhatta euroa	2019	2018
Poistot		
Aineettomat hyödykkeet	-4 224	-4 867
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	-2 428	-2 850
Koneet ja kalusto	-7 757	-8 161
Muut aineelliset hyödykkeet	-1 501	-1 394
Käyttöoikeusomaisuuserät		
Maa-alueet	-122	-
Rakennukset ja toimitilat	-6 351	-
Koneet ja kalusto	-48	-
Ajoneuvot	-1 665	-
Yhteensä	-24 096	-17 272
Arvonalentumiset		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut aineettomat hyödykkeet	-	-1
Liikearvo	-	-1 585
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		
Koneet ja kalusto	-	-803
Rakennukset ja rakennelmat	-110	-1 870
Maa- ja vesialueet	-	-47
Yhteensä	-110	-4 306
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-24 206	-21 578

Tilikaudella 2019 kirjatut arvonalentumiset liittyvät Saksassa sijaitsevaan rakennukseen. Tikkurila on tilikaudella 2018 luokitellut Saksan tytäryhtiön omistuksessa olevan kiinteistön myytävänä olevaksi pitkäaikaiseksi omaisuuseräksi. IFRS 16 käyttöönoton johdosta kirjatut poistot käyttöoikeusomaisuuseristä olivat yhteensä 8,2 miljoonaa euroa, katso liitetieto 15 sekä liitetieto 40.

Tilikaudella 2018 kirjatut arvonalentumiset aineettomista ja aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä liittyvät pääosin konsernin tuotanto-toimintojen uudelleenorganisointeihin, kuten Saksassa sijainneen yrityksen toiminnan lakkauttamiseen sekä päätökseen sulkea Tanskassa sijaitseva tuotantoyksikkö.

9. Liiketoiminnan muut kulut

Tuhatta euroa	2019	2018
Vuokrat	-2 897	-11 584
Muut vapaaehtoiset henkilöstökulut	-3 945	-3 700
Myyntin ja markkinoinnin kulut	-21 178	-22 570
Korjaus- ja ylläpitokulut	-8 965	-8 385
IT- ja tietoliikennekulut	-4 833	-4 504
Myydyn tavaran rahti	-16 434	-16 323
Asiantuntijapalkkiot	-5 951	-5 558
Matka- ja kuljetuskulut	-7 667	-8 114
Energia, lämmitys ja vesi	-4 707	-4 770
Vakuutukset pl. henkilövakuutukset	-984	-957
Toimistokulut	-1 317	-1 695
Edustuskulut ja jäsenmaksut	-2 678	-2 259
Ulkopuoliset palvelut	-19 462	-17 502
Viranomaisten palkkiot ja maksut sekä ympäristöverot	-1 079	-1 158
Luottotappiot	-881	-470
Muut kulut	-4 799	-3 021
Yhteensä	-107 777	-112 570
Tilintarkastajan palkkiot: ¹⁾		
EY	-420	-
KPMG	-76	-447
Muut	-17	-36
Veroneuvonta, EY	-3	-
Muut palvelut, EY	-	-
Veroneuvonta, KPMG	-	-12
Muut palvelut, KPMG	-6	-6
Yhteensä	-522	-501

¹⁾ Sisältää myös palkkioiden yhteydessä mahdollisesti veloitetut muut kulut, kuten matkakulut.

KPMG:n veloittamat muut kuin tilintarkastuspalvelut vertailuvuonna olivat 5 tuhatta euroa. Tilikaudella 2019 ilmoitetut KPMG:n tilintarkastusyhteisön veloitukset on ilmoitettu vain siltä ajalta kuin yhteisö on toiminut päävastuullisena tilintarkastusyhteisönä tilikaudella 2019.

VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT

Tuhatta euroa	2019	2018
Kulut		
Palkat ja palkkiot	-495	-5 414
Muut henkilöstösivukulut	-18	-662
Maksupohjaiset ja etuuspohjaiset eläkekulut	-99	-710
Muut	-1 752	-2 111
Arvonalentumiset:		
Liikearvo	-	-1 586
Muut aineettomat hyödykkeet	-	-1
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	-110	-1 822
Yhteensä	-2 474	-12 306

Tilikauden 2019 vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät "muut" sisältää Venäjän peruuntuneesta tehdasinvestoinnista aiheutuneet kulut.

Tilikauden 2018 vertailukelpoisuuteen vaikuttaneet erät "muut" sisältävät Saksan, Venäjän ja Tanskan tuotantoyksiköiden sulkemiseen liittyviä kuluja.

10. Tutkimus- ja kehittämismenot

Tuhatta euroa	2019	2018
Tutkimus- ja kehittämismenojen yhteismäärä	-9 603	-9 234

Suurin osa tutkimus- ja kehittämismenoista muodostuu henkilökunnan palkoista ja sosiaalikulusta.

11. Rahoitustuotot ja -kulut

Tuhatta euroa	2019	2018
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot	6	14
Korkotuotot lainoista ja muista saamisista	828	974
Muut korkotuotot	5	16
Valuuttakurssivoitot		
Valuuttakurssivoitot lainoista ja muista saamisista	6 040	1 101
Valuuttakurssivoitot jaksotettuun hankintameno arvoitetuista rahoitusveloista	38	10
Muut rahoitustuotot	3	-
Yhteensä	6 920	2 115

Tuhatta euroa	2019	2018
Rahoituskulut		
Korkokulut jaksotettuun hankintameno arvoitetuista rahoitusveloista	-903	-1 305
Korkokulut vuokrasopimusveloista (edellisellä tilikaudella rahoitusleasingsoitumuksista)	-1 086	-7
Muut korkokulut	-4	-42
Valuuttakurssitappiot		
Valuuttakurssitappiot lainoista ja muista saamisista	-4 152	-5 865
Valuuttakurssitappiot jaksotettuun hankintameno arvoitetuista rahoitusveloista	-232	-15
Muut rahoituskulut	-608	-585
Jaksotettuun hankintameno arvoitetuista rahoituseristä kirjattu vähennyserän muutos	46	-76
Yhteensä	-6 939	-7 895
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-19	-5 780

Osinkotuottoja saadaan oman pääoman ehtoista sijoituksista, jotka on luokiteltu käypään arvoon muiden laajan tuloksen kautta arvostettaviin rahoitusvaroihin.

Jaksotettuun hankintameno arvoitetuista rahoitusvarojen vähennyserän muutos on kirjattu lainasaamisista, joista odotettavissa olevat luottotappiot on kirjattu seuraavan 12 kuukauden aikana arvioitujen luottotappioiden perusteella. Näiden rahoitusvarojen luottoriski ei ole merkittävästi kasvanut tilikauden 2019 aikana.

	2019	2018
Nettorahoituskulut liikevaihdosta, %	0,0	1,0
Nettokorot liikevaihdosta, %	0,2	0,1

Tuhatta euroa	2019	2018
Valuuttakurssierot rahoituserissä		
Realisoituneet	2 073	-2 112
Realisoitumattomat	-379	-2 657
Yhteensä	1 694	-4 769
Valuuttakurssierot liikevoitossa		
Liikevaihto	-13	10
Materiaalit ja palvelut	208	-2 374
Yhteensä	195	-2 364

12. Tuloverot

Tuhatta euroa	2019	2018
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot	-12 826	-7 168
Edellisten kausien verot	434	20
Laskennalliset verot	1 448	685
Yhteensä	-10 944	-6 463
Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut verot	2019	2018
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		
Laskennalliset verot		
Etuuspohjaisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	831	38
Yhteensä veroerät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	831	38
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		
Laskennalliset verot		
Nettosijoitus ulkomaiseen yksikköön	-	-
Yhteensä veroerät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi	-	-
Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut verot yhteensä	831	38

VOIMASSA OLEVAN VEROKANNAN MUKAAN LASKETTUIEN VEROJEN TÄSMÄYTYS LAAJASSA TULOSLASKELMASSA KIRJATTUIHIN VEROIHIN:

Tuhatta euroa	2019	2018
Vero laskettuna emoyhtiön verokannalla	-8 837	-4 210
Ulkomaisten tytäryritysten poikkeavat verokannat	101	521
Verovapaat tuotot	37	209
Vähennyskelvottomat menot	-1 597	-1 794
Verokantojen muutosten vaikutus	0	-46
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden käyttö	-	-
Tilikauden verotappiot, joista laskennallista verosaamista ei ole kirjattu	-133	-1 528
Verot aikaisemmilta kausilta	434	20
Laskennallisten verojen muutos liittyen aikaisempiin vuosiin sekä kauden väliaikaiset erot, joista ei kirjattu laskennallista veroa	-40	208
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tulosten vaikutus	60	64
Muut erät	-969	93
Laajassa tuloslaskelmassa kirjatut verot yhteensä	-10 944	-6 463

Konsernin efektiivinen verokanta on 24,8 % (30,7 %).

Norjan verokanta laski vuoden 2019 alusta 23 %:sta 22 %:iin. Tilinpäätöksessä 2018 on Norjan laskennallisten verojen osalta käytetty vuodelle 2019 vahvistettua verokantaa.

Ruotsin eduskunnan päätöksen mukaisesti verokanta laskee vuoden 2019 alusta 21,4 %:iin ja vuoden 2021 alusta 20,6 %:iin.

Tilinpäätöksessä 2019 ja 2018 on käytetty laskennallisten verojen vuodelle 2019 vahvistettua verokantaa.

Latvian yritysverotuksen muutos astui voimaan tammikuussa 2018. Yhteisö maksaa tuloveroja ainoastaan, kun se jakaa voittoja osinkona tai muina suoritteina, joiden tarkoituksena on tosiasiallinen voitonjako. Latvian verokanta nousi 15 %:sta 20 %:iin.

13. Osakekohtainen tulos

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto tilikauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla.

Laimennusvaikutus perustuu laskennalliseen, järjestelmien ehtojen mukaisesti arvioituihin liikkeelle laskettavien osakkeiden kokonaismääriin. Konsernilla on tilikauden 2016 alussa konsernin avainhenkilöille suunnattu osakepohjainen kannustinjärjestelmä, jossa on kolme ansaintajaksoa 2015-2017, 2016-2018 ja 2017-2019. Lisäksi kannustinohjelma sisältää ehdollisen osakepalkkiojärjestelmän 2016-2018.

Tämän lisäksi konsernilla on toukokuussa 2017 tehdyn päätöksen mukaisesti ehdollinen osakepalkkiojärjestelmä 2017-2019.

Kesäkuussa 2018 Tikkurila Oyj:n hallitus päätti kahdesta uudesta konsernin avainhenkilöiden osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä: 2018-2022 ja 2018-2019. Osakepalkkiojärjestelmässä 2018-2022 on kolme ansaintajaksoa, kalenterivuodet 2018-2020, 2019-2021 ja 2020-2022. Osakepalkkiojärjestelmässä 2018-2019 on yksi ansaintajakso ja palkkionmaksun edellytyksenä on työ- tai toimituksen voimassaolo.

Laimennusvaikutusta laskettaessa on oletettu, että osakeperusteisen palkitseminen kaikki osakkeina maksettavat erät laskettaisiin liikkeelle uusina osakkeina, vaikka on myös mahdollista, että osakkeet ostettaisiin markkinoilta.

	2019	2018
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto	33 241	14 584
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana (1 000)	44 106	44 106
Laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa/osake)	0,75	0,33
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto	33 241	14 584
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana (1 000)	44 106	44 106
Osakepohjaisen kannustinjärjestelmän vaikutus (1 000)	80	15
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana laimennusvaikutuksella oikaistuna (1 000)	44 186	44 121
Laimennettu osakekohtainen tulos (euroa/osake)	0,75	0,33

Tikkurila Oyj:llä on yksi osakelaji, jolla ei ole nimellisarvoa. Rekisteröityjen osakkeiden lukumäärä tilikauden lopussa oli 44 108 252 kappaletta (44 108 252). Konsernin hallussa oli 31.12.2019 omia osakkeita yhteensä 2 461 (2 461) kappaletta.

14. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Tuhatta euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet*	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2019
Hankintameno 1.1.2019	5 040	104 670	181 658	11 376	3 417	306 160
Muut lisäykset	-	705	4 408	737	3 545	9 395
Muut vähennykset	-	-295	-579	-520	-	-1 394
Liiketoimintojen ja tytäryhtiöiden myynti	-	-	-	-	-	-
Siirto myytävänä oleviin varoihin	-	-	-	-	-	-
Muut muutokset	-	-	-1 125	-	-1 887	-3 012
Uudelleenryhmittelyt	-	197	1 172	869	-1 601	637
Kurssierot	64	2 174	1 830	943	276	5 288
Hankintameno 31.12.2019	5 104	107 452	187 364	13 405	3 749	317 074
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2019	-112	-74 127	-153 166	-7 847	-	-235 251
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	204	1 449	490	-	2 143
Kauden poistot	-	-2 428	-7 757	-1 501	-	-11 686
Arvonalentuminen	-	-110	-	-	-	-110
Liiketoimintojen ja tytäryhtiöiden myynti	-	-	-	-	-	-
Siirto myytävänä oleviin varoihin	-	110	-	-	-	110
Kurssierot	-10	-920	-1 340	-718	-	-2 988
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2019	-122	-77 271	-160 813	-9 576	-	-247 781
Kirjanpitoarvo 1.1.2019	4 928	30 543	28 492	3 530	3 417	70 910
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	4 982	30 181	26 551	3 830	3 749	69 293

Tuhatta euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet*	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2018
Hankintameno 1.1.2018	5 779	109 173	183 350	11 064	2 926	312 292
Muut lisäykset	-	786	6 495	867	2 093	10 241
Muut vähennykset	-	-8	-829	-435	-	-1 272
Liiketoimintojen ja tytäryhtiöiden myynti	-	-	1	-	-1	-
Siirto myytävänä oleviin varoihin	-620	-2 090	-3 036	-204	-	-5 950
Muut muutokset	-	-	-56	-2	-24	-82
Uudelleenryhmittelyt	-	293	-23	1 077	-1 350	-3
Kurssierot	-119	-3 484	-4 244	-991	-228	-9 066
Hankintameno 31.12.2018	5 040	104 670	181 658	11 376	3 417	306 160
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2018	-75	-72 146	-151 064	-7 774	-	-231 059
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	8	753	408	-	1 169
Kauden poistot	-	-2 850	-8 161	-1 394	-	-12 405
Arvonalentuminen	-47	-1 870	-803	-	-	-2 720
Liiketoimintojen ja tytäryhtiöiden myynti	-	-	-	-	-	-
Siirto myytävänä oleviin varoihin	-	1 164	3 034	193	-	4 391
Kurssierot	11	1 568	3 075	721	-	5 374
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2018	-112	-74 127	-153 166	-7 847	-	-235 251
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	5 703	37 027	32 286	3 290	2 926	81 233
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	4 928	30 543	28 492	3 530	3 417	70 910

* Muut aineelliset hyödykkeet sisältävät mm. väestönsuojia, vuokratilojen perusparannusmenoja ja maa-alueiden kestopäällysteitä. Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaa koskevat hankintasitoumukset on esitetty liitteessä 34 Vastuusitoumukset.

Tilikaudella 2019 suurimmat keskeneräiset projektit liittyivät muun muassa varastotilojen laajentamiseen, rakennusten ja tuotantoteknologian ylläpitoon ja uudistamiseen konsernin keskeisissä tuotantoyksiköissä.

Tilikaudella 2018 suurimmat keskeneräiset aineelliset käyttöomaisuusprojektit liittyivät Venäjälle suunniteltuun uuteen tehtaaseen ja Puolassa

tuotanto-osaston laitteisiin sekä myymäläkonseptiin. Venäjän tehtaaseen liittyvät ennakkomaksut olivat tilinpäätöksessä 2018 1,2 miljoonaa euroa. Koska Venäjän tehdashanke ei toteutunut, tämän projektin aktivoidut kulut on kirjattu tulosvaikutteisesti tilikaudella 2019.

RAHOITUSLEASINGSOPIMUKSET

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyi tilikaudella 2018 rahoitusleasingsopimuksilla hankittua omaisuutta seuraavasti:

Tuhatta euroa	Koneet ja kalusto	Moottoriajoneuvot	Yhteensä
31.12.2018			
Hankintameno	1 125	-	1 125
Kertyneet poistot	932	-	932
Kirjanpitoarvo	193	-	193

15. Vuokrasopimukset

KONSERNI VUOKRALLE OTTAJANA

Vuokra-aika on vuokrasopimusten ei-purettavissa oleva ajanjakso. Vuokrasopimuksiin sisältyvät jatko-optiot sisällytetään vuokra-ajaan, mikäli on kohtuullisen varmaa, että nämä tullaan käyttämään. Toistaiseksi voimassa olevissa sopimuksissa, joissa vuokralle antajalla ei ole yksipuolista irtisanomisoikeutta, ja joiden irtisanomisesta aiheutuisi konsernille merkittäviä kustannuksia, on vuokratkauden määrittelyssä käytetty harkintaa. Tällöin vuokratkauden maksimipituus asetetaan Tikkurilan strategisen suunnittelukauden pituiseksi, 5 vuodeksi. Samanlaista harkintaa on käytetty niiden toistaiseksi voimassa olevien sopimusten sopimuskauden arvioimiseen, kun vuokranantajalla on oikeus ilman merkittäviä sanktioita irtisanoa sopimus, mutta jotka ovat Tikkurilan liiketoiminnan kannalta olennaisia sopimuksia, irtisanomisesta aiheutuisi Tikkurilalle merkittäviä kustannuksia ja sopimukset ovat jatkuneet useita vuosia.

Tällaisia liiketoiminnan kannalta merkittäviä vuokrasopimuksia, joiden päättämiseen liittyy konsernin kannalta merkittäviä seuraamuksia, ovat mm. myymälätiloihin liittyvät vuokrasopimukset. Vuokrattuihin myymälä-

tiloihin liittyy usein konsernin tekemiä parannustöitä, jotka otetaan huomioon arvioitaessa konsernille aiheutuvia kustannuksia mahdollisesta sopimuksen päättämisestä. Samoin uuden liiketilan löytäminen, ottaen huomioon sijainnin merkityksen, aiheuttaisi merkittäviä kustannuksia mahdollisen päättämisoption käyttämisen yhteydessä. Muut toimitiloja koskevat sopimukset koskevat varastotiloja sekä toimistoja.

Merkittävimmät maa-alueiden käyttöoikeusomaisuuseriin sisältyvät erät liittyvät tehdasalueiden vuokrasopimuksiin. Maa-alueiden vuokrasopimuksissa, missä on ns. ainainen / elinikäinen käyttöoikeus, on käyttöoikeusomaisuuserää kirjattaessa siirtymähetkellä käytetty maa-alueella sijaitsevan tehdasrakennuksen jäljellä olevaa poistoaikaa määritettäessä vuokrasopimuskauden pituutta. Muissa kuin tehdasalueeseen liittyvissä maa-alueosopimuksissa, jotka sisältävät ainaisen / elinikäisen käyttöoikeuden, on käytetty Tikkurilan strategisen suunnittelukauden pituutta määritettäessä vuokra-ajanjaksoa.

Merkittävimmät vuokrasopimukset ryhmässä Ajoneuvot ovat henkilöautojen vuokrasopimukset, joiden pituus on yleensä 3-4 vuoden kiinteä ajanjakso.

KÄYTTÖOIKEUSOMAISUUSERÄT

Tuhatta euroa	Maa-alueet	Rakennukset ja toimitilat	Koneet ja kalusto	Ajoneuvot	2019
Hankintameno 1.1.2019 IFRS 16 käyttöönotto	1 840	20 017	78	2 865	24 800
Lisäykset	11	3 697	73	1 635	5 416
Muut vähennykset	-17	-213	-42	-526	-798
Muut muutokset	-	-	-	9	9
Kurssierot	21	496	1	24	542
Hankintameno 31.12.2019	1 856	23 997	110	4 006	29 969
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2019	-	-	-	-	-
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	17	169	6	340	532
Kauden poistot	-122	-6 351	-48	-1 665	-8 186
Kurssierot	-1	-83	-1	-6	-91
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2019	-106	-6 265	-43	-1 331	-7 745
Kirjanpitoarvo 1.1.2019 - IFRS 16 käyttöönotto	1 840	20 017	78	2 865	24 800
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	1 750	17 732	67	2 675	22 224

Tilikaudella 2018 on vuokrasopimuksiin perustuvat varat ja velat, jotka liittyivät IAS 17:n Vuokrasopimukset -standardin mukaan rahoitusleasing-sopimuksiksi luokiteltuihin vuokrasopimuksiin on esitetty taseessa. Nämä varat esitettiin aineellisissa käyttöomaisuushyödykkeissä ja velat osana konsernin korollisia velkoja, katso liitetieto 14. IFRS 16:n käyttöönoton yhteydessä kirjatuista oikaisuista ja käyttöönoton vaikutuksista konsernin

avaavaan taseeseen on kerrottu liitetiedossa 40.

Sitoumukset sellaisiin vuokrasopimuksiin, jotka eivät ole vielä alkaneet, mutta joihin konserni on sitoutunut on esitetty liitetiedossa 34 Vastuusitoumukset. Tilikaudella 2018 ei purettavissa olevien operatiivisten vuokrasopimusten mukaiset vähimmäisvuokrat on esitetty liitetiedossa 34 Vastuusitoumukset.

VUOKRASOPIMUSVELAT

Vuokrasopimusvelat on esitetty taseessa osana pitkäaikaisia korollisia velkoja ja lyhytaikaisia korollisia velkoja. Näiden velkojen maturiteetti on esitetty liitetiedossa 33 Rahoitusriskien hallinta.

Tuhatta euroa	2019	1.1.2019
Pitkäaikaiset	15 310	17 788
Lyhytaikaiset	7 315	6 266

VUOKRASOPIMUKSIIN LIITTYVÄT MÄÄRÄT KONSERNIN TULOSLASKELMASSA

Tuhatta euroa	2019	2018
Käyttöoikeusomaisuuserien poistot yhteensä	-8 186	-
Vuokrasopimusvelkojen korkokulut, sisältyvät rahoituskuluihin	-1 086	-
Lyhytaikaisiin vuokrasopimuksiin liittyvät kulut, sisältyvät liiketoiminnan muihin kuluihin	-2 172	-
Arvoltaan vähäisiä omaisuuseriä koskeviin vuokrasopimuksiin liittyvät kulut, sisältyvät liiketoiminnan muihin kuluihin	-369	-

Vuokrasopimuksista johtuvat rahavirrat olivat vuonna 2019 yhteensä 8 270 tuhatta euroa.

Vertailuvuonna IAS 17 mukaisten operatiivisten vuokrasopimusten kulut on esitetty liitetiedossa 9 liiketoiminnan muut kulut.

KONSERNI VUOKRALLE ANTAJANA

Vuokrasopimukset, joissa konserni on vuokralle antajana, koostuvat pääosin konsernin omistaman maa-alueen ja omistettujen tilojen edelleenvuokrauksesta.

Ei purettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella saatavat vähimmäisvuokrat:

Tuhatta euroa	2019	2018
Yhden vuoden kuluessa	205	244
1 - 2 vuoden kuluttua	122	136
2 - 3 vuoden kuluttua	108	122
3 - 4 vuoden kuluttua	92	109
4 - 5 vuoden kuluttua	122	136
Yli 5 vuoden kuluessa	181	320
Yhteensä	800	1 037

16. Aineettomat hyödykkeet

Tuhatta euroa	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2019 yhteensä
Hankintameno 1.1.2019	72 157	71 703	149	144 009
Muut lisäykset	-	76	1 664	1 740
Muut vähennykset	-	-487	-	-487
Muut muutokset	-	-	-145	-145
Uudelleenryhmittelyt	-	124	-761	-637
Kurssierot	358	768	1	1 127
Hankintameno 31.12.2019	72 515	72 184	908	145 607
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2019	-2 332	-50 882	-	-53 214
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	465	-	465
Kauden poistot	-	-4 224	-	-4 224
Arvonalentuminen	-	-	-	-
Kurssierot	5	-207	-	-202
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2019	-2 327	-54 848	-	-57 175
Kirjanpitoarvo 1.1.2019	69 825	20 821	149	90 795
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	70 188	17 336	908	88 432

Tuhatta euroa	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2018 yhteensä
Hankintameno 1.1.2018	72 704	71 145	1 767	145 616
Muut lisäykset	-	35	171	206
Muut vähennykset	-	-50	-	-50
Liiketoimintojen ja tytäryhtiöiden myynti	-	-10	-	-10
Muut muutokset	-	-34	-12	-46
Uudelleenryhmittelyt	-	1 772	-1 771	1
Kurssierot	-547	-1 155	-6	-1 708
Hankintameno 31.12.2018	72 157	71 703	149	144 009
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2018	-748	-46 445	-	-47 193
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	7	-	7
Kauden poistot	-	-4 867	-	-4 867
Arvonalentuminen	-1 585	-1	-	-1 586
Liiketoimintojen ja tytäryhtiöiden myynti	-	-	-	-
Kurssierot	1	424	-	425
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2018	-2 332	-50 882	-	-53 214
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	71 956	24 700	1 767	98 424
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	69 825	20 821	149	90 795

Konsernin pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyyn yritykseen ei sisällynyt liikearvoa tilikausilla 2019 tai 2018. Konsernilla ei ole ollut päättäneellä tai sitä aiemmilla tilikausilla sellaisia aineettomia hyödykkeitä, joilla olisi rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika.

Muut aineettomat hyödykkeet sisältävät liiketoimintojen yhdistämisten kautta taseeseen kirjattuja tavaramerkkejä ja tuotenimiä 4,9 milj. euroa (5,2 milj. euroa) sekä markkinointikanavia ja asiakas-

suhteita 0,2 milj. euroa (0,4 milj. euroa). Lisäksi muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy ohjelmistoja 12,2 milj. euroa (15,2 milj. euroa).

Aktivoituja vieraan pääoman menoja ei ollut tilikausilla 2019 tai 2018. Tilikaudella 2019 keskeneräisiin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyi ohjelmistoihin liittyviä kuluja.

Tilikaudella 2018 keskeneräiset aineettomat hyödykkeet sisältävät enimmäkseen verkkokauppaan liittyviä ohjelmiston kuluja.

17. Arvon alentumistestit

Liikearvon arvonalentumistestaus suoritetaan vähintään vuosittain ja aina silloin, kun todetaan viitteitä liikearvon tai jonkun muun omaisuuserän arvonalentumisesta. Tilikaudella 2019 tehtiin arvonalentuminen Saksan myytävänä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin. Tilikaudella 2018 arvonalentuminen tehtiin Tanskan aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä tuotannon lopettamispäätöksen johdosta.

Arvonalentumistestauksessa yhtiön liikearvoa sisältävien rahavirtaa tuottavien yksiköiden kirjanpitoarvoa verrataan niiden tulevaisuudessa kerrytettävissä olevaan rahamäärään. Testattavaan kirjanpitoarvoon on lisätty IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin perusteella omaisuuseriin kirjatut käyttöoikeusomaisuuserät. Nämä lisäävät testattavan omaisuuden arvoa noin 22 miljoonaa euroa konsernissa ja ovat noin 8,5 prosenttia testattavasta kirjanpitoarvosta. Arvonalen-

tumistappio kirjataan, mikäli liikearvoa sisältävien rahavirtaa tuottavien yksiköiden kirjanpitoarvo on korkeampi kuin niiden kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä määritellään käyttöarvoon perustuen diskonttaamalla arvioidut vastaiset rahavirrat Discounted Cash Flow -menetelmällä (DCF-menetelmä).

Tikkurila raportoi liiketoiminnastaan kahdella segmentillä SBU West ja SBU East. Arvonalentumistestauksessa rahavirtaa tuottavat yksiköt on määritetty liiketoimintasegmenttien sisältä maantieteellisen toiminta-alueen ja operatiivisen liiketoimintalogiikan perusteella siten, että testattavia toiminta-alueita on yhteensä viisi. Tilinpäätöshetkellä liikearvoa on ollut kohdistettuna seuraaville rahavirtaa tuottaville yksiköille: Scandinavia ja East.

Testattavien rahavirtaa tuottavien yksiköiden kirjanpitoarvot ja niihin sisältyvät liikearvot ovat seuraavat:

Rahavirtaa tuottavat yksiköt: Tuhatta euroa	2019		2018	
	Kirjanpitoarvo	josta liikearvoa	Kirjanpitoarvo	josta liikearvoa
Finland	39 082	-	34 930	-
Scandinavia	106 900	66 889	101 171	66 930
East	59 344	3 299	54 281	2 895
Central Europe	51 114	-	42 987	-
South-East Europe	4 663	-	7 908	-

Tikkurilan johtoryhmä ja hallitus käyvät vuosittain strategiатыön yhteydessä läpi tavoitteet tuleville vuosille. Tavoitteiden määrittelyssä johdon arviointi ja harkinta ovat keskeisessä asemassa. Tässä työssä otetaan huomioon ulkopuolisista informaatiolähteistä saatava tieto maantieteellisillä alueilla tapahtuneesta kehityksestä sekä odotettavissa olevat muutokset alueiden taloudessa, maalien kysynnässä, asiakaskunnassa sekä kilpailijoissa. Strategiатыön perusteella luodaan myös tulevan kolmen vuoden rahavirtaennusteet rahavirtaa tuottaville yksiköille. Toiminta-alueilla tapahtuvien merkittävien muutosten perusteella, kun ne tapahtuvat vuosittaisen strategiатыön jälkeen, rahavirtaennusteita voidaan arvioida uudestaan tilikauden loppupuolella. Rahavirtaennusteissa ei ole huomioitu laajennusinvestointeja. Mukana ovat ylläpito- ja korvausinvestoinnit sisältäen käyttöoikeusomaisuuserien investoinnit, jos käytössä olevien käyttöoikeusomaisuuserien vuokrasopimukset päättyvät tai sopimus edellyttää uusimista kolmen vuoden ennustejakson ajalla. Terminaaliarvo on laskettu siten, että ennustejakson viimeinen vuosi on ekstrapoloitu käyttäen nimellisen kasvun olettamana yhtä prosenttia (2018 nollassa prosenttia) ja rahavirrat on diskontattu nykyhetkeen.

Käytetty diskonttauskorko oli vuonna 2019 rahavirtaa tuottavissa yksiköissä vaihteluvälillä 7,3 % - 11,6 %. Diskonttauskorko on määritetty keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen (WACC, weighted average cost of capital) avulla, joka kuvaa oman ja vieraan pääoman kokonaiskustannusta ottaen huomioon omaisuuseriin liittyvät erityiset riskit. Maakohtainen riskilisä on sisällytetty ainoastaan oman pääoman kustannuksen laskentaan ja vieraan pääoman kustannuksen laskennasta maakohtainen riskilisä on poistettu, sillä riskitön korko sisältää jo maantieteelliset erot. Oman pääoman kustannuksen laskentaan on otettu mukaan yhtiökohtaista riskiä ilmentävä kokopreemio konsernille. Verrokkiyritysten käytetyt luvut ovat vuoden 2019 aikaisia, joten IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin vaikutukset ovat jo mukana pääomarakenteessa. Verrokkiyritys on sama tilikauden 2019 laskennassa kuin vuoden 2018 laskennassa.

Vuoden 2018 WACC:n laskennassa käytettiin vuonna 2017 täsmen-

nettyä ja laajennettua samalla toimialalla toimivien yritysten verrokki-ryhmää. Riskittömän koron määrittelyn pohjana oli toiminta-alueiden merkittävempien kohdemaiden 30-vuotisen valtionlainan vallitseva markkinakorkotas. Koska rahavirtaa tuottavien yksiköiden Area East, Area Central Europe (CE) ja Area South-East Europe (SEE) päätoimintamaiden osalta näin pitkää viitekorkoa ei ollut saatavissa, kyseisten alueiden riskittömän koron määrittämisen perusteeksi otettiin Saksan 30-vuotisen valtionlainan korko, johon lisättiin kohdemaan ja Saksan välinen inflaatioero. Saksan valtionlainojen korkoa käytettiin pohjana, koska Saksa kuuluu AAA-riskiluokkaan.

Diskonttauskorko ja rahavirrat on määritelty ennen veroja.

ARVONALENTUMISTESTIEN KESKEISET OLETUKSET JA HERKKYYSANALYYSIT

Arvonalentumistestauksissa käytettävät rahavirtaennusteet heijastavat johdon näkemystä myynnin, kustannusten ja käyttöpääomaerien tulevasta kehityksestä kolmivuotisen ennustejakson aikana. Arvonalentumistesteissä käytetyt keskeiset oletukset rahavirtojen osalta ovat kasvun ja kannattavuuden kehitys eli liikevaihdon sekä EBITDA:n (liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia) muutos. Laskelmissa on käytetty mid-year -oletusta rahavirtojen diskonttauksessa, jonka mukaan vuoden kassavirrat kumuloiduivat tasaisesti vuoden aikana. Aikaisemmin rahavirrat diskontattiin vuoden loppuun. Diskonttauskoron osalta keskeiset muuttujat ovat riskitön korko, pääomarakenne sekä riskisyyttä heijastavat riskipreemiot.

Vuoden 2019 testauksessa, vuosille 2020-2022, liikevaihdon absoluuttisen kasvun on oletettu olevan suurinta Area Eastin alueella. Area Eastin liikevaihto ylitti selvästi edellisen ennustejakson 2019-2021 vuodelle 2019 ennakoiman liikevaihdon. Suhteellisen kasvun on oletettu olevan Area South-East Europe alueella suurinta kuten oli edellisenä vuonna tehdyn kolmevuotisen ennustejaksonkin 2019-2021 mukaan. Kasvun vauhtia on tarkistettu maltillisemmaksi kaikkien rahavirtaa tuottavien yksiköiden osalta ennustejakson loppua kohti edelliseen ennustejaksoon verrattuna heijastaen maailman talouden epävar-

muutta: Euroopassa Brexit sekä erityisesti Yhdysvaltojen ja Kiinan väliset kaupalliset erimielisyydet mukaan lukien epävarmuus kauppaneuvotteluista, joilla kaikilla voi olla Euroopan talouskehitykseen kerrannaisvaikutuksia. Paikallisesti ennakoitavissa oleva talouden kasvun hidastuminen ja heikentyvä rakennusliiketoiminnan aktiivisuus, erityisesti toiminta-alue Scandinaviassa, mutta myös toiminta-alue Finlandissa, näkyvät liikevaihdon ennusteissa. Toiminta-alueilla SEE ja CE liikevaihto kuluneena tilikautena oli edellisen ennustejakson arvioidulla liikevaihdon tasolla. Raaka-aineiden ja pakkausmateriaalien hintojen nousu hidastui vuonna 2018 selvästi, sekä tasaantui lisää vuonna 2019. Vuoden 2020 aikana hintojen nousun odotetaan tasaantuvan edelleen ja joidenkin yksittäisten tuotehintojen pysyvän tasaisena, tai jopa laskevan. Venäjällä kuitenkin ennakoitaan vielä vuodelle 2020 raaka-ainehintojen nousua. Vuoden 2018 aikana tehtiin monia kustannussäästötoimenpiteitä, kuten kolmen tuotantoyksikön sulkeminen, konserniyrityksen toiminnan lopettaminen Saksassa, henkilöstön merkittävä vähentäminen toimintojen uudelleenorganisoinnin ja toimintojen päällekkäisyyksien poistamisen yhteydessä. Lisäksi selkiytettiin päätöksentekoa ja vastuita. Muita työstössä olleita keinoja olivat esimerkiksi konsernin logistiikkaverkoston optimoiminen, tuoteportfolion ja käytössä olevien raaka-aineiden lukumäärän harmonisointi. Näiden on arvioitu jatkossa parantavan kannattavuutta. Tilikauden 2019 aikana on keskitytty viemään päätettyjä toimenpiteitä käytäntöön.

Vuoden 2018 testauksessa, vuosille 2019-2021, liikevaihdon absoluuttisen kasvun oletettiin olevan suurinta Area Scandinavian alueella. Suhteellisen kasvun oletettiin olevan suurinta Area

South-East European alueella. Arvioitu liikevaihto SEE:n alueella oli kuitenkin tuolla ennustejaksolla matalammalla tasolla toteutuneesta divestoinnista johtuen, ja sen vuoksi kasvun vauhtia tarkistettiin. Area CE:n liikevaihto tilikautena 2018 ylitti selvästi edellisen ennustejakson ennakoitua liikevaihtomäärän vuodelle 2018, minkä perusteella seuraavan ennustejakson liikevaihdon arvioitua kasvun nopeutta korjattiin. Vuoden 2016 lopulta lähtien raaka-aine- ja pakkausmateriaalien hinnat olivat nousseet merkittävästi. Inflaatiiovauhdin ennakoitiin tasaantuvan ja hintojen vakiintuvan vuonna 2019. Raaka-aineiden ja pakkausmateriaalien hintojen arvioitiin säilyvän epävakinä myös vuoden 2018 jälkeen. Vuonna 2018 tehtiin useita kustannussäästötoimenpiteitä, joiden arvioitiin jatkossa parantavan kannattavuutta. Niitä olivat muun muassa kolmen tuotantoyksikön sulkeminen, konserniyrityksen toiminnan lopettaminen sekä toimintojen päällekkäisyyksien poistaminen. Lisäksi selkiytettiin päätöksentekoa ja vastuita.

Diskonntauskoron keskeisten muuttujien arvot on määriteltävä kullekin testausajankohdalle ja testattaville yksiköille erikseen, heijastaen testaushetken markkinainformaatiota. Diskonntauskorot ovat muuttuneet johtuen WACC:in määrittämisessä käytettyjen keskeisten oletettujen (riskitön korko, pääomarakenne ja riskipreemiot) muutoksista. Suurin korkoprosentin muutos, alentuminen vuodesta 2018 vuoteen 2019, on toiminta-alue Eastilla. Korkoprosentin lasku on pääosin johtunut riskipreemioiden, riskittömän koron ja inflaation laskusta. Pääomarakenteena on käytetty samalla toimialalla toimivien yhtiöiden ja toimialan keskimääräistä markkinaehtoista oman ja vieraan pääoman suhdetta. Suhdeluku on kuitenkin rajattu olemaan pienimmillään nolla prosenttia eli negatiiviset on otettu mukaan nolla-arvolla.

Alla olevassa taulukossa on esitetty arvonalentumistestauksessa käytetyt oletukset kolmen vuoden ennusteperiodilla ja terminaalikaudella kyseisenä vuonna olleiden rahavirtaa tuottavien yksiköiden mukaisesti:

	Scandinavia		East		Central Europe		South-East Europe		Finland	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Käytetyt ennusteparametrit										
Suhteellinen liikevoitto ennen poistoja ja arvonalentumisia, keskimäärin (EBITDA), %	13,1	12,3	17,7	12,2	12,7	15,5	13,6	17,8	18,0	14,0
Diskonntauskorko, pre-tax, %	7,3	7,3	11,6	14,1	8,4	8,3	9,2	9,2	7,7	7,9
Ennusteperiodin jälkeinen kasvu, %	1,0	0,0	1,0	0,0	1,0	0,0	1,0	0,0	1,0	0,0
Määrä, jolla kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää kirjanpitoarvon, tuhatta euroa	124 666	176 046	161 754	47 882	93 016	169 326	70 351	90 790	183 022	112 596

Arvonalentumistestiin perustuva kerrytettävissä olevan rahamäärän arvo tilikauden 2019 päättyessä on korkeampi kuin tilikauden 2018 lopussa kahdessa rahavirtaa tuottavassa yksikössä: East ja Finland. Tähän muutokseen on keskeisesti vaikuttanut:

1) rahavirtaa tuottavassa yksikössä East diskonntauskoron lasku, mikä perustuu markkinakorkojen ja markkinariskipreemioiden muutoksiin; ja
2) tulevien vuosien suhteellisen liikevoiton oletettu paraneminen, minkä taustalla on yhtiön viime vuosina tekemien merkittävien rakennemuutosten ja kustannussäästöjen vaikutukset sekä oletukset tulevasta myynnin rakenteesta.

Toisaalta Central European kerrytettävissä oleva rahamäärä on laskenut edellisestä tilinpäätöshetkestä arvioidun suhteellisen liikevoiton laskun takia. Toiminta-alueella CE markkinointi- ja mainosinvestointeihin panostetaan markkina-aseman puolustamiseksi kiristyneen kilpailun ja markkinakasvun yleisen hidastumisen vuoksi.

Herkkyysanalyysi on tehty kasvun, kannattavuuden sekä diskonttauskoron osalta ja sen tulokset on esitetty alla olevassa taulukossa:

	Scandinavia		East		Central Europe		South-East Europe		Finland	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Muutos keskeisissä oletuksissa										
Suhteellisen liikevoiton ennen poistoja ja arvonalentumisia, keskimäärin (EBITDA %), muutos % -yksikköä	-4,5	-6,6	-10,4	-4,2	-5,4	-10,4	-10,2	-14,5	-12,7	-8,8
Diskonttauskoron (pre-tax) muutos, % -yksikköä	6,4	9,5	30,4	10,5	11,0	26,8	99,3	55,5	30,5	18,8
Ennusteperiodin jälkeisen kasvun muutos, % -yksikköä	-7,0	-13,5	-80,9	-18,3	-15,3	-71,8	n/a	n/a	-47,1	-35,3

Yllä olevassa herkkyysanalyysitaulukossa on esitetty ne muutokset keskeisissä oletuksissa, jotka - muiden oletusten pysyessä samana - aiheuttaisivat sen, että kerrytettävissä oleva rahamäärä olisi yhtä suuri kuin kirjanpitoarvo. Esimerkiksi, kuinka monen prosenttiyksikön muutos diskonttauskorossa aiheuttaisi sen, että kerrytettävissä oleva rahamäärä olisi yhtä suuri kuin kirjanpitoarvo, olettaen, että muut

osatekijät pysyvät muuttumattomina. Vastaavalla tavalla taulukosta on luettavissa esimerkiksi se, kuinka suuri prosenttiyksikön muutos liikevoitossa ennen poistoja ja arvonalentumisia tai ennusteperiodin jälkeisessä kasvussa aiheuttaisi sen, että kerrytettävissä oleva rahamäärä olisi yhtä suuri kuin kirjanpitoarvo.

18. Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset

Tuhatta euroa	2019	2018
Kirjanpitoarvo 1.1.	393	491
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten kauden tuloksista	281	293
Osingot	-359	-366
Muut laajan tuloksen erät	-29	-6
Kurssierot	-4	-20
Kirjanpitoarvo 31.12.	282	393

OSAKKUUSYRITYKSET

Vuoden 2019 tai 2018 aikana konsernilla ei ollut omistuksia osakkuusyrityksissä.

YHTEISYRITYKSET

Konserni on osallisena vain yhdessä yhteisjärjestelyssä, Alcro Parti AB:ssa. Konsernin omistusosuus ja osuus äänivallasta Alcro Parti AB:ssa on 50 prosenttia. Vuosien 2019 ja 2018 aikana konsernilla ei ollut muutoksia omistuksissa yhteisjärjestelyissä.

Alcro Parti AB harjoittaa suoramyyntiä rakennusliikkeille, teollisuus-, siivous- ja käsityöyrityksille sekä kunnille Ruotsissa Tukholman, Göteborgin ja Malmön kaupungeissa. Yrityksellä on täydelliset tuotevalikoimat maalaamisen, suojaamisen ja siivoamisen aloille. Sijoituksen strateginen tarkoitus on tavoittaa em. asiakasryhmät.

Konsernin yhteisjärjestely on osakeyhtiö, erillinen sijoitusväline, jossa konsernilla ja toisella investoijalla on yhteinen määräysvalta. Konsernilla ja järjestelyn toisella osapuolella on solmitun järjestelyn mukaisesti oikeus Alcro Parti AB:n nettovarallisuuteen. Tämän perusteella yritys on luokiteltu yhteisyritykseksi, joka yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä. Taloudellisen informaation yhteenveto Alcro Parti AB:sta on esitetty sen omaan tilinpäätökseen sisältyvinä rahamäärinä sisältäen laatimisperiaatteiden eroavaisuuksista johtuvat oikaisut.

Alcro Parti AB on yksityinen osakeyhtiö, joten sen osakkeille ei ole saatavissa hintanoteerausta.

TALOUDELLISEN INFORMAATION YHTEENVETO YHTEISYRITYKSESTÄ:

Tuhatta euroa	2019	2018
Pitkäaikaiset varat	1 213	1 205
Lyhytaikaiset varat ilman rahavaroja	713	785
Rahavarat	558	646
Varat yhteensä	2 484	2 636
Muut pitkäaikaiset velat	921	820
Lyhytaikaiset velat	998	1 030
Velat yhteensä	1 919	1 850

Tuhatta euroa	2019	2018
Nettovarallisuus	565	786
Konsernin osuus nettovaroista (50%)	282	393
Liikevaihto	8 201	8 176
Poistot	-	-
Korkotuotot	4	2
Korkokulut	0	0
Tuloverot	-160	-171
Kauden tulos	569	586
Muut laajan tuloksen erät	-57	-12
Laaja tulos	512	574
Konsernin osuus laajasta tuloksesta	256	287
Yhteisyritykseltä kaudella saadut osingot	359	366
Henkilöstö keskimäärin kaudella	9	9
Tuhatta euroa	2019	2018
Konsernin osuus nettovarallisuudesta 1.1.	393	491
Konsernin osuus kauden tuloksesta	281	293
Osingot yhteisyritykseltä	-359	-366
Muut laajan tuloksen erät	-29	-6
Muuntoerot	-4	-20
Kirjanpitoarvo 31.12.	282	393

Liiketoimet ja avoimet saldot yhteisyrityksen kanssa on esitetty liitetiedossa 36 Lähipiiri.

19. Vaihto-omaisuus

Tuhatta euroa	2019	2018
Aineet ja tarvikkeet	26 364	25 448
Keskeneräiset tuotteet	2 268	2 474
Valmiit tuotteet	56 845	50 746
Ennakkomaksut	1	175
Yhteensä	85 478	78 842

Vaihto-omaisuudesta on kirjattu arvonalentumistappioita 5,4 miljoonaa euroa (9,4 milj. euroa). Arvonalentumistappiot kirjataan, jos vaihto-omaisuuden kirjanpitoarvo ylittää vaihto-omaisuuden nettorealisointiarvon. Vaihto-omaisuuden arvostus kunkin katsauskauden päätteeksi edellyttää jossain määrin johdon arvioita. Konsernin sisäisiin ohjeisiin ja operatiiviseen informaatioon perustuen paikallisten tytäryhtiöiden ja konsernin johto käyttävät harkintaa arvioidessaan vaihto-omaisuuden arvonalentumisen tarvetta ja määrää, koska valtaosin käytettävissä ei ole yksiselitteisiä tapoja arvioida yhtiön vaihto-omaisuushyödykkeiden käypää arvoa.

Kulukirjaukset, joilla kirjanpitoarvo pienennetään nettorealisointiarvoa vastaavaksi, sekä kaikki vaihto-omaisuutta koskevat

menetyksistä johtuvat kulukirjaukset, kirjataan konsernin laajan tuloslaskelman riveille "Materiaalit ja palvelut" sekä "Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varaston muutos". Tilikaudella on kirjattu myös arvonalentumisen peruutusta 2,2 miljoonaa euroa (2,0 milj. euroa). Kuluksi kirjatun hankintameno määrä oli 297,8 milj. euroa (292,2 milj. euroa) ja se esitetään laajan tuloslaskelman erissä "Materiaalit ja palvelut" sekä "Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos".

Vaihto-omaisuus, joka on kirjattu taseeseen nettorealisointiarvoon vuonna 2019 oli 1,5 miljoonaa euroa (3,0 milj. euroa).

Vaihto-omaisuuden arvossa on raportoitu asiakkaalta mahdollisesti palautuvien tavaroiden arvo, 0,1 (0,0) miljoonaa euroa.

20. Muut sijoitukset

Tuhatta euroa	2019	2018
Kirjanpitoarvo 1.1.	744	755
Vähennykset	-11	-5
Muut muutokset / Siirrot	-	-
Kurssierot	1	-6
Kirjanpitoarvo 31.12.	734	744

Muihin sijoituksiin sisältyy noteeraamattomia osakkeita, jotka on arvostettu hankintamenoon tai hankintamenoa alempaan arvoon, mikäli näistä on kirjattu arvonalentuminen. Osakkeet ovat luonteeltaan liike-toimintaa tukevia ja henkilöstön virkistystoimintaan liittyviä pitkäaikaisia sijoituksia, joista yhtiöllä ei ole aikomusta luopua. Näillä osakkeilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattua hintaa eikä käypää arvoa pystyttyä määrittämään luotettavasti arvostusmenetelmien avulla. Näin ollen johdon harkinnan mukaan osakkeiden käypää arvoa kuvastaa parhaiten osakkeiden hankintameno.

Tikkurila on luokitellut nämä oman pääoman ehtoiset sijoitukset käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviksi. Sijoituksista saatavat osingot kirjataan tulosvaikutteisesti. Mahdollisia arvonalentumisia näistä sijoituksista ei kirjata tulosvaikutteisesti eikä myöskään luovutuksen yhteydessä kirjattavia voittoja ja tai tappioita. Tilikaudella 2019 osakkeiden luovutuksesta realisoitui myyntitappio 7 (myyntivoitto 72) tuhatta euroa, joka on kirjattu muun laajan tuloksen eriin.

21. Pitkäaikaiset saamiset

Tuhatta euroa	2019	2018
Lainasaamiset	4 289	6 598
Ennakkomaksut	210	164
Siirtosaamiset	245	121
Muut saamiset	2 298	1 987
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	7 042	8 870
Muut saamiset		
Myyntisaamiset/osamaksusaamiset	998	1 874
Muut pitkäaikaiset korottomat saamiset	1 300	113
Muut saamiset yhteensä	2 298	1 987

Muut pitkäaikaiset saamiset sisältävät pitkäaikaisia saatavia 0,2 miljoonaa euroa omaisuuserien myynnistä. Nämä saatavat on alun perin kirjattu käypään arvoon. Diskontatun koron osuus kirjataan korkotuot-

toihin ajan kulumisen perusteella. Tuohon erään sisältyy myös vakuus-tilien varoja 1,2 miljoonaa euroa.

22. Lyhytaikaiset korolliset saamiset

Tuhatta euroa	2019	2018
Lainasaamiset	742	983
Korolliset saamiset yhteensä	742	983

23. Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset

Tuhatta euroa	2019	2018
Myyntisaamiset	88 272	84 745
Siirtosaamiset	4 615	5 714
Muut saamiset	3 768	5 328
Lyhytaikaiset korottomat saamiset yhteensä	96 655	95 787

Konsernin myyntisaamiset ja lainasaamiset on luokiteltu jaksotettuun hankintamenoan arvostettaviin rahoitusvaroihin.

Muut saamiset sisältävät arvonalisäverosaamisia 3,2 milj. euroa (2,8 milj. euroa).

Tuhatta euroa	2019	2018
Siirtosaamiset		
Liikevaihtoon ja ostoihin liittyvät erät	1 694	1 782
Henkilöstökulut	169	536
Vakuutuskulut	187	151
Vuokrat	760	1 418
Korot	78	97
Muut	1 972	1 851
Yhteensä	4 860	5 835

Siirtosaamisten erittely sisältää myös pitkäaikaiset siirtosaamiset, jotka on esitetty liitetiedossa 21.

24. Rahavarat

Tuhatta euroa	2019	2018
Käteisvarat	47 008	35 486
Muut rahavarat (pankkitalletukset, eräpäivä alle 3 kk)	-	-
Rahavarat yhteensä	47 008	35 486

Tuhatta euroa	2019	2018
Rahavirtalaskelman mukaiset rahavarat		
Käteisvarat	47 008	35 486
Muut rahavarat (pankkitalletukset, eräpäivä alle 3 kk)	-	-
Shekkiluottotili	-	-
Rahavarat yhteensä	47 008	35 486

25. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

2019 Tuhatta euroa	Tasearvo 31.12.2019									
	1.1.2019 Nettosaldo	Kurssierot	Kirjattu tulos- vaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan erien liiketoiminnot	Ostetut /myytyt	Siirrot myytävänä oleviin	Muut erät ja siirrot erien välillä	Netto	Lasken- nallinen vero- saaminen	Lasken- nallinen verovelka
Vahvistetut tappiot	227	5	-61	-	-	-	-	171	171	-
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	2 186	-38	-81	823	-	-	-	2 890	2 890	-
Varaukset	367	1	-74	-	-	-	-	294	294	-
Vuokrat	0	4	197	-	-	-	-	201	201	0
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	722	21	257	-	-	-	-	1 000	1 001	-
Kertyneet poistoerot	-1 685	-41	48	-	-	-	-	-1 678	518	-2 196
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liiketoi- mintojen yhdistämisissä	-1 167	-118	186	-	-	-	-	-1 099	-	-1 099
Muut väliaikaiset erot	3 576	290	976	-	-	-	-	-1 4 841	5 191	-350
Laskennalliset nettoverovelat (saamiset)	4 225	124	1 448	823	-	-	-	-1 6 619	10 266	-3 645

2018 Tuhatta euroa	Tasearvo 31.12.2018									
	1.1.2018 Nettosaldo	Kurssierot	Kirjattu tulos- vaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan erien liiketoiminnot	Ostetut /myytyt	Siirrot myytävänä oleviin	Muut erät ja siirrot erien välillä	Netto	Lasken- nallinen vero- saaminen	Lasken- nallinen verovelka
Vahvistetut tappiot	217	-18	28	-	-	-	-	227	227	-
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	2 397	-91	-156	36	-	-	-	2 186	2 186	-
Varaukset	141	-3	229	-	-	-	-	367	367	-
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	910	-36	-166	-	14	-	-	722	722	-
Kertyneet poistoerot	-2 538	95	758	-	-	-	-	-1 685	584	-2 269
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liiketoi- mintojen yhdistämisissä	-1 626	144	315	-	-	-	-	-1 167	-	-1 167
Muut väliaikaiset erot	3 691	-323	-323	-	-	-	531	3 576	4 026	-451
Laskennalliset nettoverovelat (saamiset)	3 191	-232	685	36	14	-	531	4 225	8 112	-3 887

Verotuksellisista tappioista ja muista eristä kirjattavien laskennallisten verosaamisten merkitsemistä varten johto arvioi määrän, jonka verran konserniyhtiöille todennäköisesti syntyy verotettavaa tuloa, niin että verosaamiset pystytään hyödyntämään, vaikka siitä ei ole etukäteen olemassa varmaa tietoa. Konsernilla on tytäryhtiöitä useissa maissa, joissa on erityyppisiä, toisistaan poikkeavia verosäädöksiä, jotka voivat myös muuttua tulevaisuudessa. Tuloverojen kokonaismäärän arvioiminen koko konsernin tasolla edellyttää merkittävää harkintaa. Todellinen tuloskehitys voi poiketa arviosta, jolloin muutos vaikuttaa tulevien tilikausien veroihin.

Konsernin tytäryrityksillä oli verotuksellisia tappioita 0,1 milj. euroa 31.12.2019 (0,1 milj. euroa), joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista. Verotappioista 11 (6) prosenttia on sellaisia, joilla on rajoittamaton vähennysoikeus. Verotappiot, joilla on rajoitettu vähentämisoikeus vanhenevat vuosina 2021–2025. Laskennalliset verosaamiset kirjataan vain siihen määrään asti kuin veroyksikölle todennäköisesti syntyy verotettavaa tuloa niin, että laskennalliset

verosaamiset pystytään hyödyntämään.

Tilinpäätöksessä 2018 ilmoitettiin verotuksellisia tappioita 8,3 miljoonaa euroa, joista ei ollut kirjattu laskennallista verosaatavaa. Nämä sisälsivät myös Tikkurilan Saksan tytäryhtiön verotappiot. Nyt tilikaudella 2019 vertailukauden luku on muutettu ja ilmoitettu ilman Saksan tytäryhtiön verotappioita, joilla on rajoittamaton vähennysoikeus, mutta joita konserni ei Saksan liiketoimintojen lopettamisesta johtuen pysty hyödyntämään nykyisellä rakenteella.

Tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista on kirjattu laskennallinen verovelka osuudesta, jonka verovaikutuksen toteutumisen ennakoidaan tapahtuvan lähitulevaisuudessa voitonjaon myötä.

Kuitenkaan suurimmasta osasta ulkomaisten tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa, koska nämä voidaan jakaa omistajaryyksille ilman veroseuraamuksia tai konserni pystyy määrittämään voitonjaon ajankohdan eikä verovaikutuksen toteutumiseen johtava voitonjako ole todennäköistä lähitulevaisuudessa.

26. Omaa pääomaa koskevat liitetiedot

	Rekisteröityjen osakkeiden lukumäärä (1 000)	Omien osakkeiden lukumäärä (1 000)	Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä (1 000)
Yhteensä 1.1.2018	44 108	-2	44 106
Omien osakkeiden hankinta	-	-	-
Osakeperusteisen kannustinjärjestelmän puitteissa luovutetut omat osakkeet	-	-	-
Yhteensä 31.12.2018	44 108	-2	44 106
Omien osakkeiden hankinta	-	-	-
Osakeperusteisen kannustinjärjestelmän puitteissa luovutetut omat osakkeet	-	-	-
Yhteensä 31.12.2019	44 108	-2	44 106

Tikkurila Oyj:llä on yksi osakelaji ja kukin osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa sekä saman suuruiseen osinkoon. Osakkeella ei ole nimellisarvoa. Osakepääoma 31.12.2019 oli 35 milj. euroa (35 milj. euroa) ja se on kokonaan maksettu. Osakkeiden lukumäärä oli vuoden 2019 lopussa 44 108 252 kappaletta sisältäen 2 461 kappaletta omia osakkeita. Vuoden 2018 lopussa osakkeiden lukumäärä oli 44 108 252 kappaletta sisältäen 2 461 kappaletta omia osakkeita.

Osakekohtainen tulos on esitetty laajan tuloslaskelman yhteydessä sekä liitetiedossa 13 Osakekohtainen tulos.

KÄYVÄN ARVON RAHASTO

Konserni on luokitellut oman pääoman ehtoiset sijoitukset rahoitusvarojen luokkaan käypään arvoon muiden laajan tuloksen kautta kirjattaviin eriin. Käyvän arvon rahastoon kirjataan näiden sijoitusten arvon muutos, joka luovutuksen yhteydessä siirretään kertyneisiin voittovaroihin.

SIJOITETUN VAPAAN OMAN PÄÄOMAN RAHASTO

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan.

OMAT OSAKKEET

Omat osakkeet -rahasto sisältää konsernin hallussa olevien omien osakkeiden hankintamenon.

Vuoden 2019 tai 2018 aikana Tikkurila ei hankkinut tai luovuttanut omia osakkeita.

31.12.2019 Tikkurila Oyj:n hallussa oli 2 461 omaa osaketta, joiden hankintameno oli yhteensä 42 tuhatta euroa, ja joiden osuus osakepääomasta ja kaikkien osakkeiden äänimäärästä oli 0,01 %.

Vuoden 2018 aikana Tikkurila ei hankkinut tai luovuttanut omia osakkeita. 31.12.2018 Tikkurila Oyj:n hallussa oli 2 461 omaa osaketta, joiden hankintameno oli yhteensä 42 tuhatta euroa, ja joiden osuus osakepääomasta ja kaikkien osakkeiden äänimäärästä oli 0,01 %.

MUUT RAHASTOT

Muut rahastot sisältävät kertyneiden voittovarojen rahastoidun osuuden.

MUUNTOEROT

Muuntoerot sisältävät ulkomaisten yksiköiden tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet muuntoerot.

OSINGOT

Osinkoa jaettiin vuonna 2019 0,33 euroa osakkeelta, yhteensä 14 555 tuhatta euroa kahtena samansuuruisena maksueränä, huhti- ja marraskuussa. Vuonna 2018 osinkoa jaettiin 0,80 euroa osakkeelta, yhteensä 35 285 tuhatta euroa. Raportointikauden päättymispäivän jälkeen hallitus on ehdottanut jaettavaksi osinkoa 0,50 euroa osakkeelta, yhteensä 22 053 tuhatta euroa, laskettuna tilinpäätöshetkellä ulkona oleville osakkeille.

Tuhatta euroa	Käyvän arvon rahasto	Muuntoerot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräys- vallattomien omistajien osuus	Yhteensä
Muut laajan tuloksen erät 2019						
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi:						
Oman pääoman ehtoisten sijoitusten muutokset - luovutusvoitto / -tappio	-	-	-7	-7	-	-7
Etuuspohjaisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-	-	-3 850	-3 850	-	-3 850
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten osuus etuuspohjaisten etuuksien määrittämisestä johtuvista eristä	-	-	-37	-37	-	-37
Tuloverot liittyen eriin, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	-	-	823	823	-	823
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloverot liittyen eriin, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	-	-	8	8	-	8
Yhteensä laajan tuloksen erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi verovaikutus huomioon otettuna	-	-	-3 062	-3 062	-	-3 062
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi:						
Muuntoerot	-	5 463	-	5 463	-	5 463
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten osuus muuntoeroista	-	-8	-	-8	-	-8
Yhteensä muut laajan tuloksen erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi verovaikutus huomioon otettuna	-	5 455	-	5 455	-	5 455
Muut laajan tuloksen erät 2019 verovaikutus huomioon otettuna	-	5 455	-3 062	2 393	-	2 393

Tuhatta euroa	Käyvän arvon rahasto	Muuntoerot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräys- vallattomien omistajien osuus	Yhteensä
Muut laajan tuloksen erät 2018						
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi:						
Oman pääoman ehtoisten sijoitusten muutokset - luovutusvoitto / -tappio	-	-	72	72	-	72
Etuuspohjaisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-	-	-216	-216	-	-216
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten osuus etuuspohjaisten etuuksien määrittämisestä johtuvista eristä	-	-	-8	-8	-	-8
Tuloverot liittyen eriin, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	-	-	36	36	-	36
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloverot liittyen eriin, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	-	-	2	2	-	2
Yhteensä laajan tuloksen erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi verovaikutus huomioon otettuna	-	-	-113	-113	-	-113
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi:						
Muuntoerot	-	-6 614	-	-6 614	-	-6 614
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten osuus muuntoeroista	-	-17	-	-17	-	-17
Yhteensä muut laajan tuloksen erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi verovaikutus huomioon otettuna	-	-6 631	-	-6 631	-	-6 631
Muut laajan tuloksen erät 2018 verovaikutus huomioon otettuna	-	-6 631	-113	-6 744	-	-6 744

27. Pitkäaikaiset korolliset velat

Tuhatta euroa	2019	2018
Lainat rahoituslaitoksilta	59 825	49 932
Vuokrasopimusvelat (vuonna 2018 Rahoitusleasingvelat)	15 310	66
Pitkäaikaiset korolliset velat yhteensä	75 135	49 998
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua		
Vuokrasopimusvelat	1 917	-

Pitkäaikaisten lainojen maturiteettijakauma ja valuuttariski on esitetty liitetiedossa 33 Rahoitusriskien hallinta.

Tuhatta euroa	2019	2018
Rahoitusleasingvelat - vähimmäisvuokrien kokonaismäärä		
Yhden vuoden kuluessa erääntyvät	-	127
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluttua erääntyvät	-	68
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	-	-
Yhteensä	-	195
Rahoitusleasingvelat - vähimmäisvuokrien nykyarvo		
Yhden vuoden kuluessa erääntyvät	-	121
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluttua erääntyvät	-	65
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät	-	-
Yhteensä	-	186
Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	-	9
Rahoitusleasingvelkojen kokonaismäärä	-	195

Tilikaudella 2018 on vuokrasopimukseen perustuvat varat ja velat, jotka liittyivät IAS 17:n Vuokrasopimukset -standardin mukaan rahoitusleasing-sopimuksiksi luokiteltuihin vuokrasopimukseen on esitetty taseessa. Rahoitusleasing-sopimuksilla on hankittu pääasiassa muita koneita ja kalusteita.

28. Lyhytaikaiset korolliset velat

Tuhatta euroa	2019	2018
Rahoituslaitoslainat	12	20 009
Yritystodistusohjelma	42 916	50 876
Vuokrasopimusvelat (vuonna 2018 Rahoitusleasingvelat)	7 315	120
Muut korolliset lyhytaikaiset velat	-	-
Korolliset lyhytaikaiset velat yhteensä	50 243	71 006

Rahoitusleasingvelkojen erittely lyhyt- ja pitkäaikaisiin osuuksiin on esitetty liitetiedossa 27 Pitkäaikaiset korolliset velat.

KOROLLISTEN ERIEN KESKIKORKO JA VALUUTTAJAKAUMA

Korollisten pitkä- ja lyhytaikaisten lainojen keskiporkko oli 1,4 % vuonna 2019 (1,2 %). ¹⁾

KOROLLISTEN PITKÄ- JA LYHYTAIKAISTEN VELKOJEN VALUUTTAJAKAUMA EUROINA:

Tuhatta euroa	2019	2018
EUR	105 493	121 004
SEK	7 737	-
RUB	3 867	-
NOK	2 691	-
PLN	2 193	-
DKK	2 070	-
CNY	1 327	-
Yhteensä	125 378	121 004

¹⁾ Laskelmassa on huomioitu lainojen korkokulut ja lainannostokulujen jaksotukset.

29. Ostovelat ja muut korottomat velat

Tuhatta euroa	2019	2018
Pitkäaikaiset siirtovelat	43	107
Muut pitkäaikaiset korottomat velat	-	-
Muut pitkäaikaiset korottomat velat yhteensä	43	107
Ostovelat	43 008	46 342
Muut korottomat velat	7 829	5 225
Saadut ennakot	135	503
Siirtovelat	50 015	43 615
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset korottomat velat yhteensä	100 986	95 685
Siirtovelat		
Osakeperusteiset maksut	218	107
Henkilöstökulut	13 872	12 639
Liikevaihtoon ja ostoihin liittyvät erät	32 545	28 889
Korot	109	78
Muut	3 314	2 009
Yhteensä	50 058	43 722

Tilikaudella 2019 siirtovelkoihin erään ”Muut” sisältyy muihin kuluihin, kuten IT- ja markkinointikuluihin sekä kiinteistön kuluihin liittyviä jaksotuksia.

Tilikaudella 2018 siirtovelkoihin erään ”Muut” sisältyy muihin kuluihin, kuten IT kuluihin, liittyviä jaksotuksia.

Liikevaihtoon ja ostoihin liittyvät erät sisältävät asiakassopimuksiin perustuvia velkoja: 58 (58) tuhannen euron arvosta lunastamattomia

kanta-asiakasohjelman pisteitä, asiakkaiden palautusoikeuteen liittyvä 89 (6) tuhannen euron takaisinmaksuvelka, asiakassopimuksiin liittyviä erilaisia alennuksia ja hyvityksiä 25,1 (20,8) miljoonaa euroa. Näiden lisäksi erään sisältyy sävytyskoneiden ja markkinointia edistävien muiden oheistuotteiden sopimusten yhteydessä asiakkaalle luvattuja alennuksia tulevista maalimyyneistä yhteensä 0,9 (1,3) miljoonaa euroa.

Nettorahoitusvelat	2019	2018
Korolliset pitkäaikaiset velat	75 135	49 998
Korolliset lyhytaikaiset velat	50 243	71 006
Rahavarat		
Käteisvarat	-47 008	-35 486
Muut rahavarat (pankkitalletukset, eräpäivä alle 3 kk)	-	-
Yhteensä	78 370	85 518

30. Eläkevelvoitteet ja muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet

ELÄKEVELVOITTEET

Konsernilla on toimimaissaan useita eläkejärjestelyjä, jotka on järjestetty kunkin toimintamaan paikallisten olojen ja käytäntöjen mukaisesti. Nämä eläkejärjestelyt ovat pääasiassa maksupohjaisia eläkejärjestelyjä.

Etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä konsernilla on Norjassa ja Ruotsissa. Näistä etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä Tikkurila-konsernin kannalta merkittävien on Ruotsin etuuspohjainen eläkejärjestely. Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen etuudet vaihtelevat, mutta pääsääntöisesti ne liittyvät eläkkeen tasoon. Norjan eläkejärjestely on suljettu uusilta jäseniltä. Vertailukaudella etuuspohjaisissa eläkejärjestelyissä on esitetty myös Tikkurilan Saksassa sijaitsevan tytäryritysten uusilta jäseniltä suljettu eläkejärjestely. Tuon eläkejärjestelmän ehtoja muutettiin joulukuussa 2018, jossa kahdelle etuuden saajalle taattiin aikaisempaa suurempi vuosittainen korotus eläkkeeseen, mutta toisaalta etuutta maksetaan ainoastaan siihen asti, kun osallistuja täyttää 90 vuotta. Aikaisemmin eläke-etuus ulottui koko eliniän ajalle. Tilikaudella 2019 Tikkurila-konsernin emoyhtiö, Tikkurila Oyj, on ottanut vastatakseen tämän Saksan tytäryhtiön eläkevelvoitteen ja kyseinen velvoite on esitetty tilinpäätöksessä konsernitaseessa osana pitkäaikaisia ja lyhytaikaisia varauksia.

Etuuspohjaisissa eläkejärjestelyissä eläke-etuuden suuruus eläköitymishetkellä määritetään tiettyjen tekijöiden, kuten esimerkiksi palkan ja työssäolovuosien perusteella. Johto joutuu käyttämään arvioita eläkelaskennan perusteena käytetyistä oletuksista, näin muun muassa määrittäessään tulevaa palkkatasoa sekä henkilökunnan vaihtuvuutta.

Tikkurila-konsernin ruotsalaisilla tytäryhtiöillä on eläkevakuutusjärjestelyjä ruotsalaisessa eläkevakuuttaja Alectassa. Alectassa hoidetut eläkkeet luokitellaan etuuspohjaisiksi etuusjärjestelyiksi IAS 19 -standardin mukaan. Koska Alecta ei kuitenkaan pysty toimittamaan tarvittavia tietoja eläkevastuun laskemiseksi, konsernin Alectassa hoidetut eläkkeet on käsitelty kuten maksupohjaiset järjestelyt ja niiden kulut on esitetty tilinpäätöksessä osana maksupohjaisia eläkekuluja. Alectassa hoidetuista eläkkeistä suurimmasta osasta ansaittuja eläke-etuuksia puuttuu tieto osuudesta, joka on ansaittu kunkin työnantajan palveluksessa. Koko ansaittu eläke-etuus rekisteröity viimeisimmän työnantajan nimiin. Näin ollen Alecta ei pysty tarkasti allokoimaan järjestelyn varoja ja järjestelyyn suoritettuja maksuja kunkin työnantajan osalta. Samoin Alectassa hoidettujen etuuksien osalta ei ole sääntelyä, kuinka mahdollinen yli- tai alijäämä järjestelyssä käsiteltäisiin. Nykyisin järjestelmän mahdolliset alijäämät katetaan Alectan

hallinnoimasta kollektiivisesta pääomasta.

Kuukausittain järjestelmään suoritettavat maksut määritetään vakuutetun henkilön ja eläketyyppin mukaisesti. Alecta käyttää laskennassa itse määrittämiään oletuksia korosta, odotettavissa olevasta eliniästä, toiminnan kuluista ja tuotoista. Maksut määritetään perustuen kunkin henkilön kyseisen hetken eläkkeen perustana olevaan palkkaan.

Alectan laskennassa käyttämät menetelmät ja oletukset eroavat IAS 19 mukaisista etuuspohjaisten eläkkeiden laskennassa käytettävistä oletuksista ja menetelmistä.

Ruotsin etuuspohjainen eläkejärjestely on taseessa oleva eläkejärjestely, johon liittyy luottovakuutus PRI:n (PRI Pensionsgaranti, ömsesidigt) kanssa. Eläkejärjestelyyn (ITP 2) kuuluvat toimihenkilöt, jotka ovat syntyneet vuonna 1978 tai sitä ennen. Järjestelyssä työnantaja takaa järjestelyyn kuuluville henkilöille ennalta määrätyn eläketason koko eliniän ajaksi. Eläkkeen taso on sidottu loppupalkkaan. Järjestelmän ehtojen mukaisesti eläkkeen tasoa ei ole virallisesti sidottu indeksiin, mutta käytännössä maksettujen eläkkeiden tasoa on inflaatio-tarkistettu järjestelmän alusta alkaen. Eläköitymisikä on normaalisti 65 vuotta, jolloin eläkkeiden maksu aloitetaan.

Eläkkeen taso määräytyy palkkavälien ja näille määritettyjen eri prosenttien mukaisesti, ja niiden perusteella etuudet määräytyvät. Palkkavälit perustuvat ns. perustulotasoon (income base amount), jonka Ruotsin hallitus määrittää kerran vuodessa.

Järjestelmä takaa työntekijälle eläkkeen myös siinä tapauksessa, ettei yksittäinen työnantaja täytä velvoitteitaan. PRI valvoo järjestelmään osallistuvia työnantajia ja voi tarvittaessa vaatia osallistujilta vakuuksia, takauksia tai korotettuja maksuja, mikäli riskitaso kasvaa esimerkiksi järjestelmään osallistujien maksukyvyttömyyden takia.

Konserni altistuu useille riskeille tämän eläkejärjestelyn puitteissa. Korkea inflaatio kasvattaa velvoitteen määrää, koska käytännössä eläkkeiden taso on sidottu inflaatioon. Samoin merkittävä vaikutus on palkkakehityksellä. Korkeammat palkankorotukset nostavat velvoitteen määrää, sillä etuudet on sidottu loppupalkkaan. Tulevalla eliniän odotteella on merkittävä vaikutus velvoitteen määrään. Järjestelmä takaa elinikäisen eläkkeen, jolloin tulevan eliniän nousu lisää velvoitteen määrää. Samoin yllä kuvattu riski järjestelmään osallistuvien yhtiöiden maksukyvyttömyydestä voi kasvattaa muiden järjestelmässä toimivien yhtiöiden velvoitteita.

Seuraavassa esitetään etuuspohjaisten järjestelyjen vaikutus konsernin laajaan tulokseen ja taseeseen.

Tuhatta euroa	2019	2018
Etuuspohjaiset eläkevelat (netto)	27 658	25 125
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet henkilösivukuluineen	987	999
Eläkevelat ja muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	28 645	26 124

ETUUSPOHJAISET ELÄKEVELAT

Taseeseen on kirjattu seuraavat erät:	2019	2018
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	2 048	2 024
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo sisältäen Ruotsin eläkevelvoitteeseen liittyvän veron	27 742	25 071
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-2 132	-1 970
Nettovelka	27 658	25 125

Tuhatta euroa	Eläkevelvoitteen nykyarvo		Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo		Nettovelka	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Taseessa 1.1.	25 202	25 927	-1 970	-1 960	23 232	23 967
Liikevoittoon kirjatut erät: ¹⁾						
Kauden työsuoritukseen perustuvat menot	503	590	-	-	503	590
Korkomenot / -tuotot	570	613	-48	-44	522	569
Järjestelyn muuttaminen	-	-172	-	-	-	-172
Hallinnolliset kulut	-	-	-	-	-	-
	1 073	1 031	-48	-44	1 025	987
Muuhun laajaan tuloslaskelmaan kirjatut erät: ²⁾						
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät:						
Vakuutusmatemaattiset voitot / tappiot						
Kokemuserusteiset voitot (-) tai tappiot	120	370	-	-	120	370
Väestötilastollisten oletusten muutoksesta johtuva voitto (-) tai tappio	-	-1 146	-	-	-	-1 146
Taloudellisten oletusten muutoksista johtuva voitto (-) tai tappio	3 006	945	-	-	3 006	945
Järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto lukuun ottamatta korkokuluun tai -tuottoon sisältyviä eriä	-	-	-61	39	-61	39
Valuuttakurssierot	-389	-938	-17	24	-406	-914
	2 737	-769	-78	63	2 659	-706
Muut:						
Maksusuoritukset:						
Työnantajilta	-	-	-101	-92	-101	-92
Järjestelyistä suoritettavat maksut:						
Maksetut etuudet	-885	-974	66	63	-819	-911
Siirrot järjestelmien välillä ja muut muutokset	-956	-13	-	-	-956	-13
Taseessa 31.12.	27 171	25 202	-2 132	-1 970	25 040	23 232

¹⁾ Lisäksi, Ruotsin etuuspohjaisiin eläkevelvoitteisiin liittyen, liikevoittoon sisältyy veroa -26 tuhatta euroa (-33 tuhatta euroa).

²⁾ Muihin laajan tuloslaskelman eriin on kirjattu lisäksi Ruotsin eläkevelvoitteeseen liittyvästä verosta johtuva tappio 785 tuhatta euroa (tappio 8 tuhatta euroa).

Lisäksi muihin laajan tuloslaskelman eriin on kirjattu konsernin osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyn yhteisyrityksen eläkevelvoitteen uudelleen määrittämisestä johtuvia eriä veroilla vähennettynä 29 tuhatta euroa tappiota (6 tuhatta euroa tappiota).

Tuhatta euroa	2019	2018
Muuhun laajaan tuloslaskelmaan kirjatut etuuspohjaisten etuuskien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät		
Eläkevelvoitteen vakuutusmatemaattiset voitot (-) / tappiot (+), sisältäen Ruotsin eläkejärjestelmään liittyvän veron vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	3 910	177
Järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto lukuun ottamatta korkokuluun tai -tuottoon sisältyviä eriä	-61	39
Tuloverojen muutos liittyen etuuspohjaisten etuuskien uudelleen määrittämisestä johtuviin eriin	-823	-36
Yhteisyrityksen eläkevelvoitteen uudelleen määrittämisestä kirjatut erät, veroilla vähennettynä	29	6
Yhteensä	3 055	185
Järjestelyyn kuuluvat varat sisältävät		
Varat vakuutusyhtiöissä *)	2 132	1 970
Yhteensä	2 132	1 970

*) Vakuutusyhtiöissä hoidettavien etuuspohjaisten järjestelyjen varat ovat osana vakuutusyhtiöiden sijoitusvarallisuutta ja niiden sijoitusriski on vakuutusyhtiöillä. Tämän vuoksi yksittäisten järjestelyjen varallisuuden jakautumisesta ei ole saatavissa tarkempaa erittelyä.

Konserni ennakoii maksavansa etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihin 1,0 miljoonaa euroa vuonna 2020.

Merkittävimmät vakuutusmatemaattiset oletukset	2019	2018
Diskonnttauskorko	1,4-2,3 %	0,8-2,6 %
Inflaatio	1,8 %	2,0 %
Tulevat palkankorotukset	2,3 %	2,5-2,8 %
Tulevat eläkkeiden korotukset	0,5 %	0,8-3,0 %

	2019	2018
Vakuutusmatemaattiset oletukset		
Diskonntauskorko	0,3 %	1,1 %
Inflaatio	1,1 %	1,5 %
Tulevat palkankorotukset	1,5 %	1,9 %
Työntekijöiden vaihtuvuus	3,0 %	3,0 %

Tikkurila Oyj ennakoii maksavansa palvelusvuosietuuksiin liittyen 90 tuhatta euroa vuoden 2020 aikana.

Tilikauden päättyessä etuusperusteisen palvelusvuosipalkkiojärjestelmän veloitteen painotettu keskimääräinen voimassaoloaika on 9 (9) vuotta.

HERKKYYSANALYYSI:

Miten yhden keskeisen aktuaarilaskennan oletuksen muutos - muiden oletusten pysyessä muuttumattomina - vaikuttaisi palvelusvuosipalkkioveloitteen suuruuteen, on esitetty alla olevassa taulukossa:

Veloitteen herkkyys on laskettu käyttäen samaa menetelmää kuin on käytetty taseeseen merkittävää veloitetta laskettaessa (ennakoitua etuus oikeusyksikköön perustuvaa menetelmää käyttäen).

Vaikutus tuhansina euroina	Vaikutus palvelusvuosiveloitteen nykyarvoon			
	31.12.2019		31.12.2018	
Oletuksen muutos	Lisäys	Vähennys	Lisäys	Vähennys
Diskonntauskorko (0,5 % muutos)	-31	34	-31	34
Palkankorotukset (0,5 % muutos)	33	-31	34	-32

31. Varaukset

Tuhatta euroa	Ympäristövaraukset	Uudelleenjärjestelyvaraukset	Muut kuluvaraukset	2019 Yhteensä
2019				
Pitkäaikaiset varaukset				
Varaukset 1.1.2019	-	129	479	608
Kurssierot	-	-	5	5
Varausten lisäykset	-	-	1 117	1 117
Kaudella käytetyt varaukset	-	-	-	-
Kaudella perutut varaukset	-	-	-	-
Uudelleenryhmittely	-	-61	-83	-145
Pitkäaikaiset varaukset 31.12.2019	-	67	1 517	1 584
Lyhytaikaiset varaukset				
Varaukset 1.1.2019	118	1 929	103	2 150
Kurssierot	-	-	-	-
Varausten lisäykset	-	13	869	882
Kaudella käytetyt varaukset	-118	-1 416	-81	-1 615
Kaudella perutut varaukset	-	-34	-	-34
Uudelleenryhmittely	-	61	83	144
Lyhytaikaiset varaukset 31.12.2019	-	553	975	1 528

Tuhatta euroa	Ympäristövaraukset	Uudelleenjärjestelyvaraukset	Muut kuluvaraukset	2018 Yhteensä
2018				
Pitkäaikaiset varaukset				
Varaukset 1.1.2018	-	61	442	503
Kurssierot	-	-	-13	-13
Varausten lisäykset	-	120	54	174
Kaudella käytetyt varaukset	-	-7	-	-7
Kaudella perutut varaukset	-	-	-4	-4
Uudelleenryhmittely	-	-45	-	-45
Pitkäaikaiset varaukset 31.12.2018	-	129	479	608
Lyhytaikaiset varaukset				
Varaukset 1.1.2018	151	169	302	622
Kurssierot	-	-	-1	-1
Varausten lisäykset	157	3 734	2	3 893
Kaudella käytetyt varaukset	-190	-1 907	-	-2 097
Kaudella perutut varaukset	-	-112	-200	-312
Uudelleenryhmittely	-	45	-	45
Lyhytaikaiset varaukset 31.12.2018	118	1 929	103	2 150

Varausten kirjaaminen tilinpäätökseen edellyttää johdon arviota, koska varauksiin liittyvien veloitteiden tarkka euromäärä ei ole selvillä tilinpäätöstä laadittaessa. Mikäli johto arvioi, ettei veloitteesta synny todennäköisesti maksuvelvoitetta, esitetään tämä ehdollisena velkana konsernin tilinpäätöksessä.

YMPÄRISTÖVARAUKSET

Lyhytaikaista varausta maaperän puhdistus- ja ennallistamistoimenpiteisiin oli vuoden 2019 alussa 118 tuhatta euroa. Varaus, joka liittyi Saksan tuotantolaitoksen sulkemiseen, on käytetty tilikauden 2019 aikana. Tontin vuokrasopimus, jolla tuotantolaitos sijaitti päättyi joulukuussa 2018.

UUELLEENJÄRJESTELYVARAUKSET

Suomen toimipaikkaa koskeneiden aikaisempina vuosina käytyjen yhteistoimintaneuvotteluiden perusteella kirjattuja henkilökunnan vähentämiseen liittyviä uudelleenjärjestelyvarauksia oli vuoden 2019 lopussa yhteensä 232 tuhatta euroa, joista 165 tuhatta euroa on esitetty lyhytaikaisissa varauksissa. Varausten tarkkaa toteutumisajan-kohtaa ei ole tiedossa.

Saksan toimintojen lopettamisen muihin kuluihin liittyen on uudelleenjärjestelyvarauksissa tilikauden päättyessä jäljellä 282 tuhatta euroa. Varausta vastaavien kulujen arvioidaan toteutuvan tilikauden 2020.

Uudelleenjärjestelyvarausta henkilökunnan vähentämisestä, liittyen Tanskan tuotantoyksikön sulkemiseen, on kirjattuna vuoden 2019 lopussa 105 tuhatta euroa. Varaus on esitetty lyhytaikaisena varauksena.

MUUT VARAUKSET

Muut varaukset sisältävät Puolan yrityksen vastuun yrityksestä eläköityvien henkilöiden kertamaksuihin eläköitymishetkellä. Eläköitymishetkellä maksettavan kertakorvauksen määrä vastaa työntekijän eläköitymishetkellä ansaitsemaa noin 2-3 kuukauden palkan määrää. Järjestelmä on lakisääteinen. Yhtiöillä ei ole korvauksen maksamisen jälkeen muita tähän järjestelyyn liittyviä velvoitteita.

Saksan tytäryrityksen vastuulla olleen eläkevelvoitteen ehtoja muutettiin tilikauden 2018 lopussa ja tilikauden 2019 aikana on Tikkurila-konsernin emoyhtiö, Tikkurila Oyj, ottanut vastatakseen tämän Saksan tytäryhtiön eläkevelvoitteen. Sopimuksen mukaisesti osallistujille taataan aikaisempaa suurempi vuosittainen korotus eläkkeeseen, mutta toisaalta etuuden ehtoja muutettiin niin, että etuus maksetaan ainoastaan siihen asti, kun osallistuja täyttää 90 vuotta. Aikaisemmin eläke-etuus ulottui koko eliniän ajalle. Vuoden 2019 lopussa tähän etuuteen liittyvää varausta oli kirjattuna yhteensä 1 125 tuhatta euroa, josta 91 tuhatta euroa on esitetty lyhytaikaisissa varauksissa.

Konsernissa on IFRIC 23 -tulkinnan mukaisesti arvioitu tuloverojen kirjaamiseen liittyvää epävarmuutta. Konsernin arvion mukaan tiettyihin konsernin yhtiöiden verotuksessa vaadittuihin vähennyskelpoisiin eriin liittyä epävarmuutta veroviranomaisen tulkinnasta. Johto arvioi tästä mahdollisesti aiheutuvan kustannuksen olevan tilikauden 2019 lopussa noin 0,8 miljoonaa euroa. Tämä varaus on esitetty lyhytaikaisissa varauksissa.

Konsernissa vuonna 2017 kirjattiin Liettuassa sijaitsevaan tytäryhtiöön liittyvä varaus lakisääteisestä jäteverosta, josta vapautumisen perustana olleet virallisen, hallituksen hyväksymän ja valvoman jätteenkäsittely-yrityksen todistukset pakkausjätteen hyötykäytöstä ja/tai kierrätyksestä peruttiin. Perumisen syynä on ollut jätteenkäsittely-yrityksen alihankkijan sopimuksen vastainen toiminta, missä jätevero on kerätty asiakkailta, mutta jätteiden talteenotto ja/tai kierrätys on jätetty tekemättä. Alihankkijan sopimuksen vastainen toiminta on tapahtunut vuosina 2013-2015. Vuoden 2019 lopussa varausta oli kirjattuna 79 (79) tuhatta euroa. Ympäristöministeriölle on annettu joukkoehdotus sopimuksesta monen muun yrityksen kanssa, missä esitetään perittävää ympäristöveroa pienennettäväksi oleellisesti. Sopimukseen ei ole päästy, ja asia on jätetty tuomioistuimen ratkaistavaksi, jotta todistettaisiin ympäristöveron määräämisen tässä tapauksessa olleen laitton päätös, missä yritykset olisivat vahingonkorvausvelvollisia kolmannen osapuolen sopimuksen vastaisesta toiminnasta. Oikeuskäsittely on keskeytetty, ja se jatkuu, kun saadaan toinen tuomioistuimen päätös käsittelyssä, joka koskee jätteenkäsittely-yrityksen alihankkijan rikosoikeudellista vastuuta.

32. Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot ja käyvät arvot ryhmittäin

Tuhatta euroa	Liitetieto	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat erät	Jaksotettuun hankinta- menoon kirjattavat erät	Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattavat erät	Tase-erien kirjanpito- arvot yhteensä	Käyvät arvot Taso 1	Käyvät arvot Taso 2	Käyvät arvot Taso 3	Käyvät arvot yhteensä
2019									
Käypään arvoon arvoitettavat rahoitusvarat									
Pitkäaikaiset rahoitusvarat									
	20	-	-	734	734	-	-	734	734
		-	-	734	734	-	-	734	734
Rahoitusvarat, joita ei arvoiteta käypään arvoon									
Pitkäaikaiset rahoitusvarat									
	21								
		-	4 289	-	4 289	-	4 289	-	4 289
		-	2 263	-	2 263	-	2 263	-	2 263
Lyhytaikaiset rahoitusvarat									
	22	-	742	-	742				
	24	-	47 008	-	47 008				
	23	-	88 373	-	88 373				
		-	142 675	-	142 675	-	6 552	-	6 552
Rahoitusvelat, joita ei arvoiteta käypään arvoon									
Pitkäaikaiset rahoitusvelat									
	27	-	15 310	-	15 310	-	15 310	-	15 310
	27	-	59 825	-	59 825	-	59 999	-	59 999
Lyhytaikaiset rahoitusvelat									
	28	-	42 928	-	42 928				
	28		7 315	-	7 315				
	29	-	43 008	-	43 008				
		-	168 386	-	168 386	-	75 309	-	75 309

Tuhatta euroa	Liitetieto	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat erät	Jaksotettuun hankinta- menoon kirjattavat erät	Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattavat erät	Tase-erien kirjanpito- arvot yhteensä	Käyvät arvot Taso 1	Käyvät arvot Taso 2	Käyvät arvot Taso 3	Käyvät arvot yhteensä
2018									
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat									
Pitkäaikaiset rahoitusvarat									
Muut sijoitukset	20	-	-	744	744	-	-	744	744
		-	-	744	744	-	-	744	744
Rahoitusvarat, joita ei arvosteta käypään arvoon									
Pitkäaikaiset rahoitusvarat									
Lainasaamiset		-	6 598	-	6 598	-	6 598	-	6 598
Muut saamiset		-	1 874	-	1 874	-	1 874	-	1 874
Lyhytaikaiset rahoitusvarat									
Korolliset saamiset	22	-	983	-	983				
Muut rahavarat	24	-	35 486	-	35 486				
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	23	-	84 745	-	84 745				
		-	129 686	-	129 686	-	8 472	-	8 472
Rahoitusvelat, joita ei arvosteta käypään arvoon									
Pitkäaikaiset rahoitusvelat									
Rahoitusleasingvelat	27	-	66	-	66	-	66	-	66
Lainat rahoituslaitoksilta	27	-	49 932	-	49 932	-	49 968	-	49 968
Lyhytaikaiset rahoitusvelat									
Lyhytaikaiset korolliset velat	28	-	71 006	-	71 006				
Ostovelat	29	-	46 342	-	46 342				
		-	167 346	-	167 346	-	50 034	-	50 034

Tilikaudella 2019 konsernin korolliset velat kasvoivat IFRS 16 käyttöönoton johdosta, kun vuokrasopimusvelat kirjattiin taseeseen. Vertailukaudella 2018 vuokrasopimuksiin perustuvat velat, jotka liittyivät IAS 17:n Vuokrasopimukset -standardin mukaan rahoitusleasingopimuksiksi luokiteltuihin vuokrasopimuksiin on esitetty taseessa ja ei purettavissa olevien operatiivisten vuokrasopimusten mukaiset vähimmäisvuokrat on esitetty taseen ulkopuolisissa vastuissa. IFRS 16:n käyttöönotosta aiheutuneiden laatimisperiaatteiden muutosten vaikutuksista on esitetty liitetiedossa 40.

Pitkäaikaisten rahoitusvelkojen käyvät arvot perustuvat diskontattuihin sopimusperusteisiin rahavirtoihin. Diskonttauskorkona on käytetty korkoa, jolla konserni saisi vastaavaa lainaa tilinpäätöspäivänä. Korko muodostuu riskittömästä korosta ja yrityskohtaisesta luottoriskipree-

miosta. Käytetty diskonttauskorko oli 0,90 %. Vuonna 2018 käytetty diskonttauskorko oli 0,80 %.

Olennaisilta osin pitkäaikaiset rahoitusvarat on diskontattu. Lyhytaikaisten rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot vastaavat niiden käypiä arvoja, koska diskonttauksen vaikutus, lyhyt maturitetti huomioiden, ei ole olennainen.

Muut sijoitukset ovat pääosin osakkeita, joilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattuja markkinahintoja. Niiden käypä arvo ei ole luotettavasti määritettävissä arvostusmenetelmien avulla. Johdon harkinnan mukaan osakkeiden hankintameno tai hankintamenoa alhaisempi arvo, mikäli sijoituksista on tehty arvonalentuminen, kuvastaa osakkeiden käypää arvoa.

KÄYPIEN ARVOJEN HIERARKIAN TASOT

Taso 1: toimivilla markkinoilla noteeratut käyvät arvot samanlaisille omaisuuserille tai veloille.

Taso 2: käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja. Käyvät arvot perustuvat tietoihin, jotka kyseiselle omaisuuserälle tai velalle on todennettavissa suoraan (ts. hintana) tai epäsuorasti (ts. hinnoista johdettuina).

Taso 3: käyvät arvot eivät perustu todennettavissa oleviin markkinahintoihin.

TÄSMÄTYSLASKELMA TASON 3 MUKAAN KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETUISTA RAHOITUSVAROISTA JA -VELOISTA

Tuhatta euroa	2019	2018
	Muut sijoitukset	Muut sijoitukset
Tasearvo 1.1.	744	755
Muuntoerot muissa laajan tuloslaskelman erissä	1	-6
Muut muutokset / Siirrot	-	-
Vähennykset	-11	-5
Tasearvo 31.12.	734	744

Tilikaudella 2019 tasolle 3 luokitelluista oman pääoman ehtoista sijoituksista käypään arvoon on kirjattu muiden laajan tuloksen erien kautta myyntitappio 7 (myyntivoitto 72) tuhatta euroa.

Tilikaudella 2019 tai 2018 tasolle 3 luokitelluista oman pääoman ehtoista sijoituksista käypään arvoon ei ole kirjattu arvonalentumisia.

KÄYPÄÄN ARVON MÄÄRITTÄMISPERIAATTEET - TASON 3 LUOKITELLUT RAHOITUSVARAT JA -VELAT

Hierarkia taso 3, muut sijoitukset, sisältää noteeraamattomia osakkeita, jotka on arvostettu hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon mikäli sijoituksesta on kirjattu arvonalentuminen. Osakkeet ovat luonteeltaan liiketoimintaa tukevia ja henkilöstön virkistystoimintaan liittyviä pitkäaikaisia sijoituksia, joista yhtiöllä ei ole aikomusta luopua. Näillä osakkeilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattua hintaa eikä käypää arvoa pystytää määrittämään luotettavasti arvostusmenetelmien avulla.

Näin ollen johdon harkinnan mukaan osakkeiden käypää arvoa kuvastaa parhaiten osakkeiden hankintameno.

Tikkurila luokitellut nämä oman pääoman ehtoista sijoitukset käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviksi. Tilikaudella sijoituksista saatavat osingot kirjataan tulosvaikutteisesti. Mahdollisia arvonalentumisia näistä sijoituksista ei kirjata tulosvaikutteisesti eikä myöskään luovutuksen yhteydessä kirjattavia voittoja ja tai tappioita.

33. Rahoitusriskien hallinta

RAHOITUSRISKIEN HALLINNAN TAVOITTEET JA PERIAATTEET

Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on pienentää ennalta määritettyjen periaatteiden mukaan mahdollisia rahoitusriskien aiheuttamia epäsuotuisia vaikutuksia ja heilahteluita konsernin rahavirtaan, taseasemaan ja tulokseen sekä lisätä liiketoiminnan ennustettavuutta. Tavoitteena on Tikkurila-konsernin maksuvalmiuden ja luottokelpoisuuden säilyttäminen hyvällä tasolla kaikissa markkinaolosuhteissa.

Tikkurilan rahoitusta ja rahoitusriskien hallintaa säätelee Tikkurila Oyj:n hallituksen hyväksymät politiikat, joiden mukaisin valtuutuksen ja periaattein konsernin operatiivinen organisaatio toteuttaa rahoitusriskien hallinnan käytännössä. Konsernin talousorganisaatio raportoi säännönmukaisesti keskeiset rahoitusriskit konsernin johtoryhmälle sekä emoyhtiön hallitukselle.

Tikkurila Oyj:n talousosasto toimii konsernin sisäisenä pankkina tarjoten tytäryhtiöille lyhyt- ja pitkäaikaista rahoitusta, ottaen vastaan talletuksia ja hoitaen konsernin kassanhallintaa liittyviä asioita. Tikkurilan ulkoisten rahoitustransaktioiden toteuttaminen on keskitetty emoyhtiön talousosastolle, ja tytäryhtiöt hoitavat omat rahoitustoimenpiteensä emoyhtiön kanssa, ellei paikallinen lainsäädäntö tai muut rajoitteet estä tätä tai ellei edellä mainitusta yleisestä periaatteesta ole tehty poikkeavaa päätöstä, jonka konsernin johto on hyväksynyt.

Joissakin konsernin toimintamaissa on paikallisia valuuttasäännöksiä, jotka rajoittavat rahajoihtusten tekemistä ulkomaille tai muotoon vaikeuttavat kansainvälistä rahaliikennettä. Vuoden 2019 lopussa tällaisia maita oli Kiina, missä Tikkurilalla oli rahavaroja 3 867 tuhatta euroa. Vuoden 2018 lopussa Tikkurilalla oli Kiinassa rahavaroja 4 598 tuhatta euroa. Euroopan. Unioni ja Yhdysvallat ovat kohdistaneet ja voivat jatkossa kohdistaa lisää erilaisia pakotetoimia Venäjää tai venäläisiä vastapuolia kohtaan. Koska Venäjä on Tikkurilalle merkittävä markkina-alue, näillä pakotteilla saattaa olla Tikkurilan liiketoimintaa ja/tai investointeja haittaavia vaikutuksia tai ne voivat vaikeuttaa pääoman kotiuttamista Venäjältä Suomeen tai heikentää Tikkurilan paikallisten asiakkaiden tai toimittajien rahoitustilannetta.

RAHOITUSINSTRUMENTEISTA SEKÄ NIIDEN MERKITYKSESTÄ JA KÄSITTELYSTÄ

Tikkurilan taseessa 31.12.2019 rahoitusriskien kannalta merkityksellisimpiä tase-eriä olivat käyttöpääoman eri komponentit, rahavarat sekä korollinen vieras pääoma. Myyntisaamisiin ja rahavarioihin liittyvät vastapuoliriskit ovat keskeisiä, ja niiden hallinnassa vastapuolien hajautus ja vastapuolien luottokelpoisuus ovat keskeisessä roolissa.

Koska maalin ja muiden konsernin tuotteiden myynti korreloi tyypillisesti bruttokansantuotteen kehityksen kanssa, myös muutokset yleisessä talouskehityksessä vaikuttavat Tikkurilan liiketoimintaan suoraan ja myös välillisesti esimerkiksi markkinakorkojen muuttuessa. Tikkurilan myyntiin liittyy vuoden sisäinen kausivaihtelu: vuoden toisen ja kolmannen neljänneksen merkitys on suurin myyntivolyymille ja tuloskehitykselle, mikä vaikuttaa myös liiketoiminnan rahavirran ajalliseen jakaumaan. Vuoden sisäisen vaihtelun lisäksi rakentaminen ja siihen liittyvät palvelut, yksi keskeinen asiakassegmentti Tikkurilalle, ovat luontaisesti suhdanneherkkiä toimialoja.

Kausivaihteluista johtuen tilikauden päättymishetken tasetilanne ei yleensä kuvaa tilikauden keskimääräistä taserakennetta, muun muassa käyttöpääoman ja rahavarojen suhteen, mikä on otettava huomioon analysoitaessa taselukuja ja rahoitusriskejä. Tyypillisesti sitoutuneen käyttöpääoman määrä on korkeimmillaan kesällä. Rahoitusinstrumenttien käsittelyä tilinpäätöksessä on kuvattu tarkemmin ”Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet” -osiossa.

VALUUTTARISKIT

Valtaosa konsernin liiketoiminnasta on euroalueen ulkopuolella, joten valuuttakurssien vaihtelulla on olennainen merkitys Tikkurilan liikevaihtoon, tulokseen, taseasemaan ja euromääräiseen rahavirtaan. Viime vuosina SBU Eastin alueen valtioiden valuuttakurssivaihtelut, erityisesti Venäjän ruplan arvonmuutokset, ovat olleet huomattavia. Lisäksi Ruotsin kruunun heikentyminen viime vuosien aikana on vaikuttanut haitallisesti konsernin euromääräiseen liikevaihtoon ja liikevoittoon. Koska tällä hetkellä Tikkurila-konserni ei hallituksen päätöksen mukaisesti tee johdannaispaimuksia valuuttariskien suojaamiseksi ja yhtiöllä on avointa liiketoimintaan liittyvää valuuttariskiä, konsernin tulos on ja voi myös jatkossa olla herkkä valuuttakurssien muutoksille sekä SBU Eastin että SBU Westin alueella.

Valuuttojen vaihtelut vaikuttavat Tikkurila-konserniin valuuttamääräisten erien käsittelyn kautta useasta eri näkökulmasta:

- valuuttamääräisten rahavirtojen kautta; ja
- muunnettaessa tytäryhtiöiden valuuttamääräisiä tilinpäätöksiä konserniraportoinnissa euroiksi, mikä vaikuttaa sekä tuloslaskelmaan että taseeseen; ja
- valuuttamääräisten investointien arvon kautta.

Valuuttariskien hallinnassa keskeisiä toimintatapoja ovat:

- matching, eli tietyssä valuutassa olevien sisään tulevien ja ulosmenevien rahavirtojen yhteensovittaminen konsernitasolla; ja
- hajautus eli usean eri valuutan käyttö, koska eri valuuttaparit eivät korreloi toistensa kanssa täydellisesti; ja
- valuuttaklausuulien käyttö osto- ja myyntisopimuksissa soveltuvin osin.

TRANSAKTIORISKIT

Tilikausilla 2019 ja 2018 Tikkurilan liikevaihdosta noin 70 prosenttia syntyi euroalueen ulkopuolella, joten valuuttakurssimuutoksilla on erittäin suuri merkitys konsernin euromääräisen liikevaihdon kehitykselle. Tilikauden voittoon kohdistuvaa valuuttakurssiriskiä pienentää se, että suuri osa kuluista toteutuu myös samassa valuutassa kuin liikevaihto. Pääasiallinen valuuttariski kohdistuu Tikkurila-konsernin muissa kuin kunkin yhtiön kotivaluutassa oleviin rahavirtoihin ja tase-eriin. Merkittävimmät sisäisten liiketoimien valuuttariskiä aiheuttavat erät ovat konserniyhtiöiden väliset liiketoimet sekä konserniyhtiöiden ja Tikkurila Oyj:n väliset lainat ja talletukset. Transaktioriskejä seurataan tase-erien osalta.

Transaktioriskejä suojataan netottamalla valuuttamääräiset tulot ja menot keskenään (matching), sisältäen myös kaupallisten sopimusten valuuttaklausuuleista johtuvat valuuttavirrat. Tikkurila Oyj:n hallituksen vahvistaman rahoitusriskien hallintaa koskevan politiikan mukaisesti konserni ei tee valuuttatermiinisopimuksia.

Konserni hankkii raaka-aineita ja pakkausmateriaaleja useilta kansainvälisiltä toimittajilta muissa kuin Tikkurila-yhtiöiden kotivaluutoissa ja tämä altistaa konsernin valuuttariskille. Joiltakin osin ostosopimusten valuuttaan on mahdollisuus vaikuttaa tai niihin saattaa liittyä valuuttaklausuuleja tai vastaavia ehtoja. Joillakin konsernin tytäryhtiöiden toiminta-alueilla on myös mahdollisuus muuttaa myyntihinnoittelua valuuttojen muutosten seurauksena, vaikka nämä muutokset ovat osittain harkinnanvaraisia tai edellyttävät neuvotteluja asiakkaiden kanssa ja voivat tulla voimaan pitkälläkin viiveellä.

Tuhatta euroa

Transaktioriskipositio	KZT	SEK	NOK	DKK	PLN	RUB	CNY	Muut
31.12.2019								
Pankkitilit	-379	-1 649	296	1 885	2 258	1 406	-	58
Lainat ja talletukset	2 525	3 350	-	-	436	12 722	3 836	-
Myyntisaamiset ja ostovelat	1 685	-2 657	919	118	1 577	13 992	1 809	-587
Avoin positio	3 831	-955	1 215	2 003	4 272	28 120	5 645	-529

Tuhatta euroa

Transaktioriskipositio	KZT	SEK	NOK	DKK	PLN	RUB	CNY	Muut
31.12.2018								
Pankkitilit	-509	3 654	419	2 924	5 885	23 592	-	169
Lainat ja talletukset	2 453	2 925	275	-	-	-	3 809	-
Myyntisaamiset ja ostovelat	1 804	4 076	594	68	1 715	2 610	2 134	-468
Avoin positio	3 748	10 655	1 288	2 992	7 600	26 202	5 943	-299

Transaktioriskipositio koostuu taseessa olevista valuuttamääräisistä eristä sekä näiden erien vasta-arvosta konserniyhtiön kotivaluutassa.

Analysoitaessa taselukuja ja rahoitusriskejä on otettava huomioon, että kausivaihteluista johtuen tilikauden päättymishetken tasetilanne ei yleensä kuvaa tilikauden keskimääräistä taserakennetta.

VALUUTTAKURSSIEN MUUTOKSEN VAIKUTUS TULOKSEEN ENNEN VEROJA 31.12.**TASEESSA OLLEIDEN VALUUTTAMÄÄRÄISTEN ERIEN OSALTA:**

Tuhatta euroa	2019					2018				
	RUB	SEK	CNY	KZT	PLN	RUB	SEK	CNY	KZT	PLN
Valuutan 10 % heikkenemisen vaikutus	-2 566	87	-513	-348	-388	-2 382	-969	-540	-341	-691
Valuutan 10 % vahvistumisen vaikutus	3 124	-106	627	426	475	2 911	1 184	660	416	844

TRANSLAATORISKIT

Sen lisäksi, että translaatoriskit vaikuttavat tuloslaskelmiin muunnettaessa tytäryhtiöiden valuuttamääräiset tuloslaskelmat euroiksi, Tikkurilan omaan pääomaan kohdistuu euroalueen ulkopuolisiin tytäryhtiöihin tehtyjen nettosijoitusten valuuttariski. Tikkurila Oyj:n hallituksen hyväksymän politiikan mukaisesti translaatoriskejä ei suojata. Tytäryhtiöiden oman pääoman muuntamisesta aiheutuvat translaatioerot esitetään konsernin omassa pääomassa muuntoerot -rivillä.

tyhtiöihin tehtyjen nettosijoitusten valuuttariski. Tikkurila Oyj:n hallituksen hyväksymän politiikan mukaisesti translaatoriskejä ei suojata. Tytäryhtiöiden oman pääoman muuntamisesta aiheutuvat translaatioerot esitetään konsernin omassa pääomassa muuntoerot -rivillä.

ULKOMAANRAHAN MÄÄRÄISET NETTOSIJOITUKSET

Tuhatta euroa	RUB	SEK	PLN	CNY	Muut
31.12.2019					
Oma pääoma	37 788	1 005	39 517	5 423	5 159
Valuuttojen 10 % vahvistumisen vaikutus omaan pääomaan	4 199	112	4 391	603	573
Valuuttojen 10 % heikkenemisen vaikutus omaan pääomaan	-3 435	-91	-3 592	-493	-469

Tuhatta euroa	RUB	SEK	PLN	CNY	Muut
31.12.2018					
Oma pääoma	30 008	4 871	34 274	5 327	4 438
Valuuttojen 10 % vahvistumisen vaikutus omaan pääomaan	3 334	541	3 808	592	493
Valuuttojen 10 % heikkenemisen vaikutus omaan pääomaan	-2 728	-443	-3 166	-484	-403

KORKORISKIT

Tikkurila-konsernilla on liiketoiminnassaan tilikausilla 2019 ja/tai 2018 ollut seuraavanlaisia korollisia varoja ja velkoja:

Korolliset varat:

- käteisvarat
- määräaikaistalletukset
- korolliset lainasaamiset
- korolliset kauppahintasaamiset

Korolliset velat:

- vuokrasopimusvelat ja osamaksurahoitus
- luotolliset tiliratkaisut
- Tikkurila Oyj:n liikkeelle laskemat yritystodistukset
- pitkäaikaiset lainalimiitit (revolving credit facility)
- pitkäaikaiset pankkilainat (term loan)
- muut korolliset velat

Tuhatta euroa	31.12.2019	31.12.2018
Kiinteäkorkoiset		
Rahoitusvarat *)	277	1 490
Rahoitusvelat	-22 035	-51 072
Netto	-21 757	-49 582
Vaihtuvakorkoiset		
Rahoitusvarat	4 754	6 091
Rahoitusvelat	-60 427	-69 932
Netto	-55 674	-63 841

*) ei sisällä käteisvaroja

KORKOMUUTOKSEN VAIKUTUS TIKKURILAN TULOKSEEN

Tilinpäätöshetkellä 31.12.2019 olleen 78,4 (31.12.2018: 85,5) miljoonan euron nettovelkapolitiikan yhden prosenttiyksikön koron nousun vaikutus Tikkurila-konsernin tulokseen ennen veroja seuraavan tilikauden aikana olisi noin -0,9 (-0,8) miljoonaa euroa. Herkkyysanalyysissä on oletettu, että korkomuutos tapahtuu vuoden alussa ja että korkomuutos on samanlainen eri korkoperiodeissa, eli kyseessä koko korkokäyrän saman suuruinen siirtyminen. Lisäksi on oletettu, että nettovelkapolitiikka säilyy ennallaan ja valuuttakurssien muutoksien vaikutus olisi nolla. Lyhytaikaisten lainojen osalta on oletettu, että lainat uudistetaan eräpäivänä. Vaihtuvakorkoisten pitkäaikaisten lainojen osalta korkomuutoksen vaikutus on laskettu seuraavasta koronmääräytymispäivästä alkaen. Nettoveloissa on mukana käteiset varat ja muut rahavarat, joiden korkojen on kuitenkin oletettu olevan muuttumattomia tai muutosten on oletettu tapahtuvan vasta seuraavan tilikauden jälkeen. Tikkurilan liiketoiminnasta johtuvan kausivaihtelun vuoksi tilinpäätöshetken tilanne ei yleensä ole kaikilta osin tyypillinen, joten korkoherkkyys vaihtelee tilikauden aikana. Mikäli tilikauden 2019 keskimääräisen, kunkin kuukauden lopun tilanteen mukaisena keskiarvona laskettuna, nettovelan määrä olisi tilikaudella 2020 keskimäärin samaa tasoa, eli noin 112 miljoonaa euroa, edellä mainituin oletuksin ja periaattein lasketun yhden prosenttiyksikön suuruinen koron nousu lisäisi konsernin tilikauden 2020 korkokuluja noin 1,1 miljoonalla eurolla ja vastaavasti koron lasku yhdellä prosenttiyksiköllä alentaisi korkokuluja vastaavasti samalla määrällä.

Koron muutoksen vaikutuksia arvonalentumisen testaukseen, eläkevelvoitteen määrään ja yrityshankintojen yhteydessä käytettyihin hankintahetkellä arvostettavien vastattavaksi otettavien velkojen ja varojen käypien arvojen määriin on käsitelty näitä koskevissa liitetiedoissa.

Tikkurilan korollisiin nettovelkoihin kohdistuu korkojen rahavirtariski. Tikkurilan liiketoimintasykli noudattaa pääsääntöisesti talouden yleistä kehitystä, jolloin konsernin liiketoiminnan rahavirta on vahvempi talouden syklin ja yleensä tällöin myös korkojen ollessa noususuunnassa; toisaalta talouden syklin hidastuessa ja korkojen laskiessa konsernin rahavirta on tyypillisesti heikompi. Tästä syystä Tikkurila pitää konsernin korkosidonnaisuusajan (duraatio) lyhyenä, jolloin liiketoiminnan rahavirta ja korkotason muutos noudattavat soveltuvin osin samaa sykliä. Rahoitusriskien hallintaa koskevan politiikan mukaisesti Tikkurila ei käytä korkojohdannaisia korkoriskien hallinnassa.

Tikkurilan korolliset rahoitusvarat ja -velat jakautuvat kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin varoihin ja velkoihin seuraavan taulukon mukaisesti. Rahoitusinstrumentti on määritelty kiinteäkorkoiseksi silloin, kun sen korkojakso on kiinteä koko juoksuajan ottamatta huomioon sitä, onko instrumentti pitkä- vai lyhytaikainen.

LUOTTORISKIT

Luottoriskillä tarkoitetaan riskiä, joka johtuu siitä, ettei sopimuksen vastapuoli kykene suoriutumaan velvoitteistaan, eli kyseessä on vastapuoliriski. Tikkurilassa merkittävimmät luottoriskin alaiset erät ovat myyntisaamiset ja lyhytaikaiset sijoitukset sekä käteisvarat. Myyntisaamisiin liittyvän luottoriskin hallinnointi on hajautettu liiketoimintayksiköihin, mutta konsernin talousorganisaatio seuraa sitä keskitetysti. Tikkurilan laaja ja maantieteellisesti hajaantunut asiakaskunta pienentää suurten luottoriskikeskittymien riskiä, vaikka joillakin suurilla kauppa- ja rakennusmaalien vähittäismyymäläketjuilla on suhteellisen suuri merkitys. Myyntisaamisiin liittyvää luottoriskiä hallitaan asiakaskohtaisilla luottolimiiteillä, jotka ottavat huomioon asiakkaan aikaisemman myyntihistorian ja luottokelpoisuuden. Uusille asiakkaille tehdään luottoriskitarkastus ennen kuin myynti aloitetaan. Tikkurila pienentää myyntisaamisiin kohdistuvaa luottoriskiä soveltuvin osin ennakkomaksuina ja luottovakuutusten avulla.

Ennakkomaksut ovat käytössä Venäjällä, jossa noin 6 % (6 %) tilikauden 2019 myynnistä tapahtui ennakkomaksua vastaan.

Luottovakuutus on käytössä Puolassa, jossa noin 74 % (76 %) tilinpäätöshetken myyntisaamisista 31.12.2019 on vakuutettu. Vakuutus-ehtojen mukaan Tikkurila on oikeutettu saamaan 95 % vakuutetusta saatavasta, mikäli asiakas ei maksa velkaansa.

Sijoituksiin ja käteisvaroihin liittyvää luottoriskiä säätelee Tikkurila Oyj:n hallituksen määrittämät periaatteet. Tikkurila hallinnoi tätä vastapuoliriskiä hajauttamalla ylijäämälikviditeettiään usean vastapuolen kesken ja tallettamalla ylijäämälikviditeetin hyvälaatuisiin, hallituksen määrittämän politiikan sallimiin jälkimerkkinakelpoisiin yritys- ja sijoitustodistuksiin sekä pankkitalletuksiin. Sijoituksiin kohdistuva luottoriski on keskitetty pääsääntöisesti Tikkurila Oyj:lle, sillä tytäryhtiöiden ylijäämälikviditeetti on pääosin emoyhtiön hallussa vuonna 2016 käyttöön otetun monivaluutta-konsernitilin kautta. Aikaisemmin tytäryhtiöt tekivät erillisiä talletuksia emoyhtiöön. Rahoitusvarojen kirjanpitoarvot vastaavat niiden maksimiluottoriskiä.

RAPORTOINTIKAUDEN PÄÄTTYMISPÄIVÄNÄ RAHOITUSVAROJEN MAKSIMILUOTTORISKI OLI:

Tuhatta euroa	Liitetieto	31.12.2019	31.12.2018
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	23, 33	-	-
Lainat ja muut saamiset	21, 22, 23, 24	141 308	129 686
Yhteensä		141 308	129 686

LAINOJEN JA MUIDEN SAAMISTEN VALUUTTAJAKAUMA TILIKAUDEN PÄÄTTYMISPÄIVÄNÄ 31.12. OLI:

Tuhatta euroa	31.12.2019	31.12.2018
EUR	45 960	37 836
SEK	17 170	22 133
RUB	33 776	31 247
PLN	27 393	20 225
DKK	4 398	4 541
CNY	8 390	8 742
Muut	4 221	4 962
Yhteensä	141 308	129 686

Konsernin myyntisaamiset, jotka kuuluvat IFRS 9 mukaiseen luokkaan varat jaksotettuun hankintamenoon, muodostavat suurimman erän konsernin rahoitusvaroista. Tilikauden 2018 alusta Tikkurila konserni on soveltanut IFRS 9 mukaista yksinkertaistettua lähestymistapaa myyntisaamisten luottoriskien arvioimiseen. Uusi arviointimalli ottaa huomioon avoimista myyntisaamisista syntyvät mahdolliset luottotappiot koko myyntisaamisten voimassaoloajalta. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan hyödynnetään tappioasteita, jotka konserni on määritellyt eri maantieteellisille alueille ikääntymiskategorioittain. Alueille määritelyihin prosentteihin vaikuttaa muun muassa alueen asiakkaiden

maksukäyttäytyminen, aikaisemmin toteutuneet luottotappiot sekä informaatio alueen makrotalouden tekijöistä, lähinnä bruttokansantuotteen kehitys. Koska Tikkurila konserni toimii useassa eri taloudellisessa ympäristössä odotettavissa olevien luottotappioiden asteet vaihtelevat suuresti konsernin sisällä. Lisäksi mahdollisia ylimääräisiä luottotappiovarauksia on tehty yksittäisten asiakkaiden kohdalla. Myyntisaamiset kirjataan pois taseesta lopullisina luottotappioina, kun niistä ei voida kohtuudella odottaa saatavan maksua. Uuden arvonalentumisen laskentamallin perusteella konserni kirjasi -1,1 miljoonan euron oikaisun kertyneisiin voittovaroihin sekä myyntisaamisiin 1.1.2018.

31.12.2019	Erääntymättömät	1 - 90 päivää erääntyneet	91 - 180 päivää erääntyneet	181 - 365 päivää erääntyneet	yli 365 päivää erääntyneet	Yhteensä
Odotettavissa olevat tappioasteikot	0,03 %-1,2 %	0,4 %-4,4 %	1,0 %-17,6 %	50,0 %	100,0 %	
Bruttomääräinen kirjanpitoarvo-myyntisaamiset	86 615	2 756	878	704	4 351	95 303
Tappiota koskeva vähennyserä	-243	-591	-271	-564	-4 366	-6 034

31.12.2018	Erääntymättömät	1 - 90 päivää erääntyneet	91 - 180 päivää erääntyneet	181 - 365 päivää erääntyneet	yli 365 päivää erääntyneet	Yhteensä
Odotettavissa olevat tappioasteikot	0,03 %-1,5 %	0,4 %-15,5 %	1,0 %-32,1 %	50,0 %	100,0 %	
Bruttomääräinen kirjanpitoarvo-myyntisaamiset	85 086	1 930	647	506	3 666	91 835
Tappiota koskeva vähennyserä	-174	-705	-91	-355	-3 890	-5 215

MYNTISAAMISTEN LUOTTOTAPPIOVARAUKSEN MUUTOS

Tuhatta euroa	31.12.2019	31.12.2018
Tasearvo 1.1	5 225	4 810
Kertyneiden voittovarojen alkusaldon kautta tehdyt oikaisut	-	1 106
Kurssierot	403	-413
Lisäykset	2 044	1 423
Käytetyt	-384	-641
Vähennykset, käyttämättömät	-1 244	-1 060
Yhteensä	6 044	5 225

LAINOJEN JA MUIDEN SAAMISTEN IKÄJAKAUMA TILIKAUDEN PÄÄTTYMISPÄIVÄNÄ 31.12. OLI:

Tuhatta euroa	Tasearvo 31.12.2019	Tasearvo 31.12.2018
Erääntymättömät	138 411	127 979
1 - 90 päivää erääntyneet	2 166	1 225
91 - 180 päivää erääntyneet	606	556
181 - 365 päivää erääntyneet	140	150
yli 365 päivää erääntyneet	-15	-224
Yhteensä	141 308	129 686

Tilikauden 2018 alusta IFRS 9 voimaantullessa lainasaamiset on luokiteltu jaksettuihin hankintamenojen arvostettaviin rahavaroihin. Näistä rahavaroista odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan seuraavan 12 kuukauden aikana arvioitujen luottotappioiden perusteella, mikäli luottoriski ei ole merkittävästi kasvanut alkuperäisen taseeseen kirjaamisen jälkeen. Tikkurila kirjasi -0,2 miljoonan euron oikaisun kertyneisiin voittovaroihin ja lainasaamisiin 1.1.2018.

Tilikauden 2019 aikana konsernilla olevien lainasaamisten osalta ei tapahtunut merkittävää luottoriskin kohoamista ja täten luottotappiovaraus perustuu 12 kuukauden odotettuihin luottotappioihin. Konserni ei ole kirjannut arvonalentumistappioita rahavaroista eikä käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvotettavista olevista oman pääoman ehtoisista sijoituksista, sillä arvonalentumistappion on katsottu näistä olevan epäolennainen.

	31.12.2019	31.12.2018
Tappiota koskeva vähennyserä vuoden alussa	304	-
Kertyneiden voittovarojen alkusaldon kautta tehdyt oikaisut	-	228
Tappiota koskeva vähennyserän alkusaldo 1.1.2018	-	228
Kaudella tulosvaikuttisesti kirjattu tappiota koskevan vähennyserän lisäys / vähennys	-45	76
Tappiota koskeva vähennyserä vuoden lopussa	259	304

MAKSUVALMIUSRISKIT

Tikkurilan liiketoiminnalle on olennaista tilikauden sisäinen kausivaihtelu, joka jonkin verran vaihtelee eri maantieteellisillä alueilla ja joka on voimakkainta Pohjoismaissa kesän ulkomaalauskauden merkityksestä johtuen. Käyttöpääoman tarve kasvaa tyypillisesti kesän loppuun asti, jolloin suurin osa ulkomaalimyynnistä tuloutuu. Tämä aiheuttaa vuoden sisäisiä haasteita konsernin maksuvalmiuden hoidolle.

Tikkurila hallitsee maksuvalmiusriskiä pääasiassa lainajärjestelyin sekä komittoitujen luottolimiittien avulla. Ylijäämälikviditeettiä pidetään joko pankkitilillä tai erittäin likvideissä lyhytaikaisissa sijoituksissa.

Tikkurila allekirjoitti marraskuussa 2019 kolmen pankin kanssa 160 miljoonan euron pitkäaikaisen luottolimiitti- ja lainasopimuksen, jolla korvattiin kesäkuussa 2015 tehty 150 miljoonan euron luottolimiitti- ja lainajärjestely. Uusi rahoitussopimus koostuu 100 miljoonan euron viisivuotisesta luottolimiittisopimuksesta ja 60 miljoonan euron pankkilainasta, joka erääntyy marraskuussa 2024. Tähän 160 miljoonan euron luottolimiitti- ja lainasopimukseen sisältyy optio jatkaa laina-aikaa yhteensä yhdellä vuodella pankkien suostumuksella. Tämä lainajärjestely sisältää yhden taloudellisen kovenantin, joka perustuu Tikkurila-konsernin nettovelkaantumistaseseen ja jonka tarkasteluajankohdat ovat kunkin kvartaalin viimeisenä päivänä. Korollisten nettovelkojen suhde omaan pääomaan saa olla enintään 1,45. Jos Tikkurila rikkoo tämän kovenantin, erääntyy laina heti takaisinmaksutavaksi, mikäli rahoittajat eivät luovu oikeudestaan eräännyttä laina.

Näiden rahoitusjärjestelyjen lisäksi Tikkurila Oyj allekirjoitti lokakuussa 2015 nimellisarvoltaan 150 miljoonan euron suuruisen yritystodistusohjelman, jonka puitteissa voidaan laskea liikkeelle vakuudettomia alle vuoden pituisia yritystodistuksia. Tämä korvasi

aiemman 100 miljoonan euron yritystodistusohjelman.

Vuoden 2019 lopussa Tikkurilalla oli käytössään nostamattomana yhteensä 100 (80) miljoonan euron valmiusluottolimiitti sekä 10 (10) miljoonan komitoidut luottolimiitit. Yritystodistuksia oli tilinpäätöshetkellä laskettu liikkeelle yhteensä 43 (51) miljoonalla eurolla. Pankkitileillä oli tilikauden päättyessä 47 (35) miljoonaa euroa.

Maksuvalmiusriskin hallitsemiseksi konsernilla on käytössään tulevien rahavirtojen rullaava ennustaminen. Lisäksi konsernin rahoitus pyritään hajauttamaan useaan eri rahoitusmuotoon (oma pääoma, vieras pääoma), useaan eri instrumenttityyppiin, useaan eri maturiteettiin uudelleenrahoitusriskien pienentämiseksi, tarvittaessa useaan eri valuuttaan ja useaan vastapuoleen. Konsernin operatiivisessa toiminnassa hyödynnetään erilaisia netting- ja pooling -järjestelyjä sen varmistamiseksi, että rahavirrat liikkuvat mahdollisimman tehokkaasti ja että konsernilla on mahdollisimman hyvä läpinäkyvyys rahavirtoihin. Tämä ei kuitenkaan ole vielä kokonaisvaltaisesti mahdollista joillakin konsernin toiminta-alueilla, erityisesti SBU Eastin alueella.

Rahavirtojen liikkuvuuden, rahamäärän optimoimiseksi sekä läpinäkyvyyden tehostamiseksi Tikkurilalla on käytössä monivaluutta-konsernitili, jossa ovat tilikauden 2019 päättyessä mukana yhtiöt Suomesta, Ruotsista, Norjasta, Tanskasta, Virosta, Latviasta, Liettuasta ja Puolasta. Tämä järjestely vähentää ulkoisten limiittien tarvetta, koska mukana olevien yhtiöiden positiiviset ja negatiiviset tilisaldot eri valuutoissa netottavat toisiaan. Tämän konsernitilijärjestelmän myötä Tikkurila Oyj:n talousosastolla on ajantasainen näkyvyys ja kontrolli konsernin likviditeettiin. Mukana olevien yhtiöiden lyhyet sisäiset lainat on mahdollisuuksien mukaan korvattu antamalla niille konsernitilin sisäiset limiitit.

VIERAAN PÄÄOMAN ERÄÄNTYMISJAKAUMAT TILIKAUDEN PÄÄTTYMISPÄIVÄNÄ 31.12. OLIVAT SEURAAVAT:

31.12.2019	Sopimuksiin perustuvat rahavirrat		2020	2021	2022	2023	2024	>2024
	Tasearvo							
Tuhatta euroa								
Rahoituslaitoslainat	59 837	62 567	635	548	548	548	60 290	-
Yritystodistukset	42 916	43 000	43 000	-	-	-	-	-
Muut velat	-	-	-	-	-	-	-	-
Vuokrasopimusvelat	22 624	25 208	8 158	7 197	3 598	2 394	1 142	2 719
Ostovelat	43 008	43 008	43 008	-	-	-	-	-
Takaussopimukset	7 797	7 797	7 797	-	-	-	-	-
Yhteensä	176 182	181 580	102 598	7 745	4 146	2 942	61 432	2 719

31.12.2018	Sopimuksiin perustuvat rahavirrat		2019	2020	2021	2022	2023	>2023
	Tasearvo							
Tuhatta euroa								
Rahoituslaitoslainat	69 941	70 899	20 459	407	50 033	-	-	-
Yritystodistukset	50 876	51 000	51 000	-	-	-	-	-
Muut velat	-	-	-	-	-	-	-	-
Rahoitusleasingvelat	186	195	127	52	12	4	-	-
Ostovelat	46 342	46 342	46 342	-	-	-	-	-
Takaussopimukset	9 144	9 144	9 144	-	-	-	-	-
Yhteensä	176 489	177 580	127 072	459	50 045	4	-	-

Taulukoissa esitetyt luvut ovat diskonttaamattomia.

PITKÄAIKAIISIIN SJOITUKSIIN LIITTYVÄ HINTARISKI

Konsernilla on hallussa pieni määrä noteeraamattomia osakkeita, jotka on arvostettu hankintamenoon. Nämä osakkeet ovat luonteeltaan liiketoimintaa tukevia ja henkilöstön virkistystoimintaan liittyviä pitkäaikaisia sijoituksia, joista yhtiöllä ei ole aikomusta luopua. Osakkeilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattua hintaa eikä käypää arvoa pystytään määrittämään arvostusmenetelmien avulla, koska käypää arvoa koskevien järkevien arvioiden vaihteluväli on merkittävä ja erilaisten arvioiden todennäköisyyksiä ei pystytä kohtuudella arvioimaan.

PÄÄOMAN HALLINTA

Pääoman hallinnan tavoitteena Tikkurila-konsernissa on varmistaa käytettävissä olevan pääoman riittävyys lyhyellä ja pitkällä aikavälillä liiketoiminnan tarpeisiin ottaen huomioon toimintaympäristön riskitekijät, esimerkiksi rahoituksen saatavuuteen ja hintaan liittyvät riskit. Lisäksi pääoman hallinta on keskeisesti sidoksissa asetettuihin liiketoiminnan kasvutavoitteisiin, uusien liiketoimintojen ja maantieteellisen jakauman mahdollisiin muutoksiin sekä reagoitiherkkyuden säilyttämiseen kilpailutilanteiden muuttuessa. Pääoman tarvetta ja hallintaa suunniteltaessa otetaan soveltuvin osin huomioon myös ulkoisten sidosryhmien vaatimukset, kuten esimerkiksi omistajien vaatimukset voitonjaolle ja viranomaisten vaatimukset tai rajoitteet kunkin konserniyhtiön oman pääoman ja vieraan pääoman tasoille ja niiden keskinäiselle suhteelle.

Tikkurilan ensisijainen rahoituslähde on sen operatiivisesta liiketoiminnasta kertyvä rahavirta. Jos rahavirta ja olemassa olevat rahoitusjärjestelyt eivät riitä, on yhtiöllä erilaisia mahdollisuuksia hankkia

rahoitusta: muun muassa vieraan pääoman ehtoinen rahoitus rahoituslaitoksilta tai laskemalla liikkeelle arvopapereita, oman pääoman ehtoinen rahoitus nykyisiltä ja/tai uusilta osakkeenomistajilta, käyttöpääoman hallintaan liittyvät toimenpiteet ja omaisuuden myynti.

Tikkurila Oyj:n hallitus on asettanut pitkän aikavälin tavoitteet konsernin nettovelkaantumisasasteelle (gearing) ja sidotun pääoman tuotto-prosentille (ROCE-%): nettovelkaantumisasasteen tulee olla alle 70 % tasolla ja vastaavasti sidotun pääoman tuotto-prosentin tulee ylittää 20 %.

Tikkurila Oyj:n solmimiin lainasopimuksiin liittyy yhtiön pääomarakenteeseen liittyviä kovenanttiehtoja, joiden rikkoutuessa yhtiö joutuisi maksamaan lainat takaisin välittömästi, mikäli lainantajat eivät luovu oikeudestaan eräännyttää laina. Näitä kovenanteja on kuvattu tarkemmin kohdassa "Maksuvalmiusriski".

Kun Tikkurila-konserni analysoi mahdollisia investointikohteita, niiden yhtenä keskeisenä arviointikriteerinä on diskontattujen kassavirtojen nettonykyarvo, jossa laskentakorko on sidoksissa pääoman painotettuun keskikustannukseen (WACC), mihin vaikuttaa muun muassa pääomarakenne.

Tikkurila Oyj:n hallitus on antanut osingonjakoa koskevan periaatelinjauksen, jonka mukaisesti Tikkurila Oyj:n osingonjaon määrä on tavoitteellisesti vähintään 40 % vuotuisesta nettotuloksesta, kun vertailukelpoisuuteen vaikuttavien erien vaikutus on eliminoitu. Hallituksen ehdotus 24.3.2020 pidettävälle varsinaiselle yhtiökokoukselle on, että yhtiö jakaisi osinkoa 0,50 euroa osakkeelta, mikä vastaa noin 62 % konsernin tilikauden 2019 nettotuloksesta ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja niiden verovaikutusta.

Tuhatta euroa	31.12.2019	31.12.2018
Oma pääoma	171 924	150 132
Määräysvallattomien omistajien osuus	-	-
Yhteensä	171 924	150 132
Korolliset velat, pitkäaikaiset	75 135	49 998
Korolliset velat, lyhytaikaiset	50 243	71 006
Rahavarat	47 008	35 486
Nettovelat	78 370	85 518
Nettovelkaantumisaste, %	45,6 %	57,0 %
Omavaraisuusaste, %	39,3 %	37,6 %
EBITDA	68 129	48 112
Nettovelat/EBITDA	1,15	1,78
Liiketoimintaan sitoutunut pääoma		
Liikearvo	70 188	69 825
Osuudet pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyistä yrityksistä	282	393
Valmiit aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja valmiit aineettomat hyödykkeet (pois lukien liikearvo)	82 880	88 315
Käyttöoikeusomaisuuserät	22 224	-
Nettokäyttöpääoma	83 624	80 970
Sitoutunut pääoma yhteensä	259 198	239 503

Tuhatta euroa	Rahavirta						31.12.2019
Rahoitusvelkojen muutos	31.12.2018	Nostot / takaisinmaksut	Kurssierot	Muut ei rahavirtavaikutteiset tapahtumat	Siirrot myytävänä oleviin varoihin ja velkoihin	Leasing-velkojen lisäys ¹⁾	31.12.2019
Pitkäaikaiset lainat rahoituslaitoksilta	49 932	10 000	-	-107	-	-	59 825
Lyhytaikaiset lainat rahoituslaitoksilta	20 009	-19 997	-	-	-	-	12
Vuokrasopimusvelat (vuonna 2018 Rahoitusleasingvelka)	184	-7 260	481	-180	-	29 400	22 625
Yritystodistusohjelma	50 877	-7 960	-	-	-	-	42 916
	121 002	-25 217	481	-287	-	29 400	125 378

Tuhatta euroa	Rahavirta						31.12.2018
Rahoitusvelkojen muutos	31.12.2017	Nostot / takaisinmaksut	Kurssierot	Muut ei rahavirtavaikutteiset tapahtumat	Siirrot myytävänä oleviin varoihin ja velkoihin	Rahoitus-leasing-velkojen lisäys	31.12.2018
Pitkäaikaiset lainat rahoituslaitoksilta	49 900	-	-	32	-	-	49 932
Lyhytaikaiset lainat rahoituslaitoksilta	1 794	18 215	-	-	-	-	20 009
Rahoitusleasingvelka	370	-194	-	-	-	8	184
Yritystodistusohjelma	54 897	-4 020	-	-	-	-	50 877
	106 962	14 001	-	32	-	8	121 003

¹⁾ Sisältää IFRS 16 myötä avaavaan taseeseen kirjatun määrän 24,0 miljoonaa euroa, katso liitetieto 40.

Mikäli konsernilla on tilinpäätöspäivänä käytössään shekkiluottotili, esitetään tämä taseessa osana lyhytaikaisia velkoja rahoituslaitoksilta. Rahavirta-laskelmassa tämä esitetään osana rahavaroja (Liitetieto 24) eikä shekkiluottotili ei sisälly yllä olevaan erittelyyn.

34. Vastuusitoumukset

Tuhatta euroa	2019	2018
Taseen velkojen vakuudeksi annetut kiinnitykset		
Muut lainat	-	-
Annetut kiinnitykset	-	102
Lainat yhteensä	-	-
Annetut kiinnitykset yhteensä	-	102
Vastuusitoumukset		
Takaukset		
Omien sitoumusten puolesta	317	403
Muiden sitoumusten puolesta	1 285	1 283
Muut vastuut omasta puolesta	-	94
Vuokravastuut	149	31 004
Vastuusitoumukset yhteensä	1 751	32 784

Sitoumukset sellaisiin vuokrasopimuksiin, jotka eivät ole vielä alkaneet, mutta joihin konserni on sitoutunut, on esitetty yllä olevassa taulukossa vuokravastuissa vuonna 2019.

HANKINTASITOUKSET:

Konsernilla oli aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin liittyviä hankintasitoumuksia 1,4 milj. euroa (3,9 milj. euroa) tilikauden 2019 päättyessä. Aineettomiin hyödykkeisiin liittyviä hankintasitoumuksia oli 0,0 milj. euroa (0,0 milj. euroa) vuoden 2019 lopussa.

VASTUUT OPERATIIVISISTA VUOKRASOPIMUKSISTA

Operatiiviset vuokrasopimukset sisältävät tila-, kaluste-, maa-,

mainostila- ja varastotilavuokria. Kalustovuokrat koostuvat trukeista, henkilöautoista sekä kuljetus- ja nostokalustoista. Vuokraehdot vaihtelevat maittain. Sopimukset sisältävät uudistamisoikeuksia.

IFRS 16 -standardin käyttöönoton johdosta, konserni on kirjannut näistä vuokrasopimuksista taseeseen 1.1.2019 käyttöoikeusomaisuuseriä ja vastaavasti vuokrasopimusvelan, pois lukien lyhytaikaiset ja arvoltaan vähäisiä kohteita koskevat vuokrasopimukset. Katso liitetieto 15 Vuokrasopimukset ja liitetieto 40 Muutokset IFRS-standardeissa.

EI PURETTAVISSA OLEVIEN VUOKRASOPIMUSTEN PERUSTEELLA MAKSETTAVAT VÄHIMMÄISVUOKRAT:

Tuhatta euroa	2019	2018
Yhden vuoden kuluessa	-	8 986
Yli vuoden, enintään viiden vuoden kuluessa	-	14 074
Yli viiden vuoden kuluessa	-	7 944
Yhteensä	-	31 004

MUUT SITOUKSET JA KESKENERÄISET JURIDISET RIIDAT

Maalinvalmistuksen prosesseissa käytetään vaarallisia aineita, kemikaaleja ja myrkyllisiä yhdisteitä. Tästä johtuen ympäristön ja maaperän saastumista vahingon seurauksena ei täysin voida sulkea pois, vaikka Tikkurila noudattaa toiminnassaan sekä tuotantolaitosten rakentamisessa, käytössä ja kunnossapidossa lakeja, asetuksia ja turvallisuusstandardeja sekä omia sisäisiä turvallisuusohjeitaan.

Mikäli nykyisissä toimintaolosuhteissa tapahtuisi muutoksia, tapahtuisi ympäristövahinko tai yhtiö tekisi jonkun tuotantolaitoksen sulkemis- tai siirtopäätöksen, näiden tapahtumien seurauksena voisi aiheutua velvollisuus maaperän puhdistus- tai ennallistamistoimenpiteisiin. Vastaavasti mikäli viranomaisten toiminnan seurauksena muutokset ympäristölainsäädäntöön ja/tai -asetuksiin aiheuttaisivat konsernille lisäpalveluita, näistä voisi aiheutua olennainen haitallinen vaikutus konsernin taloudelliseen tulokseen. Jotkut konsernin toimipaikoista sijaitsevat tai hyödyntävät vuokrattuja maa-alueita tai kiinteistöjä, joiden vuokrat saattavat muuttua tai realisoitua etukäteen maksettavaksi, mikäli yhtiön tuotanto- tai liiketoimintaan kohdistuu ulkoisia sääntely-, toimilupa- tai kaavoitusmuutoksia tai mikäli yhtiö itse tekee omaan liiketoimintaansa muutoksia. Lisäksi tuotanto-, laboratorio- ja varastolaitteisiin tai -tiloihin, ja niihin liittyviin vaatimuksiin kuten

palonsuojeluun, liittyvät muutokset saattavat aiheuttaa konsernille investointivaatimuksia tulevaisuudessa.

Tikkurilan johdon oletusten ja arvioiden mukaisesti vertailuvuoden aikana oli sellaisia muutoksia toimintaolosuhteissa, jotka aikaisemman tapahtuman seurauksena aiheuttivat velvoitteen, minkä täyttäminen edellytti taloudellista hyötyä ilmentävien voimavarojen siirtymistä pois konsernista ja minkä seurauksena edellä mainitun kaltainen ympäristöön liittyvä varaus kirjattiin. Maaperän puhdistamis- ja ennallistamistoimenpiteisiin liittyvän varauksen määrä vuonna 2018 oli 0,1 miljoonaa euroa. Tämä varaus on käytetty tilikauden aikana. Varaukset on esitetty liitetiedossa 31.

Tikkurila on antanut asiakkailleen toimitussopimusten yhteydessä tiettyjä tuotteisiinsa liittyviä takuita. Mikäli näihin liittyen konsernille syntyisi maksuvelvoitteita, joiden toteutuminen olisi todennäköistä ja joiden määrä olisi arvioitavissa luotettavasti, nämä velvoitteet esitettäisiin joko varauksissa tai siirtovelloissa. Näiden ehdollisten velvoitteiden tarkkaa toteutumisaikakohtaa ja määrää ei ole tiedossa, joten maksuvelvoitteen kirjaaminen edellyttää johdon arviota.

Konsernin tuotteita ja palveluita myydään ulkopuolisille tukku- ja vähittäiskauppaan erikoistuneille yrityksille sekä lisäksi, erityisesti teollisuus- ja ammattilais tuotteita tietyillä markkinoilla, suoraan Tikkuri-

la-tuotteiden loppuasiakkaille. Tikkurila-konsernin yhtiöt laativat eri asiakkaiden ja asiakasryhmien kanssa myyntiin liittyviä puite-, toimitus- ja muita sopimuksia. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2019 Tikkurila-konsernin yhtiöillä oli asiakkaiden kanssa tehtyjä, tilinpäätöshetken yli ulottuvia sopimuksia, joissa on Tikkurilaa sitovia ehtoja. Valtaosin Tikkurilaa sitovat alennus-, kustannus- tai takuusitoumukset ovat ehdollisia. Sopimukset edellyttävät Tikkurilan tuotteiden ostamista ja perustuvat asiakkaiden tulevaisuudessa tekemien tilausten määrään tai arvoon. Joissakin tapauksissa Tikkurila-konsernin yhtiöillä on kuitenkin myös sitoumus tiettyjen palveluiden tarjoamisesta tai osallistumisesta asiakkaidensa myynninedistämistoimenpiteisiin ilman suoraa sidonnaisuutta Tikkurila-tuotteiden toimituksiin.

Tikkurila on valittanut 2017 Liettuan ympäristöviranomaisen päätöksestä, jonka mukaisesti kolmannen tahon sopimuksen vastaisesta toiminnasta johtuen Tikkurilan tytäryhtiö joutuisi asiasta korvausvelvolliseksi. Asian käsittely on vireillä paikallisessa oikeusasteessa. Useat tämän viranomaispäätöksen saaneista yrityksistä ovat yhdessä esittäneet ympäristöviranomaisille sopimusehdotuksen pienemmästä ympäristöverosummasta. Sopimukseen ei ole päästy, ja yritykset yhdessä pyrkivät osoittamaan oikeudessa alkuperäisen korvauspäätöksen olleen lainvastainen.

Puolassa on ollut vuodesta 2008 käynnissä kilpailuoikeuteen liittyvä oikeustapaus, joka on edelleen keskeneräinen. Joulukuussa 2014 Puolan ensimmäisen asteen kilpailuoikeus päätti alentaa

tapauksesta Tikkurilalle langetettua sakkomaksun 9,3 miljoonasta Puolan zlotysta (noin 2,2 miljoonaa euroa) 1,8 miljoonaan zlotyyyn (noin 0,4 miljoonaa euroa). Tikkurilan puolalainen tytäryhtiö on tämän määrätyn alhaisemman sakkomaksun suorittanut viranomaisille. Muutoksenhakutuomioistuin vahvisti vuonna 2016 antamassa päätöksessään tämän alhaisemman sakon. Korkein oikeus päätti kuitenkin 30.1.2019 peruuttaa muutoksenhakutuomioistuimen 2016 päätöksen ja palauttaa asian uudelleen käsittelyyn. Korkeimman oikeuden päätöksen perustelujen valossa on odotettavissa, että Tikkurilan korvausvastuu tapauksessa voi nousta, mutta odotettu korotus on määrältään vähäinen.

Tikkurila Oyj sai Suomen Verohallinnolta vuoden 2019 lopussa verotarkastuskertomuksen koskien ulkomaiselle osingonsaajalle vuosina 2015 ja 2016 maksettuja osinkoja. Tikkurilalta saadusta osingonmaksusta ei ollut pidätetty tapauksessa lähdeveroa asiaankuuluvalla tavalla, ja Verohallinto esittää Tikkurilalle 82 000 euron lähdeveron maksuunpanoa 3 prosentin korotuksella ja viivästyskorkoineen. Lähdevero on jäänyt samassa kontekstissa perimättä myös usean muun suomalaisen yhtiön lähdeverosta. Tikkurilalla on ollut vuosien 2015 ja 2016 aikana sopimus osingonmaksun hoitamisesta suomalaisen pankin kanssa ja lisäksi sopimus liikkeeseenlaskun palveluntarjoajan kanssa. Näiden tahojen katsotaan laiminlyöneen lähdeveroon liittyviä velvoitteitaan, ja Tikkurila on muiden yhtiöiden ohella ryhtynyt toimenpiteisiin saadakseen niiltä korvauksia.

35. Osakeperusteiset maksut

TIKKURILA OYJ:N HALLITUKSEN OSAKEPERUSTEINEN PALKITSEMINEN

Varsinaisen yhtiökokouksen päätökseen perustuen Tikkurila Oyj osti markkinoilta yhtiön osakkeita hallituksen jäsenille hallituspalkkioiden osittaista (noin 40 % kiinteästä vuosipalkkiosta) maksua varten seuraavasti:

	Tilikaudella 2019	Tilikaudella 2018
Osakkeita, kpl	6 136	7 279
Osakkeiden hankintahinta, tuhatta euroa	96	109

Tilikaudella 2019 osakkeita ostettiin yhteensä kuudelle hallituksen jäsenelle ja tilikaudella 2018 seitsemälle hallituksen jäsenelle.

JOHDON OSAKEPERUSTEISET SITOUTTAMIS- JA KANNUSTINJÄRJESTELMÄT

Tikkurilalla on useita osakeperusteisia sitouttamis- ja kannustinjärjestelmiä. Kaikkiin järjestelmiin on kuulunut Tikkurila Oyj:n toimitusjohtaja, johtoryhmän jäsenet sekä yksittäisiä muita avainhenkilöitä. Järjestelmiä ja niiden ehtoja on kuvattu seuraavissa kappaleissa.

HALLITUKSEN PÄÄTÖKSET VUOSINA 2016-2019 OSAKEPALKKIOJÄRJESTELMIIN LIITTYEN

Tikkurila Oyj:n hallitus päätti huhtikuussa 2016 konsernin avainhenkilöiden osakepohjaisesta kannustinohjelmasta. Ohjelma sisältää suoriteperusteisen osakepalkkiojärjestelmän 2015-2019 ja ehdollisen osakepalkkiojärjestelmän. Toukokuussa 2017 hallitus päätti 2015-2019 osakepohjaisen kannustinjärjestelmän ansaintajakson 2017-2019 yksityiskohdista sekä tietyille konsernin avainhenkilöille suunnatusta ehdollisesta osakepalkkiojärjestelmästä 2017-2019. Kesäkuussa 2018 Tikkurila Oyj:n hallitus päätti kahdesta uudesta konsernin avainhenkilöiden osakepohjaisesta kannustinohjelmasta, jotka sisältävät suoriteperusteisen osakepalkkiojärjestelmän 2018-2022 sekä osakepalkkiojärjestelmän 2018-2019. Tikkurilan Oyj:n hallitus päätti muuttaa joulukuussa 2018 osakepalkkiojärjestelmän 2018-2022 ehtoja siten, että osa ansaintajakson 2019-2021 palkkiosta on aikaperusteinen ja että järjestelmään osallistuu laajempi joukko. Joulukuussa 2019 Tikkurila Oyj:n hallitus päätti osakepalkkiojärjestelmän 2018-2022 suoriteperusteisen ansaintajakson 2020-2022 yksityiskohdista. Ansaintajaksolla 2020-2022 ei ole aikaperusteista osuutta.

SUORITEPERUSTEINEN OSAKEPALKKIOJÄRJESTELMÄ 2015-2019

Osakepalkkiojärjestelmän kohderyhmään ansaintajaksolla 2015-2019 kuului alun perin noin 10 avainhenkilöä. Suoriteperusteisessa osakepalkkiojärjestelmässä on kolme ansaintajaksoa, kalenterivuodet 2015-2017, 2016-2018 ja 2017-2019. Vuoden 2019 lopussa ansaintajakson 2017-2019 kohderyhmään kuuluu 3 henkilöä.

Järjestelmän mahdollinen palkkio kaikilta ansaintajakoilta 2015-2017, 2016-2018 ja 2017-2019 lasketaan samalla laskennallisen yritysarvon kaavalla, johon vaikuttavat Tikkurila-konsernin keskimääräinen käyttökate (EBITDA) ja nettovelka. Skaala eri ansaintajakoille vaihtelee. Ansaintajakoilta 2015-2017 ja 2016-2018 maksettavat palkkiot olisivat yhteensä enintään noin 250 000 Tikkurila Oyj:n osaketta.

Ansaintajaksolta 2017-2019 maksettavat palkkiot olisivat yhteensä enintään noin 120 000 Tikkurila Oyj:n osaketta. Lisäksi yhtiö maksaa palkkiosta osallistujille aiheutuvat verot ja veronluonteiset maksut palkkion maksun yhteydessä.

Suoriteperusteisilta ansaintajakoilta 2015-2017, 2016-2018 ja 2017-2019 maksutapahtumia ei toteudu, sillä ansaintajakoille määritetyt kriteerit eivät täyttyneet.

SUORITEPERUSTEINEN OSAKEPALKKIOJÄRJESTELMÄ 2018-2022

Suoriteperusteisessa osakepalkkiojärjestelmässä on kolme ansaintajaksoa, kalenterivuodet 2018-2020, 2019-2021 ja 2020-2022.

Osakepalkkiojärjestelmän kohderyhmään ansaintajaksolla 2018-2020 kuuluu alle 10 avainhenkilöä. Järjestelmän mahdollinen palkkio ansaintajaksolta 2018-2020 lasketaan laskennallisen yritysarvon kaavalla, johon vaikuttavat Tikkurila-konsernin keskimääräinen käyttökate (EBITDA) ja nettovelka. Ansaintajaksolta 2018-2020 maksettavat palkkiot ovat yhteensä enintään noin 130 000 Tikkurila Oyj:n osaketta. Lisäksi yhtiö maksaa palkkiosta osallistujille aiheutuvat verot ja veronluonteiset maksut palkkion maksun yhteydessä. Mahdollinen palkkio maksetaan vuonna 2021.

Hallituksen joulukuussa 2018 tekemän päätöksen mukaisesti ansaintajakson 2019-2021 osallistujamäärää laajennettiin sekä osa kyseisen ansaintajakson palkkiosta muutettiin aikaperusteiseksi. Osakepalkkiojärjestelmän kohderyhmään ansaintajaksolla 2019-2021 kuuluu noin 20 avainhenkilöä, mukaan lukien johtoryhmän jäsenet. Järjestelmän mahdollinen palkkio perustuu Tikkurila-konsernin keskimääräisestä käyttökatteesta (EBITDA) ja nettovelasta määritettyyn laskennalliseen arvoon vuosina 2019-2021. Ansaintajaksolta 2019-2021 maksettavat palkkiot ovat yhteensä enintään noin 130 000 Tikkurila Oyj:n osaketta. Mahdollinen suoriteperusteinen palkkio maksetaan osittain Tikkurila Oyj:n osakkeina ja osittain rahana vuonna 2022. Aikaperusteinen palkkio maksetaan kahdessa osassa, vuosina 2020 ja 2022. Rahaosuudella pyritään kattamaan palkkiosta osallistujalle aiheutuvia veroja ja veronluonteisia maksuja.

Hallituksen joulukuussa 2019 tekemän päätöksen mukaisesti ansaintajakson 2020-2022 kohderyhmään kuuluu noin 20 avainhenkilöä, mukaan lukien johtoryhmän jäsenet. Järjestelmän mahdollinen palkkio perustuu Tikkurila-konsernin keskimääräisestä käyttökatteesta (EBITDA) ja nettovelasta määritettyyn laskennalliseen arvoon vuosina 2020-2022. Ansaintajaksolta 2020-2022 maksettavat palkkiot ovat yhteensä enintään noin 160 000 Tikkurila Oyj:n osaketta. Mahdollinen suoriteperusteinen palkkio maksetaan osittain Tikkurila Oyj:n osakkeina ja osittain rahana vuonna 2023.

Mikäli osallistujan työ- tai toimisuhte päättyy ennen palkkion maksamista, palkkiota ei pääsääntöisesti makseta. Järjestelmän perusteella ansaittuja palkkiomääriä leikataan, jos hallituksen ansaintajaksolta maksettavalle palkkiolle asettamat ylärajat täyttyvät.

OSAKEPALKKIOJÄRJESTELMÄ 2018-2019

Osakepalkkiojärjestelmän kohderyhmään ansaintajaksolla 2018-2019 kuului alun perin noin 30 avainhenkilöä. Vuoden 2019 lopussa järjestelmään kuuluu alle 20 henkilöä. Järjestelmässä on yksi ansaintajakso.

Järjestelmän laskennallinen maksimiarvo on yhteensä noin 3,2 miljoonaa euroa ja se perustuu ansaintajakson 2018-2019 kumulatiiviseen oikaistuun liikevoittoon ja liikevaihtoon. Mahdollinen palkkio maksetaan vuonna 2020 osittain Tikkurila Oyj:n osakkeina ja

osittain rahana. Joulukuussa 2019 hallitus päätti maksaa järjestelmän mahdolliset palkkiot rahana, koska ansaintajakson tavoitteissa ei ylletty merkittävään toteumaan. Mikäli osallistujan työ- tai toimosuhde päättyi ennen palkkion maksamista, palkkiota ei pääsääntöisesti makseta.

EHDOLLISET OSAKEPALKKIOJÄRJESTELMÄT

Kummassakin ehdollisessa osakepalkkiojärjestelmässä on yksi sitouttamisjakso, kalenterivuodet 2016-2018 sekä 2017-2019. Palkkion saaminen näistä järjestelmistä edellyttää, että järjestelmään osallistuva henkilö hankkii yhtiön osakkeita hallituksen päättämän määrän. Lisäksi palkkion saaminen on sidottu osallistujan työ- tai toimosuhteen voimas-

saoloon palkkion maksuhetkellä. Ehdolliset osakepalkkiojärjestelmät on suunnattu hallituksen päättämille valituille avainhenkilöille, jotka eivät ole osallistuneet vuonna 2012 perustettuun osakepalkkiojärjestelmään.

Ehdollisesta osakepalkkiojärjestelmästä, jonka sitouttamisjakso on 2016-2018, ei maksettu palkkioita.

Ehdollisesta osakepalkkiojärjestelmästä, jonka sitouttamisjakso on 2017-2019, maksettavat palkkiot ovat yhteensä enintään 8 000 Tikkurila Oyj:n osaketta. Yhtiö maksaa lisäksi palkkiosta osallistujille aiheutuvat verot ja veronluonteiset maksut palkkion maksun yhteydessä. Järjestelmän palkkio maksetaan vuonna 2020 osittain yhtiön osakkeina ja osittain rahana.

OSAKEPERUSTEISET MAKSUT - OSAKEPALKKIOT 1.1.2019 - 31.12.2019

Ohjelma	Ehdollinen osake-palkkiojärjestelmä 2016-2018	Ehdollinen osake-palkkiojärjestelmä 2017-2019	Suoriteperusteinen osakepalkkiojärjestelmä 2015-2019		Suoriteperusteinen osakepalkkiojärjestelmä 2018-2022	Extra STI 2018-2019
	Matching osake, alkuinvestointi	Matching osake, alkuinvestointi	Osake		Osake	Osake
Instrumentti	MSP 16-18	MSP 17-19	PSP 16-18	PSP 17-19	PSP 18-20	STI 18-19
Myöntämispäivä	28.4.2016	7.8.2017	28.4.2016	30.6.2017	26.6.2018	26.6.2018
Toteutustapa	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake	Käteinen
Ansaintajakso alkaa, pvm	1.1.2016	1.1.2017	1.1.2016	1.1.2017	1.1.2018	1.1.2018
Ansaintajakso päättyy, pvm	31.3.2019	31.3.2020	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019
Oikeuden syntymäehdot	Osakeomistusvelvoite	Osakeomistusvelvoite	Keskimääräinen perusarvo	Keskimääräinen perusarvo	Keskimääräinen perusarvo	Kumulatiivinen oikaistu EBIT ja Liikevaihto
	Työssäolovelvoite	Työssäolovelvoite	Työssäolovelvoite	Työssäolovelvoite	Työssäolovelvoite	Työssäolovelvoite
Arvioitu osakkeiden vapautuminen, pvm	31.3.2019	31.5.2020	31.5.2019	31.5.2020	31.5.2021	31.3.2020
Enimmäisvoimassaoloaika, vuotta	0,0	3,2	3,2	3,2	3,2	2,2
Jäljellä oleva juoksuaika, vuotta	0,0	0,4	0,0	0,4	1,4	0,2
Henkilöitä tilikauden 2019 päättyessä	0	3	1	3	6	16
Ohjelman laskennallinen maksimiarvo						2 milj. euroa
Myönnetty valuuttamääräisenä						Palkkio kertyy rahamääräisenä ja maksetaan rahana

Ohjelma	Suoriteperusteinen osakepalkkiojärjestelmä 2018-2022		
	Osake		
Instrumentti	PSP 19-21	Aikaan sidottu jakso I 19-21	Aikaan sidottu jakso II 19-21
Myöntämispäivä	8.2.2019	8.2.2019	8.2.2019
Toteutustapa	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake
Ansaintajakso alkaa, pvm	1.1.2019	1.1.2019	1.1.2019
Ansaintajakso päättyy, pvm	31.12.2021	30.6.2020	31.5.2022
Oikeuden syntymäehdot	Keskimääräinen perusarvo		
	Työssäolovelvoite	Työssäolovelvoite	Työssäolovelvoite
Arvioitu osakkeiden vapautuminen, pvm	31.5.2022	30.6.2020	31.5.2022
Enimmäisvoimassaoloaika, vuotta	3,4	1,5	3,4
Jäljellä oleva juoksuaika, vuotta	2,4	0,5	2,4
Henkilöitä tilikauden 2019 päättyessä	21	21	21

OSAKEPERUSTEISET MAKSUT - OSAKEPALKKIOT 1.1.2018 - 31.12.2018

Ohjelma	Ehdollinen osake-palkkiojärjestelmä 2016-2018	Ehdollinen osake-palkkiojärjestelmä 2017-2019	Suoriteperusteinen osakepalkkiojärjestelmä 2015-2019		Suoriteperusteinen osakepalkkiojärjestelmä 2018-2022	Extra STI 2018-2019
	Matching osake, alkuinvestointi	Matching osake, alkuinvestointi	Osake		Osake	Osake
Instrumentti	MSP 16-18	MSP 17-19	PSP 16-18	PSP 17-19	PSP 18-20	STI 18-19
Myöntämispäivä	28.4.2016	7.8.2017	28.4.2016	30.6.2017	26.6.2018	26.6.2018
Toteutustapa	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake	Käteinen ja osake
Ansaintajakso alkaa, pvm	1.1.2016	1.1.2017	1.1.2016	1.1.2017	1.1.2018	1.1.2018
Ansaintajakso päättyy, pvm	31.3.2019	31.3.2020	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2019
Oikeuden syntymäehdot	Osakeomistusvelvoite	Osakeomistusvelvoite	Keskimääräinen perusarvo	Keskimääräinen perusarvo	Keskimääräinen perusarvo	Kumulatiivinen oikaistu EBIT ja Liikevaihto
	Työssäolovelvoite	Työssäolovelvoite	Työssäolovelvoite	Työssäolovelvoite	Työssäolovelvoite	Työssäolovelvoite
Arvioitu osakkeiden vapautuminen, pvm	31.3.2019	31.3.2020	31.3.2019	31.3.2020	31.3.2021	31.3.2020
Enimmäisvoimassaoloaika, vuotta	0,0	3,2	3,2	3,2	3,2	2,2
Jäljellä oleva juoksu-aika, vuotta	0,0	1,2	0,2	1,2	2,2	1,2
Henkilöitä tilikauden 2018 päättyessä	0	4	6	9	10	24
Ohjelman laskennallinen maksimiarvo						3,2 milj. euroa
Myönnetty valuuttamääräisenä						Palkkio kertyy rahamääräisenä ja maksetaan osittain osakkeina ja rahana

Taphtumat 2019	MSP 16-18	MSP 17-19	PSP 15-17	PSP 16-18	PSP 17-19	PSP 18-20
1.1.2019						
Kauden alussa ulkona olevat	-	4 500	-	30 000	56 000	110 000
Tilikauden muutokset						
Kaudella myönnettyt	-	-	-	-	-	-
Kaudella toteutetut	-	-	-	-	-	-
Kaudella menetetyt	-	1 000	-	30 000	56 000	38 000
Kaudella rauenneet	-	-	-	-	-	-
31.12.2019						
Kauden lopussa ulkona olevat	-	3 500	-	-	-	72 000

Taphtumat 2019	PSP 19-21	Aikaan sidottu jakso I 19-21	Aikaan sidottu jakso II 19-21
1.1.2019			
Kauden alussa ulkona olevat	-	-	-
Tilikauden muutokset			
Kaudella myönnettyt	87 540	14 590	14 590
Kaudella toteutetut	-	-	-
Kaudella menetetyt	4 800	800	800
Kaudella rauenneet	-	-	-
31.12.2019			
Kauden lopussa ulkona olevat	82 740	13 790	13 790

Tapahtumat 2018	MSP 16-18	MSP 17-19	PSP 15-17	PSP 16-18	PSP 17-19	PSP 18-20
1.1.2018						
Kauden alussa ulkona olevat	2 000	4 500	58 000	58 000	84 000	-
Tilikauden muutokset						
Kaudella myönnettyt	-	-	-	-	-	118 000
Kaudella toteutetut	-	-	-	-	-	-
Kaudella menetetyt	2 000	-	58 000	28 000	28 000	8 000
Kaudella rauenneet	-	-	-	-	-	-
31.12.2018						
Kauden lopussa ulkona olevat	-	4 500	-	30 000	56 000	110 000

KÄYVÄN ARVON MÄÄRITTÄMINEN

ARVOSTUSPARAMETRIT TILIKAUDELLA 2019 MYÖNNETYILLE KANNUSTIMILLE

Tilikaudella 2019 myönnettyjen osakepalkkioiden käyvän arvon keskeiset parametrit on esitetty alla olevassa taulukossa. Käypä arvo yhteensä perustuu yhtiön 31.12.2019 tekemään arviontiin vapautuvien kannustimien määrästä.

	PSP 19-21
Osakkeen kurssi antohetkellä, euroa	13,17
Osakkeen kurssi kauden lopussa, euroa	14,36
Osinkotuotto-oletus (diskontattu), euroa	1,48
Osakeosuuden käypä arvo, euroa	11,69
Käypä arvo yhteensä 31.12.2019, tuhatta euroa	1 896

ARVOSTUSPARAMETRIT TILIKAUDELLA 2018 MYÖNNETYILLE KANNUSTIMILLE

Tilikaudella 2018 myönnettyjen osakepalkkioiden käyvän arvon keskeiset parametrit on esitetty alla olevassa taulukossa. Käypä arvo yhteensä perustuu yhtiön 31.12.2018 tekemään arviontiin vapautuvien kannustimien määrästä.

	PSP 18-20
Osakkeen kurssi antohetkellä, euroa	14,62
Osakkeen kurssi kauden lopussa, euroa	12,02
Omistusjakso, vuotta	2,76
Osinkotuotto-oletus (diskontattu), euroa	1,46
Osakeosuuden käypä arvo, euroa	13,16
Käypä arvo yhteensä 31.12.2018, tuhatta euroa	863

OSAKEPERUSTEISTEN KANNUSTINJÄRJESTELMIEN VAIKUTUS TILIKAUDEN TULOKSEEN JA TALOUDELLISEEN ASEMAAN, TUHATTA EUROA

	2019	2018
Tilikauden kulut, osakeperusteiset maksut	824	237
Tilikauden kulut, osakeperusteiset maksut, osakkeina toteutettavat	765	221
Osakeperusteisista maksuista aiheutuva velka vuoden lopussa	84	26
2019		
Arvio tulevaisuuden käteismaksusta verottajalle osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä, arvioitu raportointikauden päätyttyä 31.12.2019	1 456	

36. Lähipiiri

Osapuolten katsotaan kuuluvan toistensa lähipiiriin, jos toinen osapuoli pystyy käyttämään toiseen nähden määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa sen taloutta ja liiketoimintaa koskevassa päätöksenteossa. Tikkurila-konsernin lähipiiriin kuuluvat konsernin emoyhtiö (Tikkurila Oyj), tytär- ja yhteisyritykset.

Lähipiiriin kuuluvat myös hallituksen ja konsernin johtoryhmän jäsenet, toimitusjohtaja, heidän perheenjäsenensä ja määräysvalta-yhtiönsä.

Liiketoimissaan yhteisyritysten sekä muiden lähipiiriin kuuluvien kanssa Tikkurila noudattaa samoja kaupallisia ehtoja kuin liiketoimissaan ulkopuolisten osapuolten kanssa.

Luettelo tytär- ja yhteisyrityksistä on esitetty liitetiedossa 38. Konsernin omistamat osakkeet ja osuudet.

Lähipiirin kanssa toteutuivat seuraavat liiketapahtumat:

Tuhatta euroa	Myyntit	Muut liiketoiminnan tuotot	Ostot	Saamiset	Velat
2019					
Yhteisyritykset	5 138	990	-	468	44
2018					
Yhteisyritykset	4 955	959	-	433	19

Konsernin yhteisyritykseltä tilikaudella saadut osingot olivat 354 tuhatta euroa (366 tuhatta euroa).

LAINAT, TAKAUKSET JA MUUT VAKUUEDET LÄHIPIIRILLE

Johtoon kuuluville avainhenkilöille ei ollut annettu rahalainaa tai myönnetty takauksia tai muita vakuuksia vuosina 2019 tai 2018.

TIKKURILA ILMOITTI MYYVÄNSÄ BALKANIN ALUEEN LIIKETOIMINNOT TOIMIVALLE JOHDOLLE

Joulukuussa 2017 Tikkurila ilmoitti sopineensa Serbian ja Makedonian tytäryhtiöidensä koko osakekannan myynnistä Tikkurilan paikalliselle johdolle. Myynti toteutui tammikuussa 2018.

Tuhatta euroa	2019	2018
Johdon työsuhte-etuudet ¹⁾		
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	2 170	1 848
Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet	77	86
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	340	252
Osakeperusteinen kannustinjärjestelmä	529	154
Yhteensä	3 116	2 340

¹⁾ Sisältää konsernin johtoryhmälle (mukaan lukien toimitusjohtaja) maksetut palkat sekä hallitukselle maksetut palkkiot. Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet sisältävät sekä lakisääteiset eläkemaksut että vapaaehtoiset lisäeläkkeen maksut. Nämä ovat jaoteltuna alla olevissa taulukoissa erikseen. Järjestelmät ovat maksuperusteisia.

Palkat ja palkkiot on esitetty suoriteperusteisesti.

Osakeperusteisesta kannustinjärjestelmästä on kerrottu liitetiedossa 35.

Tikkurila-konsernin (IFRS) ja emoyhtiö Tikkurila Oyj:n (Suomen kirjanpitolainsäädäntö) palkkoja ja palkkioita koskevat liitetiedot eroavat toisistaan laskentakäytännöistä ja -arvostusperiaatteista johtuvista syistä etenkin osakkeina maksettavien palkkioiden suhteen.

JOHDON PALKAT JA PALKKIOT

Tuhatta euroa	2019	2018
Toimitusjohtaja (12.4.2018 alkaen)		
Elisa Markula		
Rahapalkka luontoisetuineen	407	286
Tulospalkkiot	86	54
Osakeperusteinen kannustinjärjestelmä	200	47
Yhteensä	694	388
Lakisääteiset työeläkemaksut	84	59

Tuhatta euroa	2019	2018
Vt. toimitusjohtaja (11.4.2018 saakka) ¹⁾		
Jukka Havia		
Rahapalkka luontoisetuineen	-	75
Yhteensä	-	75
Lakisääteiset työeläkemaksut	-	13
Muu johtoryhmä		
Rahapalkka luontoisetuineen	1 159	945
Tulospalkkiot	210	141
Irtisanomisen yhteydessä suoritettut etuudet	77	86
Osakeperusteinen kannustinjärjestelmä	330	107
Yhteensä	1 776	1 279
Lakisääteiset työeläkemaksut	256	179
Hallituksen jäsenten palkkiot		
Hallituksen jäsenet ²⁾		
Jari Paasikivi, hallituksen puheenjohtaja	72	72
Petteri Walldén, hallituksen varapuheenjohtaja	48	48
Eeva Ahdekivi, hallituksen jäsen 12.4.2018 saakka	-	2
Pia Rudengren, hallituksen jäsen 11.4.2019 saakka	4	56
Lars Peter Lindfors hallituksen jäsen 11.4.2019 alkaen	40	-
Riitta Mynttinen, hallituksen jäsen	51	49
Harri Kerminen, hallituksen jäsen 11.4.2019 saakka	2	40
Catherine Sahlgren, hallituksen jäsen	39	39
Heikki Westerlund, hallituksen jäsen	51	39
Yhteensä	307	346

¹⁾ Tikkurilan hallitus nimitti konsernin talousjohtajan Jukka Havian Tikkurila Oyj:n väliaikaiseksi toimitusjohtajaksi 21.9.2017 alkaen. Hän toimi tehtävässä 12.4.2018 saakka, jolloin uusi toimitusjohtaja, Elisa Markula, aloitti tehtävässä. Jukka Havia on ollut johtoryhmän jäsen ja hänen työsuhte-etuutensa on ennen vt. toimitusjohtajaksi nimitystä ja sen jälkeen esitetty osana muun johtoryhmän palkkoja ja palkkioita.

²⁾ Hallituksen jäsenille on 40 prosenttia vuosipalkkiosta, ilman kokouspalkkioiden vaikutusta, maksettu Tikkurila Oyj:n osakkeina. Yhteensä osakkeina maksettu osuus on 96 (109) tuhatta euroa. Tämä sisältyy yllä oleviin hallituksen jäsenten palkkioihin.

Tikkurila Oyj:n toimitusjohtajana 12.4.2018 alkaen toimineen Elisa Markulan sopimussuhteen irtisanomisaika on 6 kuukautta ja hänelle maksetaan lisäksi 6 kuukauden palkkaa vastaava korvaus, mikäli yhtiö irtisanoo hänet. Eläkeikä määräytyy lainsäädännön mukaisesti ja on noin 65 vuotta.

Vt. toimitusjohtajana 11.4.2018 saakka toimineen Jukka Havian, sopimussuhteen irtisanomisaika oli yhtiön puolelta 6 kuukautta. Mikäli yhtiö irtisanoo hänet, hänelle maksetaan lisäksi korvauksena 6 kuukauden palkkaa vastaava korvaus. Irtisanomisaika toimitusjohtajan puolelta oli 6 kuukautta. Eläkeikä on noin 65 vuotta.

Muiden johtoryhmän jäsenten eläkeikä on noin 65 vuotta. Suomessa eläkeuudistus astui voimaan 1.1.2017, jonka mukaisesti TyEL:n alin eläkeikä vaihtelee henkilön syntymävuoden mukaan.

Tikkurila Oyj:n hallituksen päätöksen mukaisesti tilikauden 2019 vuosibonuskriteerejä konsernin johtoryhmälle on kaksi: Tikkurila-kon-

sernin tilikauden 2019 oikaistu liikevoitto ja liikevaihto. Toimitusjohtajan vuosibonusavoiteisiin perustuva tulospalkkio voi olla korkeintaan 60 prosenttia kiinteästä vuosipalkasta. Muiden johtoryhmän jäsenten osalta vuosibonusavoiteisiin perustuva tulospalkkio voi olla korkeintaan 50 prosenttia kiinteästä vuosipalkasta.

Tikkurila Oyj:n hallituksen päätöksen mukaisesti tilikauden 2018 vuosibonuskriteerejä konsernin johtoryhmälle on neljä: Tikkurila-konsernin tilikauden 2018 oikaistu liikevoitto, tuotenimikkeiden vähentäminen, liiketoiminnan rahavirta ja henkilöstökulut. Toimitusjohtajan vuosibonusavoiteisiin perustuva tulospalkkio voi olla korkeintaan 58,33 prosenttia kiinteästä vuosipalkasta. Muiden johtoryhmän jäsenten osalta vuosibonusavoiteisiin perustuva tulospalkkio voi olla korkeintaan 48,33 prosenttia kiinteästä vuosipalkasta.

37. Konsernin omistamat osakkeet ja osuudet

Tytäryritykset	Kaupunki	Kotimaa	Tikkurila-konsernin omistus- ja ääniosuus %	Emoyhtiön omistus- ja ääniosuus %
2019				
AS Tikkurila	Tallinna	Viro	100	100
UAB Tikkurila	Vilna	Liettua	100	100
OOO Tikkurila	Pietari	Venäjä	100	100
SIA Tikkurila	Riika	Latvia	100	100
Tikkurila (China) Paints Co., Ltd	Peking	Kiinan Kansantasavalta	100	100
Dickursby Holding AB	Tukholma	Ruotsi	100	100
OOO Gamma Industrial Coatings	Pietari	Venäjä	100	-
TOO Tikkurila	Almaty	Kazakstan	100	100
Tikkurila Polska S.A.	Debica	Puola	100	100
Tikkurila Sverige AB	Tukholma	Ruotsi	100	100
Tikkurila Drytech AB	Flen	Ruotsi	100	-
Tikkurila Norge A/S	Oslo	Norja	100	100
Tikkurila Danmark A/S	Brönby	Tanska	100	100
Tikkurila GmbH	Ansbach	Saksa	100	100

Tytäryritykset	Kaupunki	Kotimaa	Tikkurila-konsernin omistus- ja ääniosuus %	Emoyhtiön omistus- ja ääniosuus %
2018				
AS Tikkurila	Tallinna	Viro	100	100
UAB Tikkurila	Vilna	Liettua	100	100
OOO Tikkurila	Pietari	Venäjä	100	100
SIA Tikkurila	Riika	Latvia	100	100
Tikkurila (China) Paints Co., Ltd	Peking	Kiinan Kansantasavalta	100	100
Dickursby Holding AB	Tukholma	Ruotsi	100	100
OOO Gamma Industrial Coatings	Pietari	Venäjä	100	-
TOO Tikkurila	Almaty	Kazakstan	100	100
Tikkurila Polska S.A.	Debica	Puola	100	100
Tikkurila Sverige AB	Tukholma	Ruotsi	100	100
Tikkurila Drytech AB	Flen	Ruotsi	100	-
Tikkurila Norge A/S	Oslo	Norja	100	100
Tikkurila Danmark A/S	Brönby	Tanska	100	100
Tikkurila GmbH	Ansbach	Saksa	100	100

Yhteisyritykset	Kaupunki	Kotimaa	Tikkurila-konsernin omistus- ja ääniosuus %	Emoyhtiön omistus- ja ääniosuus %
2019				
Alcro Parti AB	Tukholma	Ruotsi	50	-
2018				
Alcro Parti AB	Tukholma	Ruotsi	50	-

38. Konsernirakenteen muutokset

MUUTOKSEN KONSERNIRAKENTEESSA KAUDELLA 2019

Tilikaudella 2019 ei konsernirakenteessa ollut muutoksia.

MUUTOKSEN KONSERNIRAKENTEESSA KAUDELLA 2018

Tikkurila sai tammikuussa 2018 päätökseen Serbian ja Makedonian tytäryhtiöiden myynnin Gudmark - nimiselle yhtiölle.

39. Raportointikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat

Tilinpäätöspäivän jälkeen ei ole ollut olennaisia tapahtumia.

40. Muutokset IFRS-standardeissa

Tikkurila on tilikauden 2019 alusta soveltanut uutta standardia IFRS 16 Vuokrasopimukset. Standardin käyttöönoton vaikutukset konsernin avaavaan taseeseen on esitetty seuraavassa taulukossa.

KONSERNIN TASE

Tuhatta euroa	31.12.2018	Oikaisu	1.1.2019
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Liikearvo	69 825		69 825
Muut aineettomat hyödykkeet	20 970		20 970
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	70 910	-193	70 717
Käyttöoikeusomaisuuserät	-	24 800	24 800
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yritykset	393		393
Muut sijoitukset	744		744
Pitkäaikaiset saamiset	8 870		8 870
Varat etuusperusteisista eläkkeistä ja muista pitkäaikaisista työsuhde-etuuksista	-		-
Laskennalliset verosaamiset	8 112		8 112
Pitkäaikaiset varat yhteensä	179 824	24 607	204 431
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	78 842		78 842
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	983		983
Lyhytaikaiset korottomat saamiset	103 291	-563	102 728
Rahavarat	35 486		35 486
Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät	1 559		1 559
Lyhytaikaiset varat yhteensä	220 161	-563	219 598
Varat yhteensä	399 985	24 045	424 030

OMA PÄÄOMA JA VELAT	31.12.2018	Oikaisu	1.1.2019
Osakepääoma	35 000		35 000
Muut rahastot	42		42
Käyvän arvon rahasto	1		1
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	40 000		40 000
Omat osakkeet	-42		-42
Muuntoerot	-45 969		-45 969
Kertyneet voittovarot	121 100	1	121 101
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	150 132	1	150 133
Määräysvallattomien omistajien osuus	-	-	-
Oma pääoma yhteensä	150 132	1	150 133
Pitkäaikaiset velat			
Pitkäaikaiset korolliset velat	49 998	17 778	67 776
Muut pitkäaikaiset velat	107		107
Velat etuusperusteisista eläkkeistä ja muista pitkäaikaisista työsuhde-etuuksista	26 124		26 124
Varaukset	608		608
Laskennalliset verovelat	3 887		3 887
Pitkäaikaiset velat yhteensä	80 724	17 778	98 502
Lyhytaikaiset velat			
Lyhytaikaiset korolliset velat	71 006	6 266	77 272
Lyhytaikaiset korottomat velat	95 973		95 973
Varaukset	2 150		2 150
Myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat	-		-
Lyhytaikaiset velat yhteensä	169 129	6 266	175 395
Oma pääoma ja velat yhteensä	399 985	24 045	424 030
Korolliset nettorahoitusvelat, tuhatta euroa	85 518	24 044	109 562
Nettovelkaantumisaste (gearing), %	57,0 %		73,0 %
Omavaraisuusaste, %	37,5 %		35,4 %

IFRS 16 VUOKRASOPIMUKSET -STANDARDIN SOVELTAMINEN

Standardi edellyttää vuokralle ottaen vuokrasopimusten merkitsemistä taseeseen sopimusten alkaessa vuokranmaksuveloitteena sekä siihen liittyvänä omaisuuseränä. Tikkurila on käyttänyt soveltamisen aloittamisajankohdasta yksinkertaistettua lähestymistapaa, jolloin vertailukauden tietoja ei ole oikaistu. Käyttöomaisuuserän arvostamisessa on valittu vaihtoehto, missä vuokrasopimusvelka on yhtä suuri kuin käyttöoikeusomaisuuserä. Muutamiin vuokrasopimuksiin liittyi ennakkoon maksettua vuokria, jotka siirtymähetkellä luettiin mukaan käyttöoikeusomaisuuserään, jolloin näistä sopimuksista kirjattu siirtymähetken vuokrasopimusvelka oli kirjattua omaisuuserää pienempi.

Vuokrasopimukset -standardi sisältää lyhytaikaisia enintään 12 kuukautta kestäviä vuokrasopimuksia sekä arvoltaan vähäisiä omaisuuseriä koskevat helpotukset. Tikkurila on käyttänyt nämä helpotukset, eikä näiden sopimusten osalta ole kirjannut taseeseen käyttöoikeusomaisuuserää ja vuokrasopimusvelkaa. Helpotusten piiriin kuuluvien sopimusten vuokramenot kirjataan kuluksi vuokra-ajan kuluissa.

IFRS 16 -standardin mukaan käyttöoikeuteen perustuva omaisuuserän ja velan määrä lasketaan diskonttaamalla sopimuksen tulevat vähimmäisvuokrat. Diskonttauskorkona on ensisijaisesti käytettävä vuokrasopimuksen sisäistä korkoa, jos korko on helposti määritettävissä. Mikäli sitä ei voida helposti määrittää, käytetään vuokralle ottajan lisäluoton korkoa. Tikkurila-konsernissa on vuokrasopimusvelka arvostettu siirtymähetkellä jäljellä olevien vuokravelojen nykyarvoon käyttämällä diskonttauskorkona Tikkurilan lisäluoton korkoa. Ulkoisen rahoituksen hankinnan hoito konsernissa on keskitetty emoyhtiön talousosastolle, joka toimii sisäisenä pankkina konsernin tytäryhtiöille. Konserni on määritellyt keskitetyksi sisäiset korkokannat

tytäryhtiöille niiden vuokrasopimusten laskentaan. Diskonttauskorkojen määrittelyssä on huomioitu tytäryhtiöiden toimintavaluutta sekä vuokrasopimusten maturiteetti.

Vuokra-aika on vuokrasopimusten ei-purettavissa oleva jakso. Vuokrasopimuksiin sisältyvät jatko-optiot sisällytetään vuokra-aikaan, mikäli on kohtuullisen varmaa, että nämä tullaan käyttämään. Toistaiseksi voimassa olevissa sopimuksissa, joissa vuokralle antajalla ei ole yksipuolista irtisanomisoikeutta, ja joiden irtisanomisesta aiheutuisi konsernille merkittäviä kustannuksia, on vuokrakauden määrittelyssä käytetty harkintaa. Tällöin vuokrakauden maksimipituus asetetaan Tikkurilan strategisen suunnittelukauden pituiseksi, 5 vuodeksi. Samanlaista harkintaa on käytetty niiden toistaiseksi voimassa olevien sopimusten sopimuskauden arvioimiseen, kun vuokranantajalla on oikeus ilman merkittäviä sanktioita irtisanoa sopimus, mutta jotka ovat Tikkurilan liiketoiminnan kannalta olennaisia sopimuksia, irtisanomisesta aiheutuisi Tikkurilalle merkittäviä kustannuksia ja sopimukset ovat jatkuneet useita vuosia. Näissä tapauksissa yksipuolisen irtisanomisen todennäköisyys on arvioitu vähäiseksi. Tikkurila-konsernin merkittävimmät vuokrasopimukset koskevat toimitiloja (toimistoja ja kauppapaikkoja), maa-alueen käyttöoikeutta ja henkilöautoja.

Vuokrasopimusvelka määritetään uudelleen, jos vuokrasopimuksen alkuperäisten ehtojen mukainen rahavirta muuttuu. Tikkurilan, erityisesti toimitiloja koskeviin sopimuksiin sisältyy muuttuvia vuokria, jotka ovat pääasiassa sidottu kuluttajahintaindeksiin kehitykseen. Vuokrasopimusvelka määritetään uudelleen, kun kyseisen indeksin muutos aiheuttaa rahavirran muutoksen. Vuokrasopimusvelan uudelleenarvostamisen johdosta tehdään vastaava oikaisu käyttöoikeusomaisuuserään. Arviot vuokrattujen toimitilojen vuokrasopimusten

vuokra-ajan pituudesta, ja mahdollisesta jatko-option käyttämisestä vaikuttavat merkittävästi Tikkurilan taseeseen.

Siirtymähetkellä taseeseen kirjattiin vuokrasopimusvelkaa 24,0 miljoonaa euroa ja käyttöoikeusomaisuuseriin yhteensä 24,8 miljoonaa euroa. Lisäksi konserni oli sitoutunut vuokrasopimukseen, joka ei ollut siirtymähetkellä vielä alkanut. Tästä aiheutunut 1,1 miljoonan euron vuokrasopimusvelka ja käyttöoikeusomaisuuserän lisäys eivät sisälly yllä mainittuihin avaavan taseen lukuihin. Siirtymähetkellä vuokrasopimusvelan painotettu lisäluoton korko oli 4,2 %.

IFRS 16 Vuokrasopimus -standardin käyttöönoton johdosta konsernin korolliset nettovelat siirtymähetkellä 1.1.2019 nousivat 85,5 miljoonasta eurosta 109,6 miljoonaan euroon. Konsernin velkaantumisaste kasvoi 57,0 %:sta 73,0 %:iin ja konsernin omavaraisuusaste laski hieman. Vertailuvuonna ei purettavissa olevien muiden vuokrasopimusten mukaiset vähimmäisvuokrat esitettiin taseen ulkopuolisissa vastuissa (IAS 17). Vertailukauden lukuja ei ole oikaistu.

Tikkurilan siirtymähetkellä voimassa ollut rahoitusjärjestely sisälsi kovenantin, joka perustui Tikkurila-konsernin nettovelkaantumisasteeseen. IFRS 16 -standardin käyttöönotolla ei kuitenkaan ollut

vaikutusta rahoitusjärjestelyyn, joka oli voimassa marraskuun 2019 alkupuolelle saakka. Tikkurila allekirjoitti marraskuussa 2019 uuden laina- ja valmiusluottosopimuksen, mikä sisältää Tikkurila-konsernin nettovelkaantumisasteeseen liittyvän yhden taloudellisen kovenantin, jonka määrittelyssä on huomioitu IFRS16-standardin vaikutus tunnuslukuihin.

IFRS 16:n johdosta tilikauden 2019 liiketoiminnan muut kulut pienenevät 8,3 miljoonalla eurolla. Poistot tilikaudella olivat yhteensä 24,2 miljoonaa euroa, ja ne sisälsivät käyttöoikeusomaisuuserien poistoja 8,2 miljoonaa euroa. Standardi vaikutti positiivisesti liike-tulokseen 0,1 miljoonaa euroa. Korkokulut tammi-joulukuussa olivat yhteensä 2,0 miljoonaa euroa ja niihin sisältyi vuokrasopimusvelkojen korkokuluja 1,1 miljoonaa euroa. IFRS 16 -standardin käyttöönotto paransi liiketoiminnan rahavirtaa 7,3 miljoonaa euroa.

Konsernin nettorahoitusvelat olivat 78,4 miljoonaa euroa, johon sisältyi vuokrasopimusvelkoja yhteensä 22,6 miljoonaa euroa. Vuokrasopimusvelat on esitetty taseen erissä pitkäaikaiset korolliset velat ja lyhytaikaiset korolliset velat. Nettovelkaantumisaste (gearing %) ilman vuokrasopimusvelkojen vaikutusta on 32,4 %.

Emoyhtiön tuloslaskelma (FAS)

Tuhatta euroa	Liitetieto	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
Liikevaihto	2	200 449	189 446
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos	4	4 613	-5 264
Liiketoiminnan muut tuotot	3	21 628	23 181
Materiaalit ja palvelut	4	-121 982	-109 857
Henkilöstökulut	5	-34 990	-34 152
Poistot ja arvonalentumiset	7	-5 707	-6 751
Liiketoiminnan muut kulut	4, 6	-47 515	-48 210
Liikevoitto		16 496	8 393
Rahoitustuotot ja -kulut	8	16 000	6 567
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		32 497	14 960
Tilinpäätössiirrot	7, 9	622	1 802
Tuloverot	10	-4 708	-1 635
Tilikauden voitto		28 411	15 127

Emoyhtiön tase (FAS)

Tuhatta euroa	Liitetieto	31.12.2019	31.12.2018
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat	11		
Aineettomat hyödykkeet		13 688	15 066
Aineelliset hyödykkeet		13 732	14 576
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä		185 943	185 933
Muut osakkeet ja osuudet		540	540
Sijoitukset yhteensä		186 483	186 473
Pysyvät vastaavat yhteensä		213 903	216 116
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus	12	31 930	26 293
Pitkäaikaiset saamiset	13	11 913	14 926
Lyhytaikaiset saamiset	13	57 312	61 328
Rahat ja pankkisaamiset		32 757	25 043
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		133 911	127 590
Vastaavaa yhteensä		347 815	343 705
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	14		
Osakepääoma		35 000	35 000
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		40 000	40 000
Edellisten tilikausien voitto		85 757	85 185
Tilikauden voitto		28 411	15 127
Oma pääoma yhteensä		189 168	175 312
Tilinpäätössiirtojen kertymä	15	1 432	2 054
Pakolliset varaukset	16	1 358	239
Vieras pääoma	17		
Pitkäaikainen vieras pääoma		60 332	50 198
Lyhytaikainen vieras pääoma		95 525	115 902
Vieras pääoma yhteensä		155 857	166 100
Vastattavaa yhteensä		347 815	343 705

Emoyhtiön rahavirtalaskelma (FAS)

Tuhatta euroa	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	32 497	14 960
Oikaisut:		
Realisoitumattomat kurssivoitot ja -tappiot	-2 062	2 651
Poistot ja arvonalentumiset	5 707	6 751
Korkotuotot	-3 559	-3 800
Korkokulut	823	1 161
Osinkotuotot	-13 013	-12 196
Muut oikaisut	1 048	160
Arvonalentumiset pysyvistä vastaavista	-	1 620
Lainasaamisten alaskirjaus	1 500	1 841
Muut rahoituserät	370	300
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	23 309	13 447
Käyttö pääoman muutos		
Vaihto-omaisuuden muutos	-5 637	5 950
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos	-6 799	4 489
Korottomien lyhytaikaisten velkojen muutos	1 402	-3 402
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	12 275	20 484
Maksetut korot ja muut rahoituskulut	-1 538	-1 434
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	3 543	4 849
Maksetut verot	825	277
Saadut osingot	13 013	12 196
Liiketoiminnan rahavirta	28 118	36 372
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	-3 648	-1 186
Sijoitukset tytäryrityksiin	-9	-
Luovutustulot tytäryrityksistä	-	50
Lainasaamisten muutos	12 729	1 751
Investointien rahavirta	9 072	615
Rahavirta ennen rahoitusta	37 190	36 987
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)	60 000	-
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (-)	-50 000	-
Lyhytaikaisen rahoituksen lisäys (+)	204 832	258 587
Lyhytaikaisen rahoituksen vähennys (-)	-228 658	-246 994
Maksetut osingot	-14 555	-35 285
Rahoituksen rahavirta	-28 381	-23 692
Rahavarojen nettomuutos	8 809	13 296
Rahavarat 31.12.	33 852	25 043
Rahavarat 1.1.	25 043	11 747
Rahavarojen muutos	8 809	13 296

1. Emoyhtiön tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tikkurila Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka osakkeet on noteerattu Nasdaq Helsingissä 26.3.2010 alkaen. Yhtiön kotipaikka on Vantaa ja rekisteröity osoite on Heidehofintie 2, 01300 Vantaa. Tikkurila Oyj on Tikkurila-konsernin emoyhtiö.

Tikkurila Oyj:n tilinpäätös on laadittu Suomessa voimassa olevien lakien ja säännösten (FAS) mukaisesti.

VALUUTTAMÄÄRÄISET SAAMISET JA VELAT

Valuuttamääräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin.

Tilikauden päättymispäivänä ulkomaanrahan määräiset tase-erät arvostetaan tilinpäätöspäivän kurssiin.

Myyntisaamisten kurssierot kirjataan myynnin oikaisuksi ja ostovelkojen kurssierot ostojen oikaisuksi. Rahoitustapahtumien kurssierot kirjataan rahoituksen tuottoihin ja kuluihin.

RAHOITUSVARAT JA RAHOITUSVELAT

Rahoitusvarat ja -velat on kirjattu hankintamenoonsa tai arvonalentumisella vähennettyyn arvoon.

HENKILÖSTÖN OSAKEPOHJAINEN KANNUSTINJÄRJESTELMÄ

Osakepalkkiojärjestelmän käsittelystä on kerrottu konsernitiilinpäätöksen laatimisperiaatteissa. Emoyhtiössä osakepalkkiot kirjataan kuluksi maksettavien suoritusten suuruisina.

LIKEVAIHTO

Liikevaihto sisältää myytyjen tuotteiden ja toimitettujen palveluiden kokonaislaskutusarvon, josta on vähennetty oikaisuerinä myynnin välilliset verot, alennukset ja myyntisaamisten kurssierot.

VEROT

Tuloslaskelman verot sisältävät verotettavan tuloksen perusteella lasketut välittömät verot ja lopulliset verot aikaisemmilta tilikausilta, sekä laskennallisten verojen muutoksen.

LASKENNALLISET VEROT

Laskennalliset verot on kirjattu väliaikaisista eroista, jotka johtuvat varojen ja velkojen kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon erosta. Laskennallinen vero on laskettu käyttäen tilinpäätöshetkellä vahvistettua seuraavan vuoden verokantaa.

PYSYVÄT VASTAAVAT JA POISTOT

Pysyvät vastaavat esitetään taseessa suunnitelman mukaisissa jäännösarvoissaan. Suunnitelman mukaiset jäännösarvot on laskettu vähentämällä alkuperäisestä hankintamenoista kumulatiiviset poistot ja arvonalentumiset.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kohteiden taloudellisen käyttöiän perusteella tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta.

Poistoajat:

rakennukset ja rakennelmat	8 - 25 vuotta
koneet ja kalusto	3 - 15 vuotta
aineettomat hyödykkeet	5 - 10 vuotta

Kertynyt verotuksen poistojen ja suunnitelman mukaisten poistojen välinen ero esitetään taseen vastattavissa tilinpäätössiirtojen kertymässä.

VAIHTO-OMAISUUDEN ARVOSTUS

Tikkurila Oyj:n vaihto-omaisuus on arvostettu välittömään ja välilliseen hankintamenoon tai sitä alemman jälleenhankintahinnan tai todennäköisen myyntihinnan määräisenä. Vaihto-omaisuuden välitön hankintameno määritellään painotetun keskihinnan menetelmää käyttäen. Valmiisiin tuotteisiin aktivoidut välilliset kulut ovat valmistuksen ja hankinnan kiinteät kustannukset sekä valmistukseen ja hankintaan liittyvien pysyvien vastaavien suunnitelman mukaiset poistot sekä välilliset muuttuvat kustannukset.

TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISEN MENOT

Tutkimus- ja kehittämisen menot on kirjattu vuosikuluksi. Kehittämismenoja ei ole aktivoitu, koska nämä eivät täytä aktivointiedellytyksiä. Aiemmin kuluksi kirjattuja kehittämismenoja ei aktivoida enää myöhemmillä kausilla. Mikäli kehittämisen menot täyttävät aktivointiedellytykset, ne esitetään taseen erässä Aineettomat hyödykkeet ja kirjataan tasapoistoina taloudellisena vaikutusaikanaan, kuitenkin enintään 8 vuodessa.

LEASING

Leasingmaksut on käsitelty vuokratuloina. Maksamattomat leasingmaksut on esitetty tilinpäätöksessä vastuissa.

2. Liikevaihto

	2019	2018
Liikevaihdon jakauma markkina-alueittain, % liikevaihdosta	%	%
Suomi	45	50
Muut EU-maat	30	28
Muu Eurooppa	21	18
Muut maat	4	4
Liikevaihdon jakauma markkina-alueittain yhteensä	100	100

3. Liiketoiminnan muut tuotot

Tuhatta euroa	2019	2018
Pysyvien vastaavien myyntivoitot	5	0
Muut liiketoiminnan tuotot	21 622	23 180
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	21 628	23 181

Erä Muut liiketoiminnan tuotot sisälsi vertailuvuonna 2018 raaka-aineiden hankintaan liittyvän 2,9 miljoonan euron vakuutuskorvauksen sekä 0,7 miljoonan euron korvauksen välimiesmenettelyn ratkaisun perusteella.

Muut liiketoiminnan tuotot tilikaudella 2019 sisältävät konsernin sisäisiä palveluveloituksia ja sisäisiä veloituksia aineettomien omaisuuserien käyttöoikeuksista yhteensä 21,0 (18,7) miljoonaa euroa.

4. Kulut

Tuhatta euroa	2019	2018
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varaston muutos	4 613	-5 264
Materiaalit ja palvelut		
Aineet ja tarvikkeet		
Ostot tilikauden aikana	-122 711	-108 816
Aine- ja tarvikevarastojen muutos	1 024	-687
Ulkopuoliset palvelut	-295	-355
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-121 982	-109 857
Henkilöstökulut	-34 990	-34 152
Vuokrat	-1 420	-1 221
Muut kulut ja kulujaen hyvitykset	-46 095	-46 989
Kulut yhteensä	-199 873	-197 483

5. Henkilöstökulut ja henkilöstömäärä

Tuhatta euroa	2019	2018
Palkat ja palkkiot	-28 891	-27 777
Eläkekulut	-5 150	-5 138
Muut henkilösivukulut	-948	-1 237
Henkilöstökulut yhteensä	-34 990	-34 152
Luontoisedut (verotusarvo)	-1 272	-1 353

Tilikaudella 2019 henkilöstökuluihin sisältyy 0,3 (1,4) miljoonan euron kertaluonteiset kulut yhteistoimintaneuvotteluiden ja/tai organisaatiomuutosten yhteydessä tehtyjen irtisanomisten johdosta.

Johdon palkat ja palkkiot	2019	2018
Hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja muu johtoryhmä	-2 533	-2 016

Tikkurila-konsernin (IFRS) ja emoyhtiö Tikkurila Oyj:n (Suomen kirjanpitolainsäädäntö) palkkoja ja palkkioita koskevat liitetiedot eroavat toisistaan laskentakäytännöistä ja -arvostusperiaatteista johtuvista syistä etenkin osakkeina maksettavien palkkioiden suhteen. Tikkurilan Oyj:n kirjanpidossa toimitusjohtajalle ja muulle johdolle maksettujen osakepalkkioiden kulut on kirjattu sille kaudelle, jolloin osakkeet on luovutettu, kun IFRS-laskennassa kyseiset kulut on jaksotettu pidemmälle, noin kolmen vuoden ajanjaksolle. Osakkeiden

arvostus Tikkurila Oyj:n kirjanpidossa ja palkkaerittelyissä perustuu luovutushetken osakekurssiin, kun taas IFRS-laskennassa arvostuksen perusteena on ollut järjestelmän mukaisen ansaintajakson alkupäivä ja siinä on myös otettu huomioon esimerkiksi arvioitujen tulevien osinkojen vaikutus.

Johdon osakeperusteisen sitouttamis- ja kannustinjärjestelmän tiedot löytyvät konsernin liitetiedosta 35.

TOIMITUSJOHTAJIEN JA JOHTORYHMÄN SUORITEPERUSTEISET PALKAT JA PALKKIOT

Taulukossa on esitetty toimitusjohtajien suoriteperusteiset palkat ja palkkiot vuosina 2019 ja 2018.

Tuhatta euroa	2019	2018
Toimitusjohtaja Elisa Markula (12.4.2018 alkaen)		
Rahapalkka luontoisetuineen	-407	-286
Tulospalkkiot	-86	-54
Osakeperusteinen kannustinjärjestelmä	-107	-25
Yhteensä	-600	-365
Lakisääteiset työeläkemaksut	-84	-59

Tikkurila Oyj:n toimitusjohtajana 12.4.2018 alkaen toimineen Elisa Markulan sopimussuhteen irtisanomisaika on 6 kuukautta ja hänelle maksetaan lisäksi 6 kuukauden palkkaa vastaava korvaus, mikäli yhtiö irtisanoo hänet. Eläkeikä määräytyy lainsäädännön mukaisesti ja on noin 65 vuotta.

Vt. toimitusjohtaja Jukka Havia (21.9.2017 - 11.4.2018)	2019	2018
Rahapalkka luontoisetuineen	-	-75
Yhteensä	-	-75
Lakisääteiset työeläkemaksut	-	-13

Tikkurilan hallitus nimitti konsernin talousjohtajan Jukka Havian Tikkurila Oyj:n väliaikaiseksi toimitusjohtajaksi 21.9.2017 alkaen. Hän toimi tehtävässä 12.4.2018 saakka, jolloin uusi toimitusjohtaja Elisa Markula aloitti tehtävässä. Jukka Havia on ollut johtoryhmän jäsen ja hänen työsuhte-etuutensa on ennen vt. toimitusjohtajaksi nimitystä ja sen jälkeen esitetty osana muun johtoryhmän palkkoja ja palkkioita.

Vt. toimitusjohtajana 11.4.2018 saakka toimineen Jukka Havian

sopimussuhteen irtisanomisaika oli yhtiön puolelta 6 kuukautta. Mikäli yhtiö irtisanoo hänet, hänelle maksetaan lisäksi korvauksena 6 kuukauden palkkaa vastaava korvaus. Irtisanomisaika vt. toimitusjohtajan puolelta oli 6 kuukautta.

Vt. toimitusjohtajan lakisääteinen eläkejärjestely oli maksu- perusteinen ja eläkeikä oli noin 65 vuotta.

Tuhatta euroa	2019	2018
Muu johtoryhmä ¹⁾		
Rahapalkka luontoisetuineen ^{*)}	-1 236	-1 031
Tulospalkkiot	-210	-141
Osakeperusteinen kannustinjärjestelmä	-180	-57
Yhteensä	-1 626	-1 229
Lakisääteiset työeläkemaksut	-256	-179
Lakisääteinen eläkejärjestely on maksuperusteinen.		

¹⁾ Rahapalkoista 160 tuhatta euroa ei sisälly Tikkurila Oyj:n tuloslaskelmalla riville "Palkat" vuonna 2019. Vertailukaudella vastaavasti 333 tuhatta euroa ei ole esitetty palkoissa.

^{*)} Lisäksi palkkioihin sisältyy 77 (86) tuhannen euron suuruinen irtisanomiskorvaus johtoryhmän jäsenen vuonna 2019 päättyneestä työsuhteesta johtuen.

Muiden johtoryhmän jäsenten eläkeikä on noin 65 vuotta. Suomessa eläkeuudistus astui voimaan 1.1.2017, jonka mukaisesti TyEL:n alin eläkeikä vaihtelee henkilön syntymävuoden mukaan.

HALLITUKSEN JÄSENET JA HEIDÄN PALKKIONSA ^{*)}

Tuhatta euroa	2019	2018
Jari Paasikivi, hallituksen puheenjohtaja	-72	-72
Petteri Walldén, hallituksen varapuheenjohtaja	-48	-48
Harri Kerminen, hallituksen jäsen 11.4.2019 saakka	-2	-40
Pia Rudengren, hallituksen jäsen 11.4.2019 saakka	-4	-56
Eeva Ahdekivi, hallituksen jäsen 12.4.2018 saakka	-	-2
Riitta Mynttinen, hallituksen jäsen	-51	-49
Catherine Sahlgren, hallituksen jäsen	-39	-39
Heikki Westerlund, hallituksen jäsen	-51	-39
Lars Peter Lindfors, hallituksen jäsen 11.4.2019 alkaen	-40	-
Yhteensä	-307	-346

^{*)} Hallituksen jäsenille on 40 prosenttia vuosipalkkiosta, ilman kokouspalkkioiden vaikutusta, maksettu Tikkurila Oyj:n osakkeina. Yhteensä osakkeina maksettu osuus on 96 (109) tuhatta euroa. Tämä sisältyy yllä oleviin hallituksen jäsenten palkkioihin.

LAINAT LÄHIPIIRIIN KUULUVILLE HENKILÖILLE

Lähipiirillä ei ole ollut yhtiöstä lainoja kumpanakaan vuonna.

Henkilöstömäärä	2019	2018
Toimihenkilöt keskimäärin	339	360
Työntekijät keskimäärin	209	202
Henkilökunta keskimäärin	548	562

6. Tilintarkastajan palkkiot

Tuhatta euroa	2019	2018
Ernst & Young Oy ja KHT-yhteisö KPMG Oy Ab		
Tilintarkastuspalkkiot	-195	-179
Veroneuvonta	-	-1
Muut tarkastukset	-6	-57
Muut palkkiot	-	-4
Tilintarkastajan palkkiot yhteensä	-201	-240

KPMG Oy Ab on toiminut yhtiön tilintarkastusyhteisönä 11.4.2019 saakka. Tämän jälkeen tilintarkastusta on suorittanut Ernst & Young Oy.

7. Poistot ja arvonalentumiset

Tuhatta euroa	2019	2018
Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut aineettomat hyödykkeet	-3 492	-3 324
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	-479	-701
Rakennusten ja rakennelmien arvonalentumiset	-	-898
Koneet ja kalusto	-1 722	-1 815
Muut aineelliset hyödykkeet	-14	-14
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-5 707	-6 751
Poistoeron muutos		
Muut aineettomat hyödykkeet	-13	42
Rakennukset ja rakennelmat	-66	1 003
Koneet ja kalusto	697	751
Muut aineelliset hyödykkeet	5	5
Yhteensä	622	1 802

8. Rahoitustuotot ja -kulut

Tuhatta euroa	2019	2018
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot		
Osinkotuotot konserniyrityksiltä	13 013	12 196
Osinkotuotot muilta	0	-
Osinkotuotot yhteensä	13 013	12 196
Korkotuotot		
Korkotuotot sijoituksista konserniyrityksiltä	3 266	3 514
Korkotuotot sijoituksista muilta	293	287
Korkotuotot yhteensä	3 559	3 800
Muut rahoitustuotot		
Muut rahoitustuotot konserniyrityksiltä	128	128
Muut rahoitustuotot yhteensä	128	128
Kurssivoitot		
Kurssivoitot konserniyrityksiltä	915	724
Kurssivoitot muilta	5 085	347
Kurssivoitot yhteensä	6 000	1 072
Rahoitustuotot yhteensä	22 700	17 197
Arvon alentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista		
Tytäryhtiöosakkeet	-	-1 620
Arvon alentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista yhteensä	-	-1 620
Rahoituskulut	2019	2018
Korkokulut		
Korkokulut konserniyrityksille	-21	-6
Korkokulut muille	-802	-1 155
Korkokulut yhteensä	-823	-1 161
Muut rahoituskulut		
Muut rahoituskulut konserniyrityksille *)	-1 500	-1 841
Muut rahoituskulut muille	-497	-428
Muut rahoituskulut yhteensä	-1 997	-2 269
Kurssitappiot		
Kurssitappiot konserniyrityksille	-161	-1 801
Kurssitappiot muille	-3 718	-3 779
Kurssitappiot yhteensä	-3 879	-5 580
Rahoituskulut yhteensä	-6 700	-9 010
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	16 000	6 567

*) Tytäryritysten lainasaamisten alaskirjaus 1 500 (1 841) tuhatta euroa.

Tuhatta euroa	2019	2018
Kurssierot		
Realisoituneet	58	-1 857
Realisoitumattomat	2 062	-2 651
Kurssierot yhteensä	2 121	-4 508

9. Tilinpäätössiirtojen muutos

Tuhatta euroa	2019	2018
Poistoeron muutos	622	1 802
Tilinpäätössiirtojen muutos yhteensä	622	1 802

10. Tuloverot

Tuhatta euroa	2019	2018
Välittömät verot tilikaudelta	-4 742	-1 486
Vero edellisiltä tilikausilta	-37	0
Laskennallisten verojen muutos	71	-149
Välittömät verot yhteensä	-4 708	-1 635

11. Pysyvät vastaavat

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Tuhatta euroa	2019	2018
Muut aineettomat hyödykkeet		
Hankintameno vuoden alussa	30 436	28 349
Lisäykset	1 279	2 122
Vähennykset	-	-35
Hankintameno vuoden lopussa	31 716	30 436
Kertyneet poistot vuoden alussa	-15 435	-12 112
Tilikauden poistot	-3 492	-3 324
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset vuoden lopussa	-18 927	-15 435
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	12 788	15 001
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno vuoden alussa	65	1 640
Muutos vuoden aikana	835	-1 575
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	900	65
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	13 688	15 066

Tilikaudella 2017 erään ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat sisältyi 1 003 tuhatta euroa toiminnanohjausjärjestelmän projektikuluja, jotka projektin valmistuttua vuonna 2018 on siirretty erään muut aineettomat hyödykkeet.

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Tuhatta euroa	2019	2018
Maa- ja vesialueet		
Hankintameno vuoden alussa	1 512	1 512
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	1 512	1 512
Rakennukset ja rakennelmat		
Hankintameno vuoden alussa	24 130	24 107
Lisäykset	134	23
Hankintameno vuoden lopussa	24 264	24 130
Kertyneet poistot vuoden alussa	-19 827	-18 228
Tilikauden poistot	-479	-701
Tilikauden arvonalentumiset	-	-898
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset vuoden lopussa	-20 306	-19 827
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	3 958	4 303

Tilikauden 2018 arvonalentumiset 898 tuhatta euroa on kirjattu toimistorakennuksesta.

	2019	2018
Koneet ja kalusto		
Hankintameno vuoden alussa	45 269	44 608
Lisäykset	905	662
Vähennykset	-40	-
Hankintameno vuoden lopussa	46 134	45 269
Kertyneet poistot vuoden alussa	-36 809	-34 994
Tilikauden poistot	-1 682	-1 815
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset vuoden lopussa	-38 490	-36 809
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	7 644	8 460

Tuotantokoneiden ja -laitteiden kirjanpitoarvo vuoden 2019 lopussa on 6 391 (7 202) tuhatta euroa.

Tuhatta euroa	2019	2018
Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno vuoden alussa	1 024	1 024
Hankintameno vuoden lopussa	1 024	1 024
Kertyneet poistot vuoden alussa	-784	-770
Tilikauden poistot	-14	-14
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-797	-784
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	227	240
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno vuoden alussa	60	106
Muutos vuoden aikana	332	-46
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	392	60
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	13 732	14 576

SIJOITUKSET

Tuhatta euroa	2019	2018
Osuudet saman konsernin yrityksissä		
Kirjanpitoarvo vuoden alussa	185 933	187 603
Lisäykset	9	-
Arvon alentuminen	-	-1 670
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	185 943	185 933

Vuonna 2018 tytäryhtiösijoituksiin sisältyy 9 219 tuhannen euron lisäys, joka kuitenkin on kirjattu alas tilikauden aikana. Vastaavasti kirjattiin saman suuruinen lainasaamisen arvonalentumisen peruminen.

Tuhatta euroa	2019	2018
Muut osakkeet ja osuudet		
Kirjanpitoarvo vuoden alussa	540	540
Vähennykset	-	-
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	540	540
Sijoitukset yhteensä	186 483	186 473

12. Vaihto-omaisuus

Tuhatta euroa	2019	2018
Vaihto-omaisuus yhteensä		
Aineet ja tarvikkeet	11 954	10 929
Keskeneräiset valmisteet	1 889	2 034
Valmiit tuotteet	18 088	13 330
Vaihto-omaisuus yhteensä	31 930	26 293

13. Saamiset

Tuhatta euroa	2019	2018
Pitkäaikaiset saamiset		
Pitkäaikaiset korolliset saamiset		
Lainasaamiset konserniyrityksiltä	4 164	6 262
Lainasaamiset muilta	4 978	6 411
Pitkäaikaiset korolliset saamiset yhteensä	9 142	12 673
Pitkäaikaiset korottomat saamiset		
Myyntisaamiset muilta	1 003	1 882
Siirtosaamiset muilta	380	148
Muut saamiset muilta	1 209	114
Pitkäaikaiset korottomat saamiset yhteensä	2 592	2 144
Laskennalliset verosaamiset	179	108
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	11 913	14 926

Tuhatta euroa	2019	2018
Lyhytaikaiset saamiset		
Lyhytaikaiset korolliset saamiset		
Lyhytaikaiset korolliset saamiset muilta	813	1 043
Lyhytaikaiset korolliset saamiset konserniyrityksiltä	22 225	30 631
Lyhytaikaiset korolliset saamiset yhteensä	23 039	31 674
Lyhytaikaiset korottomat saamiset		
Muut lyhytaikaiset korottomat saamiset muilta	2 237	4 473
Myyntisaamiset		
Myyntisaamiset konserniyrityksiltä	15 869	11 304
Myyntisaamiset muilta	10 892	10 743
Myyntisaamiset yhteensä	26 761	22 046
Siirtosaamiset		
Siirtosaamiset konserniyrityksiltä	3 364	429
Siirtosaamiset muilta	1 911	2 705
Siirtosaamiset yhteensä	5 275	3 135
Lyhytaikaiset korottomat saamiset yhteensä	34 273	29 654
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	57 312	61 328
Saamiset yhteensä	69 225	76 254
Siirtosaamiset		
Siirtosaamiset koroista	511	367
Siirtosaamiset veroista	-	825
Siirtosaamiset henkilöstökuluista	123	499
Siirtosaamiset IT-palveluista	908	738
Siirtosaamiset e-palveluista konserniyhtiöiltä	2 917	-
Siirtosaamiset muista	1 196	854
Siirtosaamiset yhteensä	5 655	3 283

Muihin siirtosaamisiin sisältyy lainan nostokuluja 467 (190) tuhatta euroa, jotka ovat jaksotettu lainan takaisinmaksuajalle.

14. Oma pääoma

Tuhatta euroa	2019	2018
Osakepääoma 1.1.	35 000	35 000
Osakepääoma 31.12.	35 000	35 000
Sidottu oma pääoma yhteensä	35 000	35 000
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	40 000	40 000
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	40 000	40 000
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1.	100 312	
Vahvistettu tilinpäätös 31.12.2017		121 276
Oikaisut laskentaperiaatteen muutoksesta johtuen tilikaudelle 1.1.-31.12.2017, kirjattu 1.1.2018	-	-807
Osingonjako	-14 555	-35 285
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	85 757	85 185
Tilikauden voitto	28 411	15 127
Kertyneet tulokset ja tilikauden tulos 31.12.	114 168	100 312
Vapaa oma pääoma yhteensä	154 168	140 312
Oma pääoma yhteensä 31.12.	189 168	175 312
Tuhatta euroa	2019	2018
Laskelma jakokelpoisista varoista 31.12.		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	40 000	40 000
Edellisten tilikausien voittovarot	100 312	121 276
Oikaisut 1.1.2018 laskentaperiaatteen muutoksesta johtuen edelliseltä tilikaudelta	-	-807
Osingonjako	-14 555	-35 285
Tilikauden voitto	28 411	15 127
Yhteensä	154 168	140 312
Omien osakkeiden muutokset	Tuhatta euroa	Osakemäärä
Hankintameno / lukumäärä 1.1.	42	2 461
Muutos	-	-
Hankintameno / lukumäärä 31.12.2019	42	2 461
Omien osakkeiden muutokset	Tuhatta euroa	Osakemäärä
Hankintameno / lukumäärä 1.1.	42	2 461
Muutos	-	-
Hankintameno / lukumäärä 31.12.2018	42	2 461

15. Tilinpäätössiirtojen kertymä

Tuhatta euroa	2019	2018
Poistoero		
Kertynyt poistoero omaisuuserittäin		
Rakennukset ja rakennelmat	-3 569	-3 635
Koneet ja kalusto	4 572	5 269
Muut aineelliset hyödykkeet	97	21
Muut aineettomat hyödykkeet	331	391
Aineettomat oikeudet	-	7
Poistoero yhteensä	1 432	2 054
Poistoeron muutos		
Poistoero 1.1.	2 054	3 856
Poistoeron muutos tuloslaskelmassa	-622	-1 802
Poistoero 31.12.	1 432	2 054

16. Pakolliset varaukset

Tuhatta euroa	2019	2018
Muut pakolliset varaukset	1 358	239

Muut pakolliset varaukset sisältää Tikkurila-konsernin Saksan tytäryhtiön eläkevelvoitteen, jonka Tikkurila Oyj on tilikauden 2019 aikana ottanut vastatakseen. Sopimuksen mukaisesti osallistujille taataan korotus eläkkeeseen ja etuus maksetaan siihen asti, kun

osallistuja täyttää 90 vuotta. Vuoden 2019 lopussa tähän etuuteen liittyvää varausta on kirjattuna yhteensä 1 124 tuhatta euroa, josta 91 tuhatta euroa on lyhytaikaista.

17. Vieras pääoma

Tuhatta euroa	2019	2018
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	60 000	50 000
Muut pitkäaikaiset velat muilta	332	198
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	60 332	50 198
Pitkäaikaisen vieraan pääoman erääntyminen		
Erääntymisajat		
2021 (2020)	104	137
2022 (2021)	228	50 062
2023 (2022)	-	-
2024 (2023)	60 000	-
2025 (2024)	-	-
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	60 332	50 198
Velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua		
Lainat rahoituslaitoksilta	-	-
Yhteensä	-	-
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Korolliset lyhytaikaiset velat		
Muut korolliset velat		
Muut korolliset velat konserniyrityksille	7 809	3 674
Muut korolliset velat muille	42 916	70 876
Muut korolliset velat yhteensä	50 724	74 550
Korolliset lyhytaikaiset velat yhteensä	50 724	74 550
Korottomat lyhytaikaiset velat		
Ostovelat		
Ostovelat konserniyrityksille	3 994	2 512
Ostovelat muille	16 754	16 031
Ostovelat yhteensä	20 748	18 543
Siirtovelat		
Siirtovelat konserniyrityksille	599	1 780
Siirtovelat muille	22 400	17 594
Siirtovelat yhteensä	22 998	19 373
Muut korottomat velat		
Muut korottomat velat konserniyrityksille	112	2 423
Muut korottomat velat muille	943	1 012
Muut korottomat velat yhteensä	1 055	3 435
Korottomat lyhytaikaiset velat yhteensä	44 801	41 352
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	95 525	115 902

Tuhatta euroa	2019	2018
Siirtovelat		
Siirtovelat henkilöstökuluista	7 364	6 122
Siirtovelat myynnistä	8 863	9 495
Siirtovelat muista	7 103	3 955
Siirtovelat yhteensä	23 330	19 572

18. Vakuudet ja vastuusitoumukset

Tuhatta euroa	2019	2018
Leasingvastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	735	706
Myöhemmin maksettavat	961	701
Yhteensä	1 696	1 408
Vuokravastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	400	353
Myöhemmin maksettavat	431	797
Yhteensä	830	1 150

MUUT VASTUUT

Kiinnitykset

Yhtiöllä on kiinteistökiinnityksiä 99 miljoonaa euroa, jotka ovat yhtiön hallussa.

Tuhatta euroa	2019	2018
Takaukset		
Omat takaukset	33	33
Konserniyhtiöiden puolesta annetut takaukset	28 442	25 501
Yhteensä	28 475	25 533

MUUT VASTUUT

Lisäksi Tikkurila Oyj:llä on henkilökunnan palvelusvuosien perusteella maksettavia tiettyjä vapaaehtoisia sitoumuksia, jotka perustuvat vakiintuneisiin toimintatapoihin, sekä osakepalkkiojärjestelmään liittyviä sitoumuksia. Nämä yhteensä ovat noin 1,4 (1,1) miljoonaa euroa.

Hallituksen ehdotus voitonjakokelpoisten varojen käytöstä ja tilinpäätöksen ja hallituksen toimintakertomuksen allekirjoitus

Tikkurila Oyj:n, Tikkurila-konsernin emoyhtiön, jakokelpoiset varat ovat 154 167 619,38 euroa, josta tilikauden voitto on 28 410 650,96 euroa.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikauden tuloksesta jaetaan osinkoa 0,50 euroa osakkeelta, eli yhteensä 22 052 895,50 euroa. Jakokelpoisiin varoihin jätetään 132 114 723,88 euroa. Osinko maksetaan kahdessa erässä.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia, eikä ehdotettu voitonjako hallituksen näkemyksen mukaan vaaranna yhtiön maksukykyä.

Vantaalla, 11. helmikuuta 2020

Jari Paasikivi
Hallituksen puheenjohtaja

Petteri Walldén
Hallituksen varapuheenjohtaja

Catherine Sahlgren
Hallituksen jäsen

Riitta Mynttinen
Hallituksen jäsen

Heikki Westerlund
Hallituksen jäsen

Lars Peter Lindfors
Hallituksen jäsen

Elisa Markula
Toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

TIKKURILA OYJ:N YHTIÖKOKOUKSELLE

TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUS

LAUSUNTO

Olemme tilintarkastaneet Tikkurila Oyj:n (y-tunnus 0197067-4) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2019. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitiilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntonamme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

LAUSUNNON PERUSTELUT

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka

koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitiilinpäätöksen liitetiedossa 9.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonamme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Olemme täyttäneet kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa kuvatut velvollisuutemme tilinpäätöksen tilintarkastuksessa mukaan lukien näihin seikkoihin liittyvät velvoitteemme. Tämän mukaisesti suoritimme suunnittelemaamme tilintarkastustoimenpiteet, jotka kohdistuivat arvioimme mukaisesti riskeihin, jotka voivat johtaa tilinpäätöksen olennaiseen virheellisyyteen. Suorittamamme tilintarkastustoimenpiteet, jotka kohdistuivat myös alla mainittuihin seikkoihin, ovat olleet perustana oheista tilinpäätöstä koskevalle lausunnonllemme.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessa huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisällytetty arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEINEN SEIKKA

Liikevaihdon tuloutus

Liikevaihdon tuloutusta koskevat laadintaperiaatteet ja liitetiedot esitetään liitetiedossa 1, 2 ja 3.

Liikevaihdon tuloutus on tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka, koska Tikkurilan myyntisopimuksiin sisältyy erityyppisiä asiakas-kohtaisia toimitusmääriin sekä toimitusten arvoon liittyviä jälkikäteen maksettavia alennuksia ja hyvityksiä. Näillä erillä on olennainen vaikutus tuloutettavan liikevaihdon määrään sekä edelleen liiketoiminnan kannattavuuteen.

Jälkikäteen annettavien alennusten ja hyvitysten huomiointi oikean määräisenä edellyttää johdon arviointia tuloutushetkellä sekä kunkin raportointikauden päättyessä. Arviossaan johto joutuu huomioimaan sekä kokemusperäisen tiedon vastaavuuksista asiakassopimuksista että mahdolliset uusien alennuskäytäntöjen vaikutukset.

Merkittävää harkintaa sisältävät osa-alueet ovat alttiimpia keskeisten oletusten vääristelylle. Edellä mainitusta syystä johtuen liikevaihdon tuloutus oli tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka. Tämä seikka oli myös EU-asetuksen 537/2014 10. artiklan 2 c -kohdassa tarkoitettu merkittävä olennaisen virheellisyyden riski.

MITEN SEIKKAA KÄSITELTIIN TILINTARKASTUKSESSA

Olennaisen virheellisyyden riskin huomioimiseksi suorittamiimme tarkastustoimenpiteisiin kuuluivat mm. seuraavat:

- Arvioimme konsernitasolla Tikkurilan myyntisopimuksiin soveltamien tuloutusperiaatteiden asianmukaisuutta IFRS-standardien näkökulmasta.
- Arvioimme myyntiprosessiin liittyvien sisäisten prosessien ja kontrollien asianmukaisuutta ja toimivuutta.
- Vertasimme edellisvuoden tilinpäätökseen sisältyneiden alennus- ja hyvitysajaksotusten täsmällisyyttä toteumaa vastaan varmistukseemme johdon arvioiden luotettavuudesta.
- Pehdyimme pistokokein voimassa oleviin asiakassopimuksiin ja arvioimme kirjattujen myyntitapahtumien sekä alennus- ja hyvitysajaksotusten asianmukaisuutta.
- Suoritimme analyttisiä tarkastustoimenpiteitä myyntitapahtumille sekä alennus- ja hyvitysajaksotuksille.
- Tämän lisäksi tarkastimme pistokokein pääkirjaviitejä epätavallisten kirjausten tunnistamiseksi.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEINEN SEIKKA**Liikearvon arvostus**

Liikearvoa koskevat laadintaperiaatteet ja liitetiedot esitetään liitetiedossa 1, 2, 16 ja 17.

Liikearvon arvostus on tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka, koska

- testaukseen liittyvä arvionvaraisuutta,
- se perustuu pitkälle tulevaisuuteen ulottuviin markkinoita ja taloutta koskeviin oletuksiin ja koska
- liikearvon määrä on olennainen tilinpäätöksen kannalta.
- Tilinpäätöshetkellä 31.12.2019 liikearvon määrä oli 70 miljoonaa euroa, joka on 16 % konsernin kokonaisvaroista ja 41 % konsernin omasta pääomasta.

Liikearvon arvostus perustuu johdon arvioihin konsernin rahavirtaa tuottavien yksiköiden käyttöarvosta. Käyttöarvon määritykseen vaikuttavia tulevaisuuden kohdistuvia oletuksia ovat mm. liikevaihdon kasvu, käyttökate sekä rahavirtojen diskonttauksessa käytetty diskonttokorko.

Rahavirtaa tuottavien yksiköiden arvioidut käyttöarvot voivat vaihdella merkittävästi niihin sisältyvien oletusten muuttuessa ja muutokset edellä mainituissa yksittäisissä oletuksissa voivat johtaa liikearvon arvon alentumiseen.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuutta koskevat laadintaperiaatteet ja liitetiedot esitetään liitetiedossa 1, 2 ja 19.

Vaihto-omaisuuden arvostus oli tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka, koska

- vaihto-omaisuuden määrä on tilinpäätöksen kannalta olennainen ja koska
- vaihto-omaisuuteen kohdistettavan epäkuranttiusvarauksen määrittämiseen liittyy johdon harkintaa.

Tilinpäätöspäivänä 31.12.2019 taseen osoittama vaihto-omaisuuden kirjanpitoarvo oli 85 miljoonaa euroa.

Raportointikauden lopussa laskettavan epäkuranttiusvarauksen tarkoituksena on oikaista vaihto-omaisuuden arvo vastaamaan sen ennakoitua todellista arvoa. Tikkurilan johdon määrittämien periaatteiden mukaisesti epäkuranttiusvarauksen laskenta perustuu ensisijaisesti vaihto-omaisuuden kiertonopeuksiin. Tytäryhtiöiden johto sekä konsernin johto arvioivat tapauskohtaisesti tosiasiallista arvonalennustarvetta sekä sen määrää perustuen konsernin sisäisiin ohjeisiin sekä saatavilla olevaan operatiiviseen informaatioon. Johdon tekemällä harkinnalla voi olla merkittävä vaikutus tilinpäätöksen kirjattavan epäkuranttiusvarauksen määrään.

TILINPÄÄTÖSTÄ KOSKEVAT HALLITUKSEN JA TOIMITUSJOHTAJAN VELVOLLISUUDET

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitiilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne

MITEN SEIKKAA KÄSITELTIIN TILINTARKASTUKSESSA

Liikearvon arvostukseen liittyvissä tarkastustoimenpiteissä hyödynsimme EY:n arvonnääritysasiantuntijoita. He avustivat meitä johdon arvonalentumistestauksessa käyttämien menetelmien, arvostuslaskelmien sekä laskelmiin sisältyvien oletusten asianmukaisuuden arvioinnissa.

Osana johdon käyttämien menetelmien tarkastusta vertasimme arvonalentumistestauksessa noudatettuja periaatteita IAS 36 Omaisuuserien arvon alentuminen –standardin vaatimuksiin sekä tarkastimme arvonalentumislaskelmien täsmällisyyttä.

Johdon arvonalentumistestauksessa tekemiä oletuksia vertasimme

- hyväksytyihin budjetteihin ja pitkän aikavälin ennusteisiin,
- ulkoisista tietolähteistä saataviin tietoihin sekä
- itse laskemiimme toimialan keskiarvoihin esimerkiksi rahavirtojen diskonttaamisessa käytetyn pääoman keskimääräisen kustannuksen osalta.

Tämän lisäksi vertasimme johdon arvonalentumistestauksen lopputulemaa Tikkurilan markkina-arvoon.

Arvioimme myös tilinpäätöksessä liikearvon ja arvonalentumistestauksen osalta esitettyjen liitetietojen riittävyyttä sekä asianmukaisuutta.

Suorittamiimme tarkastustoimenpiteisiin kuuluivat mm. seuraavat:

- Arvioimme konsernitasolla Tikkurilan vaihto-omaisuuden arvostukseen soveltamien arvostusperiaatteiden asianmukaisuutta IFRS-standardien näkökulmasta.
- Testasimme epäkuranttiusvarauksen laskentaan liittyviä sisäisiä prosesseja vertaamalla niitä Tikkurilan sisäisiin toimintaohjeisiin.
- Testasimme epäkuranttiusvarauksen perustana olevan vaihto-omaisuuden kiertonopeusraporttien laskentaa varmistaaksemme raporttien toimivuuden.
- Arvioimme tytäryhtiöiden ja konsernin johdon tekemien harkinnanvaraisten oikaisujen asianmukaisuutta mm. keskusteluin sekä tutustumalla tehtyjä oikaisukirjauksia tukevaan dokumentaatioon.
- Tämän lisäksi olemme suorittaneet vaihto-omaisuuden osalta analyttisiä toimenpiteitä sekä testanneet pistokokein pääkirjaviintejä epätavallisten kirjausten tunnistamiseksi.

katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

TILINTARKASTAJAN VELVOLLISUUDET TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUKSESSA

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnitteleme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidoillisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomusessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntonme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitiilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidemme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintar-

kastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevanteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoidemme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

MUUT RAPORTOINTIVELVOITTEET

TILINTARKASTUSTOIMEKSIANTOA KOSKEVAT TIEDOT

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana 11.4.2019 alkaen.

MUU INFORMAATIO

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttööme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttööme kyseisen päivän jälkeen.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntonme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suorittaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttööme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

HALLITUKSEN TOIMEKSIANNOSTA ANNETTAVAT LAUSUMAT

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittamien voitonjakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Vantaalla, 11. helmikuuta 2020

Ernst & Young Oy
Tilintarkastusyhteisö

Antti Suominen
KHT

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Tikkurilan osakepääoma oli vuoden 2019 lopussa 35,0 miljoonaa euroa, ja osakkeiden rekisteröity kokonaismäärä oli 44 108 252 kappaletta.

Tikkurilan hallussa oli vuoden 2019 lopussa 2 461 omaa osaketta.

OSAKKEENOMISTAJAT OMISTAJARYHMITTÄIN 31.12.2019

Yritykset	19,4 %
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	7,3 %
Julkisyhteisöt	9,0 %
Kotitaloudet	11,0 %
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	2,1 %
Ulkomaat ja hallintarekisteröidyt	51,2 %

TIKKURILAN SUURIMMAT ARVO-OSUUSJÄRJESTELMÄÄN REKISTERÖIDYT OSAKKEENOMISTAJAT 31.12.2019

	Osakkeiden määrä	Osuus osakkeista, %
1 Oras Invest Oy	7 969 552	18,1
2 Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	2 493 525	5,7
3 Mandatum Henkivakuutusyhtiö	1 684 991	3,8
4 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	863 000	2,0
5 ODIN Finland	797 448	1,8
6 Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva	650 000	1,5
7 Sijoitusrahasto Nordea Nordic Small Cap	468 594	1,1
8 Valtion Eläkerahasto	407 000	0,9
9 Pekka Paasikivi	195 241	0,4
10 Esr Seligson & Co Phoebus	178 973	0,4
10 suurinta rekisteröityä omistajaa yhteensä	15 708 224	35,7
Hallintarekisteröidyt yhteensä	21 751 077	49,3
Muut osakkeet	7 291 620	16,5
Yhteensä	44 108 252	100,0

Ruotsalainen Lannebo Fonder on ilmoittanut 3.2.2020 Tikkurilalle omistaneensa 31.12.2019 yhteensä 2 710 000 Tikkurilan osaketta (6,14% kaikista osakkeista). Nämä omistukset sisältyvät hallintarekisteröityjen osakkeiden ryhmään taulukossa.

OSAKKEENOMISTAJIEN JAKAUTUMINEN 31.12.2019

Osakkeiden määrä	Omistajien määrä	Osuus omistajista, %	Osake- ja äänimäärä, kpl	Osuus osakekannasta ja äänimäärästä, %
1-100	9 858	53,4	447 771	1,0
101-1 000	7 734	41,9	2 446 501	5,6
1 001-10 000	784	4,3	1 783 387	4,0
10 001-100 000	60	0,3	1 967 320	4,5
100 001-1 000 000	8	0,0	3 672 125	8,3
yli 1 000 000	5	0,0	33 791 148	76,6
Yhteensä	18 449	100,0	44 108 252	100,0

Selvitys Tikkurilan hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2019

1. JOHDANTO

Vuoden 2019 aikana Tikkurila Oyj (myöhemmin "Tikkurila" tai "Konserni", jolla viitataan sekä Tikkurila Oyj:hin että Tikkurila-konserniin) noudatti 1.1.2016 voimaan tullutta Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia ("Hallinnointikoodi 2015"). Vuoden 2020 alusta alkaen Tikkurila noudattaa uutta, 1.1.2020 voimaan tullutta Hallinnointikoodia ("Hallinnointikoodi 2020").

Tämä Tikkurila Oyj:n selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä on laadittu Hallinnointikoodin 2020 mukaisesti. Tämä selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä julkaistaan erillisenä hallituksen toimintakertomuksesta. Selvitys on saatavilla internetsivustolta www.tikkurilagroup.com/fi, ja se sisältyy myös Tikkurilan vuoden 2019 vuosikatsaukseen.

Hallinnointikoodit 2015 ja 2020 ovat julkisesti saatavilla Arvopaperimarkkinayhdistyksen internetsivuilla osoitteessa <https://cgfinland.fi>.

Yleiset periaatteet ja viitekehys

Tikkurila on suomalainen pörssi-yhtiö, jonka päätoimipaikka on Vantaalla. Tikkurilan osakkeet on listattu Nasdaq Helsinki Oy:n virallisella pörssilistalla.

Tikkurila noudattaa hallintoperiaatteissaan ja päätöksenteossaan:

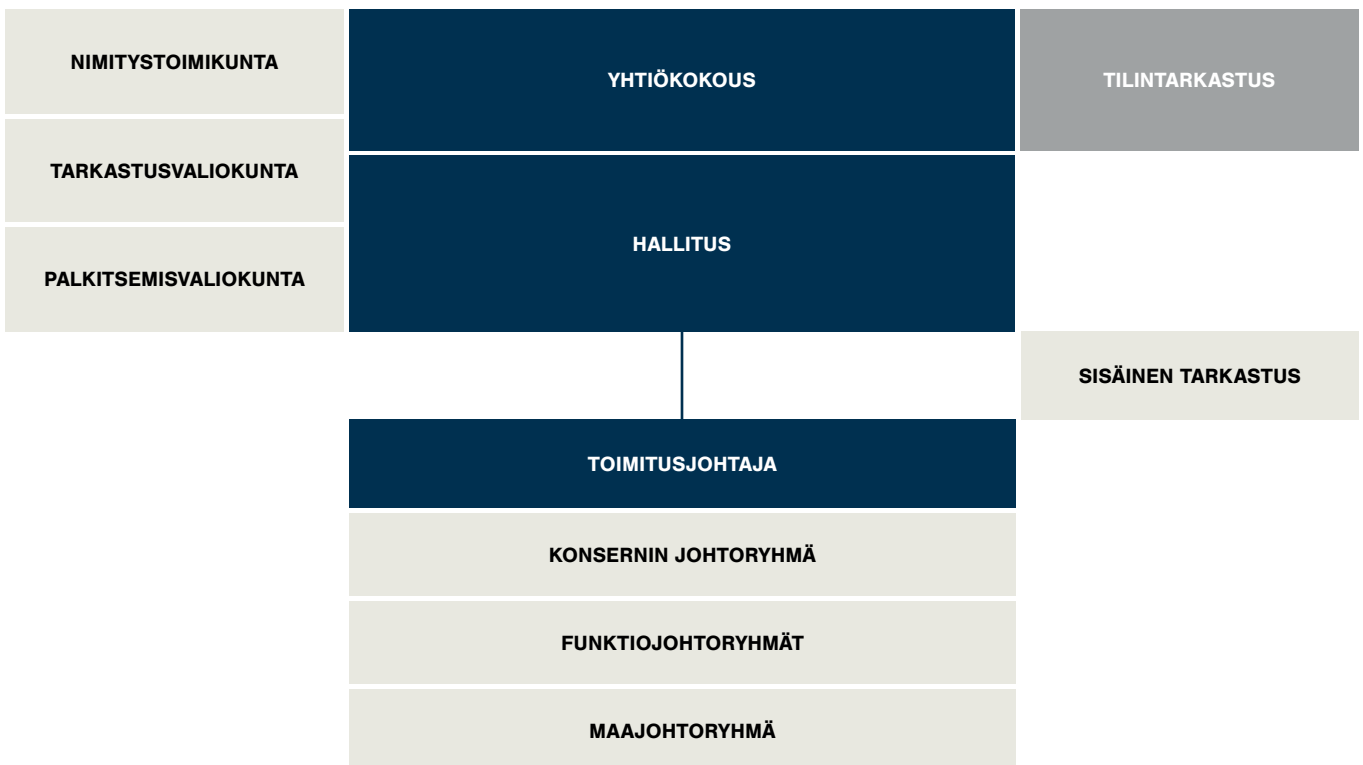
- Suomen osakeyhtiölakia
- Suomen arvopaperimarkkinalakia
- Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia
- Tikkurila Oyj:n yhtiöjärjestystä
- Finanssivalvonnan sekä Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen antamia määräyksiä ja ohjeita
- Nasdaq Helsingin sääntöjä ja määräyksiä
- Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n suositusta julkisissa ostotarjouksissa noudatettavista menettelytavoista (Ostotarjouskoodi)
- muuta Tikkurilan toimintaan liittyvää lainsäädäntöä ja sääntelyä.

Tietoa konsernin hallinnoinnista löytyy myös Tikkurilan internetsivuilta.

Koska konserni toimii myös Tikkurila Oyj:n kotipaikan ulkopuolisilla markkinoilla, otetaan yhtiön toiminnassa huomioon paikallinen lainsäädäntö. Lisäksi konsernilla on useita sisäisiä politiikkoja ja ohjeita, joissa hallinnointiasiat on otettu huomioon tai ohjeistettu.

2. TIKKURILAN TOIMI- JA HALLINTOELIMET

Seuraavassa kuvassa on esitetty Tikkurilan tärkeimmät toimi- ja hallintoelimet:

Yhtiön hallintoelinten päätehtävät määräytyvät suurelta osin osakeyhtiölain mukaisesti.

Varsinainen yhtiökokous

Tikkurila Oyj:n varsinainen yhtiökokous on yhtiön korkein päättävä elin, ja sen päätettäviksi kuuluvat asiat on määritelty Suomen osakeyhtiölaissa, Tikkurilan yhtiöjärjestyksessä ja muissa soveltuvissa säädöksissä. Osakeyhtiölain mukaan varsinainen yhtiökokous pidetään kerran vuodessa ennen kesäkuun loppua. Varsinainen yhtiökokous päättää muun muassa:

- viimeisimmän tilikauden tilinpäätöksen vahvistamisesta
- tilintarkastetussa ja vahvistetussa tilinpäätöksessä esitettyjen voitto-
varojen käyttämisestä
- hallituksen jäsenten määrästä
- hallituksen jäsenten valinnasta ja palkitsemisesta
- tilintarkastajan valinnasta ja palkkiosta
- hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vastuuvapaudesta
- hallituksen ja osakkeenomistajien yhtiökokoukselle tekemistä ehdo-
tuksista (esim. hallituksen valtuutukset, omien osakkeiden hankinta,
osakkeisiin liittyvien erityisten oikeuksien antaminen)
- yhtiöjärjestyksen muutoksista.

Tikkurila Oyj:llä on yksi osakelaji ja näin ollen kaikilla osakkeilla on yhtäläiset äänestysoikeudet yhtiökokouksissa. Lisätietoa varsinaisesta yhtiökokouksesta on saatavilla Tikkurilan yhtiöjärjestyksestä, joka löytyy yhtiön internetsivuilta osoitteesta <https://www.tikkurilagroup.com/fi/yhtiöjarjestys/>.

Vuoden 2019 varsinaisen yhtiökokouksen päätökset on esitetty hallituksen vuoden 2019 toimintakertomuksessa. Kaikki yhtiökokouksen materiaalit ja päätökset on julkistettu yhtiön internetsivuilla. Vuoden 2020 varsinainen yhtiökokous pidetään 24.3.2020.

Nimitystoimikunta

Tikkurilalla on osakkeenomistajista tai osakkeenomistajien edustajista koostuva nimitystoimikunta, jonka tehtävänä on valmistella ja esitellä varsinaiselle yhtiökokoukselle tehtävät ehdotukset hallituksen puheenjohtajaksi ja jäseniksi sekä näiden palkkioiksi. Kuten nimitystoimikunnan työjärjestyksessä on määritelty, nimitystoimikuntaan valitaan kolmen suurimman osakkeenomistajan edustajat, mikä määritellään Euroclear Finland Oy:n osakasrekisterin mukaan käyttäen ajankohtana huhtikuun 30. päivän tilannetta tarkasteluvuonna. Lisäksi yhtiön hallituksen puheenjohtaja toimii nimitystoimikunnan asiantuntijajäsenenä.

Nimitystoimikunnan jäsenet tilikaudella 2019 olivat seuraavat: Annika Paasikivi, Oras Invest Oy:n toimitusjohtaja; Reima Rytsölä, Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varman sijoituksista vastaava johtaja ja Annika Ekman, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen suorien osakesijoitusten osakejohtaja. Nimitystoimikunnan asiantuntijajäsenenä toimi Tikkurila Oyj:n hallituksen puheenjohtaja Jari Paasikivi. Tilikaudella 2019 nimitystoimikunta kokoontui kolme kertaa (2018: 3) ja osallistumisaste oli 100 (100) prosenttia.

NIMITYSTOIMIKUNNAN JÄSENET JA KOKOUKSIIN OSALLISTUMINEN VUONNA 2019

Jäsen: Annika Paasikivi	3/3
Jäsen: Reima Rytsölä	3/3
Jäsen: Annika Ekman	3/3

Hallituksen valinnan valmistelu ja hallituksen monimuotoisuus

Nimitystoimikunta valmistelee ja esittelee yhtiökokoukselle ehdotukset yhtiön hallituksen jäsenten lukumääräksi, hallituksen kokoonpanoksi, hallituksen puheenjohtajaksi ja varapuheenjohtajaksi sekä hallituksen jäsenten palkkioiksi. Hallituksen kokoonpanoa suunniteltaessa yhtiön nimitystoimikunta arvioi hallituksen kokoonpanoa yhtiön nykyisen ja tulevan liiketoiminnan tarpeiden näkökulmasta sekä ottaa huomioon hallituksen monimuotoisuuden.

Hallituksen monimuotoisuutta tarkastellaan eri näkökulmista. Tikkurilan hallituksen jäsenillä tulee olla riittävä ja toisiaan täydentävä kokemus ja osaaminen Tikkurilan liiketoiminnan kannalta tärkeimmiltä toimialoilta ja markkinoilta. Lisäksi olennaisena tekijänä vaikuttavat jäsenten henkilökohtaiset ominaisuudet.

Muun muassa seuraavat monimuotoisuutta kuvastavat tekijät otetaan huomioon hallitusten jäsenten valinnassa:

OSAAMISALUEET

- yrityksen arvonluontiprosessien tuntemus
- toimiala
- relevantit markkinat
- talous ja rahoitus
- hyvä hallinnointitapa (governance)

HENKILÖKOHTAINEN TAUSTA

- koulutustausta
- sukupuoli
- ikä
- persoonallisuus
- kulttuuri

Yhtiö on noudattanut ja noudattaa Hallinnointikoodien 2015:n ja 2020 suosituksia hallituksen kokoonpanosta; hallituksessa tulee olla edustettuna monimuotoisesti eri toimiala- ja markkinaosaaminen, monimuotoinen ammatillinen ja koulutuksellinen osaaminen, monipuolinen ikäja-

kauma ja molemmat sukupuoli. Sukupuolijakauman osalta tavoitteena on, että kumpaakin sukupuolta on edustettuna vähintään kaksi jäsentä. Tällä hetkellä hallituksen kokoonpano noudattaa monimuotoisuutta koskevia kriteereitä.

Hallitus

Hallituksen tehtävät ja vastuut on määritelty Suomen osakeyhtiölaissa ja muussa soveltuvassa lainsäädännössä. Hallitus valvoo Tikkurilan johtamista ja toimintaa. Hallituksella on kirjallinen työjärjestys, jossa on määritelty hallituksen pääasialliset tehtävät ja toimintatavat. Tärkeimpinä tehtävinään hallituksen vastuulla on:

- hyväksyä konsernin strategia
- päättää pitkän aikavälin taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet
- hyväksyä merkittävät liiketoimintasuunnitelmat
- päättää merkittävistä organisaatiomuutoksista sekä yritysostoista ja -myynneistä
- päättää merkittävistä investoinneista sekä merkittävistä kuluista, sitoumuksista ja sisäisistä ohjeistuksista
- päättää olennaisista rahoitukseen ja riskienhallintaan liittyvistä asioista sekä niihin liittyvistä sitoumuksista ja takauksista
- nimittää ja erottaa yhtiön toimitusjohtaja sekä vahvistaa Tikkurilan johtoryhmän jäsenten nimitykset ja osallistumisen kannustinjärjestelmiin
- seurata ja arvioida toimitusjohtajan toimintaa
- varmistaa, että yhtiöllä on riittävät suunnittelu-, tieto- ja valvontajärjestelmät sekä käsittelyprosessit taloudellisen raportoinnin ja riskienhallinnan osalta

- tehdä ehdotukset yhtiökokoukselle muun muassa osingonjaosta ja kutsua yhtiökokous koolle
- valvoa konserniohjeiden noudattamista
- varmistaa, että kirjanpito ja muu taloushallinto ja niihin liittyvä tarkastustoiminta on asianmukaisesti järjestetty.

Hallitus edustaa kaikkia osakkeenomistajia, ja sen tulee toimia aina konsernin ja Tikkurila Oyj:n kaikkien osakkeenomistajien parhaan edun mukaisesti.

Tikkurilan hallitukseen kuuluu yhtiöjärjestyksen mukaan 3–7 varsinaisen yhtiökokouksen valitsemaa jäsentä. Jäsenten toimikausi kestää seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen loppuun saakka. Hallitus kokoontuu puheenjohtajan kutsusta. Hallitus on päätösvaltainen, kun paikalla on enemmän kuin puolet jäsenistä. Toimitusjohtaja ja talousjohtaja osallistuvat hallituksen kokouksiin keskusteltavina ja päätettävänä olevien asioiden esittelijöinä ja lakiasianjohtaja toimii hallituksen sihteerinä.

Tiikaudella 2019 Tikkurila Oyj:n hallituksessa toimivat seuraavat jäsenet:

JÄSEN		PÄÄTOIMI	OSAKKEENOMISTUS TIKKURILASSA
Jari Paasikivi	S. 1954, KTM Hallituksen jäsen vuodesta 2008 -, puheenjohtaja vuodesta 2010 -	Toimitusjohtaja, Oras Invest Oy, 2006 - 2018	82 159 osaketta*
Petteri Walldén	S. 1948, DI Hallituksen jäsen vuodesta 2008 -, hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 2010 -	Hallitusammattilainen 2010 -	11 022 osaketta
Lars Peter Lindfors	S. 1964, Tekniikan tohtori, MBA Hallituksen jäsen vuodesta 2019 -	Teknologiaohtaja ja johtoryhmän jäsen, Neste Oyj, 2009 -	842 osaketta
Riitta Mynttinen	S. 1960, B.Sc (Chem.Eng.), MBA Hallituksen jäsen vuodesta 2011 -	Hallitusammattilainen 2014 -	6 956 osaketta
Catherine Sahlgren	S. 1962, M.Sc. (BA and Econ) Hallituksen jäsen vuodesta 2018 -	Toimitusjohtaja, Werksta Group 2019 -	1 698 osaketta
Heikki Westerlund	S. 1966, KTM Hallituksen jäsen vuodesta 2018 -	Hallitusammattilainen 2017 -	1 909 osaketta **
Harri Kerminen	S. 1951, DI, MBA Hallituksen jäsen 11.4.2019 saakka	Hallitusammattilainen 2012 -	5 366 osaketta
Pia Rudengren	S. 1965, M.Sc. (BA & Econ.) Hallituksen jäsen 11.4.2019 saakka	Hallitusammattilainen 2006 -	7 278 osaketta

* Lisäksi Oras Invest Oy omisti 7 969 552 Tikkurilan osakkeita (18,1 %) ajankohtana 31.12.2019.

** Lisäksi Heiwes Oy, Heikki Westerlundin määräysvalta-yhtiö, omisti 10 000 Tikkurilan osaketta ajankohtana 31.12.2019.

Hallituksen kaikki jäsenet ovat yhtiöstä riippumattomia, ja lukuun ottamatta Jari Paasikiveä myös riippumattomia merkittävistä osakkeenomistajista. Hallituksen puheenjohtaja Jari Paasikivi on Oras Invest Oy:n hallituksen puheenjohtaja. Oras Invest Oy omistaa 18,1 prosenttia Tikkurila Oyj:n osakkeista, eikä Paasikivi näin ollen ole riippumaton merkittävistä osakkeenomistajista.

Hallitustyön tehokkuuden varmistamiseksi hallitus arvioi vuosittain omaa toimintaansa. Tuloksia käytetään hallituksen työskentelytapojen kehittämiseen sekä parantamaan hallituksen ja toimitusjohtajan välistä yhteistyötä.

Vuonna 2019 hallitus kokoontui kahdeksan (2018:11) kertaa. Jäsenten keskimääräinen osallistumisaste oli 98 (2018:100) prosenttia.

Hallituksen palkitseminen

Hallituksen vuoden 2019 vuosipalkkiot olivat seuraavat:

- puheenjohtajan vuosipalkkio 64 000 euroa
- varapuheenjohtajan ja tarkastusvaliokunnan puheenjohtajan vuosipalkkio 40 000 euroa; ja
- muiden jäsenten vuosipalkkio 32 000 euroa.

Hallituksen vuosipalkkio maksettiin yhtiön osakkeiden ja rahaosuuden yhdistelmänä siten, että vuosipalkkiosta noin 40 prosenttia maksettiin markkinoilta hankittavina Tikkurilan osakkeina ja 60 prosenttia maksettiin rahana.

Lisäksi maksettiin seuraavat kokouskohtaiset kokouspalkkiot:

- jäsenen kotimaassa pidettävistä kokouksista 600 euroa
- jäsenen kotimaan ulkopuolella pidettävistä kokouksista 1 200 euroa.

Puhelin- ja videokokouksista maksettiin 600 euroa kokoukselta.

Kokouspalkkiota maksettiin myös valiokuntien kokouksista. Matkakustannukset korvattiin konsernin matkustuspolitiikan mukaisesti.

Hallituksen jäsenet eivät olleet työ- tai toimeisuhteessa Tikkurilaan.

Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on avustaa yhtiön hallitusta täyttämään valvontavelvoitteensa sen osalta, että yhtiön taloudellinen raportointi, sisäinen valvonta, tilintarkastus ja riskienhallinta ovat asianmukaisesti järjestetty ja että Tikkurila toimii lakien, määräysten ja sisäisten ohjeiden mukaisesti.

Tikkurilan tarkastusvaliokunnalla ei ole toimeenpanovaltaa. Työjärjestyksessään määrättyllä tavalla tarkastusvaliokunta muun muassa:

- arvioi ja valvoo tilinpäätöksen, puolivuosisikatsauksen, liiketoimintakatsausten ja muun lakisääteisen ei-taloudellisen raportoinnin laatimista sekä omaisuuserien arvon alentumistestauksia
- arvioi riskejä sekä käsittelee konsernin riskienhallintaperiaatteita ja -toimintaa
- tarkkailee ja arvioi, ovatko mahdolliset Tikkurilan ja lähipiiriin väliset sopimukset ja oikeustoimet tehty markkinaehtoisesti ja tavanomaisin ehdoin
- arvioi lakien, määräysten ja Tikkurilan sisäisten ohjeistusten, kuten liiketapa- ja laskentaperiaatteiden noudattamista, sekä yritys vastuun kehittämistä
- ohjaa sisäisen tarkastuksen työtä, käsittelee sisäisen tarkastuksen raportit ja valvoo toimenpiteitä, joihin ryhdytään sisäisen tarkastuksen löydöksiä ja suositusten seurauksena

- vahvistaa sisäisen tarkastuksen ja ulkopuolisen tilintarkastuksen tarkastussuunnitelmat
- valmistelee tilintarkastajien valintaa
- hyväksyy ennakolta yhtiön tilintarkastusyhteisöltä mahdollisesti ostettavat muut kuin tilintarkastuspalvelut, tai myöntää johdolle valtuudet vastaaviin palveluhankintoihin ennalta asetettujen rajojen puitteissa
- valvoo ja arvioi tilintarkastajan itsenäisyyttä ja erityisesti tilintarkastajien muiden kuin tilintarkastuspalveluiden tarjoamista, ja valvoo tilintarkastusta
- käsittelee tilintarkastajan valiokunnalle esittämät raportin ja mahdolliset tilintarkastuspöytäkirjat ja täydentävät raportit
- käsittelee selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä.

Vuonna 2019 tarkastusvaliokunnan puheenjohtajaksi valittiin Heikki Westerlund. Riitta Mynttinen toimi tarkastusvaliokunnan jäsenenä koko tilikauden ajan ja Lars Peter Lindfors 11.4.2019 lähtien.

Vuoden 2019 aikana tarkastusvaliokunta kokoontui seitsemän kertaa (2018: 6). Osallistumisprosentti oli 100 (100) prosenttia. Tikkurilan päätilintarkastaja Toni Aaltonen oli läsnä kokouksissa ja esitti tarkastusvaliokunnalle raportit huhtikuuhun 2019 saakka. Huhtikuussa 2019 Tikkurilan uudeksi päävastuulliseksi tilintarkastajaksi valittiin Ernst & Young Oy:n Antti Suominen, joka osallistui huhtikuusta 2019 lähtien vuoden 2019 kokouksiin. Lisäksi Tikkurilan sisäinen tarkastaja raportoi tarkastustulokset tarkastusvaliokunnalle.

Palkitsemisvaliokunta

Työjärjestyksensä mukaan palkitsemisvaliokunta valmistelee ja tekee ehdotukset Tikkurilan toimitusjohtajan ja Tikkurilan johtoryhmän jäsenten palkkioista sekä mahdollisista osakepohjaisista kannustinjärjestelmistä. Tikkurilan palkitsemisvaliokunta laatii Tikkurilan hallituksen ja toimitusjohtajan palkitsemista koskevan palkitsemispolitiikan ja esittelee sen yhtiökokoukselle.

Vuonna 2019 palkitsemisvaliokunnan puheenjohtajana toimi Jari Paasikivi, ja Petteri Waldén oli palkitsemisvaliokunnan jäsen. Harri Kerminen toimi palkitsemisvaliokunnan jäsenenä 11.4.2019 saakka, ja Riitta Mynttinen nimitettiin palkitsemisvaliokunnan jäseneksi huhtikuussa 2019. Vuonna 2019 palkitsemisvaliokunta kokoontui kaksi kertaa (2018: 5), ja osallistumisaste oli 100 (100) prosenttia.

Hallituksen jäsenten osallistuminen kokouksiin ja palkitseminen, yhteenveto 2019

Nimi	Asema	Hallitus	Tarkastusvaliokunta	Palkitsemisvaliokunta	Bruttopalkkiot
		Kokousten määrä/ osallistuminen	Kokousten määrä/ osallistuminen	Kokousten määrä/ osallistuminen	EUR Kaikki palkkiot yhteensä
Harri Kerminen	Jäsen (11.4.2019 asti)	2/2			2 400
Riitta Mynttinen	Jäsen	8/8	7/7	2/2	51 200
Jari Paasikivi	Puheenjohtaja ja palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja	8/8		2/2	71 800
Pia Rudengren	Jäsen ja tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja (11.4.2019 asti)	2/2	1/1		3 600
Catherine Sahlgren	Jäsen	7/8			39 200
Heikki Westerlund	Jäsen	8/8	7/7		50 800
Petteri Waldén	Varapuheenjohtaja	8/8		2/2	47 800
Lars Peter Lindfors	Jäsen (11.4.2019 alkaen)	6/6	6/6		39 800
		49/50 (98 %)	21/21 (100 %)	6/6 (100 %)	306 600

Toimitusjohtaja

Hallitus nimittää toimitusjohtajan tehtävänsä ja päättää tämän palkitsemisesta ja muista eduista. Toimitusjohtaja vastaa konsernin päivittäisestä johtamisesta. Toimitusjohtaja vastaa yhtiön päivittäisen hallinnon järjestämisestä ja valvoo, että yhtiön kirjanpito on lainmukainen ja että yhtiön talousasiat on järjestetty luotettavalla tavalla. Toimitusjohtajan tehtäviin kuuluu lisäksi liiketoiminnan johtaminen hallituksen ohjeiden mukaisesti, hallituksen kokouksessa käsiteltävien asioiden esittely, hallituksen tekemien päätösten täytäntöönpano sekä muut osakeyhtiölain mukaiset asiat.

Toimitusjohtaja voi toteuttaa sellaisia toimenpiteitä, joita pidetään epätavallisina tai laajoina ottaen huomioon yrityksen liiketoiminnan luonne, ainoastaan hallituksen valtuutuksella, jollei tällaisen valtuutuksen saamiseksi vaadittu aika aiheuttaisi huomattavaa vahinkoa yhtiölle. Jälkimmäisessä tapauksessa toteutetuista toimenpiteistä ilmoitetaan hallitukselle mahdollisimman pian.

Elisa Markula on ollut Tikkurilan toimitusjohtajana 12.4.2018 alkaen.

Konsernin johtoryhmä

Tikkurila-konsernin johtoryhmän puheenjohtajana toimii toimitusjohtaja. Johtoryhmä avustaa toimitusjohtajaa yhtiön johtamisessa ja kehittämisessä. Toimitusjohtaja tekee ehdotuksen Tikkurila-konsernin johtoryhmän jäsenten nimittämisestä, ja hallitus hyväksyy jäsenten nimitykset sekä palkitsemiseen liittyvät asiat. Tikkurilan toimitusjohtaja vastaa sellaisiin merkittäviin asioihin liittyvästä päätöksenteosta, jotka eivät vaadi hallituksen päätöstä.

Tikkurila-konsernin johtoryhmä toimi seuraavassa kokoonpanossa ja vastuualuein vuoden 2019 lopussa:

- Elisa Markula (s. 1966, KTM), Toimitusjohtaja
- Melisa Bärholm (s.1967, PsM), Henkilöstö
- Fredrik Linde (s. 1971, DI, eMBA), Tuotanto
- Markus Melkko (s.1975, DI, KTK), Talous, 11.4.2019 alkaen
- Anders Rotkirch (s. 1980, DI), Strategiset muutosohjelmat ja digitalisaatio
- Meri Vainikka (s. 1971, KTM), Tuotteet ja palvelut
- Oskari Vidman (s.1976, KTM), Myynti, 05/2019 alkaen

Toimitusjohtajalle suoraan raportoivan johdon palkitseminen

Erillisessä palkka- ja palkkioselvityksessä on tarkempia tietoja Tikkurila Oyj:n hallituksen ja konsernin johtoryhmän palkitsemisesta.

3. TILINTARKASTUS, SISÄINEN VALVONTA, SISÄINEN TARKASTUS JA MUUT HALLINNOINTIA KOSKEVAT TIEDOT

Tilintarkastus

Yhtiöjärjestyksen mukaan Tikkurilalla on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö.

Varsinainen yhtiökokous valitsee tilintarkastajan yhden vuoden toimikaudeksi. Tilintarkastaja raportoi hallitukselle vähintään kerran vuodessa ja osallistuu tarkastusvaliokunnan kokouksiin.

Tikkurilalla on sisäinen kirjallinen ohjeistus muiden kuin tilintarkastuspalvelujen ostamisesta tilintarkastusyhteisöltä. Hallituksen tarkastusvaliokunta valvoo kyseisen ohjeen noudattamista. Ohjeistus muun muassa määrittelee ne palvelut, joita yhtiö ei voi missään olosuhteissa ostaa tilintarkastusyhteisöltä, ja kuvaa etukäteishyväksyntä- ja raportointiprosessit siltä osin, kun muita kuin tilintarkastuspalveluita hankitaan tilintarkastusyhteisöltä.

Varsinainen yhtiökokous 2019 valitsi uudeksi tilintarkastajaksi Ernst & Young Oy: n ("EY"). EY nimitti päävastuulliseksi tilintarkastajaksi KHT Antti Suominen.

Hallituksen tarkastusvaliokunta valmistelee tilintarkastajien valintaprosessin. Päävastuullisen tilintarkastajan nimityksen kokonaiskesto Tikkurilan päätarkastajana ei saa ylittää seitsemää vuotta. Edellinen päätilintar-

kastaja Toni Aaltonen KPMG Oy Ab:stä aloitti päävastuullisena tilintarkastajana vuonna 2012, ja siksi Toni Aaltosen seitsemän vuoden toimikausi saavutettiin huhtikuussa 2019 pidettävässä yhtiökokouksessa.

Vuonna 2019 konsernin lakisääteisen tilintarkastuksen tilintarkastuspalkkiot olivat 466 000 euroa (2018: 447 000 euroa), joista EY:n palkkiot olivat 390 000 euroa ja KPMG:n palkkiot 76 000 euroa, ja lisäksi maksettiin 6 000 euroa (18 000 euroa) KPMG:ltä ostetuista muista palveluista. Tilikaudella 2019 muiden tarkastuspalvelujen palkkiot olivat yhteensä 17 000 euroa (36 000 euroa).

Sisäinen valvonta

Tikkurilassa on sisäisen valvonnan järjestelmä, jonka tarkoituksena on suojella omaisuuden arvoa ja varmistaa sen toimintojen tehokkuus, mukaan lukien

- taloudellisen ja toiminnallisen raportoinnin luotettavuus, ajanmukaisuus ja läpinäkyvyys
- säännösten, ohjeiden ja toimintaperiaatteiden noudattaminen; sekä
- toiminnan tavoitteidenmukaisuus.

Sisäinen valvonta on olennainen osa kaikkea Tikkurilan toimintaa ja kattaa konsernin kaikki tasot. Sisäisen valvonnan toteuttamisesta vastaa yhtiön koko henkilöstö ja sen toimivuutta seurataan esimiesten toimesta osana operatiivista johtamista. Tarkastusvaliokunta vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja määrittelee sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet.

Sisäisen valvonnan tärkeimmät osa-alueet ovat

- johtamistapa- ja organisaatiokulttuuri
- riskien arviointi
- valvontatoimenpiteet
- raportointi ja tiedonvälitys
- seuranta ja tarkastus.

Valvontatoimenpiteet kohdennetaan riskeihin perustuen, ja ne valitaan sen mukaan, mikä on kulloinkin tarkoituksenmukaista riskienhallinnan näkökulmasta. Tikkurilan arvot, liiketapaperiaatteet ja konsernitason toimintaohjeet luovat perustan yhtiön hallinnoinnille ja sisäiselle valvonalle. Tikkurilan jokaisella työntekijällä on oikeus ja velvollisuus tehdä ilmoitus lain, liiketapaperiaatteiden ja konserniohjeiden vastaisesta toiminnasta konsernin sisäiselle tarkastukselle, tarvittaessa nimettömästi ns. "Whistleblower -järjestelmän" kautta.

Taloudellisen raportoinnin prosessi

Jokainen Tikkurila-konsernin tytäryhtiö laatii kuukausittain ennalta määritellyn raportointimallin, konsernin raportointimallin ja -aikataulun mukaisesti IFRS-perusteisen tuloslaskelman, taseen, rahavirtalaskelman ja ennusteen tulevasta kehityksestä. Yhtiöt raportoivat lisäksi neljännesvuosittain tuloslaskelma- ja tase-erittelyt sekä taseen ulkopuoliset vastuut. Emoyhtiö yhdistelee kaikkien konserniyhtiöiden raportoidut tiedot konsernilaskelmaksi ja segmenttilaskelmiksi, minkä perusteella muun muassa yhtiön hallitukselle ja konsernin johdolle toimitetaan säännölliset kuukausiraportit.

Konserniyhtiöiden raportointiaikataulua seurataan päiväkohtaisesti, ja paikallisten yhtiöiden sekä konsernin kontrollereiden tehtävänä on varmistaa, että raportointi on oikeanaikaista ja oikeansisältöistä. Lisäksi maiden ja konsernifunktioiden kontrollerit analysoivat sekä historiallisia toteumatietoja että tulevaisuuden ennusteita. Konsernin ja liiketoiminta-alueiden johto vierailee säännöllisesti liiketoimintayksiköissä. Yhtiöiden taloudellinen raportointi on osa ylimmän johdon raportointia, ja näin säännöllisen seurannan piirissä.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus vastaa konsernin riippumattomasta arviointi- ja varmennustoiminnasta, jonka keskeisenä tehtävänä on tukea konsernin

johtoa ja hallitusta niiden valvontatehtävissä. Tarkastusvaliokunta on vahvistanut Tikkurilan sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen. Tarkoituksena on arvioida ja osallistua konsernin riskienhallinnan, valvonnan ja hallinnointijärjestelmien parantamiseen. Sisäisellä tarkastuksella on rajoittamaton pääsy kaikkiin Tikkurilan tietoihin. Sisäinen tarkastus keskittyy sekä liiketoimintayksikköjen että liiketoimintaprosessien tarkastukseen. Vuosittaiset suunnitelmat laaditaan Tikkurila-konserniin kohdistuvien riskien olennaisuusarvioinnin perusteella. Tarkastusvaliokunta vahvistaa suunnitelmat. Sisäinen tarkastus ja ulkoinen tilintarkastus toimivat yhteistyössä ja vaihtavat tietojaan säännöllisesti.

Tikkurilassa on sisäinen tarkastaja, joka vastaa sisäisen tarkastuksen tehtävistä ja raportoi hallituksen tarkastusvaliokunnalle.

Riskienhallinnan periaatteet

Riskienhallinta on osa konsernin strategista ja operatiivista suunnittelua, ja se linkittyy myös sisäiseen valvontaan. Tikkurilan riskienhallinta perustuu yhtiön riskienhallintapolitiikkaan. Tikkurilalla on myös muita sisäisiä sääntöjä ja ohjeita, jotka määrittelevät yksityiskohtaisemmin johdon tavoitteet, tehtävien eriyttämisen, valtuutukset ja riskirajat.

Tikkurilan hallitus määrittelee riskienhallinnan pääperiaatteet ja hyväksyy konsernin riskienhallintapolitiikan, ja tarkastusvaliokunta avustaa hallitusta riskienhallinnan valvonnassa. Konsernifunktiot vastaavat oman toiminta-alueensa riskeistä ja niiden hallinnasta.

Tikkurila pyrkii systemaattisesti arvioimaan ja hallitsemaan merkittävimmät riskit, jotka jaetaan seuraaviin pääryhmiin: strategiset riskit, operatiiviset riskit, rahoitusriskit ja vahinkoriskit. Riskienhallintaprosessin tulokset raportoidaan säännöllisesti sekä sisäisesti että osana Tikkurilan ulkoista raportointia. Pääperiaatteena on systemaattisen riskienhallintaprosessin kautta määritellä ja saavuttaa optimaalinen kokonaisriskitaso suhteessa Tikkurilan riskinkantokykyyn sekä samalla varmistaa toiminnan jatkuvuus.

Yksityiskohtaisempaa tietoa Tikkurilalle relevanteista riskeistä löytyy hallituksen toimintakertomuksesta, joka on osa tilikauden 2019 virallista tilinpäätösaineistoa.

Sisäpiiriasioiden hallinta

Tikkurila on järjestänyt sisäpiirihallintonsa markkinoiden väärinkäyttöä koskevan asetuksen, kansallisen lainsäädännön, Nasdaq Helsinki Oy:n sisäpiiriohjeen ja Finanssivalvonnan määräysten ja ohjeiden mukaisesti. Tikkurilan sisäpiiriohjeet ja -menettelyt koskevat mm. tiedonantovelvollisuutta, sisäpiiritiedon hallintaa ja valvontaa, johtohenkilöiden ja heidän lähipiirinsä liiketoimien raportointia ja julkistamista sekä sisäpiiriluetteloiden ylläpitämistä.

Yhtiö perustaa ja ylläpitää projektikohtaisia sisäpiiriluetteloja tarpeen mukaan. Tällä hetkellä yhtiöllä ei ole luetteloa pysyvistä sisäpiiriläisistä.

Yhtiön johtoon kuuluvien henkilöiden ja heidän lähipiirinsä on ilmoitettava yhtiön rahoitusvälineisiin liittyvät liiketoimensa yhtiölle ja Finanssivalvonnan.

Tikkurilan johtoon on määritelty kuuluvan seuraavat henkilöt:

- hallituksen jäsenet
- toimitusjohtaja
- talousjohtaja.

Tikkurilan johtoon määritellyt henkilöt sekä yhtiön määrittelemät taloudellista informaatiota vastaanottavat henkilöt eivät saa käydä kauppaa, suoraan tai välillisesti, yhtiön arvopapereilla ajanjaksolla, joka alkaa raportointikauden lopusta ja päättyy seuraavan puolivuositarkastuksen, liiketoimintakatsauksen (Q1 ja Q3) tai tilinpäätöksen julkaisuun ja joka tapauksessa vähintään kolmekymmentä vuorokautta ennen ko. raportin julkaisua. Lisäksi on suositeltu, että johto ja taloudellista informaatiota vastaanottavat henkilöt käyvät kauppaa yhtiön osakkeilla ainoastaan silloin, kun markkinoilla on saatavilla suurin mahdollinen tietämys olosuhteista, jotka vaikuttavat yhtiön osakkeen arvoon (esimerkiksi tuloksen julkistamisen jälkeen).

Lähipiirihallinto

Tikkurilan hallitus on hyväksynyt konsernille lähipiiripolitiikan, joka ohjeistaa lähipiiritransaktioiden hallintaa ja raportointia sekä määrittelee lähipiiritapahtumien seurannan ja arvioinnin periaatteet.

Tarkastusvaliokunta seuraa ja arvioi, että mahdolliset Tikkurilan ja sen lähipiirin väliset sopimukset ja oikeustoimet täyttävät tavanomaisen liiketoiminnan vaatimukset ja että ne toteutetaan markkinaehtoisesti voimassaolevan lainsäädännön mukaisesti. Konsernin taloushallinto seuraa ja valvoo lähipiiritapahtumia osana Tikkurilan normaalia raportointi- ja valvontamenettelyä sekä raportoi tapahtumat tarkastusvaliokunnalle säännöllisesti.

Lisäksi Tikkurila ylläpitää lähipiiriluetteloa.

Tikkurilan päätöksentekoprosessit on järjestetty siten, että intressiristiriidat vältettäisiin. Jos Tikkurilalla olisi sellaisia lähipiiritransaktioita, jotka eivät täytä tavanomaisen liiketoiminnan ja markkinaehtoisuuden vaatimuksia, kyseiset transaktiot tulee käsitellä tarkastusvaliokunnassa ja hyväksyttävä hallituksella.

Lähipiiritransaktiot tehdään lähtökohtaisesti tavanomaisen liiketoiminnan vaatimusten mukaisesti ja markkinaehtoisesti mahdollisia intressiristiriitoja välttämällä.

Lisätietoa lähipiiritransaktioista on saatavilla tilinpäätöksen liitetiedoissa.

4. TARKEMMAT TIEDOT HALLITUKSEN JA KONSERNIJOHDON JÄSENISTÄ

Hallituksen jäseniä koskevat tiedot

Jari Paasikivi

s. 1954, KTM

Hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2010

Varapuheenjohtaja 2008–2010

Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja vuodesta 2012

Nimitystoimikunnan asiantuntijajäsen vuodesta 2011

Riippumaton yhtiöstä, mutta ei sen merkittävästä osakkeenomistajasta

Suomen kansalainen

Tikkurilan osakkeita 31.12.2019: 82 159 (31.12.2018: 80 475)

Keskeinen työkokemus

- Toimitusjohtaja, Oras Invest Oy, 2006–2018
- Konsernin toimitusjohtaja, Oras Oy, 2002–2007
- Toimitusjohtaja, Oras Oy, 1994–2001
- Tehtaanjohtaja, Oras Oy, 1989–1994

Luottamustehtävät

- Kemira Oyj, hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 2012, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2014
- Kemira Oyj, nimitystoimikunnan jäsen vuodesta 2009
- Oras Oy, hallituksen jäsen vuodesta 1982, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2013
- Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma, hallituksen varapuheenjohtaja 2014–2016, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2017

Lars Peter Lindfors (jäsen 11.4.2019 alkaen)

s. 1964, Tekniikan tohtori, MBA

Hallituksen jäsen vuodesta 2019

Tarkastusvaliokunnan jäsen vuodesta 2019

Riippumaton hallituksen jäsen

Suomen kansalainen

Tikkurilan osakkeita 31.12.2019: 842

Keskeinen työkokemus

- Teknologijaohjaja ja johtoryhmän jäsen, Neste Oyj, 2009–
- Teknologia- ja strategiaohjaja, Neste Oyj, 2009–2012
- Tutkimus- ja teknologia -yksikön johtajana 2007–2009
- Perstorp-konsernin johtoryhmän jäsenen tutkimuksesta, teknologiasta ja kehityksestä vastaavana johtajana 2001–2007
- Useita tehtäviä Nesteellä 1989–2001

Luottamustehtävät

- Hallituksen jäsen, Fortumin säätiö, 2012–

Petteri Waldén

s. 1948, DI

Hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 2010, jäsen vuodesta 2008

Palkitsemisvaliokunnan jäsen vuodesta 2012

Riippumaton hallituksen jäsen

Suomen kansalainen

Tikkurilan osakkeita 31.12.2019: 11 022 (31.12.2018: 9 906)

Keskeinen työkokemus

- Toimitusjohtaja, Alteams Oy, 2007–2010
- Toimitusjohtaja, Onninen Oy, 2001–2005
- Toimitusjohtaja, Ensto Oy, 1996–2001
- Toimitusjohtaja, Nokia Kaapeli Oy, 1990–1996
- Toimitusjohtaja, Sako Oy, 1987–1990

Luottamustehtävät

- Componenta Oyj, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2017
- Savonlinnan Oopperajuhlien kannatusyhdistys ry, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2015
- Savonlinnan Oopperajuhlat Oy, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2015
- Kuusakoski Group Oy, hallituksen jäsen vuodesta 2007
- Alteams Oy, hallituksen jäsen vuodesta 2007
- Nokian Renkaat Oyj, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2006

Riitta Mynttinen

s. 1960, B.Sc (Chem.Eng.), MBA

Hallituksen jäsen vuodesta 2011

Tarkastusvaliokunnan jäsen vuodesta 2012

Riippumaton hallituksen jäsen

Suomen kansalainen

Tikkurilan osakkeita 31.12.2019: 6 956 (31.12.2018: 6 114)

Keskeinen työkokemus

- Vice President, Minerals Technologies Inc, 2005–2014
- Director, Rohm and Haas Company, 1998–2005
- Director, Ferro Corporation, 1996–1998
- Manager, Rohm and Haas Company, 1987–1996
- Research Chemist, NIF, 1986–1987
- Research Chemist, Tikkurila Oy, 1984–1986

Luottamustehtävät

- Terrafame Oy, hallituksen jäsen vuodesta 2018
- Boreal Kasvinjalostus Oy, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2016

Catherine Sahlgren

s. 1962, M.Sc. (BA and Econ.)

Hallituksen jäsen vuodesta 2018

Riippumaton hallituksen jäsen

Ruotsin kansalainen

Tikkurilan osakkeita 31.12.2019: 1 698 (31.12.2018: 856)

Keskeinen työkokemus

- CEO, Werksta Group, 2019–
- Teknikmagasinet CEO, 2016–2019
- Managing Director Northern Europe, Selecta Group 2006–2016
- Managing Director, Nordic Area, Selecta Group 2004–2006
- Managing Director, Scandinavia, Selecta Group 2001–2004
- Chief Executive Officer, Euroseek.com 2000–2001
- Managing Director, Pressbyrån 1998–2000

Luottamustehtävät

- Future, hallituksen jäsen 2015–
- Bringwell International, hallituksen jäsen 2010–
- Arkitektkopia, hallituksen jäsen 2006–

Heikki Westerlund

s. 1966, KTM

Hallituksen jäsen vuodesta 2018

Tarkastusvaliokunnan jäsen vuodesta 2018

Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja 11.4.2019 alkaen

Riippumaton hallituksen jäsen

Suomen kansalainen

Tikkurilan osakkeita 31.12.2019: 1 909 (31.12.2018: 856)

Keskeinen työkokemus

- CEO, CapMan Plc, 2013–2017
- Chairman, CapMan Plc, 2010–2013
- CEO, CapMan Plc, 2005–2010
- Head of CapMan Buyout team, 2002–2005

Luottamustehtävät

- Kemppi Oy, hallituksen jäsen, 2018–
- Duuri Oy, hallituksen jäsen 2018–
- Orion Oyj, hallituksen puheenjohtaja, 2017–

Pia Rudengren (Jäsen 11.4.2019 saakka)

s. 1965, M.Sc. (BA & Econ.)

Hallituksen jäsen vuodesta 2009

Tarkastusvaliokunnan jäsen vuodesta 2010,

puheenjohtaja 4.4.2017 alkaen

Riippumaton hallituksen jäsen

Ruotsin kansalainen

Tikkurilan osakkeita 11.4.2019: 7 278 (31.12.2018: 7 278)

Keskeinen työkokemus

- Varatoimitusjohtaja, W Capital Management AB, 2001–2005
- CFO, Johtoryhmän jäsen, Investor AB, 1998–2001

Luottamustehtävät

- WeMind AB, hallituksen jäsen 2017–

- AcadeMedia AB, hallituksen jäsen 2017–
- Boliden AB, hallituksen jäsen 2017–
- Kappahl AB, hallituksen jäsen 2013–
- Social Initiative Norden AB, hallituksen jäsen vuodesta 2008, hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2011–
- Duni AB, hallituksen jäsen 2007–

Harri Kerminen (Jäsen 11.4.2019 saakka)

s. 1951, DI, MBA

Hallituksen jäsen vuodesta 2012

Palkitsemisvaliokunnan jäsen vuodesta 2012

Riippumaton hallituksen jäsen

Ruotsin kansalainen

Tikkurilan osakkeita 11.4.2019: 5 366 (31.12.2018: 5 366)

Keskeinen työkokemus

- CEO, Kemira Oyj, 2008–2012
- Johtaja, Kemira Pulp & Paper -liiketoiminta-alue, 2006–2007
- Johtaja, Kemira Specialty -liiketoiminta-alue, 2000–2006
- Toimitusjohtaja, Kemira Pigments Oy, 2002–2003
- Hallintojohtaja Kemira Chemicals Oy, 1996–2000
- Tehtaanjohtaja Kemira Oyj:n Oulun tehtaat, 1994–1996
- Tuotantojohtaja, Kemira Kemi AB, 1990
- Projektipäällikkö, tehdasrakennushankkeet (Suomi, Ruotsi, Belgia ja USA) Kemira Oy/Kemira Oyj, 1989–1994

Luottamustehtävät

- Spinverse Group, hallituksen puheenjohtaja 2015–
- SK Spice Holdings S.A.R.L, hallituksen jäsen 2015–
- LUT, Lappeenranta University of Technology, Advisory Boardin jäsen 2015–
- Harjavalta Oy, hallituksen jäsen 2014–
- Magsort Oy, hallituksen puheenjohtaja 2014–
- Metgen Oy, hallituksen puheenjohtaja 2012–
- Normet Oy, hallituksen jäsen 2012–

Jari Paasikivi**Lars Peter Lindfors
(11.4.2019 alkaen)****Petteri Walldén****Riitta Mynttinen****Catherine Sahlgren****Heikki Westerlund****Pia Rudengren
(11.4.2019 saakka)****Harri Kerminen
(11.4.2019 saakka)**

KONSERNIN JOHTORYHMÄÄ KOSKEVAT TIEDOT**Elisa Markula**

s. 1966, KTM

Toimitusjohtaja, Tikkurilan palveluksessa vuodesta 2018

Johtoryhmän puheenjohtaja 12.4.2018 alkaen

Suomen kansalainen

Tikkurilan osakkeita 31.12.2019: 0 (31.12.2018: 0)

Keskeinen työkokemus

- Senior Vice President, Paulig Group, toimitusjohtaja, Oy Gustav Paulig Ab (kahviliiketoiminta) 2010–2018
- Maajohtaja, Oy Suomen LEGO Ab 2006–2009
- Myyntijohtaja, Oy Snellman Ab 2003–2006
- Key Account Manager ja Trade Marketing Manager, Oy SCA Hygiene Products Ab 2000–2003
- Tuotepäällikkö, Oy SCA Hygiene Products Ab 1998–1999
- Alue-markkinointipäällikkö, Fazer Suklaa Oy 1993–1998

Luottamustehtävät

- Olvi Oyj, hallituksen jäsen vuodesta 2015
- Mainostajien liitto, hallituksen jäsen vuodesta 2014
- Kemianteollisuus ry, hallituksen jäsen vuodesta 2018
- Suomalais-Venäläinen kauppakamariyhdistys - SVKK, hallituksen jäsen vuodesta 2018
- Väriteollisuus ry, hallituksen jäsen vuodesta 2018

Markus Melkko (jäsen 11.4.2019 alkaen)

s. 1975, DI, KTK

Talousjohtaja, Tikkurilan palveluksessa vuodesta 2019

Johtoryhmän jäsen 11.4.2019 alkaen

Suomen kansalainen

Tikkurilan osakkeita 31.12.2019: 0

Keskeinen työkokemus

- Johtaja, Business Control, Tikkurila Oyj, 2019
- Talousjohtaja, Unisport Saltex, 2017–2019
- Talousjohtaja, Ekokem Oyj, 2015–2017
- Liiketoiminnan kehitys ja rahoituksesta vastaava johtaja, Cleantech Industries Global N.V., 2014–2015
- Strategiasta ja liiketoiminnan kehityksestä vastaava johtaa, Fazer Food Services
- Vice President, Business Controlling ja Manager, Strategy, Outokumpu Oyj
- Johtaja, liiketoiminnan kehitys, Loparex
- Johtaja, liiketoiminnan kehitys, Itella Oyj

Luottamustehtävät

- Bang & Bonsomer Group Oy, hallituksen jäsen vuodesta 2019

Melisa Bärholm

s. 1967, Psykologian maisteri

SVP, Henkilöstö, Tikkurilan palveluksessa vuodesta 2017

Johtoryhmän jäsen 1.5.2017 alkaen

Suomen kansalainen

Tikkurilan osakkeita 31.12.2019: 2 000 (31.12.2018: 2 000)

Keskeinen työkokemus

- Henkilöstöjohtaja, Tikkurila, BU Finland, 01/2017–04/2017
- Perustaja ja konsultti, MBM Coaching Oy, 2014–2016

- Henkilöstöjohtaja, Rovio Entertainment Oy, 2012–2014
- Henkilöstöjohtaja, Suunto Oy, 2007–2011
- Henkilöstöjohtaja, Sako Oy, 2004–2007
- Henkilöstöjohtaja, Itella Oyj, 2002–2004
- Kehitysjohtaja, Nokia Oyj, 1999–2002
- Henkilöstökonsultti, Nokia Networks, 1996–1999

Fredrik Linde

s. 1971, DI, eMBA

SVP, Tuotanto, Tikkurilan palveluksessa vuodesta 2009

Johtoryhmän jäsen 1.6.2018 alkaen

Ruotsin kansalainen

Tikkurilan osakkeita 31.12.2019: 0 (31.12.2018: 0)

Keskeinen työkokemus

- Vice President, Supply Chain Planning, Tikkurila Oyj 2017–2018
- General Manager, Kefa Drytech AB (Tikkurila osti yrityksen vuonna 2014) 2014–2016
- Vice President, Supply Chain Scandinavia, Tikkurila Oyj/Tikkurila Sverige AB 2010–2017
- Vice President, Head of Production & Logistics, Alcro-Beckers AB 2009–2010
- Director, API Production, AstraZeneca Ruotsi 2008–2009
- Associate Director, API Production, AstraZeneca Ruotsi 2007–2008

Meri Vainikka

s. 1971, KTM

SVP, Tuotteet ja palvelut, Tikkurilan palveluksessa vuodesta 2017

Johtoryhmän jäsen 1.5.2017 alkaen

Suomen kansalainen

Tikkurilan osakkeita 31.12.2019: 2 000 (31.12.2018: 2 000)

Keskeinen työkokemus

- Markkinointi- ja viestintäjohtaja, Tikkurila, BU Finland, 01/2017–04/2017
- Markkinointijohtaja, Alkoholittomat juomat, Hartwall Oy, 3/2016–12/2016
- Markkinointijohtaja, Alkoholijuomat, Hartwall Oy, 2015–2016
- Kategoriamarkkinointipäällikkö, Hartwall Oy, 2012–2014
- Markkinointipäällikkö, L'Oréal Finland Oy, 2010–2012
- Markkinointipäällikkö, Mars Finland Oy, 2008–2010 ja 1998–2003
- Koulutus-päällikkö, Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulu, liiketalous 2004–2008

Anders Rotkirch

s. 1980, DI

SVP, Strategiset muutosohjelmat ja digitalisaatio, Tikkurilan palveluksessa vuodesta 2019

Johtoryhmän jäsen 1.1.2019 alkaen

Suomen kansalainen

Tikkurilan osakkeita 31.12.2019: 0

Keskeinen työkokemus

- Talousjohtaja, Coffee Division of Paulig Group, 2015–2018
- Group Business Controller, Paulig Group, 2013–2015
- Business Controller, Paulig Group, 2011–2013
- Manager, Ernst & Young, Advisory Services, 2011
- Senior Consultant, Ernst & Young, Advisory Services, 2010–2011
- Consultant, Ernst & Young, Advisory Services, 2007–2009

Oskari Vidman (jäsen 05/2019 alkaen)

s. 1976, KTM

SVP, Myynti, Tikkurilan palveluksessa vuodesta 2019

Johtoryhmän jäsen 05/2019 alkaen

Suomen kansalainen

Tikkurilan osakkeita 31.12.2019: 0

Keskeinen työkokemus

- Myynnistä vastaava johtaja, Cloetta Group Ruotsi 04/2018–04/2019
- Myyntijohtaja, Cloetta Suomi 10/2015–03/2018
- Myyntijohtaja, Ruotsi ja Norja, British American Tobacco 02/2014–09/2015
- Majoittaja, Norja, British American Tobacco 02/2012–02/2014
- Useita myynnin ja myynnin johtamisen tehtäviä British American Tobaccossa vuodesta 2002

Petri Miettinen (Jäsen 30.4.2019 saakka)

s. 1968, KTM

SVP, Hankinta, 1.6.2018 alkaen

Tikkurilan palveluksessa ja johtoryhmän jäsen vuodesta 2007

Suomen kansalainen

Tikkurilan osakkeita 30.4.2019: 0

Keskeinen työkokemus

- SVP, Operations, 05/2017–05/2018, Tikkurila
- SVP, Supply Chain Management & HSEQ 2007–2017, Tikkurila
- Hankinta- ja logistiikkajohtaja, Marine liiketoiminta, ABB, 2002–2007
- Talousjohtaja (OTO), Marine liiketoiminta, ABB, 2003–2004

- Business Controller, Marine liiketoiminta, ABB, 2000–2002
- Controller, projektipäällikkö, Sähkökoneliiketoiminta, ABB, 1997–2000

Luottamustehtävät

- Katu-Karhu Oy, Hallituksen jäsen 2016–

Jukka Havia (Jäsen 11.4.2019 saakka)

s. 1968, KTM

Talousjohtaja, 2010–

Tikkurilan palveluksessa ja johtoryhmän jäsen vuodesta 2010.

Suomen kansalainen

Tikkurilan osakkeita 11.4.2019: 14 000 (31.12.2018: 14 000)

Keskeinen työkokemus

- Varatoimitusjohtaja, Ruukki Group, 2008–2010
- Talous- ja hallintojohtaja, Ruukki Group, 2005–2008
- Talousjohtaja, Helsingin kaupakorkeakoulun ylioppilaskunta 2001–2005
- Toimitusjohtaja, KY-Palvelu Oy, 2001–2005
- Talousjohtaja, RSL Com Finland Oy, 1997–2001
- Controller, Oy Canon Ab, 1995–1997

Luottamustehtävät

- Lapti Group Oy, hallituksen jäsen 2017–
- Leipurin Oyj, hallituksen jäsen 2014–
- Aalto Yliopiston Ylioppilaskunta, Taloustoimikunnan jäsen 2010–2018, puheenjohtaja 2016–2018

Elisa Markula**Markus Melkko
(11.4.2019 alkaen)****Melisa Bärholm****Fredrik Linde****Meri Vainikka****Anders Rotkirch****Oskari Vidman
(toukokuusta 2019 alkaen)****Petri Miettinen
(30.4.2019 saakka)****Jukka Havia
(11.4.2019 saakka)**

Tikkurila Oyj

PL 53, Kuninkaalantie 1
01301 Vantaa
Puh. 020 191 2000
www.tikkurilagroup.fi

Sijoittajatieto verkossa

www.tikkurilagroup.com/fi/sijoittajat

Sijoittajasuhteiden yhteystiedot

Tikkurila Communications
communications.tikkurila@tikkurila.com

Sähköpostiosoitteemme ovat muotoa: etunimi.sukunimi@tikkurila.com